

Max Toth

Proročanstva Piramida

Bezvremena poruka svetog kamenja otkriva našu budućnost

Proročanstva drevnih učitelja zaključana su u oblik piramide, kao u sef kod kojega, da bi ga se otvorilo, treba otipkati pravu kombinaciju niza brojeva. Zadaća je čovječanstva, sve od vremena tajanstvenog nestanka tih učitelja, da među gotovo beskonačnim kombinacijama traži ključ za šifru piramide.

Iznenada umuklo, naslijede znanja će, u *Proročanstvima piramida*, još jednom progovoriti kroz kozmički spomenik, otkrivajući slova univerzalnoga pisma!

"Postoji nevjerica koja potječe iz neznanja jednako kao i skepticizam rođen iz inteligencije. Najbliži prošlosti nisu uvijek oni koji su o njoj najbolje obaviješteni."

Ignatius Donnelly

(1831-1901)

Iz djela *Atlantida: Pretpotopni svijet (Atlantis: The Antediluvian World)*; 1882.

SADRŽAJ

PREDGOVOR

1. UVOD_____ 9
2. UTJECAJ PIRAMIDA - SVUDA OKO NAS___ 31
3. DRUGO VRIJEME, DRUGO MJESTO_____ 58
4. ZVIJEZDE I KAMENJE - ARHITEKTOVO
REMEK-DJELO_____ 81
5. JUČER I DANAS U ZEMLJI NILA_____ 116
6. O FARAONIMA, BOGOVIMA I
POLJODJELCIMA_____ 141
7. MILIJUNI TONA, MILIJARDE METARA_____ 196
8. KOMORE I HODNICI PREMA
BUDUĆNOSTI_____ 246
9. ŠAPAT PROŠLOSTI - KLJUČ
BUDUĆNOSTI_____ 278
10. TAJANSTVENI KRISTAL - PORUKA IZ
ATLANTIDE?_____ 322
11. PIRAMITOLOGIJA_____ 355
12. ZAKLJUČAK_____ 385

PREDGOVOR

Sedamdesetih godina ponovno se probudilo zanimanje za piramide, točnije, za egipatske piramide. Još jednom je znanje drevnih civilizacija svoj utjecaj proširilo na današnje vrijeme.

Taj se utjecaj snažnije očitovao kada je Howard Carter 1922. pronašao grobnicu kralja Tutankhamona. Za svega nekoliko godina bogatstva su tog dječaka-faraona do određenog stupnja utjecala na sve civilizacije svijeta. Mitovi, legende i misteriji ponovno su izronili na površinu; iz sjemena koje su posijali umovi romantičara i oportunistički proklijale su nove klice; utjecaj tog iznimnog otkrića bio je vidljiv i u odijevanju dobrostojećih Europljana i Amerikanaca. Činjenice i priče stopile su se u jedinstveno poglavlje o životu i vremenu drevnog Egipta. Danas, pedesetsedam godina kasnije, Tutankhamonovo blago ponovno nadahnjuje umove i maštu dok se prikazuje u muzejima velikih gradova u Sjedinjenim Državama. Samo je nekolicina bila svjesna činjenice da je Tutankhamon bio vladar iz XVIII. dinastije (vidi popis dinastija, Tablica III), sa zalaza velike egipatske ere. Priče vezane uz to razdoblje s takvim se žarom primjenjuju i na čitavu egipatsku civilizaciju da malo tko uzima u obzir pravo naslijeđe spomenutoga faraona. U stvari, mnogi misle da je Tutankhamon bio sahranjen u piramidi - što, naravno, nije istina.

Prema učenju klasičnih egiptologa, drevna egipatska civilizacija datira otprilike od 4500.pr.Kr.. Postoji puno nesuglasica oko kronološke klasifikacije dinastija i razdoblja

njihove vladavine, o čemu će biti riječi u petom poglavlju.

Prva dinastija Ujedinjenog Egipta pojavila se oko 3100.pr.Kr.. i uzima se kao početak Doba piramida. Četvrta dinastija predstavlja vrhunac toga razdoblja, a do njegova propadanja dolazi koncem VI. dinastije. Potom, u vrijeme XII. dinastije, dolazi do preporoda, te se obnavlja zanimanje za gradnju piramida, koje traje do perzijske invazije oko 500.pr.Kr..

Maje, Peruanci, Kinezi, kao i drugi drevni narodi, također su imali civilizacije okrenute građenju piramida. Zbog čega? Iz kojeg su razloga u svoje vrijeme odabrali baš taj oblik kao dominantnu graditeljsku formu? Je li postojala neka veća civilizacija koja je one druge - međusobno tako udaljene - naučila tehničkim umijećima potrebnim za izvršenje toga nadljudskog pothvata? Ili je taj utjecaj posljedica seljenja egipatskih graditelja piramida?

Kakav god bio odgovor, drevni su narodi, prije svih poznatih civilizacija, dosegli zenit u poznavanju i umijeću proricanja, vještini podizanja golemih građevina, te znanju iz matematike, medicine i drugim znanostima. Sve što su ti narodi naučili kulminiralo je u glavnom umijeću, umijeću proricanja događaja koji se, u cikličkom poretku stvari, ponavljaju kroz povijest svake civilizacije.

Riječi proročanstvo (engl. *prophecy*) odnosno prorok (*prophet*) potječu od grčke riječi koja znači tumač ili onaj koji tumači volju bogova. Prorokom obično smatramo onoga koji objavljuje Božju volju, tumačeći događaje u okviru religijskog sustava. Iz spomenute grčke riječi nastala je riječ propovijed (engl. *sermon*), koja se smatra ekvivalentnom riječi

proročanstvo (*prophecy*).

Međutim, u znanstvenom se smislu riječ proročanstvo drugačije upotrebljava. Razvoj znanosti prolazi kroz tri faze sazrijevanja. Prva je faza promatranje i u njoj se događaji prikupljaju te pohranjuju. Druga je faza klasifikacija ili uopćavanje, kada se prikupljeni događaji razvrstavaju u kategorije prema zakonima koji njima upravljaju i vladaju. Na poslijetku, u trećoj fazi, fazi proricanja, nastoje se putem tih zakona predvidjeti događaji koji će se dogoditi ili ponoviti.

Ne čudi što današnja znanost nije izašla iz sjene drevnoga naslijeđa. Znanstveni napori još se uvijek nalaze u drugoj fazi, proširujući i usavršavajući klasifikaciju prikupljenih događaja. Primjerice, čak i uz pomoć sofisticiranih računala i pomno izrađenih satelita koji kruže oko našeg planeta, meteorolozi predviđaju kakvo će biti vrijeme sa sigurnošću malo većom od pukog slučaja.

Astronomija je jedina znanost koja je u potpunosti dosegla zadnju fazu, a čak se i tu našim znanstvenicima može priznati prije tek usavršavanje u toj fazi nego njeno dovršenje. Do današnjih se dana u ovoj znanstvenoj grani nalazimo još uvijek na istoj razini s drevnim narodima - davne 1722.pr.Kr.. kineski i kaldejski astronomi mogli su pomrčine predvidjeti nepogrešivom točnošću.

Dokazima je dobro potkrijepljena činjenica da osnove svake naše znanstvene i umjetničke grane korijene vuku iz drevne škole mistika, učitelja ili mudraca. Sada se dokazuje da je mnogo toga što se smatralo praznovjerjem starih civilizacija, zapravo jezgra neke drevne tajne šifrirane znanosti; pokazuje

se da se porijeklo i temelj mnogih modernih otkrića nalazi baš u toj znanosti. Ta osnovna međusobna povezanost održala je ljudsku vrstu opsjednutu pokušajem odgonetavanja postojećih ostataka drevnih civilizacija u želji da nauči još malo više o životu - o kojemu su, neskloni smo priznati, drevni narodi znali više nego mi danas.

Velika piramida u Gizehu, zajedno s drugim piramidama diljem svijeta, nudi najprihvatljiviji ulomak drevnih misterija, šifriran na tako jedinstven način da u našim nastojanjima da ga odgonetnemo još nismo pronašli pravi ključ.

No što je to za čime tragamo? To je umijeće predviđanja prirodnih ciklusa u kojemu su umijeću drevni narodi bili tako izuzetno uspješni! Oni su znali da konačno znanje o životu - proricanje - uzdiže svaku znanost, religiju ili umjetnost do najvišeg stupnja.

Postoji dovoljno dokaza za pretpostavku da su drevni gospodari znanja dosegli treću fazu ne u jednoj, već u svim granama znanosti. Njihova dostignuća u naše vrijeme još uvijek svijetle jednakim sjajem kao i prije. Lakoća kojom su predviđali poticala je civilizacije koje su slijedile, poput, primjerice Egipćana, Perzijanaca, Grka, Rimljana, Maja, Peruanaca, Istočnjaka i Tibetanaca. Svaka civilizacija i sve koje su slijedile imale su jake temelje u svim svojim znanostima, religiji i umjetnosti; sve su odale priznanje svojoj prethodnici; i sve su piramidalnu strukturu smatrale svojim velikim misterijem.

Proročanstva drevnih učitelja zaključana su u oblik piramide, kao u sef kod kojega, da bi ga se otvorilo, treba otipkati

pravu kombinaciju niza brojeva. Zadaća je čovječanstva, sve od vremena tajanstvenog nestanka tih učitelja, da među gotovo beskonačnim kombinacijama traži ključ za šifru piramide.

Razumljivo, pokažu li se proročanstva točnima, jednom kada napokon budu otkrivena, znanje koje piramida skriva nikada se ne smije u potpunosti javno obznaniti budući da ga mase ne bi mogle razumjeti i nositi se s njegovom golemom moći. To je osnovno načelo tajnih društava širom svijeta. Društa tvrde da poznaju određena drevna učenja i nema razloga vjerovati u suprotno; uistinu, dokazati takvo što značilo bi izložiti drevno znanje nezrelom čovječanstvu koje bi ga sigurno krivo upotrijebilo. To bi znanje došlo u strašan sukob s općeprihvaćenim shvaćanjem ravnoteže između prirode i života, koje bi shvaćanje, vrlo vjerojatno, imalo katastrofalne posljedice.

Istražite sa mnom tu tajanstvenu građevinu rasprostranjenu širom svijeta. Piramidu. Sami je naziv ujedno i definicija, koja simbolizira uzdizanje života od najnižih oblika do uzvišenog čovjeka što upravlja svakim oblikom prirode, i u kojoj je proročanstvo zapisano najapstraktnijim simbolima. Slijedite me kroz dvorane i hodnike vremena, jer se učenje drevnih učitelja za buduće naraštaje temelji na dugoj tradiciji.

Iznenada umuklo, naslijede znanja će, u *Proročanstvima piramida*, još jednom progovoriti kroz kozmički spomenik, otkrivajući slova univerzalnoga pisma!

1

UVOD

Egipatske piramide evociraju sliku golemih građevina koje se uzdižu iz nepreglednog mora pijeska - tri masivna spomenika trokutasta lica i golemi kip pola čovjeka, pola životinje - proizvoljno postavljeni jedne uz druge, prženi Suncem koje pali i šibani nemilosrdnim vjetrovima. Opipljive zagonetke, drevni ostaci vremena izvan sjećanja, izvan povijesti, izvan poimanja.

Zajedno s manje poznatim piramidama diljem svijeta, ova su kolosalna zdanja stoljećima pružala gradu arheolozima, povjesničarima i misticima za tisuće knjiga, bezbrojne teorije, beskrajne rasprave i unutarnje meditacije.

Velika piramida u Gizehu na čelu je popisa sedam svjetskih čudesa i smatra se jedinim koje je opstalo. Znanstvenici prvi popis sedam svjetskih čudesa pripisuju grčkom piscu Antipatrosu, oko 100.g.pr.Kr.. Njegov je popis i najpoznatiji:

1. Velika piramida u Gizehu
2. Babilonski viseći vrtovi
3. Fidijin kip Zeusa u Olimpiji
4. Artemidin hram u Efezu
5. Grobnica karijskog kralja Mauzola u Halikarnasu

6. Rodski kolos

7. Svjetionik kod Aleksandrije

Kasniji su autori dodali popisu ili zamijenili neka od tih čudesa Jupiterovim hramom u Rimu, Babilonskim zidinama, Babilonskom kulom, jerihonskim zidinama i drugim. No da su, primjerice, znali za goleme budističke stupe na Cejlonu, golemi nasip u Arabiji i veliki Kineski zid, popis bi bio još veći.

Velika piramida u Gizehu često se naziva jednostavno Velika ili Keopsova piramida. Keops je grčki oblik imena Khufu, a tako se, naime, zvao Snofruov sin koji je naslijedio njegovo prijestolje.

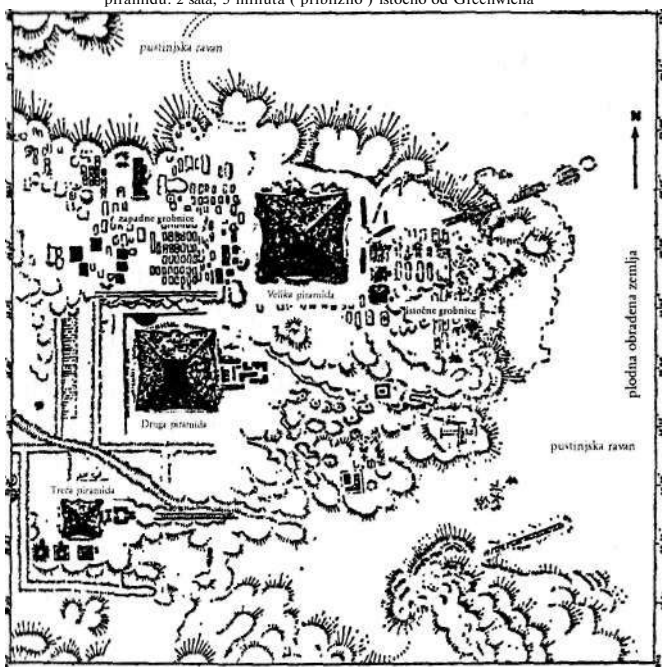
Velika je piramida postala veličinom i kvalitetom apogeja svjetskom građenju piramida. Mnogi su pokušavali ilustrirati njezinu veličinu uspoređujući je s drugim poznatim građevinama. Pretpostavlja se da je prvobitno bila visoka 147 m, a zub stoljeća izjeo ju je do današnjih 137 m. Ona prekriva površinu od 13 jutra, a svaka joj je stranica dugačka otprilike 230 m. Njene četiri trokutaste strane zatvaraju sa tлом kut od otprilike $51^{\circ}52'$, a izvorno je stajala u smjeru stvarnih magnetskih polova.

Piramide su obavijene mnogim tajnama - od načina gradnje kolosalnih egipatskih, majanskih i peruanskih piramida do zbunjujućih i neobjašnjivih sila povezanih s njihovim oblikom.

Jedna od zagonetki vezanih uz piramide jest ona o porijeklu

njihova imena. Očito je da ono potječe od grčke riječi *pyramis* (množina *pyramides*). Manje je očit postanak same te grčke riječi. Izgleda da ona nije izvedena iz riječi *mr* (izgovara se «mer»), egipatskog naziva za građevinu s četiri strane trokutasta oblika i kvadratnom bazom. Da bi zbrka bila još veća, sama egipatska riječ nema opisno značenje kako iznosi I.E. Edwards u *Egipatskim piramidama (The Pyramids of Egypt)*.

Zemljopisna dužina meridijana koji prolazi kroz Veliku piramidu: 2 sata, 5 minuta (približno) istočno od Greenwicha

1. Pogled iz zraka na piramide u Gizehu

Mogući predak riječi *pyramis* jest riječ koja se nalazi u *Rhindskom matematičkom papirusu*. Ta riječ, *per-em-us*, prema opisu iz spomenutog egipatskog matematičkog traktata, označuje vertikalnu visinu piramide. Doslovni bi prijevod glasio «ono što ide (ravno) prema gore . . . » (od nečega, označenog posljednjim slogom «us»; na žalost, značenje ovoga sloga nije poznato pa je zato riječ samo djelomično jasna).

Prihvatanje objašnjenja da je *pyramis* zapravo izvedena iz *per-em-us* podrazumijevalo bi da su Grci ili pogrešno razumjeli značenje egipatskog naziva ili su, kroz lingvistički proces poznat kao sinegdoha nazvali cijelu građevinu egipatskim imenom jednog njezina dijela. Egiptolozima, koji smatraju ovo objašnjenje neprihvatljivim, *pyramis* smatraju izvornom grčkom riječi čija veza s egipatskom terminologijom nije poznata.

Pretpostavlja se da su Grci duhovito odabrali tu riječ koja u njihovu jeziku znači pšenični kolač, budući da su im, gledano iz daljine, piramide uistinu izgledale kao veliki kolači. Još jedan primjer grčkog običaja da šaljivo upotrijebe opisnu riječ iz vlastita jezika kao naziv za objekt koji nije imao svoga pravog pandana u njihovoj arhitekturi jest riječ *obeliskos*, koja danas znači obelisk, ali isto tako i mali ražanj, šipčica za pribadanje pečenke.

Gerald Massey u djelu *Drevni Egipat: Svjetlo svijeta (Ancient Egypt: The Light of the World)*, iznosi sasvim drugačiju pretpostavku o korijenu riječi piramida. On ga pronalazi u grčkoj riječi *pur* (izgovara se *pir*), koja znači vatra i u egipatskoj *met* , što znači deset ili mjera. Prema tome,

tvrdi Massey, riječ predstavlja deset izvornih mjera ili lukova koje je Bog vatre - Sunce - slijedio na svome putu kroz zodijački krug. Budući da je, uz ostale, i Velika piramida u Gizehu izgleda konstruirana u skladu sa sideričnim mjerama, ova je teorija uvjerljiva. U tom bi slučaju riječ doslovno značila «deset oblika vatre», simbolični izraz za očitovanje života.

Jasno je da postoji podosta proturječnosti oko postanka riječi piramida. Međutim, još ih je više vezano uz namjenu te građevine, što je vidljivo iz brojnih teorija koje se oko toga međusobno nadmeću.

Moja dobra prijateljica, Bernice B. Cousins, napisala je pregled metafizičkih zamisli utjelovljenih u Velikoj piramidi, baziranih na zapadnjačkim okultnim i ezoterijskim tradicijama. U tom je pregledu obuhvatila gradu iz predavanja i članaka koje je ranije napisala o okultnim znanostima, astrologiji, reinkarnaciji i karmi, te simboli okultne i ezoterijske filozofije u umjetnosti.

Metafizički temelji Velike piramide

napisala Bernice B. Cousins

Plodna dolina Nila zapadnoj je misli uvijek bila izvor misterija, pobuđivala je radoznalost i poticala maštu. Kroz povijest zapadne civilizacije Sfinga je čuvala tajne Velike piramide, a drevni je Egipat igrao važnu ulogu učitelja, nadahnuća i zabavljača.

Već je u 5. stoljeću prije Krista Sofoklo, grčki dramatičar-filozof, napisao dramu o Edipu, kralju koji je, odgonetnuvši Sfmginu zagonetku, zadobio tron kralja kojeg je ubio (svog oca) i oženio njegovu udovicu (zapravo vlastitu majku).

Početkom 17. stoljeća Shakespeare se dotakao Nila, izabravši ga za poprište svoje poznate tragedije *Antonije i Kleopatra*. Godine 1871. veličanstvenost Egipta ponovno je dospjela na pozornicu kao pozadina Verdijevoj glazbi u njegovoj klasičnoj operi *Aidi*. Verdi je skladao glazbu za skicu priče koju je napisao francuski egiptolog, kustos spomenika u Egiptu.

Mnogo je nas provelo dobar dio mladih godina hraneći se maštarijama koje je pobuđivala ta tajanstvena zemlja dok su scenaristi i režiseri snimali kilometre filma o mumiji Karisu, koja juri naokolo po ruševinama svoje domovine u potrazi za čarobnim lišćem tane, koje daje život i omogućilo bi mu da spasi voljenu princezu Atananku te zadobije vječni život za njih oboje.

U novije su vrijeme, u nadrealističkom filmu *Strašni dr. Phibes*, Vincent Price (u ulozi dr. Phibesa) i njegov pomoćnik Vulnavia poharali kraljevske ruševine u želji da, s pomoću Rijeke života koja svakih tisuću godina proteče između drevnih grobnica, ožive Phibesovu voljenu Viltoriju.

Osim što je bila inspiracija umjetničkim djelima, Piramida je, isto tako, nadahnjivala i zaokupljala znanstvenike i ostale zainteresirane pojedince. Bilo koja bibliografija istraživanja Velike piramide vrlo je opsežna i obuhvaća dojmljiv popis naprednih mislilaca iz cijeloga svijeta.

Vjerojatno najveći samostalni projekt za istraživanje spomenika bila je francuska znanstvena ekspedicija koju je poduzeo Napoleon 1798. godine, za vrijeme osvajačkog pohoda na Egipat. Matematičari, arhitekti, inženjeri, geometri, umjetnici i znanstvenici pratili su Napoleona u tom višedimenzionalnom istraživanju.

Od tada su napisane knjige i knjige o toj poznatoj građevini sazdanj od masivnih kamenih blokova, tako precizno obrađenih i savršeno složenih, kao i o okolnom kompleksu u Gizehu. Svaki je autor i istraživač iznio svoju postavku o tome kako je i zašto bila sagrađena.

Ipak, nakon nebrojeno mnogo godina i hrpe knjiga, pitanje ostaje i danas; još uvijek se nižu teorije i pretpostavke, a izazov ove tajne nastavlja nas mamiti iz dubina daleke prošlosti.

Proučavanje postojeće literature pružit će nam nekoliko teorija o Velikoj piramidi. Objašnjenja ili teorije mogu se grubo podijeliti u nekoliko općih kategorija.

Neki vjeruju da je struktura Velike piramide šifrirana povijest ljudskoga roda i da ona skriva ne samo njegovu prošlost nego i budućnost. Svoja vjerovanja potkrepljuju rezultatima brojnih mjerenja koja su se obavila - svaki kut, svaki blok, korak po korak, svaka pukotina, svaka udubina, svako zrnce pijeska, sve je uzeto u obzir.

Ima ih koji vjeruju da je Velika piramida sagrađena kako bi se u nju smjestili faraonovi posmrtni ostaci, pohranila njegova blaga i dragocjenosti. U tom je smislu najprihvaćenija teorija da se radi o grobnici faraona Keopsa (ili Khufua), izgrađenoj oko 3350.g.pr.Kr.. Trenutačno prihvaćeno ime za Veliku piramidu u Gizehu, Keopsova odnosno Khufuova piramida, potječe od otkrića nekoliko natpisa pronađenih na stropnim pločama iznad Kraljeve dvorane. Smatra se da hijeroglifi sa kartuše predstavljaju Khufua (Keopsa), te se i grobnica smatra njegovom. Budući da u pogrebnoj komori nikada nisu pronađeni posmrtni ostaci, pretpostavilo se da je građevina izgrađena prema zamisli svećenika-doktora-inženjera Imhotepa, kako bi se u nju pohranilo tijelo preminulog Khufua/Keopsa, a to je sve glupost, jer su natpisi falsificirani.

Malo se toga zna o načinu gradnje Velike piramide, iako u pogledu toga još uvijek prevladava tradicionalno mišljenje. Teško je uzdrmati tvrdnju da su Veliku piramidu izgradile skupine robova radeći više od dvadeset godina. Raspravlja se o tome je li se radilo o kvalificiranim ili nekvalificiranim radnicima, ali pokušaji da se objasni sam način izgradnje u najboljem su slučaju zbrkani, prilagođeni željama *egiptologa*.

Nagađalo se da bi skupini od osam ljudi trebalo oko tri

mjeseca da donesu deset kamenih blokova od kamenoloma do gradilišta. Teško je zamisliti stotine tisuća sati koje bi radnici morali provesti vučući masivne kamene blokove teške blizu 2,5 tone, služeći se pritom sustavom poluga, valjaka, kolotura i jednostavno znojem lica svoga. Uzme li se u obzir činjenica da u naše lagodno, suvremeno doba prosječan životni vijek traje 65 do 70 godina, on je za građevnu posadu bio bez sumnje kratak. Keops je svakako morao biti prilično rano sazrelo dijete kada je naredio izgradnju građevine i, nadamo se, dovoljno dalekovidan da se pobrine za alternativni smještaj u slučaju da napusti svijet prije no što gradnja njegova počivališta bude dovršena (još jednom: piramide nisu grobnice).

Tijekom nekoliko proteklih godina spomenutu teoriju o načinu izgradnje osporavali su brojni pojedinci koji su se odvažili postaviti drska pitanja i ponuditi drugačije odgovore. Međutim, povezivanje piramide sa sahranjivanjem i dalje se nastavlja, jednako kao i opsjednutost zapadne misli Egiptom i smrću. To je zanimljiva pojava i tek kada se izvana promotre granice tradicionalne egiptologije i znanosti, veza između njih postaje vidljiva i razumljiva.

Još jedna široko prihvaćena teorija jest ona o piramidi kao zvjezdarnici. Zbog toga većina piramida iz cijeloga svijeta potpada pod tu klasifikaciju, jednako kao i babilonski Zigurat. Kraljevski astronom i njegova svita mogli su se uspinjati strmom utabanom kosinom i odmoriti se na prilično malom zaravanku s kojeg su mogli zuriti u nebo, raditi proračune i sve ostalo što kraljevski astronomi već rade.

Naravno, to vrijedi u slučaju da vršnog kamena nije bilo.

Ako je piramida imala vrh, kako se pretpostavlja, tada nije postojalo mjesto s kojega su mogli promatrati.

Usmjerenje hodnika prema određenoj zvijezdi također služi podupiranju teorije zvjezdarnice. Puno se pisalo o tome da Velika piramida stoji u ravnini sa Sjevernjačom, Alkioneom iz zvijezda Plejada, te s Alphom Draconis i Alphom Centauri. Navedena teorija bavi se onim što je vidljivo, ali zanemaruje motivaciju. Ponovno, kao i u prethodnom slučaju, smislenu ćemo vezu naći izvan okvira općeprihvaćenog tradicionalnog, pogrešnog razmišljanja, nažalost stavljenog i u školske knjige.

Neke teorije zastupaju tezu da je Piramida bila geografska odnosno astronomska oznaka ili, točnije, umjetno stvoren brijeg koji je obilježavao put kako se karavane i putnici ne bi izgubili dok su prelazili pustinju putujući prema moru ili udaljenim gradovima. Sve spomenute pretpostavke nisu bez vrijednosti budući da svaka u sebi nosi barem zrnce istine. Bilo kako bilo, pri razmatranju treba uzeti u obzir sredinu iz koje potječe onaj koji je teoriju postavio, i njegovu "želju".

Sve u svemu, rani istraživači bili su europske provenijencije i kao takvi tragali su za dokazom koji će potkrijepiti njihove već uobličene zamisli.

Oni koji su bili pod snažnim utjecajem teologije, primijenili su svoj svjetonazor na Piramidu i pronašli materijalne dokaže da podrže vlastite ideologije. Istraživači s jakim znanstvenim zaleđem upotrijebili su ono što su pronašli kao materijalnu potkrepu za svoja uvjerenja. Postupivši tako, postavili su savršeno suprotna polazišta, ostavljajući suvremenim

istraživačima da otkriju razlike.

Što nas to u zemlji Nila, Tebe, Karnaka, Memfisa, Dendere, Luksora, Abu Simbela, Doline kraljeva i, osobito, Sfinge i Velike piramide goni na uplitanje u detektivsku priču koja se proteže kroz razdoblje duže od četiri tisuće godina? Možda bi se trebali zamisliti poput gospode Blavatsky kada citira Thackeraya u *Tajnoj doktrini* (*Secret Doctrine*):

«Ono što je dio naših duša vječno je.»

Jesmo li mi u stvari dio Piramide? Je li Piramida dio nas?

Izgleda da pisci koji pripadaju ezoterijskim školama misle tako. Zapravo, velikani zapadnog metafizičkog nauka bili su prilično plodni u pisanju o Velikoj piramidi i društvu koje se razvilo oko nje. Iz komparativnog proučavanja radova autora poput Blavatske, Baileya, Steinera, Churchwarda, Michella i Caycea iz područja ezoterije; Ptolomeja, Budgea, Velikovskog i Donnellyja iz područja prirodnih znanosti, te iz raznih hebrejskih, kršćanskih, aramejskih i mormonskih svetih knjiga možemo prikupiti neke zanimljive spoznaje koje su dijelom iznesene u ranije spomenutim teorijama.

Sveobuhvatni rast i razvoj svemira, našeg planeta i čovječanstva, jednako kao i onaj individualni, slijedi isti opći obrazac. Svako Veliko doba s pratećom civilizacijom ima svoj sveobuhvatni teozofski svjetonazor kojega mora očitovati ili ostvariti. Rudolph Steiner govori o misiji različitih Velikih razdoblja i značajnih civilizacija u svojoj knjizi *Egipatski mitovi i misteriji*.

Prema Steineru i drugim ezoterijskim piscima, civilizacije Lemurije i Atlantide prethodile su egipatskoj. Slijedila je grčko-rimska civilizacija. Kulture nakon atlantidske mogu se smatrati procesom postupnog zgušnjavanja, prelaska iz lakoće duha u gustoću materije. Taj je proces dosegao vrhunac u grčko-rimsko doba. Trenutno se nalazimo u prijelaznom razdoblju iz grčko-rimskog u Novo doba, koje se ponekad naziva i Doba Vodenjaka. Radi se o vremenu u kojemu se sjedinjena iskustva razdoblja nakon Atlantide i grčko-rimske ere uzdižu ponesena proširenom svijješću čovječanstva. Materija i duh postaju ujedinjeni.

Misija egipatskog doba bila je pročistiti, zgusnuti i označiti fizički aspekt ljudskoga razvoja. U tu je svrhu naglasak stavljen na razvoj astronomije, matematike, tehnike, medicine i umjetnosti. Težište se nalazilo na čvrstoj trodimenzionalnoj strukturi, pretakanju ideja u fizički oblik i razvoju fizičkoga tijela. Egipatska teologija i filozofija bile su zaokupljene tehnikama razvoja savršenog duhovnog, mentalnog i fizičkog bitka u skladnoj ravnoteži. Steiner ukazuje na to da je svrha naglašavanja smrti i zagrobnog života bila privući pažnju na stvarnost fizičkog tijela prije negoli na duh. U biti je duhu, koji je bio besmrtn, identifikacija s vlastitim fizičkim tijelom bila potrebna čak i nakon što ga je napustio.

Životni ciklus koji se ponavlja bio je poznat tijekom ranijih faza misije. Duh se utjelovljavao na zemaljskoj razini, fizičko je tijelo raslo, razvijalo se i konačno prestajalo s funkcijom. Duh je napuštao fizički oblik i vraćao se u zemlju bogova. Taj se ciklus neprestano ponavljao. Misija egipatskog doba

prožela je cjelokupni kulturni razvoj od najranijih razdoblja sve do propadanja u kasnijim dinastijama, a njezin se pečat još uvijek vidi na ostacima te kulture. Točka ravnoteže bila je izgubljena negdje duž puta i, kako je vrijeme prolazilo, svijest o «misiji» postajala je sve manja. Običaji i rituali iskvarili su se i izgubili značenje.

Ta je pojava zajednička svim civilizacijama i u velikoj je mjeri posljedica činjenice da izloženost pojedinca Istini koja je u pozadini nekog djelovanja, obično biva to manja što je niži njegov status. Prosti puk rijetko je upoznat sa značenjem obreda u kojima mu je dopušteno sudjelovati. I danas možemo susresti puno slučajeva u kojima je provođenje zakona važnije od razumijevanja njihova smisla.

Ostavština misije Egipatskog doba zapisana je u onome što danas poznamo kao *Egipatsku knjigu mrtvih*. Cayce, poznati američki vidovnjak, dao je opsežan izvještaj o Lemurijskom, Atlantidskom i Egipatskom dobu. Do podataka o spomenutim razdobljima došao je u hipnotičkom transu koji je sam izazvao.

Velik dio grade vezane uz Egipatsko doba obuhvaćen je u djelima *Velika piramida i njeni graditelji* (*The Great Pyramid and Its Builders*); *Egipatska ostavština* (*The Egyptian Heritage*) i *Zemlja se mijenja* (*Earth Changes*). O značenju *Knjige mrtvih* Cayce govori u čitanju br. 5748-2. Kaže kako je "izvorni oblik *Knjige mrtvih* nastao na velikom sastanku održanom u Dolini Nila u prastaro doba . . . ". Znanstvenici obično smatraju da su dijelovi teksta nastali u Preddinastijskom razdoblju (prije 3100.pr.Kr.), ali je, zbog brojnih dodataka i izmjena, teško

točno odrediti vrijeme nastanka cijeloga teksta. U čitanju br. 5748-2, koje se nalazi u *Egipatskoj ostavštini*, navodi se: "Prvi zakoni koji su izvorno činili *Knjigu mrtvih* odnosili su se na podjelu Uma, podjelu Sunčevih sustava i podjelu čovjeka u različitim sferama zemaljske razine i zemljina Sunčeva sustava." To je prilično provokativna tvrdnja!

Egipćani su vjerovali da je pojedino biće složen entitet s mnogo principa ili duša. Prva je Khat, fizičko tijelo kao cjelina. Druga je Ab, srce, izvor života, uporište ravnoteže i svijesti. Treći je princip duša Ka, «dvojniki», eterični blizanac koji napušta tijelo prilikom sahrane. Ka je sposobna ući u bilo koji pokojnikov kip, a isto tako može uživati i u životu s bogovima.

Četvrta je Ba, «srce-duša». Ba može poprimiti i tjelesni i bestjelesni oblik. Smatrali su je besmrtnom, sposobnom da po vlastitoj volji bude prisutna u fizičkom tijelu ili da ga napusti. Peta duša, Khaibit, povezana je s Ba. Khaibit, «sjena», ima slobodu kretanja neovisno o fizičkom tijelu i, poput Ba, ima vlastitu volju.

Šesta je duša Sekhen, vitalna ili životna sila. Vjerovalo se da Sekhen živi na nebu s Khu, sedmom dušom. Khu je duh-duša, besmrtni dio ljudskoga bića. Khu odlazi na nebo odmah nakon tjelesne smrti. Osmo je duša Sahu. Nazivali su je «trajno neprolazno duhovno tijelo» koje u sebi sadrži kozmičke kvalitete određene osobe. Deveta je i posljednja duša Ren. Ren je ime osobe. To ime postoji na nebu. Čovjek živi toliko dugo koliko se njegovo ime čuva. Ovakva koncepcija Rena utjelovljena je u Evanđelju po Ivanu, 1:1 : «U početku bijaše

Riječ, i Riječ bijaše s Bogom, i Riječ bijaše Bog.»

Devet čovjekovih principa ili duša bilo je povezano i dobrobit je svake od njih utjecala na sve ostale. Naše je današnje shvaćanje čovjekove osobnosti ponešto pojednostavljeno. Razlikujemo fizičko tijelo, um i duh/dušu. Ezoterijska učenja dodaju još i eteričnog blizanca i astralno tijelo. Možda ćemo vremenom ponovno otkriti sve spomenute duše.

Izgleda da se ezoterijski pisci slažu u tome da osnovni razlog oblikovanja i gradnje Velike piramide nije bila grobnica za faraona, već prije čvrsta, trodimenzionalna potvrda načela opisanih u *Knjizi mrtvih*. Smatraju da se radilo o građevini u kojoj su inicirani - ljudi odgovorni za održavanje spomenutih načela živima i čistima - mogli proći obuku i ispitivanje, te postati adepti. Budući da ona utjelovljuje «osnovna načela», možemo lako razumjeti zašto su istraživači koji su pisali o Velikoj piramidi godinama dolazili do različitih zaključaka.

Astronomska odnosno astrološka načela utjelovljena u Velikoj piramidi igraju značajnu ulogu pri pokušaju datiranja njezine izgradnje. Prvobitno prihvaćeno vrijeme gradnje bilo je razdoblje IV. dinastije za vladavine faraona Khufua/Keopsa, oko 3350.pr.Kr.. Ovo datiranje posljedica je otkrića niza znakova uklesanih na kartuši za koje se smatra da označavaju ime Keops/Khufu, kralja Gornjeg i Donjeg Egipta.

2. Khufuova kartuša

Egipatsko slikovno pismo može se tumačiti na nekoliko načina. Simbol može predstavljati fonetski prikaz imena, ali i ideju sadržanu u izgovoru određenog hijeroglifa.

Prihvaćeno je mišljenje da šaš i pčela označavaju ujedinjena kraljevstva Gornjeg i Donjeg Egipta. Kraljevstva su fizičko-politički entiteti poznati kao gornja i donja regija Nila.

Međutim, ovi simboli također mogu predstavljati gornje i donje kraljevstvo života - Duh i Materiju. Vjeruje se da je Piramida u stvari smještena točno na spoju fizičkih regija Gornjeg i Donjeg Egipta. Simbol za Khu može se pročitati kao početni konzonzant Khufuova imena, ali isto tako i kao Khu, duh-duša. Ostali hijeroglifi sa kartuše također se mogu tumačiti na taj način.

Uklesani znakovi stoga ne moraju označavati čovjeka poznatog pod imenom Khufu/Keops, nego zapravo mogu ukazivati na samu građevinu ili mjesto u njoj koje predstavlja Khu, duh-dušu, koja je rođena na zemaljskoj razini i koja ponovno ulazi u duhovni svijet. Znakovi s kartuše pronađeni su i na kamenim blokovima u prostorijama iznad Kraljeve dvorane. U ezoterijskim se spisima o Kraljevoj dvorani govorilo i kao o grobnici i kao o maternici.

Posao određivanja datuma u davnoj prošlosti prilično je težak i podložan stalnoj promjeni. Astronomski podaci često pomažu pri određivanju starosti pod uvjetom da se određeni dokaz odnosi na mjesto o kojemu se radi ili je tamo pronađen. To je primjerice bio slučaj s Eriduom, babilonskim gradom, koji je bio glasovito središte trgovine s južnom Arabijom i Indijom. Eridu se danas nalazi u unutrašnjosti, na položaju prilično neprikladnom za prometan lučki grad.

Veliko astronomsko djelo *Promatranje Bela* pruža nam uvid u promjenjivost položaja proljetne ravnodnevice. Kada je utvrđen akadijski kalendar, Sunce se u vrijeme proljetne ravnodnevice nalazilo u zviježđu Bika, a ne Ovna, Riba ili Vodenjaka kao danas. Ta je činjenica omogućila precizno određivanje položaja grada jer su se, budući da je prošlo oko šest tisuća godina, u međuvremenu nagomilale naslage mulja iz Perzijskog zaljeva i «pomaknule» grad u unutrašnjost.

Prema H.P. Blavatsky, «egipatski su svećenici obavijestili Herodota» da su se tijekom vremena na našoj Zemlji zbile dramatične promjene. Polovi, «zemaljski i oni ekliptički, nekoć su se podudarali». Gđa Blavatsky tvrdi da je tu činjenicu dokazao Mackey u *Prikazu mitološke astronomije drevnih naroda*.

U poglavlju «Pogreške egiptologa» u *Tajnoj doktrini*, knjiga II., gđa Blavatsky osvrće se na denderski zodijak i zatim citira Mackeya: Polovi na zodijacima (ovo se odnosi na dva zodijaka, denderski i drugi, neimenovani) prikazani su u oba položaja, te također i na mjestima koja s njima (njihovim osima) stoje pod pravim kutem? Postoje znakovi koji dokazuju da to nije bio zadnji put da su se nalazili u takovom

položaju, već *prvi put* nakon što su zodijaci nacrtani -Jarac je postavljen na Sjeverni pol, a Rak je na Južnom polu podijeljen gotovo na pola; to ukazuje na činjenicu da su imali zimu kada se Sunce nalazilo u Raku.*

To nije jedini put da se u ezoterijskim spisima spominje premještanje polova! Edgar Cayce ističe dotični fenomen te smatra da su potonuće Atlantide i kasnija kolonizacija delte Nila uslijedile nakon jednog takvog premještanja polova i previranja koja su to pratila.

H.P. Blavatsky također navodi osvrt J. Gardnera Wilkensa: Sve su činjenice dovele do zaključka da su Egipćani kao civilizacija bili već prilično napredni prije Menesova doba, a možda čak i *prije no što su se doselili* u Dolinu Nila.

Menes je bio prvi kralj Ujedinjenih kraljevstava Gornjeg i Donjeg Egipta i vladar iz I. dinastije. Smještaju ga nekih 750. godina prije razdoblja IV. dinastije u približno 3100.pr.Kr..

Denderski zodijak pokazuje tri siderična ciklusa. Uz solarno-lunarnu precesiju, sideralna godina traje otprilike 25.694,8 godina, s varijacijom od $\pm 281,2$ godine (C. Jayne; *Enciklopedija astrologije*, Devore). Druga izračunavanja sideričnog ciklusa jesu: prema H.P. Blavatsky, 25.868 godina;

* *Na Sjevernoj polutki do zimskog solsticija dolazi kada se Sunce nalazi u horoskopskom znaku Jarca. To se obično zbiva 21. 12. U isto vrijeme na Južnoj polutki dolazi do ljetnog solsticija. Za stanovnike u okolici Dendere zimski solsticij sa Suncem u Raku značio bi da su se taj grad, pa prema tome i cijeli Egipat morali nalaziti ispod ekvatora, odnosno na Južnoj polutki. Gizeh se nalazi na istoj paraleli s Houstonom u Texasu, New Orleansom u Louisiani i St. Augustineom na Floridi (dakle na Sjevernoj polutki, op. prev.).*

prema Platonu, 25.920 godina; prema mjerenjima u Gizehu, 25.827,5 godina.

H.P. Blavatsky nadalje iznosi: Pretpostavimo li da je dugi uski hodnik koji se spušta bio usmjeren prema polarnoj zvijezdi graditelja Piramide, Alpha Draconis, tadašnja polarna zvijezda, u traženom se položaju nalazila 3350.pr.Kr., kao i 2170.pr.Kr.. Položaj zvijezde Alphe Draconis u odnosu na Alkione bio je neobičan i neće se ponoviti još jednu sideralnu godinu. Budući da denderski zodijak obuhvaća tri siderična ciklusa, moguće se vratiti tri siderične godine unatrag i dobiti uvid u odnos Alphe Draconis i Alkione od prije nekih 78 000 godina.

Jednom kad se um oslobodi vremenskih ograničenja koja su mu nametnule unaprijed stvorene predodžbe o evolucijskom razvitku koji se kreće prema naprijed, moguće je uvidjeti značaj ranijih razdoblja. Težimo k tomu da ostanemo na nepomičnoj točki gledišta s obzirom na viđenje našeg trenutnog stupnja razvoja i svijeta kakav je danas, te tomu da prihvatimo proizvoljno datiranje razdoblja koja su prethodila grčkom/rimskom dobu.

Zbog čega bi graditelji Piramide namjerno ili slučajno odabrali baš to poravnanje određenih zvijezda na nebu kao žarišne točke same građevine? Pozivajući se na ezoterijske spise - koji uključuju ne samo zapadnjačke već i istočnjačke tradicije - možemo pronaći neko značenje spomenutog poravnanja.

Alice Bailey smatra da je Alkione u zviježđu Plejada središnja točka putanje našeg Sunca. U okultnoj/ezoterijskoj literaturi,

Plejade (Atlantide, Vlašići) povezane su sa sudbinom naroda, jednako kao i Sjevernjača. Budući da nebeske Plejade imaju malo fizičke sličnosti sa Sedam sestara, ima se razloga vjerovati u to da kozmička priroda toga zvijezda u stvari čini suštinu mita o dotičnim damama.

Plejade (Atlantide) bile su Atlantove i Plejpnine kćeri, a zvale su se Maja, Elektra, Taygeta, Asteropa, Meropa, Kelaeno i Alkiona. Sestre su imale čast udati se za bogove i postati majkama slavni junaka, začetnika mnogih naroda i gradova.

Plejade predstavljaju ženski, magnetski vid prirode Svemira. Povezanost zapadne kulture s materijalizmom (materijom) nije slučajna, nego je izravna posljedica «misije» Egipatskog doba. Nasuprot tome, azijska kultura, sa svojim naglašavanjem netjelesnoga, duha, za utemeljitelje, pretke i svece ima Rišije.

Muški vid božanstava, sedam Rišija, povezani su sa sjevernim zvijezdom Velikog medvjeda (Ursa Major). Procjenjuje se da je prošlo 70 000 godina od kada je Zemljin pol stajao u smjeru udaljenijeg kraja repa Malog medvjeda (Ursa Minor) - Sjevernjače.

U *Ezoterijskoj astrologiji (Esoteric Astrology)*, Baileyeva navodi veliku triangulaciju energije u našem Sunčevu sustavu kao unutrašnju povezanost između sedam zvijezda Velikog medvjeda, sedam zvijezda Plejada - koje ponekad nazivaju Sedam sestara ili žena Rišija - te Siriusa (zvijezda u zvijezdu Velikog psa). Triangulacija energije očituje se kao Volja/Moć, Ljubav/Mudrost i Aktivna inteligencija - tri kvalitete koje su obilježja čovječanstva.

Poravnanje Velike piramide s Alkione i Sjevernjačom značajno je jer ona predstavlja zemaljsku žarišnu točku električnog-muškog načela Duha i magnetskog-ženskog načela Oblika. Ta su načela osnova decimalnog sustava - 1 i 0. Piramida je izgrađena na osnovi mjerenja u decimalnom sustavu, jednako kao i astronomski i geometrijski dio «tajnog svećeničkog jezika» (H.P. Blavatsky, *Tajna doktrine*).

Zemljopisni položaj Piramide bio je pažljivo izabran, ne samo kao mjesto na kojemu se spajaju gornje i donje kraljevstvo fizičkoga svijeta, ili kao središte kontinentalnih masa, već isto tako i zbog prirode geomagnetskih silnica koje omrežavaju Zemlju.

Prema Michellu (*Pogled na Atlantidu - View over Atlantis; Grad Otkrivenja - City of Revelation*) čovječanstvo nastoji graditi centre velikog duhovnog značaja na mjestima na kojima se sijeku spomenute geomagnetske linije.

U djelima ezoterijskih filozofa spominje se da je u strukturi Velike piramide obuhvaćeno potpuno fizičko očitovanje prirode čovječanstva na Zemlji, kao i njena vrlo posebna veza sa svemirom. Bit Velike piramide može se izraziti citatom iz *Ezoterijske astrologije* Alice Bailey, koji govori o prirodi poruke Plejada:

Kitica IV: "Njihova se svjetlost razlikuje od drugih svjetlosti. Ona naviješta -Ja sam najgušća točka cijelog opipljivog svijeta (Jarac AAB). Ja sam grobnica. Ja sam ujedno i maternica (Rak). Ja sam stijena koja uranja u dubinu tvari. Ja sam planinski vrhunac na kojem je rođen Sin, sa kojeg se vidi

Sunce i koji hvata prve zrake svjetlosti. Čovjek uzima prirodu koja je danas njegova. Sin Majke, rođen iz grobnice i vidljiv nakon rođenja, Svjetlo . . ."

Velika piramida prikazuje utjecaj energije na energetske jedinice.

Kao što Bernice objašnjava, ideologije znanstvenika i teologa polaze od savršeno suprotstavljenih točki gledišta. One ne ostavljaju samo današnjim istraživačima da pronađu razlike, nego, također, daju zadatak i nama. Nama koji nismo zadovoljni s jednostavnim objašnjenjem našeg zemaljskog postojanja: roditi se, umrijeti i u međuvremenu iskusiti svoj dio patnje i zadovoljstva. Jesmo li, zapravo, u metafizičkom smislu inferiorni drevnim narodima zbog regresivne evolucije ili su nas okolnosti dovele do toga da postanemo potpuno slijepi za ciklički poredak stvari koji prolazi kroz naše živote?

Ispitajmo trenutno suprotstavljene točke gledišta zadirući koliko god je moguće u dubinu, i pronađimo u njima odgovor s pomoću kojega vlastite živote, ne samo ove sada već i one koji će tek doći, možemo učiniti smislenijima.

UTJECAJ PIRAMIDA - SVUDA OKO NAS

Mnogo prije negoli su britanski istraživači počeli istraživati Veliku Keopsovu piramidu svojim mjernim instrumentima i umnim sposobnostima, zagonetka Piramide već je zarobila maštu nebrojenih studenata i učitelja metafizike. Golem dio kabalističke i okultne simbolike vezan je uz Keopsovu piramidu i potječe od nje. Vrlo stara udruženja poput Rozenkrojcera i Masona uključila su Piramidu u svoj misticizam i tajne rituale.

Sve što je vezano uz drevne škole misli i/ili filozofije upućuje na mogućnost da je jednom postojao veliki red mistika koji su - osim znanja o čovjekovoj prirodi uvjetovanoj brzinom njegova zemaljskog razvoja - tisućama godina posjedovali i golemo znanje iz astronomije, matematike i graditeljstva. Taj red mudraca mistika ugradio je svoje spoznaje ne samo u građevine poput Keopsove piramide, nego i u ključne hramove svih velikih civilizacija. To potvrđuje činjenica da ne samo piramidalne građevine koje se nalaze diljem svijeta nego i građevine drugih civilizacija - koje nemaju oblik piramide - pokazuju visok stupanj graditeljskog umijeća.

Značenje graditeljskog umijeća koje je postojalo prije više tisuća godina - kod naroda koji su naizgled poznavali samo poljodjelstvo i stočarstvo - izuzetno je složeno. Nije čudo da znanstvenici iz raznih mističnih redova tvrde kako su neki drevni učitelji prenijeli svoje znanje svim civilizacijama na zemlji.

Graditeljstvo je vještina koju znanstvenici i laici prije uzimaju zdravo za gotovo nego što imaju poštovanja prema znanosti koja je to bila prije mnogo stoljeća. Danas se čudimo načinu na koji su piramide i druge megalitne građevine bile izgrađene postavljanjem nizova kamenih blokova jednih na druge kako bi se postigla željena visina i oblik zgrade.

Mnoge građevine drevnih civilizacija postoje i danas. Naše znanje o tim civilizacijama, koje su gradile na tako čudesan način poput civilizacija piramida, vrlo je oskudno. Primjer takvog graditeljstva je građevina u Južnoj Americi čiji su kameni blokovi oblikovani nepravilnim rezovima, a koji savršeno pristaju uz druge nepravilno rezane blokove. Ti veliki, višestranični kameni blokovi, od kojih su mnogi deset do dvadeset puta veći od onih u Velikoj piramidi, čvrsto su priljubljeni jedni uz druge.

Vjeruje se da je veliki zid utvrde Sacsahuaman, blizu grada Cuzca u Peruu, izgradio narod Tiahuanacoa. Taj je zid visok 18 m i dugačak gotovo 800 m. Jedan od najvećih kamenih blokova u njemu širok je 3 m, visok 5 m, debeo 2,7 m i težak preko stotinu tona. Jedan drugi kamen tako je izuzetnog oblika da je širom svijeta postao poznat kao «Kamen dvanaest anđela.»

Mada njihovi graditelji nisu upotrebljavali žbuku kamenje je tako savršeno sljubljeno da nijedan potres nije ostavio traga na spomenutim građevinama.

Sveti Red Mistika koji je prenosio graditeljsko znanje, otkrio je svoj pravi značaj zgradama tiajuranskog i tiahuanacoanskog hrama. Iako su gradili drugačije od bilo kojeg naroda na zemlji, pripadnici civilizacija o kojima je riječ nisu bili samo jednostavni zemljoradnici i stočari već isto tako i visoko obrazovani znanstvenici koji su poznavali astronomiju, matematiku, graditeljstvo i druge znanosti.

Tehnička umješnost južnoameričkih civilizacija, primijenjena u vještini izrade višestraničnih nepravilnih kamenih blokova, također je uključivala i gradnju piramida s pomoću uobičajenih blokova kvadratnog oblika.

Dokazi za utjecaj istog Mističnog Reda ili Bratstva mogu se pronaći kod brojnih masivnih građevina širom svijeta. Očito je da su drevni narodi kroz svoje graditeljstvo izrazili jednu jednostavnu činjenicu, a to je da je njihovo znanje još uvijek superiorno našoj današnjoj tehnologiji. Budući da njihovo umijeće još uvijek neizmjerljivo nadvisuje naše, sa strahopoštovanjem se suočavamo s njihovim duhovnim junaštvom i tim učiteljima pripisujemo naziv Mističnog Reda. To je zato što mudri ljudi dosljedno priznaju da pravo znanje spomenutih učitelja nije bilo zapisano u nepostojanom obliku rukopisa već u simbolizmu zdanja napravljenih od trajnog kamena.

Tijekom godina, simbolika piramidalne strukture toliko je obuzela umove znanstvenika da je, u vrijeme kada je Kongres SAD-a donosio odluku o izradi Velikog državnog pečata, već bilo određeno kako će piramida biti uključena u njegov nacrt. U sva tri odbora koja je Kongres imenovao između 1776. i 1782. bili su i članovi koji su zauzimali različite položaje u masonske Loži. Na svim prijedlozima za konačni izgled pečata bio je vidljiv utjecaj Slobodnog Zidarstva - simboli poput oka providnosti, trokuta, Faraona, Mojsija, oblaka, zvijezda, zviježđa, maslinove grančice i feniksa.

Pečat koji je Kongres prihvatio 20. 06. 1782., na prednjoj strani ima Američkog orla (simbol feniksa) raširenih krila koji u desnoj pandži drži maslinovu grančicu, u lijevoj snop od trinaest strijela, u kljunu natpis na kojemu piše *E pluribus unum*, a u repu ima trinaest pera. Iznad orlove glave nalazi se vijenac u kojemu je zviježđe od trinaest zvijezda koje zajedno tvore simbol Davidove zvijezde koja probija oblake. Na orlovim se prsima nalazi štit s trinaest pruga, a cijeli crtež ima azurnoplavu pozadinu.

3. Obje strane Velikog pečata Sjedinjenih Američkih Država

Stražnjom stranom pečata dominira nedovršena piramida. Oko providnosti nalazi se unutar trokuta prikazanoga poput lebdećeg vršnog kamena iz kojega zrači svjetlost. Iznad lebdećega vršnog kamena piše *Annuit coeptis*. Piramida se sastoji od trinaest redova kamenih blokova, a na prvome od njih rimskim je brojevima napisano MDCCLXXVI (1776). Na poslijetku, ispod piramide nalazi se natpis s geslom *Novus ordo seclorum*.

Paul Foster Case u djelu *Veliki pečat Sjedinjenih Država: njegova povijest, simbolika i poruka za Novo Doba (Great Seal of the United States: Its History, Symbolism and Message for the New Age)* tvrdi da su veći dio Kongresa iz 1776. činili članovi masonske Lože. Međutim, spisi tada nisu bili baš pažljivo vodeni i istraživanje koje su proveli masonski znanstvenici pokazalo je da je za samo sedam potpisnika Deklaracije nezavisnosti poznato kako su bili masoni.

Kada je, primjerice, Benjamin Franklin sudjelovao u izradi Deklaracije nezavisnosti, bio je bivši Veliki majstor pensilvanijskih masona. George Washington i dvanaest njegovih generala bili su masoni. Kada je preuzimao dužnost prvoga predsjednika SAD-a, bivši njujorški Veliki majstor zakleo se na Bibliji donesenoj iz masonske lože.

Masone koji su utemeljili američku državu nadahnule su mnoge drevne škole i filozofije, poput hebrejskog i kršćanskog Svetog pisma, Pitagorina nauka, Aleksandrijske škole, Platona, kabalista i rozenkrojčera. Izgleda da je kabalistički utjecaj na masonstvo bio najveći te se vrlo dramatično pokazuje na Velikom pečatu Sjedinjenih Država.

Broj 13 ističe se tijekom cijele povijesti Sjedinjenih Država. Svaka od sljedećih fraza ima trinaest slova: «Četvrti srpnja» (engl. July the Fourth) i «Američki orao» (American Eagle). Kada se zbroje znamenke koje čine godinu proglašenja nezavisnosti, '76., dobije se broj 13. Rečenica svojstvena masonima, "U Boga vjerujemo" (In God We Trust), odgovara broju 13 prema modernoj numerologiji, u kojoj svako slovo ima određenu brojčanu vrijednost. Zbrajanjem vrijednosti svakog slova u riječi dobiva se određeni iznos koji se zatim svodi na dvoznamenkasti broj. Očito je da tvorci Velikog pečata definitivno ističu broj 13. Izgleda da je njihova prvotna namjera bila sačuvati spomen na trinaest država iz kojih se rodila nova nacija.

Prva američka mornarica sastojala se od trinaest brodova. Iako se u Konfederaciji nalazilo samo jedanaest država, njena zastava iz Građanskog rata imala je trinaest zvijezda.

Hotimično ponavljanje broja 13 na Velikom pečatu Sjedinjenih Država postaje već i dosadno uzme li se u obzir da geslo *E pluribus unum* kao i *Annuit coeptis* sadrže trinaest slova. Osim toga, na maslinovoj grani koju orao drži u pandži nalazi se trinaest listova i trinaest maslina.

Moderni kabalisti dodaju dva zanimljiva podatka ovom popisu simbolike «trinaestice». Prvi se odnosi na Prvi svjetski rat, u kojemu je prvi pohod na Francusku činilo trinaest brodova koji su isplovili 13. lipnja 1917., a trebalo im je trinaest dana da prijeđu ocean. Nadalje, ime predsjednika Woodrowa Wilsona ima trinaest slova.

Drugi je podatak vezan uz natalnu kartu (horoskop) Deklaracije nezavisnosti. Njezino se Sunce nalazi na trinaestom stupnju Raka, a Ascendent na trinaestom stupnju Škorpiona, znaka koji je u drevnom rozenkrojcerskom i masonskom Tarotu također predstavljen brojem 13.

Opće prihvaćena je činjenica da se u svetim i ezoterijskim spisima služilo šifriranjem brojka-slovo kako bi se zabilježilo tajno znanje i istovremeno sakrilo njihovo pravo značenje od svih koji nisu imali ključ dotične šifre. Vjeruje se da je, primjerice Mojsijeva knjiga napisana na taj način.

Govori se da zvijezde od trinaest zvijezda iznad orla, na prednjoj strani Velikog pečata, sadrži simboličnu šifriranu poruku za čije je razumijevanje najvažniji ključ upravo broj 13. Svaka od trinaest zvijezda ima pet krakova, a sve su posložene tako da zajedno tvore veliku šestokraku zvijezdu odnosno heksagram. Zanimljivo je da se heksagram može sastaviti ili iz dva jednakostranična trokuta koji se sijeku ili iz dvanaest manjih jednakostraničnih trokuta. Uzmemo li bilo koji od dva velika jednakostranična trokuta koja tvori zvijezde s trinaest zvijezda, pronaći ćemo točno deset zvijezda unutar lika zvanog *tetraktys*, nad kojim je Pitagora navodno zaklinjao svoje učenike na čuvanje tajni.

Simbolika šestokrake zvijezde potječe iz drevnih vremena kada se ona upotrebljavala kao zastava Izraela, te je zato poznata i kao Davidov štit ili «Mogen David». Od početka vremena heksagram je bio simbol sila makrokozmosa koje djeluju u nebeskim sferama, a navodno su bile aktivne eonima prije no što se čovjek pojavio na Zemlji.

Zbog očitog ponavljanja broja 13 na Velikom pečatu Sjedinjenih Država, ne može se ne obratiti pažnju na tu znakovitu činjenicu kao na mogući ključ za sudbinu Sjedinjenih Država, koja će, pak, sa svoje strane, utjecati na sudbinu ostatka svijeta. Paul Foster Case vjeruje da broj 13 predstavlja trinaestogodišnji ciklus kojem odgovara trinaest redova kamenih blokova na piramidi sa stražnje strane pečata. Međutim, počne li se sa 1776. i doda $13 \times 13 = 169$, dobije se samo 1945.

Iako je 1945. bila važna godina za američki narod, jasno je da su Sjedinjene Države nastavile postojati dobro nakon te godine pa možemo nagađati koliko još ciklusa treba proći prije no što se njihova sudbina konačno ne promijeni.

Gđica Peggie Donnigi, vidovnjakinja iz New Yorka, razmišlja kakva bi bila sudbina Sjedinjenih Država da su izgubile u Drugom svjetskom ratu koji je trajao za vrijeme trinaestog razdoblja od trinaest godina: "Pobjednički narodi podijelili bi nas između sebe i postali bismo njihovo vlasništvo izgubivši, uslijed toga, vlastiti identitet." Ona, međutim, misli da je naša vlada u to vrijeme bila itekako svjesna prijetećeg značenja trinaestog ciklusa i toga da se moraju poduzeti sve mjere kako bi se izbjegla mogućnost ispunjenja zloslutnog proročanstva o sudbini američkog naroda.

Gđica Donnigi proriče da će se Sjedinjenim Državama dogoditi nekoliko velikih kriza ili za vrijeme ili na kraju sedamnaestog ciklusa. Počne li se sa 1776., to kritično razdoblje pada između 1984. i 1997. Do sedamnaestog ciklusa došla je uzevši u obzir činjenicu da se broj 17 prilično ističe

na dva mjesta: sadrži ga godina 1776., a simbolika broja 13 javlja se na Velikom pečatu Sjedinjenih Država ili se na njega odnosi 17 puta.

Na pitanje o tome što će spomenuta kriza za sobom povući, gđica Donnigi odgovara: "Vlastiti narod, a moguće i cijeli planet, dovest ćemo gotovo do uništenja ne budemo li se na pravi način služili svojim tehničkim znanjem i nastavimo li u smjeru ekološkog samoubojstva zloupotrebom kemijskog znanja." Budući da je orao simbol feniksa gđica Donnigi sluti da će se iz pepela kemikalija zagađivača uzdići novi narod koji će razumnije primjenjivati svoje znanje iz alkemije.

Dosezi arhitekata i graditelja piramida širom svijeta uvelike su nadahnuli filozofska razmišljanja metafizičara. Ne samo da su ti dosezi postali simbolom same vječnosti već, isto tako, predstavljaju propovijed zapisanu u kamenu.

Od samoga su početka, u drevno doba, oni upućeni prihvatili piramidu kao savršen simbol tajnog učenja. Govori se da je Velika piramida povezana s mitskim Olimpom, a da njezini podzemni hodnici odgovaraju vijugavim putevima Hada. Također se misli da oblik piramide simbolički predstavlja Sveto brdo ili Prebivalište Boga u visinama, za koje se vjeruje da je smješteno u središtu Zemlje. Sljedbenici tajnog nauka vjeruju da stranice Velike piramide, okrenute prema glavnim stranama svijeta, označavaju krajnosti tame i svjetla (zapad i istok), te hladnoće i topline (sjever i jug). Temelj piramide za njih, nadalje, predstavlja četiri prirodna elementa koji čine ljudsko tijelo: zrak, vodu, vatru i zemlju. Stranica piramide, trokut, obilježava trojednost svake stvari u

prirodi. Dvanaest zodijskih znakova također se pojavljuje kao zbroj linija i stranica piramide.

Tri glavne prostorije u piramidi predstavljaju čovjekova duhovna središta - srce, mozak i reproduktivne organe. Trokutasti oblik piramide podsjeća na položaj čovjekova tijela prilikom izvođenja yoge, meditacije i ostalih drevnih tehnika.

Tajno znanje kojemu su se podučavali inicijanti kaže da se božanska energija spušta na vrh piramide i da se mudrost bogova širi svijetom otječući niz njezine stranice.

Prema svetim učenjima, piramida je prvi i istinski hram Tajni - to je građevina podignuta zato da bi čuvala svete istine koje su krajnji temelj svih umjetnosti i znanosti. Ona je savršen simbol i makro i mikrokozmosa.

Najveća tajna piramide koja je izazvala veliko i ozbiljno zanimanje je vršni kamen koji nedostaje. Nepotpunost je svojstvena najznačajnijim piramidama širom svijeta.

U knjizi *Dešifrirana nekropola u Gizehu*, njen autor i istraživač Rocky McCollum prikazuje položaj vršnog kamena, tajnu komoru, te nekoliko predmeta koji bi, po njegovu mišljenju, mogli dokazati postojanje Atlantide i Mua.

Poruka koju je McCollum dešifrirao iz nekropole u Gizehu temelji se na nagibima piramida i drevnom pravilu broja Tri.

On je otkrio da se, izračuna li se tangenta kuta nagiba Keopsove piramide, dobije rezultat 1.27230. Pomnoži li se ta vrijednost s konstantom dobije se broj $\pi = 3.1415926$. Zbog

toga McCollum označava Keopsovu piramidu kao piramidu s nagibom π .

Primijeni li se isti matematički postupak na kut nagiba Kefrenove piramide, rezultat je tangenta od 1.33511. Ponovno, pomnoži li se taj broj s konstantom dobije se baza prirodnog logaritma, broj $e = 2.7182818$. Stoga on Kefrenovu piramidu označava kao piramidu s nagibom e .

Prema McCollumovoj tablici, u kojoj se nalazi šesnaest egipatskih piramida koje je istražio, šest od njih su piramide s nagibom π , a pet ih ima nagib e - zamalo jednaka raspodjela. Međutim, pet preostalih piramida ima tangente većeg ili manjeg iznosa koji ne odgovara niti broju π niti broju e .

McCollum tvrdi: Da bi se dobio broj π , treba nacrtati veliki krug i on se dade izmjeriti gotovo odmah. No to nije slučaj sa e . Broj e može se izračunati isključivo teoretskim putem. Neke su metode prilično složene, a nekoliko ih je razmjerno novijeg datuma (nama, dakako).

Gdje su, tada, Egipćani stekli potrebno znanje? - pita se McCollum i nastavlja govoreći da jednostavno znati za postojanje broja e i njegovu vrijednost uz odstupanje od svega 5% predstavlja pravi «junački pothvat», uzme li se u obzir da je čovjek do te zamisli došao prije pet tisuća godina i da ju je upotrebljavao u gradnji nekih piramida. Izgleda da su graditelji piramida bili sigurniji u iznos broja π nego u iznos broja e .

Na osnovi svojih matematičkih proračuna, McCollum je zaključio da su graditelji piramida morali poznavati vrijednosti brojeva π i e . Smatra da su oni bili usko povezani

s budizmom i hinduizmom. Do takovog zaključka dolazi zbog podudarnosti između drevnog simbola egipatskog graditeljstva i simbola Višnua, Čuvara. Natpis u trokutu jednak je Višnuovom simbolu, čak i uz nekoliko manjih odstupanja.

4. Simbol Višnua, Čuvara

McColumov je zaključak još značajniji kada se simboli stave pred ogledalo i kao njihov odraz pokažu *pi* i *e*. Oslanjajući se na zanimljivu pretpostavku o tome da su *pi* i *e* bili na zagonetan način šifrirani u dva mistična simbola, McCollum sa sigurnošću tvrdi da je Keopsova piramida (PI) izgrađena prva, predstavljajući *pi*; nakon toga je izgrađena Kefrenova piramida kako bi predstavljala *e*. Takvim se redoslijedom dobiva početak formule koja sadrži *pi* i *e*. Prema McCollumu, visoko poštovani numerički simboli ovjekovječeni su na najbolji mogući način ugradnjom u nagib piramide, budući da se on, pa bila građevina i poluuništena, može utvrditi s priličnom točnošću. S druge strane, uništenje dijela piramide dovelo bi do sumnje u njezinu izvornu visinu ili cjelokupnu veličinu.

TABLICA 1

Šesnaest glavnih egipatskih piramida*

Broj piramide	Ime	Visina u metrima	Duljina osnovice u metrima	Kut (nagiba)	Tangenta	Simbol
P-1	Khufuova	137	230	51°50'	1.27230	π
P-2	Kefrenova	143.5	215.5	53°10'	1.33511	ϵ
P-3	Mikerinova	66,5	108.5	51°00'	1.23490	π
P-4	Piramida u Medumu	92	144	51°53'	1.27458	π
P-5	Snofruova (prelomljena)	101.5	188.6	54°31' 43°21'	1.40281 dno 0.94400 vrh	?
P-6	Piramida u Dahšuru (sjeverna)	99	220	43°40'	0.95451	?
P-7	Userkafova	44.5	70.4	51°41'	1.26546	π
P-8	Sahurina	48	78	50°36'	1.21742	π
P-9	Neferirkarina	70	106	53°00'	1.32704	ϵ

P-10	Neuserina	52	80	51°50'	1.27230	π
P-11	Pepijeva	52	76	53°00'	1.32704	ε
P-12	Amenemheta (I)	58	84	54°00'	1.37368	ε
P-13	Sesostrisa (I)	61	105	49°00'	1.15037	?
P-14	Hawarina	58	100	48°45'	1.14028	?
P-15	Amenemheta (III)	80	100	57°20'	1.55966	?
P-16	Khendjerova	37.4	55	55°00'	1.42815	ε

*prema Rockyju McCollumu u knjizi *Dešifrirana nekropola u Gizehu*

McCollum se nadalje pita ne bi li graditelji piramida, ako su poznavali vrijednosti brojeva π i e , u njih uključili i broj 1, aritmetički simbol 0, te i - imaginarni broj, kvadratni korijen od -1 (vidi sliku br. 6).

U Egiptu nije mogao pronaći piramidu čiji bi kut nagiba iznosio 45° ili neki drugi iz kojeg bi, putem svojih proračuna, mogao dobiti broj 1. Odgovor je, logično, potražio u trećoj piramidi u Gizehu i ustanovio da Mikerinova piramida (P-3) savršeno odgovara njegovim zahtjevima.

Prema njegovim riječima, "... dovoljno je velika da bi bila značajna, a opet dovoljno manja od svojih susjeda da se ne bi mogla nadmetati s njima u ulozi čuvara simboličkih brojeva."

Zbog toga je trebala biti izgrađena prema najmanjim zahtjevima, ali u isto vrijeme imati i određeni značaj, odnosno dati svoj doprinos kompleksu u Gizehu.

Podijeli li se dužina osnovice piramide P-2 s osnovicom P-3 dobije se 1.987. Zato McCollum pretpostavlja da P-3 predstavlja broj 1, budući da omjer između piramida P-2 i P-3 iznosi 2:1.

Jednadžbu broja e otkrio je u osamnaestom stoljeću švicarski matematičar i fizičar Leonhard Euler. Ona sadržava Ludolfov broj π (π), bazu prirodnih logaritama e (ϵ), imaginarni broj i , jednak kvadratnom korijenu iz -1 , broj 1, te aritmetički simbol 0. $\epsilon^{i\pi} + 1 = 0$.

Kako bi dokazao da su graditelji piramida poznavali broj e , McCollum je tražio pronaći imaginarni broj i ; kao i 0,

prikazane unutar ili oko kompleksa u Gizehu. Bilo mu je jasno da tangenta piramide ne može biti 0 jer bi to značilo da je i kut nagiba = 0, a jedino geometrijsko tijelo koje zadovoljava taj uvjet je ravna crta.

McCollum nije bio siguran da je «0» predstavljena u kompleksu piramida sve dok nije ugledao dvodimenzionalnu ravnu crtu na trodimenzionalnoj ravnoj površini (plato u Gizehu). Voden intuicijom zaključio je da se radi o području za koje su graditelji piramida odredili da označava aritmetički simbol 0.

$$\pi \quad i$$
$$\epsilon$$
$$+$$
$$1 = 0$$

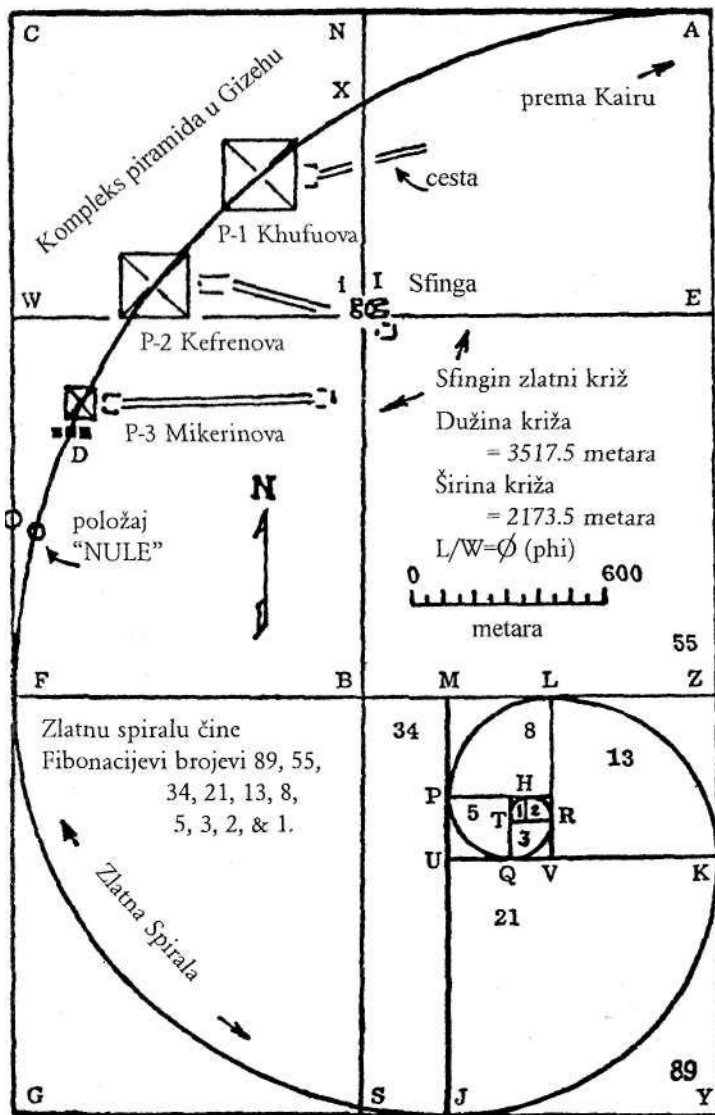
5. McCollumova jednađba broja e

Prema McCollumovoj teoriji, jednađba broja e morala se dobiti iz kompleksa u Gizehu. On tvrdi da su Egipćani matematičke jednađbe pisali ukoso. Komplex u Gizehu, promatran iz zraka od sjeveroistočne prema jugozapadnoj osi, daje jednađbu broja e . Jednađba dobiva svoj fizički oblik prikazana samim kompleksom i , zapanjujuće, u potpunom

skladu s pravilom za eksponente u algebarskim jednadžbama, imaginarni broj i jasno predstavlja sama Sfinga.

McCollum kaže: "Pogledajmo Sfingu; ona će divno poslužiti kao i , a čak se i nalazi na pravom mjestu. . . Osim toga, što može biti imaginarnije od lika koji ima tijelo lava i glavu čovjeka!"

McCollum na zanimljiv način, vrlo domišljato, određuje položaj 0; namjestivši Zlatnu spiralu, oblikovanu kao u Fibonaccijevom nizu brojeva, preko vrhova triju piramida, došao je do toga da se "položaj 0" također treba nalaziti unutar Zlatne spirale kako bi bio potpuno usuglašen s koso pisanom jednadžbom broja e .

Sedam kraljevskih brojeva

1. $\pi = 3.1415926$ (Ludolfov broj)
2. $e = 2.7182818$ (baza prirodnih logaritama)
3. $\phi = 1.6180339$ (Zlatni broj)
4. $\Gamma = 0.5772156$ (Gama broj)
5. $i = \sqrt{-1}$ (Imaginarni broj)
6. $1 = \text{Unity}$ Jedinstvo (Jedinica)
7. $0 = \text{Zero}$ Nula (Ništica)

Glavne jednadžbe Gizeha

1. Gama funkcija

$$\Gamma(\alpha) = \int_0^{\infty} x^{\alpha-1} \cdot e^{-x} dx$$

2. Zlatna gama jednadžba

$$\Gamma(\phi) = \int_0^{\infty} \Omega^{[(\alpha \pm \pi i) - 1]} e^{-\Omega} d\phi$$

3. Maksimalni integral

$$\int_{\text{MAX}} = \sum_0^{\infty} + C$$

4. Jednadžba broja e

$$e^{i\pi} + 1 = 0$$

5. Maksimalni diferencijal

$$\Delta_{\text{MAX}} = \frac{\infty}{0}$$

(obratite pažnju: Gama funkciju i jednadžbu broja e otkrio je Leonhard Euler; Švicarska, 1707-83.)

Zlatna gama jednadžba sadrži svih sedam Kraljevskih brojeva i (∞) beskonačno. Otkrio ju je Rocky McCollum u veljači 1977.

McCollum predskazuje da se na mjestu koje simbolizira 0 nalazi u stijeni uklesana podzemna komora zatvorena kamenom pločom i pokrivena pijeskom. Osim toga, predviđa i da se ta komora nalazi 9 do 12 m ispod površine, da ima oblik piramide i krnji vrh. Spomenuta ploča je izrađena iz masivnog kamena i kvadratnog je oblika. Stranica joj je dugačka 4 (funkcija Keopsove piramide), a debela 2 lakta* (funkcija Kefrenove piramide).

McCollum dalje pretpostavlja da je volumen kamenog poklopca $49,2 \text{ m}^3$, da je napravljen ili od čvrstog vapnenca ili od granita te da je težak između 12 i 15 tona. Podzemna komora duboka je 20 m i ima bazu kvadratnog oblika sa stranicama dugačkim 32 m. U sredini komore nalazi se masivna piramida visoka 20 lakata (10,5 m), a sa svake strane dugačka 32 lakta (16,8 m). On predviđa da se radi o krnjoj piramidi čiji je vrh platforma veličine 2 kvadratna lakta ($1,05 \text{ m}^2$). Površina platforme je zlatno ogledalo.

McCollum smatra da se među čudesnim predmetima u komori, osim vršnog kamena koji nedostaje, nalaze i glinene pločice razmještene duž njenih zidova. Na pločicama su zapisi o povijesti Atlantinjana i djece Mua, iz zemlje Lemurije, a isto tako zabilježena je i rana egipatska povijest prije razdoblja IV. dinastije.

Trinaest stepenica vodi od dna komore do vršnog kamena, a na svakoj su stepenici uklesani podaci korisni za

**lakat (eng. cubit) = stara mjera za dužinu koja iznosi 45-56 cm; u Egiptu je lakat iznosio 52,36 cm.*

čovječanstvo. Najniža stepenica ili baza, zvana Kamen mudraca, sadrži brojne fizičke i metafizičke jednadžbe i funkcije uključujući integralne i diferencijalne maksimalne jednadžbe, jednadžbu broja e , te metodu izračunavanja broja atomskih elemenata.

Na zapadnoj strani vršnoga kamena nalaze se vrata koja vode u unutarnju komoru u kojoj se nalaze vrlo dragocjeni umjetnički predmeti, dragulji, nakit i vrijedne pločice sa zapisima.

Njegova izvanredna matematička ekspedicija u teoretskoj potrazi za vršnim kamenom koji nedostaje i skrivenom komorom toliko je uvjerala Rockyja McColluma u točnost vlastite pretpostavke, da je osnovao udrugu Piramida Vodenjaka kako bi pribavio novčana sredstva za putovanje u Egipat i iskapanja na mjestu koje je proračunom odredio.

Kenneth Lloyd Larson u obje svoje knjige, *Nacrti Velike piramide, Nlo-i i planet Zemlja* i *Vršni kamen*, objavljene u vlastitoj nakladi, pokazuje kako Velika piramida, delta Nila, Betlehem i Sinajsko gorje služe kao matematički, povijesni i graditeljski kompleks na površini Zemlje. Taj je temeljni nacrt proširio uskladivši ga s drugim matematičkim nacrtom koji obuhvaća zapadnu Ameriku, te je dobio vrijeme odigravanja nekih biblijskih događaja.

Glavni tlocrt kompleksa u Gizehu gledanog iz zraka Larson je postavio na kartu zapadnog dijela Sjedinjenih Država na kojoj se nalazi Salt Lake City. Uvidio je da se topografija Kaira i Salt Lake Cityja u velikoj mjeri podudaraju, te je doveo

u pitanje brojne teorije o položaju vršnog kamena koji nedostaje. On sumnja da se taj kamen nalazi u Egiptu, zakopan negdje blizu Velike piramide.

Prema Larsonovoj teoriji, vršni se kamen nalazi na mjestu koje predstavlja Levelland na karti SAD-a!

Spomenuta teorija ima svojih vrijednosti i možda bi mogla biti istinita uzmu li se u obzir mormonske priče o nekom zapisu koji potječe od drevne civilizacije sa američkog kontinenta, iz vremena prije 421 posl.Kr. Mormoni vjeruju da su dotične rane kulture bile povezane s jeruzalemskim Židovima. Čini se prilično vjerojatnim da su te rane kulture sa sobom donijele sporni vršni kamen za vrijeme seobe na američki kontinent. Nakon što su osnovali svoja naselja, ti su drevni narodi možda sakrili vršni kamen na području koje spominje Larson.

Larsonova teorija, u koju je uključeno mormonsko vjerovanje o postojanju doseljenika koji su se nastanili u Utahu, ima jaku podršku u djelima glasovitoga vidovnjaka Edgara Caycea, autora izuzetno dojmljivih zapisa o vlastitim duhovnim spoznajama. U jednom od svojih tekstova Cayce potvrđuje da su ili Utah ili Nevadu naseljavali «prvi narodi», mada je vrijeme u koje ih smješta možda previše udaljeno od 421.posl.Kr. koju spominju mormoni.

... u zemlji koju danas zovemo Utah ili Nevada, u doba kada su se prvi narodi podijelili u porodice . . . Entitet se jako razvio i dao je puno ljudima koji će u toj zemlji uspjeti, a u ruševinama pronađenim na brežuljcima i po pećinama sjeverozapadnog dijela New Mexica mogu se vidjeti neki od crteža što ih je entitet napravio tada, prije nekih deset milijuna godina (Čitanje 2665-2 od 17.07.1925.).

Danas se pretpostavlja da su kopnene i vodene mase na Zemlji doživjele nekoliko promjena i izgledale prilično drugačije. U jednom drugom čitanju Cayce izjavljuje: ". . . od vremena kada se čovjek pojavio na Zemlji često su se događale promjene. Mnoge su zemlje nestale, mnoge se pojavile i nestale, ponovno i ponovno tijekom tog ranog razdoblja. U to su se doba (također pojavile) samo zemlje danas poznate kao Sahara . . . i ravan (današnjeg) Utaha, Arizone, Mexica na sjeverozapadnoj hemisferi." (Čitanje 5748-1 iz 28. 05. 1925.).

Veza između područja Sahare i zapadnog dijela Sjedinjenih Država, koju je uspostavio Edgar Cayce, prilično se dobro uklapa u mormonsko učenje o ranoj seobi naroda iz Afrike na sjeverozapadnu hemisferu. Do seobe preko Atlantika uistinu je *moglo doći* budući da Cayce *govori* kako su se u drevna vremena, umjesto da teku prema sjeveru, vode u taj ocean slijevale iz područja Nila.

Crteži u Larsonovoj knjizi objašnjavaju kako i zašto je Stvoritelj odredio mjere, težinu i oblik planeta Zemlje kao što je opisano u Bibliji (Izaija 40:12; 40:22; Job 38:4-7; Psalmi 95:5; Knjiga postanka 1:1). Larson, osim toga, vjeruje da Velika piramida predstavlja model ili «detaljni nacrt» planeta Zemlje, izrađen po matematičkim i kronološkim uvjetima i obrascima.

Jedan od autora koji nude metafizičko objašnjenje nepotpunosti Velike piramide je Manly P. Hall koji u "Tajnim učenjima svih razdoblja" piše:

Veličina vršnog kamena Velike piramide ne može se točno odrediti jer mu se, iako većina istraživača smatra da se jednom nalazio na svom mjestu, danas zameo svaki trag. Među graditeljima velikih religioznih zdanja postoji neobična tendencija da svoje građevine ostave nedovršenima, ukazujući time na činjenicu da je samo Bog potpun. Vršni je kamen - ako je postojao - i sam bio minijaturna piramida čiji se vrh opet sastojao od malenog komada istog oblika itd., itd., do beskonačnosti. Vršni kamen na taj bi način predstavljao sažetak cijele građevine. U istom bi se smislu Piramidu moglo usporediti sa svemirom, a vršni kamen s čovjekom. Nastavi li se s usporedbama, um bi predstavljao vršni kamen čovjeka, duh uma, a Bog - sažetak cjeline - bio bi vršni kamen duha. Poput grubog i neobrađenog kamenog bloka, čovjek je izvađen iz kamenoloma i pomoću tajne kulture Misterija polako pretvoren u pravi i savršeni vršni kamen piramide. Hram je završen samo onda kada inicijant i sam postane živući vrh kroz koji se božanska moć usmjerava u građevinu ispod njega.

Hall, nadalje, osvjetljuje mističnu namjenu piramide. Prema njegovoj knjizi, u drevna su vremena prosvijetljeni kročili tajanstvenim odajama i hodnicima Velike piramide. Ona je bila kuća drugog rođenja ili majčina utroba tajnama. Ljudi su kroz njezina vrata ulazili kao ljudi, a izlazili kao bogovi.

Govorilo se da nepoznato biće zvano Uzvišeni ili Začetnik, koje je nosilo zlatno-plave halje i u ruci držalo sedmerostruki ključ vječnosti, prebiva negdje u najskrovitijoj unutrašnjosti Piramide. To neznano biće nazivali su i Svetim, Gospodarom svih gospodara i Velikim svećenikom lavljeg lica, koji nikada nije napustio svoju kuću mudrosti. Nitko ga nikada nije vidio sem onih koji su prošli pripreme i pročišćenje na putu ponovnoga rođenja.

Gospodar tajne kuće novacima je otkrivao Tajne. Moć duha zaštitnika pokazala bi se novom inicijantu. Otkrivao bi mu se proces odjeljivanja božanskog duha od materijalnog tijela, te njegovo božansko ime. Najveća tajna i neizrecivo obilježje Vrhovnog Božanstva je znanje po kojemu čovjek i Bog postaju jedno. Primivši božansko ime, inicijant bi postao duhovno prosvijetljen.

Dobro poznata priča o razapinjanju i uskrsnuću Isusa Krista dobiva sasvim novo značenje s opisom obreda koji se odvijao u Velikoj piramidi, preuzetog iz knjige *Tajna učenja svih razdoblja*, Manly P. Halla:

Bez obzira na tvrdnje drugih teoretičara o tome zašto nedostaje vršni kamen i gdje se nalazi, te na nagađanja o drugim, izvana nevidljivim, tajnim odajama, opet će doći vrijeme kada će tajna mudrost svih razdoblja postati vladajuća religijska i filozofska sila svijeta. Ponovno otkriće tajne prostorije u Piramidi, kao što je predskazano, nadohvat je ruke.

Naš moderni svijet može otkriti mnoge tajne poznate drevnom svijetu, osim jedne - tajne koja daje život i istinu. Nakon što su pod pijeskom vremena sahranjene civilizacije i civilizacije, ostaje piramida kao istinski simbol saveza između Vječnog znanja i svijeta.

U Kraljevoj dvorani odigravala se drama "druge smrti". Tu bi kandidata, nakon što su ga raspeli na križu solsticija i ekvinocija, sahranili u velikom kovčegu. . .

Kandidata bi plegli u veliki kameni lijes i njegov bi duh - slobodan od svoje smrtne ovojnice - tri dana lutao pred vratima vječnosti... Spoznavši kako je njegovo tijelo kuća iz koje može otići i vratiti se a da ne umre, postao bi uistinu besmrtnan. Nakon tri dana vratio bi se u vlastito tijelo, te je, nakon što je na vlastitoj koži . . . iskusio veliku tajnu, zaista postajao inicirani - onaj koji vidi i prema kome je religija ispunila svoju dužnost dovевši ga do Božjeg svjetla.

Kraljeva dvorana bila je . . . prolaz između materijalnog svijeta i transcendentalnih razina Prirode. . . Zbog toga bi se, u određenom smislu, Piramida mogla usporediti s vratima kroz koja su drevni svećenici nekolicini odabranih dopustili proći na putu prema dostizanju osobnog ispunjenja.

Razlog zbog kojeg je čovječanstvo zadržalo jasnu viziju tih spomenika unatoč nedavnom nestanku nekih drugih, jest taj što oni neprestano podsjećaju ljude na njihovu podložnost Bogu. Oni nas navode da tragamo za višim istinama i pomažu nam da se uzdignemo iznad svoje ograničene i materijalističke vizije, do duhovnih i metafizičkih razina. Učitelji tajnog nauka čvrsto su uvjereni da je Piramida prolaz u vječnost.

Jednom kada čovjek opet sazna tajnu ulaska u Piramidu, ponovno će susresti Gospodare Tajni koji ga u tišini očekuju. Oni će mu pomoći da zbaci plašt dogme i odjenuti ga u odoru Istine. Dolazi vrijeme kada će veličanstveni napjevi prosvijetljenih ponovno odzvanjati drevnim hodnicima i odajama piramide, kao u doba brojnih civilizacija graditelja piramida koje su nekoć cvjetale širom svijeta.

7. Umjetnički prikaz obreda u Velikoj piramidi

(što predstavlja glupost, jer se unutra nikada nisu izvodili nikakvi obredi, kao što bi to htjeli prikazati pokvareni *egiptolozi*)

3

DRUGO VRIJEME, DRUGO MJESTO

Izgleda nevjerojatno da su Egipćani izgradili metropolu tako veličanstvene arhitekture kao što je piramida, u pustinjskom području naizgled negostoljubivom prema životu i nesposobnom za pružanje prikladnog okoliša razvoju jedne civilizacije. To izvanredno postignuće poslužilo je egiptologu Kurtu Mendelsohnu kao potvrda njegove teorije o tome da se gradnja piramida razvila kao vrsta *civilne službe*, u nastojanju da se spriječi nezaposlenost i poveća blagostanje u Egiptu.

Mendelsohn pretpostavlja da je administracija u drevnom Egiptu, vjerujući u potrebu stvaranja više državno orijentiranog naroda, prisilila religiju i obredne tradicije utjelovljene u filozofiji piramide da ustupe vodeće mjesto njihovim društveno-ekonomskim planovima.

Takvo moderno viđenje drevne i visokorazvijene civilizacije u najboljem je slučaju postavka koja se može primijeniti na piramide iz mnogo kasnijeg razdoblja propadanja Egipta.

Društveno-ekonomska teorija povijesti, čovjekovih nastojanja i djelovanja, teško je održiva čak i kada se primijeni na moderno doba, a kamoli tek na civilizacije nadahnute

religijom i filozofijom u koje tek počinjemo pronicati i počinjemo ih shvaćati.

Treba biti pažljiv kod prihvaćanja društveno-ekonomske teorije gradnje piramida jer se ona može samo selektivno primijeniti i ne objašnjava gradnju prvobitne piramide u Egiptu; isto tako, ona nije primjenjiva na druge civilizacije graditelja piramida, koje su u prošlosti bile raširene po cijelom svijetu.

Prema arheolozima, civilizacije koje su gradile piramide u Meksiku i Južnoj Americi, jednako kao i egipatska, započele su svoj razvoj kao nomadska plemena, u kulturnom smislu potpuno beznačajne. Nakon nekog vremena, unaokolo su se uzdizali njihovi veličanstveni golemi i složeni kameni gradovi. Unutar granica svoje zemlje, sve su civilizacije graditelja piramida razvile obrt, hijeroglifsko pismo, sve grane znanosti, filozofiju i teologiju, te izuzetno precizan kalendar po kojemu su ravnali svoje živote.

Sve od davne prošlosti, nepoznati utjecaji, slični onima kod Egipćana, tajanstveno su djelovali na nastanak kultura graditelja piramida - ne na prikladnim zemljopisnim položajima što se tiče okoliša, već na tako ekstremnim, mjestima poput pustinja, gustih prašuma i visokih planina. To može biti povezano s činjenicom da su svi ti glavni kompleksi piramida izgrađeni unutar područja od 30° iznad i ispod ekvatora, u pojasu koji obuhvaća cijelu Zemljinu kuglu.

Uz dužno poštovanje prema brojnim teorijama koje pokušavaju objasniti postojanje piramida u spomenutom području, kao što su teorija seobe i teorija razdvajanja

kontinenata, treba razmotriti važnu činjenicu - gotovo identičan geometrijski oblik piramide pronađen je kod raznih civilizacija. Piramida je, prema tome, značajka cijelog svijeta, a ne određene civilizacije, a njezina je izgradnja tradicija koja potječe iz najranijih vremena.

Izgleda da je civilizacija graditelja piramida u Južnoj Americi doživjela stvarni puni procvat kada su se, gotovo istovremeno, otprilike 200. posl. Kr., nakon Mračnog doba, pojavile dvije nove kulture. Te dvije kulture - Mochice na sjevernoj obali Perua i Tiahuanaco, ili Wari-Tiahuanaco, na južnom gorju - bile su potomci kulture Chavin koja se navodno protezala cijelim Peruom i cvala nekoliko tisuća godina.

Narod Mochica podigao je masivne i impresivne hramove, od kojih su najpoznatije goleme piramide-blizanci u Mocheu, blizu današnjeg grada Trujilla. Te piramide-blizanci danas su poznate kao Huaca del Sol (Hram Sunca) i La Huaca de la Luna (Hram Mjeseca). Svaka od njih uzdiže se sa masivne terasaste platforme napravljene od čerpića (nepečene opeke sušene na suncu).

Hram Sunca najveća je građevina na obali Perua. Stepenasta piramida uzdiže se sa platforme koja se sastoji od pet terasa. Platforma je visoka 18 m i ima bazu veličine 136x228 m. Na vrhu pete terase nalazi se nasuti put širok gotovo 6 m i dugačak 91,5 m koji vodi do sjeverne strane piramide. Stepenasta piramida visoka 23m, sa bazom veličine 32 m², uzdiže se na južnoj strani platforme. Procjenjuje se da je na izgradnju cijelog Hrama Sunca utrošeno najmanje 130.000.000 opeka od čerpića.

Iako je baza platforme Hrama Mjeseca puno manja od one Hrama Sunca (mjere su joj 60x80 m), Hram Mjeseca je oko 3 m viši od Hrama Sunca. Na vrhu platforme Hrama Mjeseca nalazi se nekoliko prostorija čiji su zidovi oslikani freskama tipičnog Mochica stila, na kojima su se neke boje još uvijek zadržale.

Jedna druga piramida koja se nalazi južno od Lime u Peruu, veliki je Pachacamacov hram koji se nadvija nad gradom u dolini Lurin. Hram prekriva oko 12 jutara zemljišta i visok je gotovo 23 m. To je svetište bilo tako glasovito u doba Inka, a i prije toga, da su ga u vrijeme španjolskog osvajanja smatrali peruanskom Mekom.

Tajnom su obavijene ruševine Tiahuanaca, posljednjeg traga kulture koja je, čak i u vrijeme svoga nastanka, konkurirala kulturi Mochica. Neki tvrde da su u Tiahuanacu rođene kulture Amerika, a možda čak i svijeta. Jedna teorija kaže da je Tiahuanaco prvobitno bio otok koji je potonuo u Tihi ocean, a potom se sa planinskim lancem Anda uzdigao na sadašnju visinu. Druga hipoteza glasi da se radilo o središtu moćnog megalitskog carstva koje je vladalo cijelim svijetom.

Tiahuanaco, smješten na visini od oko 4000 m, nalazi se otprilike 20 km jugoistočno od jezera Titicaca, najvišeg plovnog jezera na svijetu. To mjesto, na kojemu je zrak izuzetno rijedak, klima hladna, a raslinje oskudno, ne izgleda baš kao područje pogodno za rođenje civilizacije. Ipak, usprkos negostoljubivom okolišu (mnogi ljudi na tako prorijeđenom zraku imaju teškoća s disanjem) - ili možda upravo zbog njega - brojni mistici diljem svijeta smatraju

Tiahuanaco istinski svetim mjestom.

Graditeljstvo Tiahuanaca najrazvijenije je i najmonumentalnije u cijeloj andskoj regiji. Tamo se nalaze četiri velike i više manjih građevina koje zajedno zauzimaju prostor od 450x1000 m. Najveća od njih, zvana Acapana, stepenasta je piramida visoka 15 m koja je prvobitno bila opločena kamenjem. Nepravilni temelji Acapane prekrivaju površinu od oko 64 m².

Najglasovitije zdanje u Tiahuanacu su svjetski poznate Dveri Sunca. Te velike monolitne dveri, visoke 3 m i široke 3,8 m, isklesane su iz jednog ogromnog andezitnog bloka, a njihova težina procjenjuje se između 10 i 15 tona. Dveri Sunca bez sumnje predstavljaju arheološko čudo obiju Amerika.

Kultura tajanstvenog podrijetla jest i kultura Nazca, sa južne obale Perua. U tom se, nekoć gusto naseljenom području, nalazi jedinstvena La Estaqueria (Mjesto sa stupovima) koju se najbolje može opisati kao drveni Stonehenge.

Smatra se da su civilizacije Mochica i Tiahuanaca dosegle vrhunac svog veličanstvenog razvoja oko 600.posl.Kr., kada je, kao što je bio slučaj i sa civilizacijom Chavin prije njih, došlo do iznenadnog zastoja. U Peruu je uslijedio još jedan dugi period kulturne stagnacije da bi se potom opet naglo pojavila nova kultura, gotovo u punom cvatu, koja kao da se razvila negdje drugdje i bila prenesena u Peru kada je dosegla zrelost. To je bilo carstvo Inka.

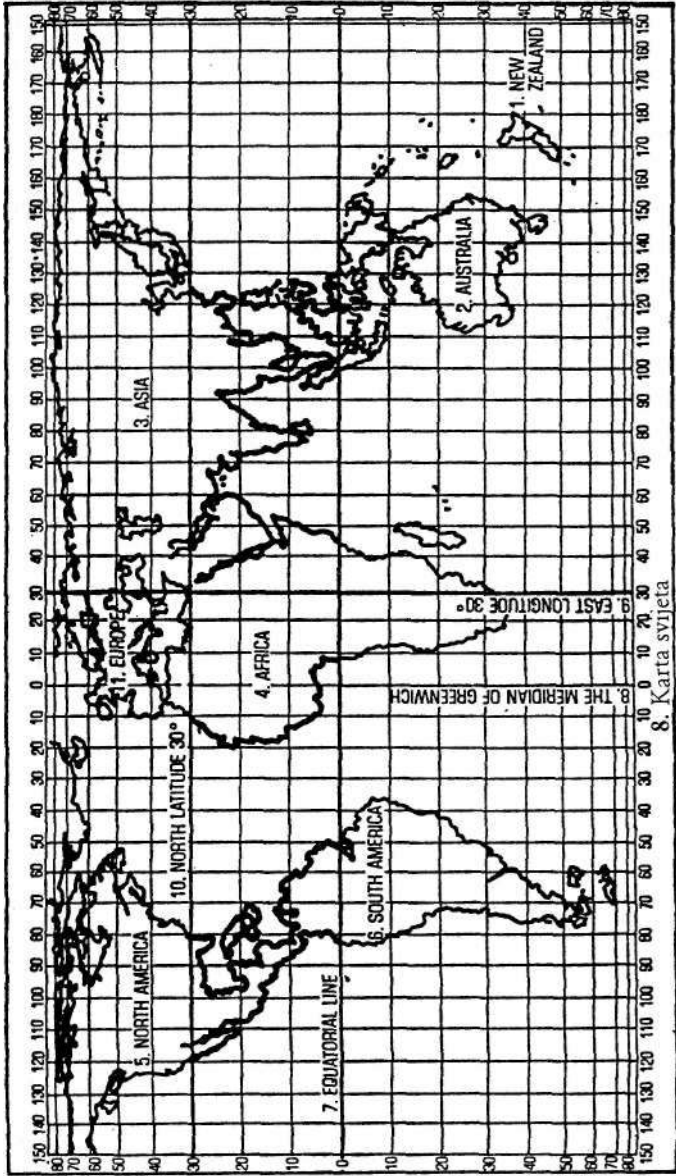
U razdoblju malo dužem od 300 godina, od otprilike

[1200.posl.Kr.](#) do 1534.posl.Kr., trinaest vladara proširilo je dominaciju svoje civilizacije na područje veće od 910 000 km². Njihovo se carstvo protezalo na više od 4800 km, od današnjeg središnjeg Čilea do sjevernog Ecuadora. Inke nisu gradili piramide. Oni su, čini se, ponovno izgradili već postojeće piramide u svakom od svojih važnih gradova, jednako kao što su proširili velike ceremonijalne centre u glavnim gradovima koji bi mogli zadovoljiti religijske potrebe carstva.

Cestogradnja je bila drugo umijeće koje su Inke usavršili. Na području Cuzca nalazi se primjer inkaškog sustava premošćivanja kanala s pomoću lukova poduprtih kamenim konzolama, na kojima je ležala cesta. Takav je sustav gradnje s kamenim konzolama također osnovno obilježje zidova u Velikoj galeriji Velike piramide u Gizehu.

Drugi primjer inkaške cestogradnje obalna je cesta dugačka izvorno 4063 km, koja se proteže između Tumbesa u Peruu i Santiaga u Čileu. Široka 7 m, ta je cesta omeđena zidovima od čerpića, koji je štite od pješčanih nanosa.

Kada bi umro vladar Inka, organizirane su pogrebne ceremonije širom carstva. Poput tijela egipatskih faraona, carevo se tijelo smještalo u palaču i podvrgavalo nepoznatom načinu mumifikacije. Odstranili bi se unutrašnji organi, koji su se čuvali u posebnim posudama, a tijelo bi se umatilo u najfinije tkanine. Nakon toga bi mumiju vladara opsluživali kao za života. Za razliku od Egipćana, koji su mumiju sahranjivali i zapravo ostavljali samu, svi su inkaški vladari skrbrili za mumije svojih prethodnika i odavali im počast.

8. Karta svijeta

Običan je puk, kako inkaški tako i egipatski, sahranjivan u grobnici koja je imala oblik košnice i nalazila se iznad zemlje. Tijelo, umotano u tkaninu ili kožu, polagalo se u grobnicu u sjedećem položaju, s koljenima podvijenim pod bradu. Te su grobnice bile napravljene od neobrađena kamena, gline i blata, a tijela su se sušila bez raspadanja.

Općenito se smatra da su tijekom španjolskog osvajanja inkaškog carstva uništeni svi zapisi o civilizacijama koje su prethodile Inkama. Sve postojeće zapise o carstvu Inka, zajedno s legendama i predajama o njihovu porijeklu, prikupili su španjolski povjesničari za vrijeme osvajanja. Ako su ikada postojali, zapisi o povijesti Mochica, Tiahuanaca, Chavina i ostalih civilizacija koje su prethodile Inkama smatraju se zauvijek izgubljenima. Sve što ostaje njihove su velike piramide - uznemirujući ostaci velikih i slavni civilizacija koje su na neobjašnjiv način pokošene u doba punog cvata.

Sve do vremena dokle je moguće ustanoviti, razvoj velikih i drevnih peruanskih civilizacija bio je paralelan s rastom začuđujuće sličnih civilizacija u jednom dijelu Srednje Amerike, današnjem Mexicu. Iako se, u usporedbi s egipatskom, razmjerno malo zna o civilizacijama graditelja piramida sa zapadne hemisfere, dvije su činjenice nepobitne: sve su te kulture podigle izuzetno masivne i složene građevine i sve su se jako oslanjale na astronomske proračune - ne samo tako što su prema njima ravnali svoje živote, nego i izrađivali građevinske nacрте i gradili svoja zdanja. Na prvi pogled to ne iznenađuje, no tada shvatimo da se arheolozi i drugi stručnjaci slažu kako su spomenute kulture bile potpuno

odvojene, jedna za drugu navodno uopće nisu znale. Ta tvrdnja je smiješna uzmu li se u obzir problemi na koje današnji arheolozi nailaze pri pokušaju prikupljanja znanja o prošlim civilizacijama iz «nagovještaja» dokaza. Nažalost, zbog nedostatka «dokaza» s pomoću kojih bi ih se ponovno otkrilo, smatra se da mnoge drevne kulture i civilizacije nisu niti postojale.

Na temelju postojećih dokaza pretpovijesni Egipat smješta se u barem 5000.pr.Kr.; pred-Peruanska povijest datira iz davne 9000.pr.Kr.; međutim, tragovi civilizacija Srednje Amerike ne mogu se pratiti puno dalje od 2000.pr.Kr.. Poznata kao civilizacija Maya, srednjeamerička kultura zagolicala je maštu istraživača i znanstvenika zbog svoje pomno izrađene strukture i velike složenosti. Mistici teoretiziraju da Maye potječu sa izgubljenih kontinenata Atlantide i Mua. Povjesničari i arheolozi pak, manje smiono, drže da su Maye američkog podrijetla i smatraju ih zaslužnim za uzdizanje civilizacije, koju su dijelili sa svojim susjedima, na višu razinu.

Uglavnom je prihvaćena pretpostavka da su preteče civilizacije Maya bili Olmeci, narod koji je obitavao i svoj procvat doživio na području današnjeg južnog Veracruza i Tabasca. Iskapanjem na tim i drugim lokacijama pronađene su ogromne kamene glave, kao i kalendarski zapisi uklesani na kamenim pločama.

Umjetnost Olmeka poznata je po bićima s napuhnutim dječjim licima i grotesknim čudovištima koja nalikuju tigru. Njihov je krajnje dramatičan kiparski stil izrazito jedinstven pa je olmečke klesarije nemoguće zamijeniti s klesarijama

drugih civilizacija.

Nadaren i tajanstven narod, Olmeci su, prema mitološkoj predaji, bili poznati kao oni koji su živjeli u smjeru izlazećeg sunca. Jedan simbol koji se često pojavljuje na hijeroglifskim zapisima, ukazuje na to da se bogatstvo Olmeka, između ostalog, sastojalo od kaučuka. Taj simbol, za koji se smatra da predstavlja kaučukovac, po mišljenju arheologa označuje same Olmeke. Ime «Olmek» u stvari je izvedeno iz riječi *olli* koja znači kaučuk.

Dominantna olmečka ukrasna figurica prikazuje starca koji sjedi pognute glave, a na ramenima i glavi drži posudu koja je možda služila za paljenje tamjana. Radi se zapravo o božanstvu koje je izgleda štovao niz srednjeameričkih civilizacija. Asteci su ga zvali Huehuateotl, stari bog, ili Xiuhtecuhtli, gospodar vatre. Budući da su štovatelji Xiuhtecuhtlija obitavali u vulkanskim područjima, to mu je ime naročito pristajalo. Također se pretpostavlja da su ga oni koji su ga zvali Huehuateotl poistovjećivali s drevnošću planina u kojima su živjeli.

Zanimljivo je spomenuti i priču o bogu stvoritelju zvanom Viracocha kojega su štovali u Tiahuanacu, a koji je po mnogo čemu nalik meksičkom bogu Quetzalcoatl. Predaja kaže da se, nakon što je proputovao cijelu zemlju podučavajući svoj narod, Viracocha otputio sa obale Ecuadora preko Tihog oceana hodajući po valovima!

Pažljiva rekonstrukcija kulturne povijesti Olmeka pokazala je da njihovo stvaralaštvo i običaji ukazuju na to da su dosta

pažnje obraćali vlastitom tijelu - čupali su dlake s lica, brijali glavu, umetali žad u zube i tetovirali se. Isto tako, što se graditeljskog umijeća tiče, podizali su gradove-hramove oko stepenaste piramide. Postoje čak i naznake da su mnogo puta obnavljali svoje građevine tako što bi preko postojeće zgrade jednostavno izgradili novu.

Misli se da je početak nestajanja civilizacije Olmeka označila erupcija vulkana Xitlija. Vjerojatno je nakon tog događaja prestao njezin razvoj; civilizacija više nije cvala i nakon nekog vremena je nestala.

Izgleda da je olmečka civilizacija postojala istovremeno s civilizacijom Zapoteka koji su živjeli u brdima Oxace, jugozapadno od zemlje Olmeka. Njihova umjetnost i pismo naizgled se razlikuju od olmečkih - zapotečki kalendarski proračuni bili su napisani drugim pismom, a njihov se kalendarski sustav temeljio na ciklusima od 52 godine. Zapoteci su također bili nadaren i tajanstven narod, jednako sklon graditeljskom umijeću. Uz neprekidno nadograđivanje i širenje zgrada, nastavili su s podizanjem gradova-hramova i piramida; po izgradnji gradova, pismu i kiparstvu bili su jednako napredni kao civilizacije koje su im prethodile i one koje su istovremeno postojale.

Mnoge su kulture bile zaslužne za rođenje astečke civilizacije. Uz Maye, Olmeke i Zapoteke, među glavne se ubrajaju i Mixteci, Huasteci, Totonaki, Tolteci i Chichimeci.

Mixteci su poznati po svojoj sposobnosti pričanja priča. Te priče govore o Olmecima, o «divovima» i o piramidi

pernate zmije, koju su smatrali najvećom u Americi. Njihov glavni doprinos proučavanju povijesti prije osvajanja su slikovni zapisi koji rasvijetljuju njihovo rodoslovlje, te povijesni rukopisi. Najpoznatiji mixtečki slikovni zapis naziva se Codex Nuttall. Radi se o konceptualnom a ne o perceptualnom načinu vizualnog izražavanja. Umjesto prirodnog svijeta prikazani su pojmovi i ideje.

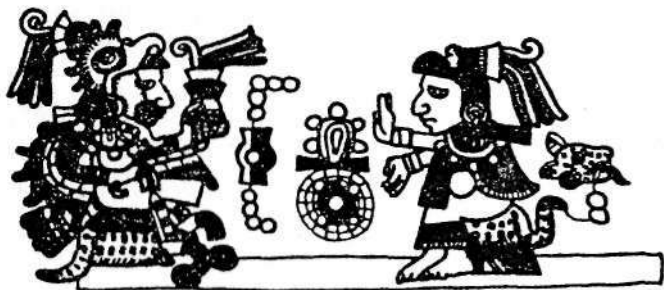
Mixteci su se u svojim slikovnim prikazima služili hijerarhijskim planom. Razlika u veličini likova ne odnosi se na njihovu prirodnu visinu već ukazuje na njihov status. Likove obilježavaju ime, položaj i funkcija, a ne fizičke značajke.

Prema meksičkom znanstveniku Alfonsu Casu, u mixtečkom se pismu upotrebljavaju tri kategorije slika, znakova i simbola, označene kao ikonografska, ideografska i fonetska. Ikonografskim znakovima prikazuju se prepoznatljive slike ljudi, mjesta, stvari i situacija, iako više na simboličan način. Ideografski, vrlo usko povezani s ikonografskima, navode čitatelja da spozna smisao misli ili ideje koju predstavljaju. Fonetski znakovi posljednja su poznata kategorija mixtečkog pisma, a odnose se na glasove ili riječi mixtečkog jezika.

Znanstvenici su prilično zadovoljni vjerovanjem u to da je Codex Nuttall točno dešifriran i preveden. Naizgled važni podaci o svakom vladaru zabilježeni su slikama.

Važno obilježje svih postojećih mixtečkih rukopisa jest određivanje datuma po srednjeameričkom kalendaru.

Mixtečki kalendar ima strukturu, možda više lokalnog oblika, koja je slična srednjeameričkom sustavu bilježenja vremena. Njegova se «godina» sastoji od dva uporedna ciklusa - 260 dana unutar 365 dana - i «stoljeća» od 52 godine.

9. Primjer mixtečkog pisma iz Codex Nuttalla

Mixtečka civilizacija, koja je navodno trajala tisućama godina, imala je velik kulturni utjecaj na Asteke.

Vjerojatno je druga, možda veličanstvenija civilizacija poznata kao Tolteci, utjecala na Asteke u puno većoj mjeri od Mixteka. Tolteci, čini se, imali razvijeniju poljoprivredu i vjerojatno konstantno proizvodili viškove, postali su nezavisna kulturna civilizacija negdje oko 600.pr.Kr.. Živjeli su otprilike 51 km sjeveroistočno od današnjeg Mexico Cityja, u gradu zvanom Teotihuacan. Taj toltečki «grad bogova» svojim je impozantnim zdanjima po veličini nadmašio sve druge gradove Srednje Amerike.

Ruševine Teotihuacana prekrivaju područje veće od 20 km². Toltečki arhitekti osmislili su i izgradili svoju metropolu u nekoliko uzastopnih okruga koji se šire prema jugu od

Piramide Mjeseca. To nije bila prava već krnja piramida, na čijem se vrhu nalazio oltar.

Platforma na kojoj je piramida stajala sastojala se od vješto oblikovanih terasa. Iz pravokutnog dvorišta široke stepenice vode na južnu stranu platforme. Oko Mjesečeva trga nalazile su se prateće zgrade, a nekoliko desetaka metara prema zapadu i istoku dva su manja bloka upotpunila simetriju plana. Dva impresivna niza velikih zgrada vode sa Mjesečeva trga prema jugu.

Piramida Sunca uzdiže se iznad svih drugih građevina u Teotihuacanu i krnja je, poput Piramide Mjeseca. Od podnožja velikog gotovo 65 m² u četiri se terase uzdiže do visine od preko 60 m. Graditelji su, naime, s pomoću terasa, željeli stvoriti privid divovske mase. Misli se da je Piramida Sunca izvorno bila izgrađena ciglama od čerpića i opločena ožbukanim kamenom. Ravne površine između terasa preciznim su proračunima tako domišljato postavljene da promatrač koji stoji u podnožju piramide ima dojam beskonačne visine i veličine.

Preko rijeke koja završava na jugu nalazi se veličanstvena platforma zidova obloženih kamenim blokovima. Na njoj se nalazio hram u obliku piramide kojega više nema. Navodno se radilo o hramu podignutom u čast boga kiše, Tlaloca, iako se naziva i Quetzacoatlovim hramom.

Toltečki grad Teotihuacan očito nije bio niti običan grad, niti samo vjerski centar sa hramovima i kućama. Svjesno je izgrađen tako da stvori privid veličine i slave. Građevine su

bile grupirane duž osi sjever-jug, a sa boka su ih presijecali blokovi zgrada koji su se pružali u smjeru istok-zapad. Kada bi se iz bilo kojeg smjera stiglo u Teotihuacan, pogled bi, voden izmjenjivanjem ravnih ploha i mase, bio nenametljivo usmjeravan prema zanimljivim mjestima. Tako je izbjegnut smanjujući efekt daljine. Zidovi koji su okruživali svaki blok odvajali su promatrača od ostatka grada i na taj način naglašavali veličinu hrama u bloku u kojem se nalazio. Čak ni kompleksi piramida u Egiptu nisu bili tako pažljivo i osmišljeno građeni s namjerom da čovjekovu dušu uzdignu silama koje je pokretalo samo mjesto.

Ne može se izbjeći neprestana pomisao na to da se, što je moćniji bio određeni bog, za njega gradio to veći hram.

Neko vrijeme nakon izgradnje Teotihuacana, došlo je do njegove tajanstvene rekonstrukcije. Svaka je zgrada bila ponovno izgrađena. Pročelja su se prekrivala novima, a ruševine sakupljale kako bi se od njih napravile platforme za nove piramide. Čak ni divovska zdanja Piramida Sunca i Mjeseca nisu izbjegla dodavanje novih stepenica i pročelja.

Čudno je da je Quetzalcoatlov hram doživio najveće promjene. Iako je rekonstrukcija zahvatila svaku zgradu u gradu, ne vjeruje se da je to bila posljedica dolaska neke nove osvajačke kulture. Umjesto toga, stručnjaci smatraju da nova arhitektura ima sva obilježja vjerske reforme koja je uništila ili unaprijedila neki kult kako bi uspostavila novi.

Taj veličanstveni grad bio je još dvaput ponovno izgrađen. Između ostalog, vjerojatno zato što se obnovom ispunjavao tradicionalni zahtjev za ponovnom gradnjom i uređenjem

na početku, ili na kraju, pedesetdvo godišnjeg ciklusa. Treća rekonstrukcija napravljena je žurno i uz maksimalno korištenje prvobitnih građevina. Ta posljednja rekonstrukcija sa sobom je donijela štovanje novih bogova i najavila kraj Teotihuacana kao svetoga glavnog grada.

Do spomenutog vremena, Tolteci su selili i gotovo istovremeno razvili još dva kulturna centra - Tulu i Xochicalco. Nekada se držalo da je Tula čisti mit, ali danas arheološka istraživanja potvrđuju njezino postojanje. Pronađena je stepenasta piramida sa ostacima hrama na vrhu i simbolom Quetzalcoatla. Sporno je pitanje je li Tula legendarni Tollan koji je, prema mitskoj predaji, bio velik i moćan poput Teotihuacana.

Xochicalco, *Grad cvijeća*, poznat je po svojoj Piramidi Pernate Zmije, a smatra se da se radilo o ceremonijalnom, pa čak i administrativnom središtu cijele regije.

Te dvije razvijene toltečke kulture imale su izuzetno kozmopolitski karakter i, mada su bile kratkog vijeka, uspostavile su strukturu carstva koje se temeljilo na plaćanju poreza, što su kasnije usvojili Asteci.

Tolteci su bili na glasu kao majstori graditelji. Svoje su masivne piramide, kuće i palače gradili od kamena i žbuke, a koristili su i jednu vrstu parne kupelji. Godina im je trajala 260 dana, a stoljeće 52 godine. Vrhovno im je božanstvo bio Quetzalcoatl, tajanstveni lik simbol kojega je bila zmija.

Pretpostavlja se da je Quetzalcoatl doista živio jer su izvještaje o njegovoj autonomnoj kreativnoj moći zabilježili

i Tolteci i Mixteci. Zapravo se misli da je on bio toltečki vladar 20 godina. Isto tako se smatra da je Quetzalcoatl bio i svećenik, začet godinama nakon smrti svog oca kada mu je majka ostala trudna progutavši komad žada. Priča o Quetzaicoatlu završava njegovim isplovljavanjem na otvoreno more i obećanjem da će se ponovno vratiti na datum svoga rođenja.

Podaci o povijesti Tolteka i ostaci njihove civilizacije oskudni su kao i saznanja o njihovom društvu i religiji, jedna predaja, koju je napisao Ixtlilxochitl, započinje stvaranjem svijeta i četiri sunca, odnosno razdoblja, kroz koja se održao život.

Prvo razdoblje, Sunce vode, započelo je kada je vrhovni bog Tloque Nahuaque stvorio svijet. Nakon 1716 godina, odnosno 33 pedesetdvo godišnja ciklusa, svijet su uništile munje i poplave.

Tijekom drugog razdoblja, Sunca zemlje, svijet su nastanjivali divovi zvani Quinametzin koji su gotovo potpuno nestali u potresima što su poharali zemlju.

Zatim je došlo treće razdoblje, Sunce zraka, kada su na zemlji živjeli Olmeci, ljudska plemena. Oni su uništili preživjele divove, utemeljili Cholulu i naselili se sve do Tabasca. Izuzetan čovjek kojeg neki zovu Quetzalcoatl-, a drugi Huemac, pojavio se u to doba donoseći moral i civilizaciju. Kada je postalo očito da narod nije iskoristio prednosti njegova učenja, Quetzalcoatl se vratio na istok odakle je i došao, prerekavši na odlasku da će svijet uništiti veliki vjetrovi,

te da će se ljudi pretvoriti u majmune. Priča kaže da se sve to i dogodilo.

Sadašnje, četvrto razdoblje zove se Sunce vatre i završit će velikim općim požarom. Tako, prema Ixtlilxochitlu, kaže toltečka predaja. Budući da su Tolteci, kao i narodi drugih civilizacija, podizali svoja zdanja na građevinama kultura koje su im prethodile, jednako kao što su oni kasniji gradili na njihovima, teško je ustvrditi iz kojega su razdoblja piramide i ostale građevine. Općenito se uzima da su većinu meksičkih piramida sagradili Tolteci iz Teotihuacana ili moguće i neka ranija civilizacija.

Posljednja i najveća srednjeamerička civilizacija bili su Asteci, za koje arheolozi vjeruju da potječu iz Cholule u državi Puebla, u kojoj se nalazi po volumenu najveća građevina na svijetu. Njima se pripisuje zapanjujući pothvat izgradnje mamutskih zdanja.

Tenochcasi, Asteci s područja današnjeg Mexico Cityja, doveli su astečku civilizaciju do njezina vrhunca oko 1400.posl.Kr. Ipak, tvrde stručnjaci, oni nisu bili začetnici civilizacije niti su joj dali neki veći doprinos osim uvođenja kulta žrtvovanja.

Poput svih velikih drevnih civilizacija i Asteci su imali izuzetno razvijenu astronomiju. Otkriće Velikog kamenog kalendara, za koji se pretpostavlja da ga je 1479.posl.Kr. dao napraviti astečki poglavica Axayacatl, uvjerilo je arheologe u to da je kalendarski sustav Asteka bio čak i savršeniji nego kod drugih civilizacija.

Kameni kalendar temelji se na iznimno zamršenom matematičkom i astronomskom sustavu, a bio je nerazumljiv sve do pronalaska kalendarskih tekstova koji su omogućili da se shvati njegovo značenje i pomogli pri dešifriranju astečkih hijeroglifa. Veliki kameni kalendar, težak preko dvadeset tona i promjera 4 m, isklesan je iz jedne kamene gromade. Na prednjoj strani kamena, u sredini, nalazi se bog Sunca Tonatiuh okružen sa četiri ukrašena okvira koji označavaju četiri prethodna svjetska razdoblja. Svi zajedno, oni predstavljaju sadašnje doba.

Oko središnjeg dijela nalaze se imena dvadeset dana astečkog mjeseca. Njih pak okružuje grupa hijeroglifa koji predstavljaju žad odnosno tirkiz, simbol neba. Oko te grupe nalaze se zvijezde kroz koje, prikazano na simboličan način, prolaze sunčeve zrake. Dvije goleme zmiје, simboli godine i vremena, uokviruju kamen, a glave im se susreću u njegovom podnožju.

10. Veliki kameni kalendar

Kod rekonstrukcije povijesne kronologije, Veliki kameni kalendar trebao bi uvelike pomoći antropolozima i povjesničarima. Međutim, postoje brojna mišljenja o tome kako bi se zapravo datumi označeni na kamenu trebali povezati s kršćanskim datumima.

Bilo je nekoliko pokušaja usklađivanja astečkog s kršćanskim kalendarom, ali je svaki od tih proračuna griješio u nekih 260 godina pri pokušaju da astečke godine zamijeni kršćanskima. Zbog tog neslaganja pojavila su se, naravno, i brojna različita tumačenja srednjeameričke kronologije. Ovo neslaganje oko kronologije jednako je znakovito kao i ono među egiptolozima kada je riječ o dinastijama, faraonima i događajima iz preddinastijskog razdoblja.

Prema kronološkom datiranju, piramide civilizacija sa zapadne hemisfere izgrađene su više od dvije tisuće godina nakon Doba piramida u Egiptu. To čini manje vjerojatnom teoriju seobe kojom se pokušava objasniti postojanje civilizacija graditelja piramida na zapadnoj hemisferi. Bilo bi, naime, jako čudno da su egipatski doseljenici poučili stanovnike Južne i Srednje Amerike gradnji piramida od koje su tobože odustali dvije tisuće godina ranije!

Na temelju teorije o egipatskim doseljenicima izgleda vjerojatnije da su se civilizacije graditelja piramida razvile poslije više godina, a ne nakon desetaka stoljeća.

S druge strane, ako je kronologija civilizacija sa zapadne hemisfere u velikoj mjeri netočna, tada teorija selidbe postaje vjerojatna. Ako je teorija o razdvajanju kontinenata

vjerodostojnija od drugih, zar je trebalo proći više od dvije tisuće godina da bi se razvila ista zamisao potekla iz zajedničkog izvora? Osim ako, ponovno, kronološko datiranje nije pogrešno.

Bez obzira na to koja je teorija prihvatljivija, odnosno koliko je točno kronološko datiranje bilo koje civilizacije, ponovno se vraćamo na stalnu mogućnost da je oblik piramide zajednički cijelom svijetu zbog utjecaja neke visoko razvijene rase koja neprestano ponavlja tradiciju određenog događaja u vremenu i, još vjerojatnije, proriče buduće događaje. Također nam na um pada misao o tome da sve te različite civilizacije nisu bile potpuno odvojene jedne od drugih jer ih je neka bitna okolnost morala međusobno spojiti s osnovnim konceptom piramidalnog oblika.

Zanimljivo je da su ljudi iz tzv. pretpovijesnih kultura obožavali vatru, dok su oni iz civilizacija graditelja piramida obožavali Sunce. Naravno, može se tvrditi da postoji logična veza između vatre i Sunca, ali je čudno da su se svi oni istovremeno i prilično naglo prebacili s obožavanja vatre na obožavanje Sunca.

U mitologiji svih civilizacija postoje priče o rasama «divova» i «sinova Sunca» koje su podučile čovječanstvo svim umijećima i bile zaslužne za velike graditeljske poduhvate. Nakon nekog vremena one su «nestale» ali uz obećanje da će se jednom vratiti.

Pojam «divovi» možda se ne odnosi na fizičku veličinu nego na mentalnu sposobnost te rase, a *sinovi Sunca* ime

su mogli dobiti zbog smjera iz kojeg su došli, tj. istoka, mjesta sa kojeg izlazi Sunce. To ukazuje na toliko čvrstu vezu između dvije spomenute rase da bi one, u stvari, mogle biti jedna te ista rasa kojoj su različite civilizacije jednostavno dale druga imena.

Sa metafizičkoga gledišta, kod ljudske vrste postoje dvije razine: starije i po iskustvu naprednije duše, te mlade duše - početnici. Razina učitelja preuzela je na sebe dužnost pomaganja razini početnika u njezinu rastu i evolucijskom razvoju kroz koji prolazi u fazi inicijacije. Prirodna karakteristika učitelja je *noblesse oblige*, što znači da ih njihov status stavlja u položaj sličan onom «anđela čuvara» koji održavaju postojanje života. To im, zauzvrat, osigurava vječnost. Drugim riječima, odustanu li učitelji od obavljanja svoje zadaće, okončat će se život na Zemlji, a time i njihovo vlastito postojanje.

U ovu spiritualnu zamisao uključeno je i vrhovno proročanstvo koje objavljuje piramida. Trokut koji je njezina bit, isto tako je i ključ čovjekova trojednog bitka. Početnik u jednom, Učitelj u drugom, a Stvoritelj u trećem kutu jasno izražavaju temelje svih religijskih učenja. Početnik koji dosegne «svećeničku» odnosno učiteljsku razinu, stječe sposobnost bivanja u zajedništvu sa Stvoriteljem.

Osim toga, Početnik koji primi božanski dar neposrednog zajedništva sa Stvoriteljem automatski postaje Učitelj. Čovjekov trojedni bitak ne primjenjuje se samo u duhovnom nego i u fizičkom smislu; postoji, naime, i sekundarni trokut u čija su dva kuta smještene dva brata, dok se Začetnik nalazi

u trećem. Kao brat, pojedinac je obdaren osjećajem za *noblesse oblige*, a jednom kada toga postane svjestan pretvara se u Iniciranog i zauzvrat pomaže svom bratu. S druge strane, i jednostavan čin bratske ljubavi može ga automatski uzdići do ranga Iniciranog.

Položaj Iniciranog, dakle, u jednom kutu sekundarnog trokuta prema definiciji zauzima položaj Početnika na primarnom trokutu. Postojanost čovjekova trojednog bitka predstavljena je geometrijskom masom piramide.

Početak, Učitelj i Stvoritelj tvore čvrstu interaktivnu vezu. Sa arhitektonskog gledišta to isto vrijedi i za piramidu; njezin joj oblik osigurava nepovredivost. Nikakva je sila ne može srušiti zbog interaktivne veze između kamenih blokova od kojih je napravljena; može ju uništiti samo potpuno razaranje.

Tijelo piramide u biti predstavlja transcendentnu sposobnost čovjeka, a sve prividne zagonetke čije rješenje leži u njenim mjerama, zapravo su univerzalne. U različitim civilizacijama, prema tome, piramida zapravo proriče sposobnost svakog čovjeka da u vlastitom životu ispuni svoju *noblesse oblige*.

Tijelo piramide odražava prirođenu joj postojanost konstrukcije. U arhitektonskom smislu, konstrukcija piramide i interaktivne veze unutar nje simbol su piramide kako metafizičke tako i fizičke snage.

4

ZVIJEZDE I KAMENJE - ARHITEKTOVO REMEK-DJELO

Postojeći zapisi slabo osvjetljaju život, navike i običaje faraona iz Stare države, a gotovo se ništa ne zna o načinu gradnje piramida i pratećih građevina koje su se nalazile unutar svakog kompleksa piramida toga doba.

Arheolozi imaju razne znanstvene pretpostavke o graditeljskim tehnikama kojima su se služili majstori graditelji piramida. Nažalost, teorije koje se temelje na tim znanstvenim pretpostavkama sada su prihvaćene kao činjenice, iako ne postoji nikakav dokaz za to da je bilo koja građevina podignuta za Stare države, ili ranije, uistinu izgrađena onako kako tvrde arheolozi.

Egiptolozi pogrešno zaključuju da su Egipćani gradili komplekse piramida na zapadnoj obali Nila zato što su željeli biti što je moguće bliže zalazećem suncu, simbolu smrti. Međutim, ako su Egipćani izabirali položaj na kojemu će graditi komplekse piramida samo zbog njegova simboličkog značenja, onda bi isto tako imalo smisla i da su ih podizali na istočnoj obali, simbolu rođenja, jer bi faraon bio bliže

svom ponovnom rođenju, te rođenju ili ponovnom rođenju bogova. Logičnije je zaključiti da je prvobitna piramida na zapadnoj obali izgrađena iz praktičnih razloga i da su Egipćani jednostavno pretpostavili da se piramide trebaju graditi na zapadnoj obali. [egiptolozi i inače proizvode više štete nego koristi]

Konstruktori i graditelji Velike, Keopsove piramide bili su najbolji geolozi na svijetu. Zbog svoga su stručnog znanja zaključili da golemo područje na zapadnoj obali leži na čvrstoj stjenovitoj podlozi bez rasjeda. Da nije bilo tako, cijela bi se građevina urušila vjerojatno još za vrijeme gradnje.

Nakon što su odabrali mjesto, graditelji su trebali očistiti mnogo jutara pijeska i kamenja koje je na površini prekrivalo čvrstu stjenovitu podlogu. Postojeći dokazi ukazuju na to da su morali poravnati i izgladiti i samu podlogu prije negoli su započeli izgradnjom. Tako su precizno odredili veličinu područja koje je valjalo poravnati, da se Velika piramida nalazi manje od 1,5 cm izvan njega. U odnosu na dužinu od 230 m (dužina jedne stranice Piramide), devijacija od 1,5 cm zaista se može smatrati beznačajnom. Uzme li se u obzir da je 1,5 cm otprilike 0,01 m, radi se o pogrešci od svega $0,01/230$ ili 0,00005 %. Ta se sićušna greška u procjeni može mjeriti s onima do kojih danas dolazi kod najmodernijih tehnika gradnje.

Mjerenje je bilo temelj znanja potrebnog da se započne izgradnjom Velike piramide, pa čak i za odlamanje kamenih blokova koji su se pritom upotrebljavali. Da bi usmjerili Piramidu prema četiri glavne strane svijeta, mjeritelji su morali precizno odrediti gdje se nalazi jedna od njih, a ostale tri bile

bi automatski dobro postavljene. Izgleda da je kompas pri vrhu popisa različitog oruđa i instrumenata nepoznatih u to doba. Ipak, unatoč iskrivljenoj viziji egiptologa o graditeljima koji se služe arhaičnim oruđem poput kutomjera i viska, Piramida ne samo da je postavljena prema stranama svijeta s točnošću od oko 45 cm, nego je i njena baza savršen kvadrat.

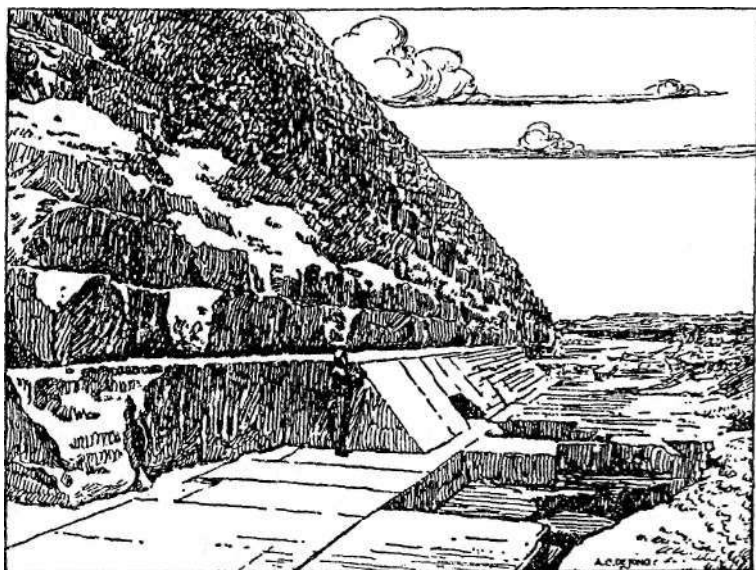
Znanje iz astronomije koje su imali graditelji piramida bilo je daleko iznad granica znanosti civilizacija toga doba, a još uvijek nadmašuje i dostignuća naših modernih astronoma.

U isto vrijeme dok su se obavljale pripreme na mjestu gradnje, radnici u kamenolomu u Turi, na istočnoj obali Nila, vadili su vapnenačke blokove potrebne za izgradnju piramide. Dalje niz Nil, u blizini Asuana, drugi su radnici prikupljali blokove granita.

Vađenje tih golemih kamenih blokova, teških između dvije i sedamdeset tona, nije se moglo izvesti s pomoću nekih jednostavnih alatki koje su u kamenolomima pronašli arheolozi. «Stručnjaci» tvrde da su radnici u kamenolomu, radeći u malenim tunelima prokopanim duboko u ležište stijene, iskapali, klesali, cijepali, pričvršćivali klinovima i razbijali goleme kamene blokove. Nakon toga monolite su sjekli i glačali sve dok nisu dobili gotovo savršene kocke. Zanimljivo je da nikada nije pronađeno nikakvo bakreno oruđe, koje su navodno istalili izuzetno vješti kovači, čvrstoće potrebne za oblikovanje kamena. Posebno je teško prihvatiti činjenicu da je narod poput Egipćana, koji se jedva nosio s poplavama Nila, radovima u polju i uzgojem stoke, mogao svoje bakrene alatke, jedva dovoljno čvrste da se njima preze

karton, pretvoriti u oruđe kojim se može obrađivati kamen. Čak i danas imamo problema s time da održimo oštrima naše skupe noževe koji ne služe za rezanje ničega čvršćeg od mesa, povrća, voća ili tkanine. I najnovije legure izuzetne trajnosti i provjerene kvalitete imaju samo ograničen rok trajanja kada se, primjerice, upotrebljavaju za izradu svrdla na bušotini nafte. Ta izuzetno skupa svrdla još uvijek zahtijevaju često oštrenje i velike troškove održavanja.

Neobično je da se po kamenolomima još uvijek nalaze kameni blokovi koji su bili izrezani, ali nikada dotjerani i upotrebljeni. Ustanovljeno je da potječu iz određene «rupe» u zidu kamenoloma. Vjerojatno su ti kameni blokovi iz svojih rupa izvađeni poput čepova.

11. Pogled sa zapada na sjevernu stranu piramide.

Moglo bi se zamisliti da su Egipćani bili u stanju napraviti kameni čep sa dva okomita i dva vodoravna reza; međutim, potrebna je izuzetno bujna mašta da bi se shvatilo na koji je način izveden rez sa stražnje strane potreban za vađenje tog čepa. Arheolozi i egiptolozi dotični problem rješavaju na vrlo jednostavan način, govoreći da se još uvijek ne zna kako su Egipćani u stvari obrađivali kamen. Bilo kako bilo, jednom kada se to ustanovi, automatski će se dobiti odgovor na pitanje kako su uspjeli izvesti takav rez.

Kameni blokovi koji su ostali u kamenolomu, jednako kao i njegovi zidovi, pokazuju naznake da su bili rezani nekim oruđem nalik na pilu, a postoje i brojne rupe koje izgledaju kao da su napravljene šiljkom svrdla. Mnogi inženjeri koji proučavaju te tragove i izbušene rupe procjenjuju da su graditelji posjedovali oruđe za rezanje i bušenje izuzetne kvalitete, te da je rad s njima zahtijevao golemu snagu. Nagađaju da je svrdlo moralo pritiskati nekoliko tona ako se željela izrezati rupa male širine i velike dubine. Čini se prilično nevjerojatnim da su graditeljske tehnike toga vremena bile toliko napredne da su vapnenac obrađivali onako lako kako izgleda da jesu. Međutim, gotovo je nedokučivo kako to da granit, koji je mnogo tvrdi i s kojim je još teže raditi nego s vapnencem, graditeljima naizgled nije predstavljao nikakav problem.

Medu teorijama o iskapanju raznih vrsta kamenja prevladava teorija klina. Prema toj teoriji, graditelji su dljetom ručno dubili rupe prilično dugo, sve dok u njih ne bi mogli ugurati drveni klin. Drvo bi tada natopili vodom zbog čega se drvo počelo širiti. Uslijed širenja nastala bi pukotina i

kamen se odvajao od zida kamenoloma. Kao i sve ostale teorije, i ova ima svoje nedostatke i nedovoljno objašnjava način na koji su radnici u kamenolomu lomili kamen.

Nakon što se razmotre sve teorije suvremenih stručnjaka postaje očito da nitko zapravo ne zna kako su Egipćani obrađivali kamenje.

Teorija koja mi je privukla pažnju jednako je vjerojatna kao i sve ostale. Ona kaže da se u kamenolomu upotrebljavala neka naprava s laserskom zrakom. To dovodi do fascinantnog obrata budući da bi laserska zraka na površini vrlo lako mogla ostaviti tragove nalik onima što ih ostavlja pila. Nije nemoguće da su laserska zraka i druge elektronske naprave postojale u to vrijeme jer postoji vjerojatnost da je jednom na Zemlji uistinu cvala neka napredna civilizacija.

Prema dokazima poput, primjerice, onih koje u svojoj knjizi navodi Von Daniken, u prošlosti je dolazilo do miješanja raznih civilizacija s «bićima» čije su tehničke sposobnosti u najmanju ruku bile na razini današnjih. Zbog toga je lakše povjerovati u pretpostavku da, iako se nalazi u Egiptu, piramida ne mora nužno iz Egipta potjecati.

Postoji stara arapska priča koja se prenosi već stotinama naraštaja. Ona govori o čarobnom komadu papira na kojemu su zabilježeni sveti zapisi. Njega bi stavili na teški kameni blok spreman za transport i udarili čekićem. Blok je zbog toga na čudesan način izgubio svoju težinu i mogla ga je prenijeti samo nekolicina ljudi.

Gotovo svaka praznovjerica i bajka na svijetu ispočetka je

sadržavala neku istinu zbog koje je i nastala, pa je sasvim moguće da i ova koju sam spomenuo ima neke veze sa stvarnošću. To bi se moglo objasniti uzmemo li u obzir slijedeće:

Današnja elektronska tehnologija ulaže velike napore u zadovoljavanje potrebe za minijaturnim složenim elektronskim sklopovima. Posjedujemo predmete poput džepnih računaljki i neke još manje komponente kojima se služe razni centri za istraživanje svemira. Promatrani ispod mikroskopa, spomenuti sklopovi nalikuju cestovnim kartama, pa čak i pažljivo izrađenu pismu koje se, međutim, ne može dešifrirati. Vjerujem da je, zbog nedostatnog prijevoda drevnih zapisa i nerazumijevanja riječi iz priče koja se prenosila s koljena na koljeno, "komad papira sa svetim zapisima" iz ranije navedene priče bio krivo protumačen. Moglo se raditi o elektronskom sklopu tankom poput oblatne koji se postavljao na kamen. «Čekić» možda uopće nije bio čekić nego prije baterija ili energetska stanica koja se, kada bi dodirnula određenu točku na energetskej napravi (umjesto da ju se njome udarilo), pokrenula tu napravu i uzrokovala da ona spriječi djelovanje sile teže. Maloj grupi radnika bilo bi tada prilično lako pomaknuti, a po potrebi čak i podići, kameni blok koji lagano lebdi.

Postoje i druge spomena vrijedne ali ne tako vjerojatne teorije. U jednoj se iznosi pretpostavka da kameni blokovi zapravo nisu bili kameni blokovi, niti su bili izvađeni iz kamenoloma, nego da je postojala formula za rastapanje kamena koji bi se u tekućem obliku cijevima odvodio do

gradilišta i ponovno vraćao u kruto stanje kada bi se našao na svom mjestu u Piramidi.

Vrlo zanimljivo objašnjenje načina na koji su se u kamenolomu rezali kameni blokovi, koje su zatim obrađivali i/ili glačali, povezano je činjenicom da postoji vrsta ptica koja gradi svoja gnijezda na strmim kamenim liticama tako što domišljato izruje stijenu. Ptice to čine s pomoću nekoliko listova koje prikupe s određene biljke i trljaju ih po površini stijene. Sokovi koje lišće izlučuje omekšaju kamen, te ga ptice mogu isključati. Nastavljaju trljati lišćem i dupsti kljunom sve dok rupa ne postane dovoljno duboka i široka.

Nakon svega, svaka predložena teorija, kao i ona koja će se tek oblikovati, sporna je uzme li se u obzir da do danas nije pronađen ni najmanji dokaz koji može odgovoriti na pitanje koja se vrsta oruđa upotrebljavala za rezanje i obradu kamena. Sve alatke kao da su misteriozno nestale - ili su možda namjerno uklonjene nakon što su poslužile svojoj svrsi. Čudno je da nikada nije pronađeno baš nikakvo oruđe iako su u Egiptu izgrađene brojne piramide i upotrijebljeni milijuni i milijuni kamenih blokova, što je zahtijevalo iznimno velik broj alatki kojima su se služili radnici.

Vrlo ozbiljno objašnjenje za nepostojanje oruđa vezano je uz pojavu egipatskih «grafita» na zidovima najstarijih građevina. Izgleda da su drevne civilizacije, baš kao i današnja, imale svoje živahne turiste, koji su željeli zabilježiti svoje hodočašće na mjesto koje su smatrali svetim napisavši svoje ime na zidu određene građevine, kako bi zauzvrat primili poseban blagoslov i osigurali duhovnu vječnost. Sasvim je

moguće da ih je lakoma turistička narav nagnala uzeti neki predmet kao suvenir sa hodočašća. Isto tako, potpuno je moguće da su za suvenire radije uzimali alate radnika iz kamenoloma nego dijelove same građevine. Takvo što bilo bi svetogrđe zbog kojeg bi pali u nemilost svoga boga i možda onemogućili vlastiti duhovni razvoj u budućnosti. Možda zato danas ne možemo pronaći nikakvo oruđe u kamenolomima i oko piramida.

S druge strane, ne izgleda vjerojatno da je skupina obrtnika, koja je tako marljivo i precizno obavljala svoj posao u svakoj fazi izgradnje piramide sve dok ona ne bi bila završena, ostavila svoje oruđe ležati unaokolo nakon što je posao bio obavljen. Bilo bi potpuno proturječno da radna snaga koja je sagradila piramidu, iznimno brižljivo oblikovanu do najsitnijih pojedinosti, bude toliko nemarna da nakon završetka radova jednostavno ode, ostavivši oruđe raštrkano i napušteno. Osim toga, trebalo ga je pokupiti i odnijeti sa sobom na slijedeći «posao», ili ga spremi na neko mjesto i ostaviti za buduću upotrebu. Uzmu li se navedene činjenice u obzir, možemo s pravom ustvrditi da malobrojne bakrene alatke pronađene u nekim kamenolomima ne mogu biti one koje su se upotrebljavale za rad s kamenom, već da se radi o oruđu nekog drugog zanata.

Varave činjenice koje vode do objašnjenja načina na koji se lomilo kamenje brojne su, a postoji jednako velik broj spekulacija oko transporta kamenih blokova do gradilišta. Neki smatraju da sam transport nije tako značajno postignuće kao sam rad u kamenolomu, no ipak taj problem otvara

jednako izazovna, a možda i brojnija pitanja koja čekaju odgovore.

Pomicanje kamenog bloka po pijesku uistinu je mukotrpana zadaća. Jasno je da će se po pijesku puno lakše kretati predmet veće nego manje površine. Zbog toga bi se vozilo na kotačima po pijesku prilično teško pomicalo.

Problem postaje još složeniji pri saznanju da čovjek u egipatskoj civilizaciji, u doba kada je navodno izgrađena Piramida, kotač vjerojatno još nije bio upoznao. Doduše, ipak je moguće da su stari Egipćani upotrebljavali takova vozila, budući da slika u grobnici iz razdoblja V. dinastije u Kemhesetu u Saqqari prikazuje jurišne ljestve na kotačima. Međutim, iz nekog tajanstvenog razloga ne postoje daljnji dokazi koji bi podržali teoriju o vozilu na kotačima; među ostacima kasnijih dinastija nije pronađena niti jedna slika koja bi prikazivala upotrebu kotača. Izgleda da je on doslovno bio zaboravljen.

Prvi izvještaj o transportu golemoga, teškog i krupnog materijala potječe tek iz vremena XVIII. dinastije, no tu se radi o upotrebi saonica, a ne vozila na kotačima! Slike na zidovima grobnica iz XVIII. dinastije prikazuju ljude koji prevoze kipove i teške cigle tako što konopcima vuku saonice po stazi prekrivenoj drvetom. Vjeruje se da su ispred saonica polijevali vodu ili ulje kako bi smanjili trenje.

Pronalazak tih i sličnih slika pomogao je *egiptolozima* da lako zakluče o načinu transporta kamenih blokova upotrebljenih u izgradnji Velike piramide. Ipak, oni toliko

očito ignoriraju spomenutu sliku koja prikazuje jurišne ljestve na kotačima, da se jednostavno mora posumnjati u vjerojatnost njihovih postavki. Prihvatiti teoriju o transportu s pomoću saonica neshvatljivo je ako sasvim jasno možemo vidjeti da je kotač postojao u vrijeme V. dinastije! Osim toga, u obliku Piramide prevladavaju matematička svojstva broja π , a znamo da se taj broj može izračunati jedino iz kruga. To nas navodi da prihvatimo zamisao o ranijem postojanju kotača. Velikim umovima, koji su bili uključeni u oblikovanje, konstruiranje, izgradnju i primjenu Velike piramide, moralo je biti sasvim jednostavno napraviti kotač ako su poznavali svojstva kruga.

Moralo se dogoditi nešto dramatično kada je kotač bio bačen u mrak zaborava. Ta činjenica prilično dobro može podržati teoriju o neprednoj civilizaciji koja se, iz nekog za sada nepoznatog razloga, privremeno nastanila u Egiptu, te imala znanje i graditeljske tehnike potrebne za podizanje Piramide. Budući da im je za izvođenje radova trebalo lokalno stanovništvo, bili su ga prisiljeni suočiti s iznimno naprednom tehnologijom.

Velika filozofska i moralna odgovornost leži na svakoj tehnički naprednoj civilizaciji koja na neobičan ali nužan način utječe na normalan tijek razvoja druge, zaostale civilizacije. Moguće je da su takve brige nagnale spomenutu naprednu civilizaciju da iza sebe ne ostavi nikakvo oruđe ili naprave koje bi mogle uvelike utjecati na predodređeni evolucijski razvoj civilizacije-domaćina. Zadnji tragovi utjecaja jedne napredne civilizacije na egipatski narod na poslijetku

su izbljedom, pa je dokaz o postojanju kotača na slici iz vremena V. dinastije nalik labuđem pjevu.

Bilo kako bilo, teorija o upotrebi saonica široko je prihvaćena, iako otvara puno više pitanja nego što nudi odgovora. U svakom slučaju, površinu pješćane pustinje valjalo je poravnati i prekriti drvenim daskama kako bi se dobila glatka površina po kojoj su se saonice mogle vući.

Dokazano je da je to područje oskudijevalo drvetom. Jedino dostupno drvo bilo je palmino, a nije baš vjerojatno da bi ga Egipćani, za koje su palmine plodovi, datulje, predstavljale bitan izvor hrane, bili voljni sjeći kako bi mogli prekriti ceste.

S druge strane, potrebna drvena građa mogla se i uvoziti; ipak, ne postoje zapisi iz razdoblja od još tisuću godina nakon izgradnje Velike piramide, koji bi govorili o uvozu drveta. Ako se drvena građa i uvozila pitanje je koje je vrste bila i odakle je dolazila.

Stavimo li sve stvari na svoje mjesto, drvo koje se upotrebljavalo za prekrivanje puteva i izgradnju sanjki trebalo je često mijenjati budući bi se raskolilo od opterećenja i trenja, nastalog zbog neprestanog pritiska što ga je na njega vršila golema masa kamenih blokova. Sam postupak zamjene uzimao bi previše vremena i bio izuzetno skup.

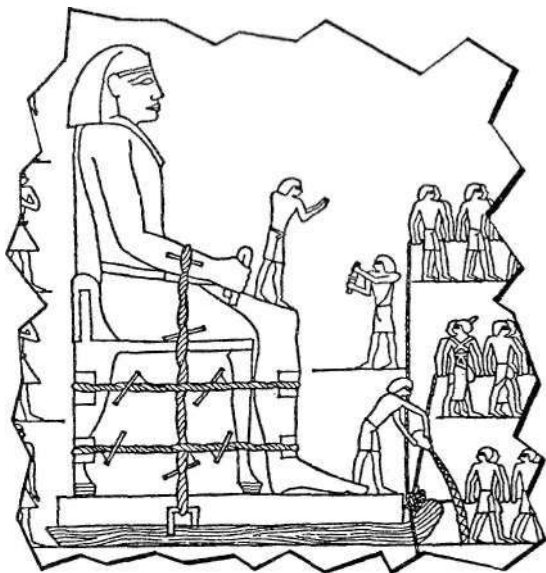
Koliko god da je radnicima bilo teško prevoziti kamene blokove po kopnu, morali su se susresti s još većim problemima pri njihovu transportu vodenim putem. Vrlo veliki problem s kojim se valjalo nositi bio je izrada brodova, ili možda teglenica, koji bi na površini držali težinu koja

prelazi granice mašte.

Rekli smo da su kameni blokovi iz kamenoloma u prosjeku težili 2,5 tone, te da se u nekim pratećim građevinama u kompleksu piramida nalaze i blokovi teški preko 200 tona. Za prijevoz tako teškog tereta ne samo da bi bile potrebne izuzetno velike teglenice, nego bi one u tom slučaju morale imati i ravno dno da ne dođe do prevrtanja. Ostaci takvih teglenica nikada nisu pronađeni, a ne postoje ni bilo kakvi zapisi o njima.

Očito je da su radnici iz jednog kamenoloma kamene blokove brodom morali slati uzvodno, dok su drugi imali jednostavniju zadaću da ih pošalju nizvodno. Međutim, stručnjaci se nisu mogli nositi s tako jednostavnom logikom. Potpuno su zanemarili način na koji se teglenica trebala pokretati da bi, krećući se uzvodno, dobila snagu potrebnu za savladavanje riječne struje (jedna teorija ipak govori o stotinama, ako ne i tisućama ljudi koji su sa obale Nila pomoću konopaca mukotrpno vukli teglenicu). Umjesto toga, više ih je zaokupljala udaljenost koju su blokovi trebali prijeći dok bi došli do obale. Prema njihovom mišljenju, Egipćani su imali više teškoća s kopnenim nego s vodenim transportom tereta. Zbog toga su morali pronaći način da smanje kopneni put kojega je valjalo prijeći. To se, tvrde stručnjaci, moglo napraviti u vrijeme poplave Nila. Brodari bi tada imali najbolju priliku doći bliže i kamenolomu i gradilištu. Međutim, također bi se morali suočiti s dodatnom poteškoćom - naime, u vrijeme poplave ogromna snaga riječne struje onemogućavala bi plovidbu Nilom.

Gospodin Robert Nelson iz New Jerseya, koji se bavi proučavanjem metafizike, daje najrazumnije objašnjenje koje sam čuo. On tvrdi da je na Nilu, negdje ispod kamenoloma u Turi, postojala brana zbog koje je, u vrijeme poplave, veliki dio zemlje pokrivala voda neznatne dubine od 90 do 120 cm. Takva je brana mogla ublažiti sve probleme plovidbe; kontrolom njezine razine vodu je moguće dovesti toliko blizu kamenoloma koliko je potrebno. Osim toga, u tom slučaju ne bi bilo riječne struje s kojom se treba boriti jer bi površina vode u poplavljenom području bila mirna poput malog jezera. Iz ove prekrasno jednostavne teorije slijedi da je svega nekoliko

12. Prikaz transporta kipova

ljudi moglo vući natovarenu teglenicu i njome upravljati na putu od kamenoloma do gradilišta. Ona bi isto tako objasnila postojanje školjki i drugih okamenjenih morskih fosila, pronađenih na različitim dubinama oko temelja Velike piramide.

Nelson nadalje tvrdi da je, usporedno s rastom Piramide tijekom izgradnje, područje bivalo poplavljeno do visine potrebne za usklađivanje položaja teglenice i Piramide; kameni blok s teglenice bi jednostavno skliznuo na svoje mjesto. Može se uočiti sličnost između te tehnike i sistema kojim danas funkcioniraju brane.

Nelsonova teorija toliko je jednostavna da isključuje gradnju s pomoću kosih prilaza, potrebu za moćnim i složenim ručnim dizalima, ali i teoriju saonica. Pretpostavi li se da su Egipćani s pomoću brane kontrolirali poplave Nila, tada njihovi graditeljski pothvati tovarjenja, prijevoza i istovarivanja kamenih blokova prestaju biti konkurencija današnjima koji se izvode primjenom moderne opreme i tehnika.

Siguran sam da će ugledni egiptolozi uvijek uporno zastupati teorije kosog prilaza i saonica zbog postojanja važnog dokaza kojim ih potkrepljuju. Radi se o slikama iz grobnice XVIII. dinastije, koje prikazuju upotrebu kosih prilaza za podizanje stupova u dvorištu hrama, čiji su ostaci pronađeni na nekoliko iskapališta uključujući Gizeh. Ti kosi prilazi, pronađeni blizu piramida, imaju nagib od oko 15°, što je navodno kut po kojemu je moguće gurati blokove.

Naravno, sve se teorije sasvim sigurno mogu dovesti u pitanje budući da ne postoje čvrsti dokazi koji bi podržali

bilo koju od njih. U stvari, argumenti za svaku teoriju moraju se ograničiti na razdoblje iz kojega potječu. Drugim riječima, načini gradnje ili transporta koji su prikazani na zidovima grobnica iz XVIII. dinastije nemaju više veze s, primjerice, razdobljem IV. dinastije nego što suvremene statue od nehrđajućeg čelika imaju s dvanaestim stoljećem.

Sama činjenica da su u blizini piramida otkriveni kosi prilazi ne dokazuje da su se oni zaista upotrebljavali u izgradnji svih piramida koje se na dotičnom mjestu nalaze. Moguće je da su ih upotrebljavali samo kod gradnje piramida iz kasnijih dinastija, odnosno da ih se rabilo za skidanje vanjskih kamenih blokova starijih piramida koji su potom korišteni za izgradnju novih.

Iznimno je važno uvidjeti da su na mnogim arheološkim iskopištima pronađeni ostaci piramida iz razdoblja od nekoliko tisuća godina pa je prilično budalasto sa sigurnošću smještati neki predmet u određeno razdoblje ili dinastiju. Sasvim je ljudski nagađati potječe li određeni pronalazak iz nekog ranijeg razdoblja, ali je potpuno besmisleno postati uvjeren da se nekoj teoriji, bez pravih dokaza koji bi je podržali, može dati prednost pred svim ostalima.

Na ovom je mjestu zanimljivo spomenuti da, iako se arheolozi i egiptolozi osjećaju prilično sigurno i zadovoljno dok način gradnje iz XVIII. dinastije pripisuju razdobljima prvih pet dinastija, isti ti autoriteti naivno ne uviđaju da su piramide kasnijih faraona u pogledu umijeća i stručnosti gradnje vidljivo inferiorne onima iz Stare države. Prilično je čudno da dotični egiptolozi uopće ne uočavaju protuslovlje

u pripisivanju istih graditeljskih tehnika objektima koji se tako izrazito razlikuju u kvaliteti gradnje.

Nelsonova teorija počinje sve više uznemiravati uzme li se u obzir činjenica da su se prilikom prirodne poplave Nila piramide u Gizehu nalazile samo 400 m, a piramida u Medumu tri gradska bloka dalje od obale rijeke. Izgleda da su se piramide namjerno gradile na uzdignutom zemljištu na zapadnoj obali Nila kako ih on, svaki put kada je narastao, ne bi poplavio. S druge strane, trebale su se nalaziti i dovoljno blizu rijeke kako ne bi bilo preteško kontrolirati poplave koje su se s pomoću brane izvodile.

Ipak, bez obzira na to koliko nas privlači Nelsonova teorija, moramo imati na umu cjelokupni problem kojega takovo gledište nameće. To postaje očito ako se razmotri slučaj brane u Asuanu, čija je izgradnja bila pred završetkom 60-tih godina ovog stoljeća. Brojni inženjeri, služeći se najmodernijom opremom iz cijelog svijeta, uložili su zajedničke napore kako bi spasili što više hramova, palača i kipova prije nego, zbog pokretanja brane u Asuanu, ta remek-djela budu zauvijek potopljena. Međutim, uz svu modernu opremu i znanje visoko obrazovanih i iskusnih inženjera, mnoge kamene gromade nisu se mogle podići u jednom komadu. Trebalo ih je razbiti na manje dijelove da bi se mogle premjestiti. Budući da su stručnjaci morali razrezati kamene blokove s kojima su Egipćani radili a da ih nisu komadali, vrlo je mali postotak ugroženih građevina mogao biti spašen od nestajanja pod nadolazećom bujicom koju je izazvala brana u Asuanu.

Još uvijek postoje i brojne druge neriješene zagonetke vezane

uz način gradnje Velike piramide. Primjerice, pitanje od kojeg su materijala bile vanjske oplata piramida iz Stare države. To prijedorno pitanje usmjeruje pažnju prema hijeroglifskom znaku koji se pojavljuje na zidovima pogrebnih komora u svim piramidama Stare države. Radi se o prikazu bijele piramide sa crnom bazom, stranica posutih smeđkasto-crvenim mrljicama i vršnim kamenom plave ili žute boje.

Neki *egiptolozi* smatraju da taj crtež pokazuje da su Egipćani po završetku gradnje obojali piramidu, vjerojatno nakon što bi je obložili materijalom sličnom žbuci kako bi dobili glatku površinu. Drugi pak smatraju da bijela boja predstavlja prirodno bijeli kamen iz Ture. Pretpostavljaju da se druga vrsta kamena, onaj s mrljicama, upotrebljavala za izgradnju stranica, a samo su vršni kamen i baza bili obojani.

Jedini postojeći zapisi o gradnji Velike piramide su zapisi grčkoga povjesničara Herodota. On je posjetio Egipat u petom stoljeću prije Krista, otprilike u vrijeme XXVIII. dinastije, najmanje 2000 godina nakon što je Piramida sagrađena. Prema Herodotu, Piramidu je 400 000 radnika gradilo dvadeset godina. Radnici su bili podijeljeni u 4 skupine od 100.000

ljudi, a svaka je skupina na izgradnji radila četiri mjeseca godišnje.

Uzmemo li tu brojku kao točnu, a za sada nam je Herodot jedini izvor podataka, moramo doći do zaključka da su se egipatski činovnici suočili s nesvakidašnjim problemom jer su morali osigurati hranu, smještaj, zdravstvenu njegu i drugo za 100.000 radnika. Čak i ako se ukupni broj radnika svede na polovicu, dakle na 200.000 ljudi koji rade po 6 mjeseci,

time spomenuti problem nije riješen. Ipak, nema nikakova dokaza da su postojale nekakve zgrade ili prostorije za smještaj tolikog broja radnika.

Javlja se i alternativna mogućnost da radnici nisu živjeli pokraj gradilišta, nego su svakodnevno iz svojih domova putovali na posao. Jedini načini na koje se u to doba moglo putovati bili su pješčenje, plovidba i jahanje, a razumna procjena vremena potrebnog za put u jednom smjeru je oko tri sata. Radnici bi, dakle, trebali svakodnevno putovati šest sati. Tadašnje radno vrijeme vrlo vjerojatno je iznosilo deset ili dvanaest sati na dan. Prema tome, čovjeku koji se odrekao svih drugih osobnih aktivnosti ostajalo je najviše osam sati sna da se oporavi od rada koji je sasvim sigurno bio mukotrpan i iscrpljujući.

Još jedno sporno pitanje otvara tvrdnja nekih stručnjaka da su, nakon što je Piramida bila dovršena, radnike pogubili kako ne bi otkrili tajne prolaze koji su vodili do "pogrebnih komora". U tom bi slučaju trebale postojati masovne grobnice, a do danas nije pronađena niti jedna od njih. Naravno, postoje i drugi načini za uklanjanje leševa, poput spaljivanja na divovskim lomačama ili bacanja u Nil koji bi ih odnio do svoje delte. Bilo kako bilo, nema nikakvog dokaza koji bi takvo što mogao potvrditi. Zdrav razum nam govori da bi bilo koja vrsta masovnog smaknuća bila nepraktična jer bi izbrisala veći dio egipatske populacije, ali i značajan postotak svjetskog stanovništva. Smanjila bi se vojna snaga faraona, a trebalo bi proći i barem 15 do 20 godina prije negoli se stanovništvo obnovi i ponovno postane toliko brojno da bude

dovoljno radnika za gradnju nove piramide.

Prilično neobična pretpostavka istih tih *arheologa* glasi da je u razmaku od nekoliko godina sagrađeno više piramida, čime se samo produbljuje zanimljiv raskorak između ove dvije teze. Ljudi istovremeno ne mogu biti mrtvi i obavljati građevne radove. (ima li iko gluplji i pokvareniji od egiptologa?)

Arheolozi su, isto tako, gorljivo prihvatili potpuno neutemeljenu Herodotovu tvrdnju da su radovi na Velikoj piramidi trajali dvadeset godina, pa su stoga procijenili da se radi o vremenu potrebnom za izgradnju svake piramide.

Japanci su 1978. godine napravili jedan pokus da provjere neke od navedenih teorija. Budući da je riječ o izuzetno praktičnom narodu, odlučili su pokušati podići piramidu visoku 18 metara pomoću metoda kojima su se navodno služili prvobitni graditelji piramida. U stvari su napravili ono što je trebalo učiniti puno ranije.

Tvrtka Nippon Corporation dobila je dozvolu egipatske vlade da, na platou Gizeha, jugoistočno od Mikerinove sagrađi mini-piramidu. Međutim, nisu smjeli upotrijebiti kamenje iz kompleksa u Gizehu, a mini-piramida mogla je tamo ostati samo nekoliko dana po završetku gradnje. Nakon toga su je trebali potpuno srušiti i okolnom području vratiti prvobitni izgled.

Složivši se s postavljenim uvjetima, Japanci su se prihvatili napornog posla vađenja kamenih blokova iz kamenoloma, njihovog transporta do gradilišta i podizanja mini-piramide kamen po kamen. Blokove su uzimali iz kamenoloma na

istočnoj obali Nila, udaljenog oko 14 km, iz kojega su potjecali i oni s vanjske oplata Keopsove piramide.

Nakon što bi iz stijene isklesali blokove teške oko jedne tone, nisu ih uspjeli teglenicom prevesti preko Nila. Plovidba očito nije bila tako jednostavna kao što se pretpostavljalo. Blokove je na kraju prevezao parobrod.

Zatim su grupe od po stotinu ljudi blokove pokušale preko pješčane pustinje otpremiti do gradilišta - i nisu ih mogle pomaknuti niti nekoliko centimetara! Valjalo je upotrijebiti suvremenu građevinsku opremu. Kada su blokovi napokon stigli na odredište, grupe radnika pojedini blok opet nisu mogle podići više od pola metra. U završnoj fazi građevinskih radova služili su se dizalicom i helikopterom kako bi blokove postavili na njihovo mjesto.

Suvremeni svijet ima tehnološke sposobnosti s kojima se ne može mjeriti niti jedna poznata civilizacija iz prošlosti. Ipak, čak i nakon što je u pomoć pritekla najmodernija tehnologija, a posao bio obavljen na najbolji mogući način, mini-piramida nije imala obilježja drevnih građevina.

Cijeli je projekt snimljen za dokumentaciju tvrtke Nippon Corporation, nakon čega je mini-piramida srušena.

Poduhvat što su ga poduzeli Japanci, koje smatramo najnaiažljivijim, najmarljivijim i najpoduzetnijim narodom na svijetu, pokazao je da su pretpostavke tradicionalnih istraživača o načinima gradnje piramida cijelo vrijeme bile prilično pogrešne! No unatoč tom neoborivom dokazu, *egiptolozi* i dalje odbijaju izmijeniti svoja uvjerenja.

TABLICA II

Glavne egipatske piramide*

Dinastija	Faraon	Dimenzije baze	Lokacija
Treća	Zoser	125x109 m	Saqqara
Treća	Sekhemkhet	37 m ²	Saqqara
Treća	Khaba	26 m ²	Zawiyet el-Aryan
Četvrta	Snofru	44 m ²	Medum
Četvrta	Snofru (Prelomljena)	58 m ²	Dahšur
Četvrta	Snofru	67 m ²	Dahšur
Četvrta	Keops (Velika)	70 m ²	Gizeh
Četvrta	Djedefre	30 m ²	Abu Roaš
Četvrta	Kefren	66 m ²	Gizeh
Četvrta	Mikerin	33 m ²	Gizeh
Peta	Userkaf	23 m ²	Saqqara
Peta	Sahura	24 m ²	Abusir
Peta	Neferirkara	33 m ²	Abusir
Peta	Neusera	25 m ²	Abusir
Peta	Isesi	25 m ²	Saqqara

Peta	Unas	20 m ²	Saqqara
Šesta	Teti	19 m ²	Saqqara
Šesta	Pepi I	23 m ²	Saqqara
Šesta	Merenra	24 m ²	Saqqara
Šesta	Pepi II	24 m ²	Saqqara
Osma	Ibi	9 m ²	Saqqara
Jedanaesta	Nebhepetra Mentuhotep	7 m ²	Deir el-Bahri
Dvanaesta	Amenemhet I	27 m ²	Lišt
Dvanaesta	Sesostris I	33 m ²	Lišt
Dvanaesta	Amenemhet II	24 m ²	Dahšur
Dvanaesta	Sesostris II	32 m ²	el-Lahun
Dvanaesta	Sesostris III	33 m ²	Dahšur
Dvanaesta	Amenemhet III	32 m ²	Dahšur
Dvanaesta	Amenemhet III	31 m ²	Hawara
Trinaesta	Khendjer	16 m ²	Saqqara

* prema I. E. S. Edwardsu u "Egipatskim piramidama"

Izgleda da svrha u koju su se piramide gradile za egiptologe predstavlja manji problem nego način na koji se to radilo. Kod drugih civilizacija širom svijeta pronađeni su dokazi da su piramide služile kao hramovi, a u više od 25 prvobitnih egipatskih piramida nisu pronađene mumije niti bilo kakvi drugi znakovi pogreba. No ipak su egiptolozi* čvrsto uvjereni da su piramide služile za sahranu tijela preminulih faraona.

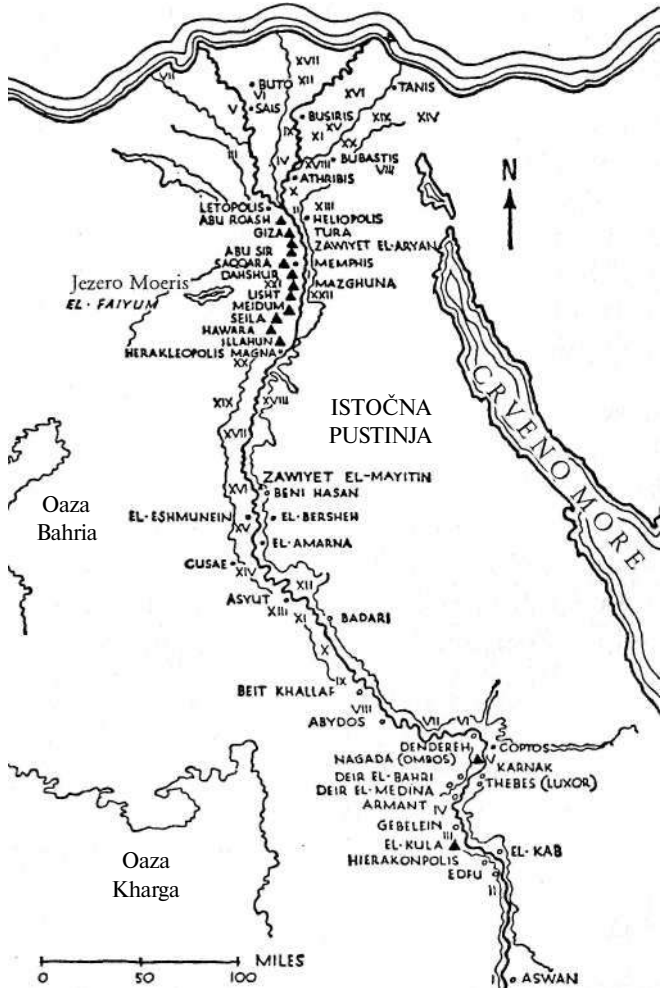
Sve piramide raštrkane duž Nila pune su pažljivo osmišljenih smicalica, za koje egiptolozi vjeruju kako su služile tome da se zaštiti mumija u svojoj grobnoj komori. Ulazi su bili sakriveni, a mreža prolaza trebala je osujetiti pljačkaše grobnica u njihovu naumu. Također su napravljene i lažne grobnice, za koje se drži da im je zadaća bila odvući pljačkaše u krivom smjeru. Grobne komore imale su preklopna vrata pokrivena kamenjem nevjerojatne veličine i težine; neke čak uopće nisu ni imale vrata nego rupu u stropu kroz koju se mogao spustiti sarkofag. Rupa se kasnije dala zatvoriti ili prekriti kamenom pločom, a takve ploče često su bile zastrašujuće velike. Na primjer, komora bez vrata u piramidi Amenemheta III u Hawari na ulazu je imala kamenu ploču težu od 45 tona. Do te komore moglo se doći samo tako da se spusti strmim i jako krivudavim hodnikom, te nakon toga prođe kroz troja preklopna vrata prekrivena ogromnim kamenim blokovima. Bilo kako bilo, sva su ta lukavstva bila uzaludna. Pljačkaši su ušli u grobne komore svih piramida i orobili ih. Ni jedna nije izbjegla takvu sudbinu.

...

*Što se tiče egiptologa, oni su dobri samo za iskopavanja, ali tumačenje iskopina trebaju prepustiti bilo kome drugom - bolje će napraviti posao.

Ovako imamo škole i učilišta zatrovana njihovim bahatim izmišljotinama

MEDITERANSKO MORE

14. Piramide od Asuana do delte Nila

Kada je Howard Carter, kojega je financirao Lord Carnarvon, otkrio Tutankhamonovu grobnicu, ustanovio je da je pečat sa vanjskih vrata bio skinut, a zatim ponovno stavljen. Kada su otvorili ta vrata, na kraju uskog praznog hodnika pronašli su druga koja su vodila u samu grobnicu. Carter je otkrio da su i ona bila otvorena na silu, a zatim ponovno zapečaćena. Pretpostavio je da su pljačkaši grobnica tamo bili prije njega, te da je blago vjerojatno već odneseno iz grobnice. Nakon što su napokon ušli u samu grobnicu pronašli su sve u neredu i pretpostavili da su je pljačkaši posjetili neposredno iza sahrane mladog faraona.

Howard Carter pretpostavljao je da su pljačkaše, po svoj prilici, iznenadili čuvari ili svećenici natjeravši ih u bijeg, pa je zato odnešeno jako malo stvari i napravljena vrlo mala šteta. Ako je uistinu bilo tako, bilo bi sasvim logično da su pospremili nered i vratili grobnici prvobitni izgled. Međutim, to očito nije učinjeno. Samo su ponovno zapečaćena vrata, a to samo po sebi predstavlja neobičnu zagonetku.

Tutankhamonova grobnica izvrstan je primjer egipatske grobnice, koja treba sadržavati sve moguće predmete kojima bi se pokojnik mogao služiti. Za egiptologe i arheologe ona je izuzetno značajna jer, mada se čini da se u nju ulazilo i da je ponovno zapečaćena i nakon faraonove sahrane, predstavlja jedinu netaknutu faraonovu grobnicu koja je do danas pronađena.

Arheolozi su procijenili da su, u vrijeme kada su se faraoni sahranjivali u grobnice, narodne mase bile jako, jako siromašne, a količina dragocjenosti koje su sa faraonom

odlazile u grob bila je dovoljan razlog za razvoj novog, visoko specijaliziranog zanimanja - pljačkanja grobnica.

Možda su zanatlije koje su pravile sarkofage radile s pljačkašima. Prilikom izrade sarkofaga, na jednom su njegovom kraju mogli napraviti vratašca i lukavo prikriti taj dodatak. Lopovima koji su provalili u grobnicu tada bi bilo lako otvoriti tajna vrata i izvući nakit zajedno s mumijom. Postojao je i čovjek koji je stavljao pečate na grobnicu, pouzdano zapečativši vanjska vrata u prisustvu pokojnikove obitelji ali ostavivši unutarnja nezapečaćena i nezaštićena. To bi pljačkašima, nakon obijanja zapečaćenih vanjskih vrata, omogućilo nesmetan pristup. Isto tako, čuvari grobnica mogli su u njih pustiti razbojnice i gledati u drugom smjeru u zamjenu za dio blaga. Sigurno su postojali podmitljivi službenici, pa čak i svećenici, koji su primali mito i zauzvrat štitili lopove.

Očito je bilo pljačkaša koji su se osjećali krivima zbog oskrvnuća leševa, budući da se mogu pronaći primjeri pokušaja ponovnog zamotavanja mumije nakon što su sa nje bili skinuti nakit i drago kamenje. Izgleda da su to činili u žurbi i zavoje stavljali natrag na njihovo mjesto ljepeći ih nemarno napravljenom mješavinom pijeska i smole.

Način na koji su drevni Egipćani poimali život poslije smrti najnaglašenije je izražen u samom mumificiranju, odnosno čuvanju tijela. Mumifikacija je bila proces balzamiranja koji se vršio po najtajnijim religijskim obredima. Suprotno općem uvjerenju, energije piramide Egipćanima su bile nepoznate i nisu bile odgovorne za dehidraciju tijela. U

stvari, ni u jednoj egipatskoj piramidi nikada nije pronađena nijedna mumija. One su otkrivene samo u podzemnim kvazi-mauzolejima ili u nekim drugim grobnicama.

Obrada tijela i pogrebni postupak s mumijom prilično je iscrpno opisan u *Anijevom papirusu*, poznatom i pod imenom *Egipatska knjiga mrtvih*. Ne postoje drugi zapisi o mumificiranju ili balzamiranju osim onih iz Herodotovih djela.

Herodot je iz prve ruke promatrao postupak mumifikacije i pokušao je zapisati točno ono što je vidio. Iz prijevoda njegovih djela saznajemo da je mumifikacija uključivala proces isušivanja tijela. Prema tom grčkom povjesničaru, mozak su vadili kroz nosnu šupljinu, a vitalne organe, poput želuca, jetre, pluća, utrobe i bubrega, nakon vađenja bi umatali u tkaninu natopljenu smolom i svaki stavljali u zasebnu urnu odnosno kanopu. Poklopaca zapečaćenih voskom, kanope bi zatim čekale dan sahrane.

Na poklopcima četiri glavne kanope prikazani su Horusovi sinovi. Na jednom je Hapi sa babunovom glavom, na drugom Puamute sa glavom šakala, na trećem Inseti sa ljudskom glavom, a na četvrtom Quebusenu sa glavom sokola.

15. Kanopa

Nakon što su mu izvadili utrobu, tijelo bi isušivali tako što su ga uranjali u vodenastu otopinu kristaliziranog natrijevog karbonata, u kemikaliju zvanu soda. Stoljećima nitko nije doveo u pitanje valjanost takvog načina mumifikacije, a tada je jedan engleski znanstvenik izveo neke pokuse sa pilićima. Alfred Lukas slutio je da se dehidracija tijela ne može postići pomoću vodenaste otopine, već da bi se prije mogla izvesti upotrebom suhe kemikalije. Njegovi

pokusi pokazali su da pilići uronjeni u otopinu sode nisu dehidrirali, dok su se oni koje je stavio u suhe kristale sode mumificirali. To je istraživanje uvjerilo Lucasa da se isušivanje tijela moglo izvesti samo pomoću sode u suhom, kristaliziranom obliku.

Posljedica spomenutih pokusa bila je to da su proučavatelji starogrčkog jezika pomnije ispitali prijevod Herodotovih zapisa. Ustanovili su da bi ključna riječ mogla značiti ili "sačuvati putem isušivanja" ili "sačuvati stavljanjem u rasol ili slanu otopinu". Na temelju ishoda pokusa engleskog znanstvenika, procijenili su da je prvobitni prevoditelj očito izabrao krivo značenje kada je prevodio tu ključnu grčku riječ. (kao i egiptolozi - radije izmislit krivo nego priznati neznanje)

Britanski arheolog James Quibell u devetnaestom je stoljeću vršio iskapanja na području pustinjske ravni gdje se nalazilo poznato drevno groblje, kada je pronašao tijelo žene s koljenima savijenim pod bradu. Takav je, naime, bio pogrebni običaj Egipćana u Ranom razdoblju, oko 3000.pr.Kr.. Ženino je tijelo bilo posve umotano u, prema Quibellovoj procjeni, otprilike šesnaest očuvanih slojeva zavoja. On je procijenio da je šesnaest drugih slojeva vjerojatno uništeno. Zapazio je da je svaki ud odvojeno zavijen, te da je cijelo tijelo pažljivo umotano.

Između zavoja i kostiju nalazila se hrpa istrunulog platna, što je ukazalo na činjenicu da je za očuvanje tijela upotrebljena neka kemikalija. Međutim, ta kemikalija nije ostvarila glavne ciljeve mumifikacije, a to su: 1.) sačuvati izgled osobe koja je nekada živjela i 2.) očuvati tjelesno tkivo. Unatoč zamatanju

i uporabi kemikalije, žensku mumiju koju je pronašao Quibell nije se moglo prepoznati ili identificirati, budući da nije sačuvan ni komadić tkiva. Jedino što je preostalo bili su fino očuvana lubanja, jaki pravilni zubi, koji su ukazali na činjenicu da se radilo o mladoj ženi, te kostur, također u dobrom stanju.

Nekoliko godina nakon Quibelovog otkrića, britanski egiptolog Sir William M. Flinders Petrie pronašao je, tijekom iskopavanja duž Nila u pustinjskoj regiji Meduma, duguljasti lijes, za koji je procijenio da potječe iz oko 2500.pr.Kr.. Ispitivanja su pokazala da su vanjski zavoji bili natopljeni smolom i pažljivo omotani, tako da su ocrtavali svaki djelić čovjekova lica i tijela. Ta je mumija bila tako dobro zamotana, da bi oni koji su za života poznavali pokojnika vjerojatno prepoznali njegovu mumiju. Radi se o najstarijoj ikad pronađenoj mumiji kod koje je uspješno očuvan pokojnikov vanjski izgled. No isto tako se radilo o neuspjeloj mumiji jer, iako su zavoji vjerno odražavali pokojnikovo obličje, ona iznutra nije bila sačuvana.

Kada su se, sredinom šezdesetih godina, počeli upotrebljavati prijenosni rendgeni, mumije bi izlagali X-zrakama da se pronađu amajlije i ustanovi u kakvom je stanju tijelo. To je mumije spasilo od uništavanja, budući da ih se nije trebalo odmotati kako bi se ustvrdilo njihovo stanje i stupanj očuvanosti.

Rendgenske snimke otkrile su više od fizičkog stanja i položaja amajlija. Jedna od njih dovela je do iznenađujućeg otkrića koje je do danas ostalo neobješnjeno. Mumija o kojoj je riječ bila je mnogo veća no što je uobičajeno. Ustanovljeno

je da se ne radi o jednom, već o četiri tijela. Najveće je bilo tijelo odraslog čovjeka sa kojim su bila zamotana tijela dvoje dojenčadi i jednog djeteta. Dojenčad, vjerojatno blizanci, nalazila su se svako na jednom čovjekovom bedru, a dijete, prema procjeni dječak od 10 godina, ležalo je sa strane, glavom prema dolje, uz čovjekovu desnu nogu. Nije bilo neuobičajeno pronaći mumiju novorođenčeta sahranjenog s majkom; može se pretpostaviti da su oboje umrli pri porodu. No zašto bi zamotali dvoje dojenčadi i dijete zajedno s odraslim muškarcem? To nitko do sada nije uspio odgonetnuti. Mnoge mumije više ne postoje jer su ih upotrebljavali u liječenju 400 ili više godina, pa je želja za zaradom uzrokovala njihovo masovno uništavanje. Od ranog trinaestog pa sve do dobrog dijela sedamnaestog stoljeća, mumije su mrvili u prašinu i prodavali širom Europe kao lijek za bolesne. Smola za očuvanje tijela koja se rabila pri zamatanju postala je crna i nalik staklu, te je sličila mineralnom katranu zvanom bitumen. Zbog te krivo protumačene sličnosti prah mumije se upotrebljavao u liječenju mnogih bolesti.

Nisu samo praznovjerni i neuki za liječenje bolesti rabili lijek napravljen od mumija. Sir Francis Bacon, veliki engleski filozof iz Shakespeareovog doba, također ga je uzimao i preporučao za zaustavljanje krvarenja. Ne zna se je li ga koristio i Shakespeare, koji ga spominje u nekoliko svojih komada, npr. kao jedan od čarobnih sastojaka vještijeg napitka u *Macbethu*.

Mumije su, isto tako, bile žrtve proizvođača papira. Papir napravljen od platna, tzv. papir od «krpa», visoke je kvalitete

i uvijek je tražen. Ako platno u koje je mumija bila zamotana nije bilo previše natopljeno smolom, moglo se jako dobro upotrijebiti u tu svrhu. Nije bilo neobično da mumija bude umotana u 140 m, ako ne i puno više, tog platna.

Poznato je i da su siromasi u Egiptu odmatali mumije, bacali tijelo, a tkaninu natopljenu smolom upotrebljavali kao ogrjev.

U manjoj su mjeri mumije pretvarane u prah kojim su se služili europski umjetnici. U doba renesanse, umjetnici su vjerovali da boja na slikarskom platnu neće popucati dodajući joj se mumijin prah.

Alexander, deseti vojvoda od Hamiltona, koji je umro 18-tog 08. 1852., naložio je da se njegovo tijelo mumificira. Tridesetak godina prije smrti, kada mu je to već bilo na umu, vojvoda je kupio drevni sarkofag i naredio da ga se brodom dopremi u Hamiltonsku palaču, njegov posjed u Engleskoj. Tamo je također dao izgraditi veliki mauzolej, u koji je sarkofag smješten.

U to je vrijeme živio ugledan londonski liječnik Thomas J. Pettigrew, profesor anatomije, koji se preko dvadeset godina znanstveno zanimao za tehnike mumifikacije. Kada je vojvoda preminuo, spomenutog su liječnika pozvali da mumificira tijelo. Pettigrew je, najbolje što je mogao, slijedio drevno umijeće mumificiranja, o kojem je godinama stjecao znanje proučavajući i odmatajući mumije. Naravno, nitko ne zna koliko je dobro obavio svoj posao, budući da od tada nitko nije uznemirio vojvodu Alexandra.

Kada je odmotana mumija Ahmosea I, sina kralja Seqenenre, učenjaci su bili zapanjeni otkrivši da mozak nije bio odstranjen na uobičajen način. Umjesto da su ga izvadili kroz nosnu šupljinu, napravili su rez na lijevoj strani vrata i uklonili prvi vratni kralježak. Mozak su zatim očito izvukli kroz veliki otvor, *foramen magnum*, mjesto na kojem se kralježnica spaja s lubanjom. Tadašnji medicinski stručnjaci pitali su se je li takav zahvat moguće izvesti čak i uz moderno kirurško znanje. Ispred sebe su imali dokaz da je to prije više od trideset stoljeća uspjelo nekom vještom kirurgu ili kirurzima. Bilo kako bilo, Ahmoseova mumija je jedina ikad pronađena mumija kod koje je mozak odstranjen na spomenuti način, a do danas nitko nije siguran zašto je to napravljeno pomoću te prilično složene tehnike.

Trideset mumija faraona koji su vladali Egiptom u periodu dužem od 300 godina, između XVII. i XX. dinastije, nije pronađeno u pojedinačnim grobnicama na stjenovitim liticama Tebe, nego u jednoj zajedničkoj. Među tim mumijama nalaze se neki od najpoznatijih egipatskih faraona, poput Amenofisa I, Tutmozisa II i III, Setija I, te Ramzesa I, II, i III. Godine 1874. francuski je egiptolog Gaston Maspero pomogao u otkrivanju spomenute zajedničke grobnice tih trideset mumija.

Prije ujedinjenja, pogrebni običaji gornjih i donjih egipatskih regija potpuno su se razlikovali. Stanovnici Donjeg Egipta pokapali su tijela ispod poda jedne od prostorija u kući, dok su ih oni iz Gornjeg Egipta sahranjivali na grobljima uz rub pustinje. Grobovi Gornjeg Egipta, obično obrubljeni ciglama, imali su drvene krovove i bili označeni pješćanim

humkom. Egiptolozi tvrde da su stanovnici Gornjeg Egipta, nakon što je došlo do ujedinjenja, prihvatili pogrebne običaje Donjeg Egipta, a zatim jednostavno prešli na masivne piramide-grobnice.

Osvrnemo li se unatrag, pitanje o načinu gradnje piramide ostaje bez odgovora, a podaci o uz to vezanim poduhvatima i dalje nam ništa ne govore, dok se stručnjaci među sobom prepiru i svaki od njih se zalaže da baš njegova teorija bude prihvaćena za sva vremena. Metafizičari revno tvrde, u skladu sa svojim otkrovenjima, da je Velika piramida u Gizehu najstarija građevina u Egiptu, kamena knjižnica, ogromna riznica, svetište, te, naravno, proročište.

U stvari, što se više pokušava otkriti bilo koji dio naizgled beskrajnog broja tajni zaključanih u Velikoj piramidi, to se više suočava sa zagonetkom. To je kao da se stoji pred samom Sfingom i pokušava iznuditi odgovor na pitanje na koje, zapravo, nema odgovora. Kroz Veliku piramidu čovjek se može zagledati daleko u dubinu zamagljenih hodnika vremena. Ona nam govori sa zapanjujuće neugodnom sigurnošću, a ipak, neosjetljivi na zvukove prošlosti i šapat budućnosti, puni strahopoštovanja stojimo pred čudom vremena.

Odjenuta u ruho starine, Velika piramida uzdiže se pred nama noseći u sebi neuništivu Istinu koja je, u stvari, prošlost, sadašnjost i budućnost, a u svojim brojnim proročanstvima govori i o univerzalnosti čovjeka.

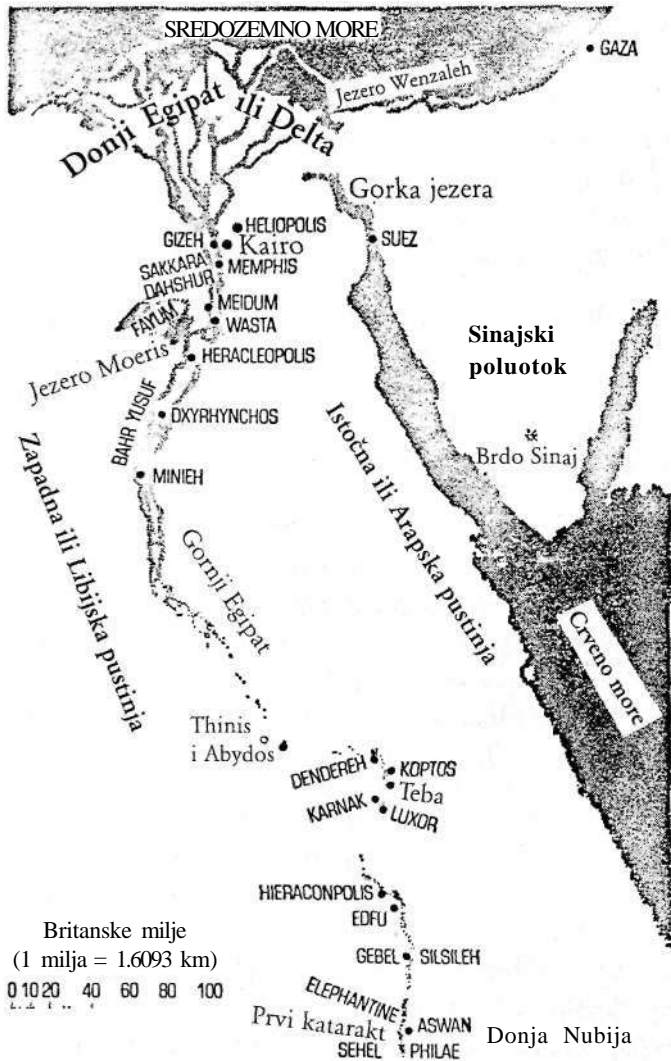
Povijest Velike piramide i njezina veza s Egiptom je, kako ćemo vidjeti, velika tajna, poput života poslije smrti i kulture koja je u njezinoj sjeni nastala.

JUČER I DANAS U ZEMLJI NILA

Egipat se smatra domovinom veličanstvene drevne civilizacije, u to doba najveće na svijetu.

Idilično prirodno okruženje s vrlo neobičnim klimatskim uvjetima pružalo je gotovo rajski ugođaj. Ogromna pustinja koja okružuje plodnu dolinu Nila uvelike je pridonijela ranom i brzom kulturnom razvoju naroda koji je tamo obitavao. Neki bi pustinju mogli smatrati barijerom koja je odvajala Egipćane od okolnih naroda i obrnuto. Međutim, nije se radilo o nepropusnoj barijeri već prije o filteru koji je dopuštao ulazak samo utjecajima koji su mogli obogatiti i razviti tradicionalnu egipatsku civilizaciju, civilizaciju koja je uvijek, a ne samo tada izazivala „zavist“ ostatka svijeta.

Rijeka Nil na tom je području oduvijek bila izvor života. To je jedna od najdužih rijeka na svijetu, koja prelazi više od 6400 km, a njezin ju sjeverni tok čini jedinstvenom. Od lipnja pa sve do studenoga, Nil doseže visinu od oko 7,5 m u kairskoj regiji. Izvirući iz velikog jezerskog bazena u Ekvatorijalnoj Africi, Nil s Etiopskog Gorja odnosi bogati talog ilovače koja nakon povlačenja njegovih voda ostaje na kopnu. To vječno obnavljanje plodnog tla pribavilo je Egiptu nadimak „Crna Zemlja“.

16. Karta Drevnog Egipta

Tanki pojas bogatog tla koji se prostirao s obje strane Nila, od Asuana do iza Kaira, zauzima razmjerno malo područje. Od ukupne površine Egipta, koja iznosi 1 001 450 km², na nastanjivo područje ne otpada više od 33 670 km², a na obradivu zemlju svega 32 375 km². Zbog toga je gustoća naseljenosti ovog malog područja oduvijek bila vrlo velika. Zapisi iz drevnih vremena govore da obitava oko 7 milijuna stanovnika, a trenutačno tamo živi oko 50 milijuna ljudi.

Osim što je oplodivao zemlju, Nil je uvijek bio i glavna cesta koja je povezivala udaljena naselja najekonomičnijim, najpraktičnijim i najmanje zamornim načinom prijevoza. Zanimljivo je da gotovo četiri petine godine sa sjevera puše stalan vjetar olakšavajući glavni problem uzvodne plovidbe.

Dolina Nila nije bila tako lako pristupačna kao ostale zemlje drevnoga svijeta. S obje strane doline egipatsku je kulturu čuvala pustinja, štiteći je od ratobornijih naroda. Egipćani, u biti, nikada nisu bili ratoborni. Međutim, u egipatskoj je povijesti bilo razdoblja kada je u narodu zavladao ratoborno i vojničko raspoloženje, tako da bi s vremena na vrijeme postajali osvajači.

Prema današnjim arheološkim zaključcima, donešenim na temelju iskopanih ostataka, tipična priča o razvoju civilizacije primjenjiva je i na prvobitno naseljavanje Egipta, na kojemu se s lovačkog života nomada prešlo na sjedilački život zajednice poljodjelaca. Oskudni dokazi pružaju nam vrlo iscrpan prikaz života zajednice koja je imala stada do različitog stupnja pripitomljenih životinja i bavila se uzgojem pšenice i ječma.

Današnji Egipćani izgledaju poput potomaka niske i nježne rase "dolichocefalskog" tipa, zvane badarijska. Badarijci su poznati kao prvi poljodjelci, a govori se i da imaju neke srodnosti s crnom rasom, te da, isto tako, prilično nalikuju još drevnijim rasama Indije i Šri Lanke.

Najstariji otkriveni ostaci badarijaca ukazuju na to su da su živjeli u selima, uzgajali pšenicu i ječam, a među životinjama koje su pripitomili nalazio i pas. Pripisuju im se uzgoj lana i osnovni elementi tkalačkog obrta, te upotreba platnene odjeće uz odjeću od životinjske kože.

Badarijci su izrađivali izvanrednu lončariju u vrijeme kada se umjetnost, navodno, nalazila na prilično primitivnom stupnju. Zbog toga ih nazivaju „prvim civiliziranim Egipćanima". Naravno, saznanja o tim ranim stanovnicima Egipta prikupljena su iz sadržaja njihovih grobova. Badarijski je grob bio jednostavan plitki rov, u koje se tijelo polagalo u položaju fetusa. Tjelesa, umotana u kozju kožu ili rogozinu, obično bi se stavljala na platformu pokrivenu prućem. U grobovima su se nalazile i figurice od bjelokosti ili gline za koje se smatra da predstavljaju ženu - ili neku božicu ili pokojnikovu suprugu.

Badarijci su u svom načinu života pokazivali neobičnu razinu profinjenosti. Za pričvršćivanje svoje odjeće upotrebljavali su igle od bjelokosti. Narukvice, ogrlice i druge ukrase pravili su od školjki iz Crvenog mora; od bakra su oblikovali cjevaste perle, dok su kremen i ostalo kamenje glačali da dobiju kuglice. U svakodnevnoj su upotrebi bili izrezbareni i ukrašeni češljevi od bjelokosti, kao i dekorativni

make-up za oči i lice.

U to je pretpovijesno doba istovremeno s badarijskom cvala i slična ali manje napredna zajednica iz Fayuma. O fajumskom plemenu zna se manje, ali arheolozi njegovo postojanje smatraju pokazateljem sve veće najezde različitih naroda u Dolinu Nila. Dokazi o toj najezdi omogućili su im da dotičnu epohu proglase prvim preddinastijskim razdobljem.

U spomenutom se razdoblju javljaju tragovi organizacije plemena po okruzima. Međutim, mada izgleda da su različiti okruzi upotrebljavali neki znak identifikacije, još uvijek nije bilo nagovještaja nekog čvrstog individualnog vodstva. Obrtništvo je bilo već prilično razvijeno, što se može vidjeti po postojanju brodova na vesla.

Iako se zapanjujuća razlika između prvog preddinastijskog razdoblja i onog koje mu je prethodilo čini očiglednom, predmeti pronađeni u grobovima ukazuju samo na kulturni napredak. U njima su se, osim lončarije slične onoj iz pretpovijesnoga doba, nalazile i figurice za koje se smatra da predstavljaju vodonoše i stoku. Nastojali su slikovito prikazati svoje svakodnevne običaje što je razvidno po oslikanim posudama. Kulturni se razvoj, s prelaskom u srednje preddinastijsko razdoblje, nezaustavljivo kretao prema naprijed, što ukazuje na svjesnu tendenciju ka promjeni.

Arheolozi vjeruju da je do prve pojave približno pravokutne kuće s drvenim okvirom oko ulaza, pronađene u El Amrahu, došlo u srednjem preddinastijskom razdoblju.

Okruzi su tada bili organizirani po sistemu klanova čiji su

simboli jasno označeni na brodovima prikazanim na posudama iz toga vremena. Same posude ukazuju na sve razvijenije obrtničko umijeće, budući su napravljene od tvrdog kamena.

Vrlo grubo oslikan grob arheolozi smatraju „najznačajnijim obilježjem“ toga razdoblja. Tvrde da on nagoviješta pojavu oslikanih grobnica. Taj grob iz Hierakonpolisa ima glinom obložene zidove, pokrivene žutom bojom sličnom okeru, koja služi kao podloga za scene koje vjerojatno prikazuju rat i lov, a možda i obredne plesove. Taj rad, izveden bijelom, crnom i crvenom bojom oslikava društveni razvoj koji je dosegao stupanj na kojemu je jasno tko je voda ili poglavar.

Rečeno jezikom arheologije, izgleda da je razvoj u kasnom preddinastijskom razdoblju tekao na prilično uobičajen način, te ga se smatra prijelaznim periodom pripreme za ujedinjenje klanova u naciju.

Znanje o civilizacijama u razvoju i njihovim obilježjima u pretpovijesnom i preddinastijskom razdoblju, u potpunosti je izvedeno iz oskudnih ostataka pronađenih u grobovima. Povremeno su iskapani grobovi za koje se sa sigurnošću smatralo da pripadaju navedenim razdobljima, a njihov neobičan sadržaj razbio bi unaprijed postavljen okvir civilizacijskoga razvoja kojega su stvorili arheolozi. Zanimljivo je da se cijela zbrka odnosi na „činjenice“ do kojih su arheolozi i egiptolozi obilno dolazili pukim teoretiziranjem. Iako se pokazalo da se poglavarstvo odnosno vodstvo razvilo u srednjem preddinastijskom razdoblju, grobovi iz ranijega perioda pružaju značajne dokaze o postojanju jasne klasne

razlike, nastale kao posljedica pojave aristokracije.

Kvantiteta i kvaliteta predmeta koji su zakapani s pokojnikovim tijelom, odgovarale su njegovom društvenom ili ekonomskom statusu. Ima grobova s obilježjima koja ukazuju na različit društveni položaj: tijela podignuta na oko pola metra iznad poda; međusobno povezane daske koje tvore ogradu oko tijela; jasno određeno krovište; uključeni su i namještaj i kućanski predmeti; veličina i dubina groba završni su pokazatelji statusa.

Tijelom svakoga pokojnika, bio on bogat ili siromašan, postupalo se u skladu s uobičajenim ritualnim postupkom. Postavili bi ga u položaj fetusa, većinom na lijevi bok, glave okrenute prema jugu, a tijela polegnutog paralelno s Nilom. Zanimljivo i neobično je to što su u trbusima brojnih dječjih leševa pronađeni mišji kosturi. Miševima je bila oguljena koža što dokazuje da su bili namjerno progutani. Isto potvrđuju i drevni egipatski ljekarnički zapisi, koji uredno prepisuju miša kao lijek za djecu na samrti.

Iz nekog nepoznatog razloga, postoje kosturi koji su pronađeni u očito netaknutim, grobovima, a čije se kosti ne nalaze u prirodnom položaju. Zbog toga se zaključilo da su dotična tijela nakon smrti bila raskomadana, možda iz nekog vjerskog razloga. Ovaj zaključak podržava i činjenica da su u grobnicama ranog dinastijskog razdoblja nađena raskomadana tijela umotana u platno. Relativno mali broj grobova koji ukazuju na izvođenje rituala komadanja tijela mogao bi značiti da su oni bili specifični za jedno pleme. Osim toga, taj ritual pokazuje da su vjerski obredi toga plemena bili razvijeni te

pravi jasnu razliku između njega i svih ostalih plemena.

Misteriozno je što se lomovi podlaktice javljaju kod priličnog broja kostura pronađenih u preddinastijskim grobovima. Cijeli dojam pojačava što u nekima od njih velik dio žena ima slomljenu lijevu podlakticu.

Kulturna razina na koju ukazuje proučavanje oskudnih povijesnih ostataka iznenađujuće je visoka. Vidljiv je priličan znanstveni napredak, ma koliko ga prekrivale dugačke sjenke vremena. Preddinastijsko razdoblje obiluje brojnim tajnama vezanim uz znanje i vještine. Domorodački narod ne samo da je ovladao spomenutim tajnama, već je, povijesno gledano, to činio i nevjerojatno rano.

Neke se tajne odnose na pečenje i poliranje lončarije, boje kojima su se služili, iskapanje, taljenje i kovanje različitih metala u oružje i oruđe, na graditeljstvo, tkalački obrt, pravljenje i upotrebu kozmetike, na popis i uporabu lijekova. Najvažnije od svega, morali su posjedovati znanje potrebno za izradu i proizvodnju opreme koja se upotrebljavala u svim ranije spomenutim kategorijama. Ove i druge tajne dramatično su gurnule Egipat u dinastijsko doba, postavivši ga na najviše mjesto među kolijevkama civilizacije.

Bez obzira na stalna proučavanja na vidiku još nema odgovora na pitanje o izvornom podrijetlu egipatske kulture. Još veća zagonetka obavija povijest i datiranje prvih nekoliko dinastija koje obuhvaćaju i graditelje Piramide.

Najraniji zapisi iz dinastijskog doba jasno ukazuju na postojanje dobro utvrđenog i potpuno razvijenog sustava

hijeroglifskog pisma. Ovaj sustav pisane komunikacije toliko je uznapredovao u doba Prve Dinastije da je njegov modificirani oblik, rano hijeratsko pismo, pisano tintom, već bio razvijen i usvojen. Zora ranog dinastijskog razdoblja obilovala je intelektualnim postignućima pa činjenica da je postojao kalendar toliko i ne iznenađuje.

Prema nekim egiptolozima, kalendar od 360 dana počeo se primjenjivati 4241.pr.Kr.. Obuhvaćao je 12 mjeseci po 30 dana, a na kraju se dodavalo 5 dana da se nadoknadi manjak za koji su Egipćani znali da postoji u njihovom kalendaru. Međutim, ne postoji ništa čime bi se objasnilo zbog čega su svake 4 godine dodavali šesti dan. Još uvijek se oko razvoja egipatskog kalendara vode žestoke rasprave u kojima se izlažu domišljate teorije, a znanstvenici vjerojatno nikada neće pronaći pravi odgovor. Ipak, bez obzira koliko znanstvenici to ignorirali, astronomija i oprema potrebna za njezin razvoj bez daljnjega predstavljaju, uz pismo, još jednu tajnu kojom su domoroci savršeno ovladali.

Nesposobnost znanstvenika da riješe probleme vezane uz podrijetlo egipatskih dostignuća blijedi u usporedbi s pokušajima datiranja i pravilnog smještanja različitih događaja u doba vladavine kraljeva koji su nam trenutno poznati. Sporna pitanja koja se tiču egipatske povijesti i njene kronologije duboko su podijelila egiptologe. Stavovi o stvarima poput kronologije faraona, vremenu i dužini njihove vladavine, te o datiranju i trajanju dinastija doveli su do žestokih međusobnih razilaženja.

Rasprava se, u osnovi, temelji na tome koji bi od postojećih

dokumenata, odnosno skupine dokumenata, trebalo prihvatiti kao odgovor na problematično pitanje kronologije. U velikoj mjeri prihvaćena, mada prilično nepouzdana dokumentacija potječe od klasičnih pisaca koji su citirali sada izgubljeni tekst *Povijest Egipta*. Za taj se tekst tvrdi da ga je napisao Maneto, visoki svećenik koji je živio u Donjem Egiptu, u 3. stoljeću prije Krista. *Povijest Egipta* je, čini se, također sadržavala i popis vladara. Taj je popis, zajedno s kratkim navodima iz izgubljenog teksta, prvi put zabilježio libijski povjesničar Julius Africanus oko 300.g.posl.Kr.

Na popisu vladara faraoni su podijeljeni po dinastijama ili kućama. Arheolozi vjeruju da je ta podjela proizvoljna, ali ipak zgodno smišljena.

Druga skupina dokumenata sastoji se od dva zapisa zvana popis iz Abydosa i popis iz Saqqare. Prvi je popis vladara, kojega je na zidu abydoskog hrama pronašao Seti I iz Devetnaeste dinastije. U njemu su navedeni svi vladari poznati iz arhiva Gornjeg Egipta, s time da svaki faraon nosi ime po kojemu je bio poznat u tom području. Na drugom se popisu nalaze vladari Donjeg Egipta prema povjesničarima iz Memfisa. Popis je pronađen u grobnici nekog Thunuroya, sahranjenog u Saqqari u doba XIX. dinastije, za vladavine Ramzesa II.

Osim toga, postoji i Turinski papirus, zapravo popis vladara za koji se smatra da je napisan u vrijeme XVII. dinastije. Napokon, tu je i takozvani kamen iz Palerma, za koji se vjeruje da je samo mali dio veće kamene ploče dugačke 2,7 metara i nepoznatog porijekla. Kratki ljetopisi prvih pet dinastija

navodno su zapisani na obje strane te izvorne kamene ploče.

Pokušaj rekonstrukcije cijele ploče na temelju postojećih dijelova, još uvijek predstavlja izazov za istraživače.

Arthur Weigall u svom dvotomnom djelu *Povijest faraona* govori o vlastitom pokušaju rekonstrukcije ljetopisa zapisanih na spomenutoj kamenoj ploči. On je napravio divljenja vrijedan posao u pogledu ljetopisa prvih pet dinastija ali, nažalost, plodovi njegova rada nisu postali široko prihvaćeni.

Početak egipatskog kalendara Weigall također smješta nekih sedam godina nakon ustoličenja Menesa, izgleda prvog vladara I. dinastije, bdnosno u otprilike 3400.pr.Kr.. Nadalje tvrdi da su drugi egiptolozi, odredivši 4241.pr.Rr.. kao godinu utemeljenja kalendara, to učinili na temelju netočnih pretpostavki. Weigall iznosi vrlo snažne i uvjerljive argumente kako bi podržao rezultate svojih istraživanja. U stvari, svi egiptolozi u stanju su vrlo uvjerljivo iznijeti svoje teorije.

Budući da nisam u položaju procjenjivati koji je znanstvenik bliže istini, pojavljuje se zanimljiva dilema i nameće pitanje o tome što je prava istina o dinastijskom Egiptu. Uz dužno poštovanje prema najvećem mogućem broju egiptologa, nudim tri popisa datuma :

- 1.) Popis datuma kakav je sastavio Arthur Weigall
- 2.) Kronološka lista egipatskih dinastija i vladara prema Jamesu Baikieu u njegovoj dvotomnoj *Povijesti Egipta*
- 3.) Manetova kronologija, koju u *Egipatskim piramidama* iznosi I.E.S. Edwards

TABLICA III
Popis datuma prema Arthuru Weigallu

	pr. Kr.
Utemeljena dinastija Donjeg Egipta (Turin)	5507.
Utemeljena dinastija Donjeg Egipta (Maneto)	5224.
Utemeljena dinastija iz Heracleopolisa i Memfisa	5197.
Utemeljena dinastija iz Hieraconpolisa	5012.
Utemeljena dinastija iz Tanisa	3757.
Menes dolazi na prijestolje; utemeljena I. dinastija	3407.
Uvođenje kalendara čija godina započinje 20-21. 10., a razdoblje Shorn 17-18.06. (uzdizanje Siriusa/Sotisa)	3400.
Utemeljena II. dinastija	3144.
Uzdizanje Siriusa, 22. 06., poklopilo se s kalendarskom Novom Godinom, pa bi se to moglo uzeti kao početak Sotičkog ciklusa	2895.
Utemeljena III. dinastija	2887.
Utemeljena IV. dinastija	2789.
Utemeljena V. dinastija	2715.
Utemeljena VI. dinastija	2587.
Početak šestogodišnjeg perioda bez kralja na kraju VI. dinastije	2458.

Utemeljena VII. dinastija	2452.
Utemeljena VIII. dinastija	2377.
Utemeljene IX. i XI. dinastija	2271.
Utemeljena X. dinastija	oko 2221.
Kraj X. dinastije	oko 2197.
Utemeljena XII. dinastija	2111.
Utemeljena XIII. dinastija	1897.
Dolazak Hiksa; utemeljena XV. dinastija	1850.
Usklađivanje Mesorove s Tothovom godinom pomicanjem umetnutih dana za jedan mjesec	1767.
Smrt Khyana i utemeljenje XVII. dinastije, suvremenice s XVI. dinastijom Hiksa	1728.
Utemeljena XVIII. dinastija	1577.
Početak Menofresovog Sotičkog ciklusa, kada se uzdizanje Siriusa (6. 06.) poklopilo s početkom Tothove godine	1317.
	POSL. KR.
Početak Sotičkog ciklusa, kada se uzdizanje Siriusa (17. 06.) poklopilo s početkom Tothove godine	139.

TABLICA IV

Kronološki popis egipatskih dinastija i vladara prema Jamesu Baikieu u njegovoj dvotomnoj *Povijesti Egipta*

Skraćeno datiranje

Preddinastijski vladari Donjeg i Gornjeg Egipta

Donji

Tiu

Tes

Hzekiu

Neheb

Uazonz

Emkhet

Gornji

Ka-ap

Ro

Datiranje prema Sir F. Petrieu

Ka-ap, oko 5650.pr.Kr..

Ro, oko 5600.pr.Kr..

**Prva dinastija,
3500-3350.pr.Kr.. ?**

Skorpion

Narmer

Aha - Menes

**Prva dinastija,
oko 5546-5293.pr.Kr.KP**

Narmer, 5576-5484.

Aha (Menes), 5484-5437.

Zer-ta, 5437-5406.

Zer (Khent?) Atoti
Za
Den Semti (udimu)
Merpeba
Sermerkhet
Ka-sen

**Druga dinastija,
oko 3350-3190**

Hetepsekemui
Rarieb Kakau
Neneter
Sekhemib
Perabsen
Senedi
Neferkara
Neferkasokar

Kara (?)

Zet-ata, 5406-5383.
Merneit (Kraljica)
Den-setui, 5383-5363.
Azab Merpeba, 5363-5337.
Sermerkhet, 5337-5319.
Qa-sen, 5319-5293.

**Druga dinastija,
oko 5293-4991**

Hetepsekemui, oko 5293-5255.
Ra-neb Kakau, oko 5255-5216.
Neteren, oko 5216-5169.
Perabsen Sekhemab, oko 5169-5152.
Send, oko 5152-5111.
Kara, oko 5111-5094.
Neferkara, oko 5094-5069.
Khasekhem,Neferkasokar,oko 5069-21

Khasekhemui, oko 5021-4991.

**Treća dinastija,
oko 3190-3100.**

Khasekhemui

Sa-nekht

Skraćeno datiranje

Zoser

Nebkara

Neferkara Huni

Snofru

**Četvrta dinastija,
oko 3100-2965.**

Šaaru, oko 3100-3098.

Khufu, oko 3098-3075.

Radedef, oko 3075-3067.

Khafra, oko 3067-3011.

Menkaura, oko 3011-2988.

**Treća dinastija,
oko 4991-4777.**

Sa-nekht, oko 4991-4975.

Datiranje prema Sir F. Petrieu

Nebkara, oko 4975-4947.

Zoser (Neterkhet), oko 4947-4918.

Snofru, oko 4803-4777.

**Četvrta dinastija,
oko 4777-4493.**

Šaaru, oko 4777-4748.

Khufu, oko 4748-4685.

Khafra, oko 4685-4619.

Menkaura, oko 4619-4556

Radedef, oko 4556-4531.

Šepsekaf, oko 2988-2970.
Imhotep (?), oko 2970-2965. (?)

**Peta dinastija,
oko 2965-2825.**

Userkaf, oko 2965-2958.
Sahure, oko 2958-2946.
Kakai, oko 2946-2936.
Šepsekara, oko 2935-2929.
Khaneferra, oko 2929-2925.
Niusere, oko 2925-2891.
Menkauhor, oko 2891-2883.
Dadkara Assa, oko 2883-2855.
Unas, oko 2855-2825.

**Šesta dinastija,
oko 2825-2631.**

Teti, oko 2825-2795.
Pepi I, Merira, oko 2795-2742.

Šepsekaf, oko 4531-4509.
Imhotep, oko 4502-4493.

**Peta dinastija,
oko 4493-4275.**

Userkaf, oko 4493-4465.
Sahure, oko 4465-4452.
Kakai, oko 4452-4432.
Šepsekara, oko 4432-4425.
Khaneferra, oko 4425-4405.
Niusere, oko 4405-4361.
Menkauhor, oko 4361-4352.
Zedkara Assa, oko 4352-4308.
Unas, oko 4308-4275.

**Šesta dinastija,
oko 4275-4077.**

Teti, oko 4275-4251.
Pepi I, oko 4245-4192.

Merenra, oko 2742-2738.

Pepi II, oko 2738-2644.

Merenra II, oko 2644-2643.

Nitokris, oko 2643-2631.

**Sedma i osma dinastija,
(nox alta premit)**

Skraćeno datiranje

**Deveta i deseta dinastija,
2500-2300.**

Keti I, (Ekhtai)

Keti II, Meriabra

Keti III, Uahkara

Keti IV, Merikara

Userkara, oko 42514245.

Merenra, oko 4192-4185.

Pepi II, oko 4185-4090.

Merenra II, oko 4090-4089.

Nitokris, oko 4089-4077.

**Sedma i osma dinastija,
4077-3907 (nox alta premit)**

Datiranje prema Sir F. Petrieu

**Deveta dinastija,
oko 3907-3807.**

Keti I, oko 3907-3880.

Keti II, oko 3880-3855.

Keti III, oko 3855-3830.

Keti IV, oko 3830-3807.

**Jedanaesta dinastija,
oko 2375-2212.**

Antefaa Uahankh, oko 2375.

Antef II, Nakhtnebtepnefer

Mentuhotep Sankhabtaui

Mentuhotep II

Mentuhotep III, Nebhapetra,

Mentuhotep IV, oko 2242-2212.

**Dvanaesta dinastija,
oko 2212-2000.**

Amenemhet I, oko 2212-2182.

Sesostris I (coreg.), 2192-2147.

Amenemhet II (coreg.), 2150-2115.

Sesostris II, oko 2115-2099.

Sesostris III, oko 2099-2061.

**Jedanaesta dinastija,
oko 3733-3579.**

Antefaa, oko 3733-3715.

Antefaa II, Uahankh, oko 3715-3665.

Antef III, oko 3665-3660.

Mentuhotep I, oko 3660-3645.

Mentuhotep II, oko 3645-3640.
oko 2290-2242.

Mentuhotep III, oko 3640-3592.

Mentuhotep IV, oko 3592-3588.

Mentuhotep V, oko 3588-3574.

**Dvanaesta dinastija,
oko 3579-3368.**

Amenemhet I, oko 3579-3549.

Sesostris I (coreg.), 3559-3515.

Amenemhet II (coreg.), 3517-3482.

Sesostris II (coreg.), oko 3484-3465.

Sesostris III, oko 3465-3427.

Amenemhet III, oko 2061-2013.
Amenemhet IV, oko 2013-2004.
Sebekneferura, oko 2004-2000.

Trinaesta i četrnaesta dinastija, oko 2000-1800.pr.Kr..

Ugaf Khutaurira, oko 2000. (?)
Sekhemkara
Sankhabtaurira
Sneferabra, Sesostris IV
Sebekhotep I
Sebekemsaf I

Skraćeno datiranje

Sebekemsaf II
Mermešau

Amenemhet III, oko 3427-3381.
Amenemhet IV, oko 3381-3372.
Sebekneferura, oko 3372-3368.

Trinaesta i četrnaesta dinastija, 3366-2729. (oko 70 vladara od kojih su sačuvani manje ili više važni ostaci)

Ugaf, oko 3366-3358.
Sekhemkara, oko 3358-3352.
Yufni, oko 3338-3336.
Sankhabra, oko 3336-3314.
Sebekhotep I, oko 3286-3278.
Sebekemsaf I, oko 3260.

Datiranje prema Sir F. Petrieu

Sebekhotep II, oko 3254-3244.
Mermešau, oko 3236-3228.

Menuazra
Sebekhotep II
Neferhotep, 1900 (?)
Sebekhotep III
Merneferra Ay
Sebekhotep IV
Sebekhotep V
Antef III
Antef IV
Antef V, oko 1750 (?)
Khaza

**Petnaesta i šesnaesta dinastija,
oko 1800-1580 (vladavina Hiksa)**

Semken

'Ant-hal

Yekeb-baal

Yekeb-hal ... Salatis (?)

Sebekemsaf II, oko 3225.
Sebekhotep III, oko 3212-3200.
Sebekemsaf III, oko 3220.
Neferhotep, oko 3209-3194.
Sebekhotep IV, oko 3166-3160.
Merneferra Ay, oko 3144-3120.
Khaza (?)

Petnaesta i Šesnaesta dinastija

Semken, oko 2497-2453.

Oauserra, Apepa I, 2416-2335.

Khyan, 2355, 2305

Oaqenenra, Apepa II

Nebkhepešra, Apepa III

Maa-ab-ra Pepi (?)... Bnon (?)
Aahpehtira Nubti ... Apakhnas (?)
Apepa I ... Apophis (?)
Khyan ... Iannas (?)
Apepa II, Oauserra
Oasehra
Appepa, Oaqenenra

Sedamnaesta, tebanska dinastija oko 1635-1580.

Seqenenra, Ta-aa, 1635-1615.
Seqenenrq, Ta-aa-aa, 1615-1605.
Seqenenra, Ta-aa-ken, 1605-1591.
Karnes, 1591-1581.
Senekhtenra, 1581-1580.

Dva načina datiranja, koji se neko vrijeme približavaju jedan drugom, sada se naizgled spajaju, pa ih se u nastavku ne treba razdvajati, budući da neslaganje među datumima iznosi samo godinu ili dvije.

Maatnebra
Maatabra
Antef V } Sedamnaesta, tebanska
Antef VI } dinastija, počinje
Antef VII } oko 1738.pr.Kr..

Sedamnaesta, tebanska dinastija

Seqenenra, Ta-aa, 1660-1635.
Seqenenra, Ta-aa-aa, 1635-1610.
Seqenenra, Ta-aa-ken, 1610-1597.
Karnes, 1597-1591.
Senekhtenra, 1591-1587.

**Osamnaesta dinastija,
oko 1580-1322.**

Ahmose I, 1580-1558.

Amenofis I, 1558-1545.

Tutmozis I, 1545-1514.

Hatšepsut, 1501-1479.

Tutmozis III (coreg., 1501-1479),
1479-1447.

Amenofis II, 1447-1420.

Tutmozis IV, 1420-1412.

Amenofis III, 1412-1376.

Ekhnaton (Amenofis IV), 1376-1358.

Semenkara, 1358-1355.

Tutankhamon, 1355-1346.

Aj 1346-(?)

Počinje kasnominojsko doba I

Počinje kasnominojsko doba II

Tušrata Mitanski,
Buraburiaš Babilonski,
Subiluliuma Hetitski
Uništenje palača u
Knososu i Festosu,
oko 1400.pr.Kr..

Druga faza Nove države započela je Haremhabovim dolaskom na prijestolje, 1346. (?) Taj je vladar sakupio preostale ostatke kraljevstva, nastale nakon sloma pod vladavinom Ekhnatona, čime je utro put aktivnim faraonima Devetnaeste dinastije.

TABLICA V
Dinastijska razdoblja prema Manethu*

3100-2686.pr.Kr.. - Arhajsko razdoblje	Prva i Druga dinastija
2686-2181.pr.Kr.. - Stara država	od Treće do Šeste dinastije
2181-2133.pr.Kr.. - Prvo međurazdoblje	od Sedme do Deseta dinastije
2133-1786.pr.Kr.. - Srednja država	Jedanaesta i Dvanaesta dinastija
1786-1567.pr.Kr.. - Drugo međurazdoblje	od Trinaeste do Sedamnaeste dinastije
1567-1080.pr.Kr.. - Nova država	od Osamnaeste do Dvadesete dinastije
1080-664.pr.Kr.. - Kasna Nova država	od Dvadesetprve do Dvadesetpete dinastije
664-525.pr.Kr.. - Saitsko razdoblje	Dvadesetšesta dinastija
525-332.pr.Kr.. - Kasno razdoblje	Dvadesetsedma do Tridesetiprva dinastija

* Iz knjige *Egipatske piramide* I.E.S. Edwardsa

Kao što se može vidjeti iz tri navedene tablice, kod datiranja dinastija postoji očito neslaganje. Uzme li se, primjerice, da je Keopsova piramida građena i/ili dovršena u vrijeme Četvrte dinastije, razmak između 2686. i 4777.pr.Kr.. podrazumijeva razilaženje u malo više od dvije tisuće godina.

Nije čudo što prepirke među egiptolozima prisiljavaju sve veći broj onih koji se bave proučavanjem dotične tematike, da odgovore potraže u drugim područjima, i dobro da je tako. Današnji teoretičari postali su previše zaokupljeni vlastitim teorijama i njihovom obranom od bilo kakove kritike, pa nisu u stanju razmotriti druge hipoteze, koje bi, isto tako, mogle biti prihvatljive poput njihovih.

Zbog proturječnih postojećih dokaza, bučnih rasprava između *egiptologa*, te njihova izravnog sukoba s arheolozima koji se bave drugim civilizacijama graditelja piramida, onima koji se bave ovim područjem ne može se predbaciti to što su, u potrazi za univerzalnim znanjem, prihvatili metafizički nauk.

Sve je više protuslovlja i neslaganja između onih koji se bave ranim egipatskim dinastijskim razdobljem, pokušavajući fragmentarne dokaze organizirati u smislenu cjelinu i napraviti kronologiju toga doba.

6

O FARAONIMA, BOGOVIMA I POLJODJELCIMA

Za veći dio kronološkog slijeda događaja iz povijesti staroga Egipta zna se da je nepotpun, a možda čak i netočan. Usprkos poteškoćama koje imaju pri izradi kronološkog popisa vladara (teško je ili nemoguće datirati godine iz tako davne prošlosti), egiptolozi kao točne predstavljaju javnosti činjenice oko kojih među sobom vode žestoke rasprave. Iz praktičnih razloga, kao i zato što se tijekom više od "stoljeća proučavanja pokazalo da je takav postupak u osnovi opravdan... ", poznate egipatske vladare svrstava se u trideset i jednu dinastiju, dok se dinastije dijele na devet glavnih razdoblja. Umjesto da osmisle neki precizniji način datiranja, egiptolozi su radije pristali na sumnjive alternative poput kronologije u Manetovoj *Povijesti Egipta*, učinivši općeprihvaćenim pogrešno mjerilo. (Vidi Tablicu V u Petom poglavlju).

Prvim egipatskim dinastijskim vladarom tradicionalno se smatrao Menes. Grčki povjesničar Herodot tvrdi da je Menes Egiptu dao novu prijestolnicu zvanu Memfis. Na osnovu

iznimno oskudnih dokaza, misli se da Menes potječe iz egipatskog grada Tinisa, iako je ta postavka dvojbeno kao, uostalom, i Menesov pravi identitet.

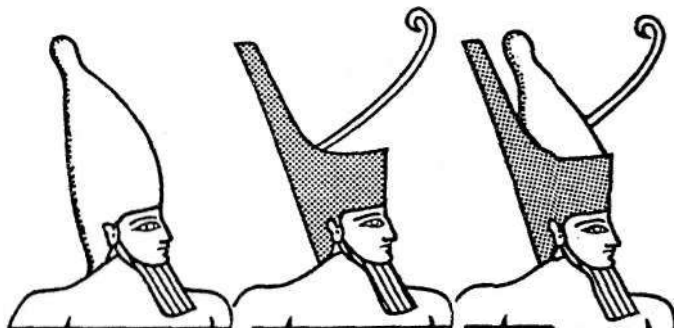
Tradicionalna predodžba o Menesu obuhvaća mnoge elemente. Neki povjesničari vjeruju da se zapravo radi o kralju Narmaru, kao i da je zaslužan za početak razvoja ujedinjenog Egipta. Postoji mogućnost da je "Men" osobno Narmarovo ime, koje se razvilo u naslov Meni, Mena ili Menes, što izgleda znači "utemeljen". Smatra se da je Memfis iskrivljena grčka izvedenica riječi Men-nefer, "dobro utemeljen".

Kao što smo vidjeli u prethodnom poglavlju, sigurno je da su kraljevstva postojala prije Menesovog vremena. Dinastija kraljeva vladala je Donjim Egiptom, a njihova se vlast protezala od obale Sredozemnog mora do početka Delte. Procjenjuje se da je šezdesetak kraljeva vladalo Donjim Egiptom prije ujedinjenja. O tim kraljevima ne postoje nikakvi drugi zapisi osim navođenja njihovih imena u nekoliko popisa kraljeva, koji su tisućama godina kasnije zabilježeni na papirusu i kamenu. Pretpostavlja se da ti kraljevi ne potječu nužno iz jedne dinastije ili iz iste loze. Mada je hijeroglifsko pismo tek nastajalo, poznato je da su se u Donjem Egiptu već razvila dva važna grada. Pretpostavlja se da su spomenuti kraljevi stolovali u gradu Saeu ili Saisu, kojega je naslijedio grad Buto ili Beutho.

Kraljevstvo Donjeg Egipta bilo je poznato kao Sjeverna Zemlja ili Zemlja Papirusa, a označavalo se hijeroglifskim simbolom vrška papirusove trske. Kraljeva je titula bila Baya, Biti ili Bati, što znači pčela ili stršljen. Na glavi je imao danas

dobro poznatu crvenu krunu, s visokim vrhom na stražnjoj i savijenom izbočinom na prednjoj strani. Crveno je bilo kraljeva boja, a njegovu su riznicu nazivali Crvenom kućom. Božica-zaštitnica grada Saisa bila je Neit, čiji su simbol bili štit i dvije prekrížene strijele. Simbol kobre označavao je božicu-zaštitnicu grada Buta, zvanu Utho ili Uto. Ona je kasnije postala zaštitnicom cijeloga područja Delte, dok je kobra postala simbol faraona.

Kraljevstvo Gornjeg Egipta nastalo je nekoliko stoljeća nakon osnutka Donjeg kraljevstva. Tridesetak kraljeva koji su njime vladali nazivali su "Insi", "Suten" ili "Seten", što znači "trska". Kao kraljevsko obilježje nosili su poznatu visoku bijelu šiljastu kapu ili krunu i, zanimljivo, svoju su riznicu zvali "Bijelom kućom". Za razliku od Kraljevstva Donjeg Egipta, čiji je simbol bio vršak papirusove trske, nema poznatog hijeroglifskog znaka koji bi označavao Kraljevstvo Gornjeg Egipta. Vjerujem da su rijeka Nil, piramida ili krava, a možda i njihova kombinacija, mogli poslužiti kao hijeroglifski simbol gornje regije. Rijeka Nil i piramida čine se logičnijim izborom, budući je rijeka bila vrlo važan čimbenik u životima ljudi, a piramide su očito bile najistaknutije građevine u zemlji.

17. Tri egipatske krune

(lijevo) Bijela kruna Gornjeg Egipta

(u sredini) Crvena kruna Gornjeg Egipta

(desno) Kombinirana kruna Ujedinjenog Egipta

Međutim, krava je kao hijeroglifski simbol za gornju zemljopisnu regiju bila jednako važna, ako ne i važnija, od druge dvije mogućnosti. Stanovnici Gornjeg Egipta su bili uzgajivači stoke, a simbol krave mogao je imati prednost pred Nilom ili piramidom, budući da je utjelovljavao životodavne i postojane značajke ženskog aspekta prirode. Brojni drevni tekstovi govore o "zemlji mlijeka i meda", što bi se u stvari moglo odnositi na Ujedinjena Kraljevstva Gornjeg i Donjeg Egipta. Hijeroglifski znak za mlijeko, vrč s vrhovima šaša koji vire iz njega, mogao bi uistinu potvrditi opravdanost pretpostavke da je Egipat zapravo bio "zemlja mlijeka i meda".

Zbog nedostatka odgovarajuće oznake za Gornji Egipat, on se obično naziva Zemljom trske. Prijestolnica mu je bio Het-Insi ili Eheninsi, što znači Insijeva kuća.

Valja napomenuti da termin "Kralj" ili "Faraon", kada se

upotrebljava u egipatskim povijesnim knjigama, označava vladarev položaj, a ne spol. Postoji razlika između tog termina i titule "Kraljice", koja se odnosi na vladarevu ili faraonovu suprugu. Postoje podaci o ženskim vladarima u preddinastijsko doba, a zanimljivo je da je zabilježeno i kako je žena-faraon vladala sredinom razdoblja XVIII. dinastije.

Maneto tvrdi da su prije Menesove postojale dvije dinastije. Prvu naziva "Dinastijom Bogova", a drugu "Mrtvim polubogovima". Kralj-pčela Delte i Kralj-trska Gornjeg Egipta, dio su Manetove Druge dinastije. Dva nezavisno osnovana kraljevstva sa svojim vladarima, stvorila su temelj za ujedinjenje tijekom vladavine Menesa, kojega se tradicionalno smatra začetnikom faraonske loze dinastijskog Egipta.

Egiptolozi smatraju da je Menes ujedinio dva kraljevstva i uveo naslov Insi-Bya - „Trska i Stršljen". U nekim je prigodama, isto tako, nosio jednu od dviju kruna, a u drugima dvostruku krunu (vidi sliku 20), koja je označavala zajedništvo dvaju kraljevstava. Ipak, umjesto da vjeruju kako su Menes i Narmar jedna te ista osoba, većina znanstvenika smatra da je Menes zapravo bio Narmarov sin, a ne sam Narmar, što samo povećava čitavu zbrku. Povjesničari su do tog zaključka došli na osnovi pronalaska velike oslikane ploče od škriljevca otkopane u Nekhenu, koja navodno prikazuje Narmara kako nosi ne samo Bijelu, nego i Crvenu krunu. Čini se da spomenuta ploča prethodi bilo kojem pisanom dokazu o Menesu. Na temelju toga, dotična teorija kaže da je Narmar bio nasljedni kralj Tinisa, ali i Nekhena, grada koji su osnovali njegovi preci. Zbog ženidbe ili naslijeđa bio je isto tako i

Kralj-trska, što znači da je imao vlast nad cijelim Gornjim Egiptom. Dodamo li tome i osvajanje Stršljenovog kraljevstva Delte, njegov je sin - pretpostavlja se da je riječ o Menesu - naslijedio ujedinjeni Egipat.

18. Narmarova ploča

Po pravu prvorodenoga, Menes je postao Kralj-sokol i uzeo ime Ohe, "borac", zbog čega se spominje kao "Ohe Meni" ili "Aha Mena". Poznatiji je po svojim upravnim sposobnostima nego po osvajačkim pohodima, a stanovnici Donjeg Egipta nisu ga prihvatili za kralja, budući nije potjecao iz njihove vladarske loze. To potkrepljuje i činjenica da mu se nije pripisivao kraljevski naslov "Bya" (stršljen), a u Donjem Egiptu bio je poznat jednostavno kao "Sokol".

Menes je oženio princezu iz Donjeg Egipta, Neit-he-tep ili Neithotep, čije ime znači mir ili zadovoljstvo božice Neit, te

je na taj način postao vladarom Donjeg Egipta. Potom je uzeo novu titulu - "Gospodar Lešinara i Kobre." Egipćani su dvojnu vladarevu titulu nazivali riječju "Nebti". Lešinar u Menesovom Nebti imenu bio je ekvivalent kraljičina simbola, sokola. Lešinar je hijeroglifski znak za "majčinstvo". Njegovo jajasto tijelo i velika zaštitnička krila izražavaju tu funkciju. No, iako je postao zakoniti vladar ujedinjenog kraljevstva Gornjeg i Donjeg Egipta, još uvijek su ga zvali ili Sokol ili Dvojni Gospodar, ali nikada Insi-Bya.

Zahvaljujući Menesu i njegovim nasljednicima, termin „faraon“ se upotrebljava kada se govori o vladarima koji su vladali nakon ujedinjenja Egipta. Vladare prije ujedinjenja jednostavno se naziva Kraljevima. Riječ *pharaoh* hebrejska je izvedenica egipatske riječi *peroe*, koja znači „Velika Kuća“ ili, točnije, „Veliki Nasljedni Posjednik“, a riječ *per* često se upotrebljavala za nasljednu imovinu i nekretnine.

Smatra se da je Menes začetnik rituala obožavanja bogova, tradicije elegantnog i raskošnog načina života. Nakon smrti, sahranjen je ili u Abydosu ili u Nakadi. Za vladara je bilo uobičajeno da bude sahranjen na dva mjesta - grobnica je služila za njegovo pravo tijelo, a počasni grob za njegovu *ka* ili dvojnika.

Menesove nasljednike iz Prve dinastije smatra se zaslužnima za nastanak *mastabe*, nadzemnog zdanja podignutog iznad rake, napravljenog od cigli sušenih na suncu. Budući da su se grobnice smatrale mjestom na kojem prebivaju mrtvi, svaka je mastaba bila vjerna kopija kuće ili palače. Mastaba koja potječe iz vremena Menesove vladavine u doba Prve dinastije,

pokriva plitku pravokutnu jamu podijeljenu na pet odjeljaka. Arheolozi pretpostavljaju da se u srednjem odjeljku nalazilo tijelo, a u pratećima vjerojatno pokojnikove najosobnije stvari. Sama je mastaba imala pravokutnu unutrašnjost podijeljenu na dvadeset i sedam ćelija, tri po tri postavljenih u devet redova. Vanjski zidovi te nadzemne građevine naginjali su se prema unutra, od temelja ka krnjem vrhu. Nije bilo hodnika koji su povezivali prostorije, budući da ih se smatralo nepotrebnima. Drevni Egipćani vjerovali su da pokojnikov duh može nesmetano prolaziti kroz svaku materijalnu prepreku. Takve su mastabe predstavljale gotovo istovjetnu kopiju pokojnikova doma, pa ukazuju na napredne životne običaje u doba Prve dinastije.

Postignuća koja se pripisuju Prvoj dinastiji uključuju ujedinjenje Egipta, utemeljenje nove kraljevske loze, stvaranje države i organizaciju svećenika i hramova. Kaos koji je vladao u vrijeme Druge dinastije bio je izravna posljedica vladavine Prve dinastije. Naime, zbog prisilnog ujedinjenja, povećao se postojeći antagonizam između dva kraljevstva. Drugu dinastiju pritisnuli su veliki građanski ratovi praćeni prirodnim katastrofama - porođajne muke moćne egipatske države.

Ljetopisi Druge dinastije iznimno su nejasni i pružaju vrlo mali broj informacija o tom razdoblju. Zbog toga se na njega gleda kao na prijelazni period, a neki egiptolozi Drugu i Treću dinastiju uzimaju kao jednu. U doba Druge dinastije, vodile su se žestoke borbe između političkih i vladarskih frakcija dvaju Kraljevstava, kao i veliki sukobi među raznim vjerskim učenjima. Za cijele Druge dinastije, sa svakim je

novim faraonom dolazilo do stalnih preokreta u politici upravljanja i načinu vladanja. Postojale su dvije glavne vjerske sekte - štovatelji Sunca i štovatelji Nila - koje su se neprestano smjenjivale na vlasti. Bog Nila zvao se Oziris, a bog sunca Ra. Zbog pokušaja ujedinjenja, sljedbenici tih dvaju božanstava egipatskog života i misli postali su žestoki *suparnici*, pri čemu su i jedni i drugi nastojali postati glavna religija ujedinjenog Egipta.

19. Bog Sunca, Ra

20. Bog Nila, Oziris

Brojne verzije priče o Ozirisu i njegovu podrijetlu obeshrabrujuće su nepotpune i nejasne. Moguće je da se, kao što se obično smatra, radilo o kralju koji je ponovio staru tradiciju kraljevskog mučeništva prema kojoj se kralj žrtvuje, ili ga žrtvuju, za dobro njegova kraljevstva.

Oskudna egipatska vjerska povijest govori o Ozirisu kao o velikom bogu plodnosti koji se kasnije pretvorio u boga Nila, a zatim u boga uskrsnuća i besmrtnosti.

Prema egipatskim legendama, Oziris je bio prvo od petoro djece božice Nut i boga Seba, koje je kasnije postalo kraljem Egipćana. Njegov brat Set, treće dijete, bio je vrlo ljubomoran na Ozirisov položaj i postignuća, pa ga je odlučio ubiti. Na prijevaru ga je zatvorio u kovčeg koji je potom bacio u Nil. Sanduk s tijelom utopljenog Ozirisa rijeka je odnijela u more. Ozirisova sestra i žena, Izida, četvrto dijete, tragala je za njegovim tijelom, pronašla ga i donijela natrag u Egipat. Iako ga je dobro sakrila, u trenutku njene nepažnje Set je nabasao na tijelo dok je lovio.

21. Ozirisova majka,
Božica Nut

22. Ozirisov otac,
Bog Seb

Znajući za Izidinu magičnu sposobnost oživljavanja leševa, Set je ukrao tijelo. Kako bi ju spriječio da uskrsne Ozirisa, raskomadao ga je na četrnaest ili šesnaest dijelova i sakrio ih po cijelom Egiptu. Nakon toga je Izida tražila i sakupila sve dijelove. Uspjela je ponovno sastaviti Ozirisovo tijelo, ali ga nije mogla potpuno oživjeti. Njezina djelomično uspješna

nastojanja da oživi Ozirisa, bila su nagrađena time što je začela njegovo dijete, Horsa. Potom je, na kraju obreda, Ozirisovo tijelo prema predaji postalo prva mumija.

23. Ozirisov brat, bog Set

Kada se rodio, Horus je naslijedio sve očeve zemaljske kraljevske moći. Oziris, sada mrtvi kralj, vladao je kraljevstvom mrtvih kao gospodar zagrobnog života. Zbog toga su svi Egipćani nakon smrti željeli postati Oziris.

Iako je Oziris postao nacionalni bog života poslije smrti, razinu univerzalnog božanstva nije dosegao jer je mogao zadovoljiti potrebe Egipćana samo u zagrobnom životu. S druge je strane Ra, bog Sunca, više nego dovoljno zadovoljavao njihove svjetovne i duhovne potrebe. Zato su ga smatrali bogom života.

I bog Sunca Ra, i Oziris, bog i sudac mrtvih, imali su određeni položaj i dužnosti. Isto tako, očito da su se uz njih

vezane ceremonije, u vrijeme V. dinastije, smatrale vrlo starima.

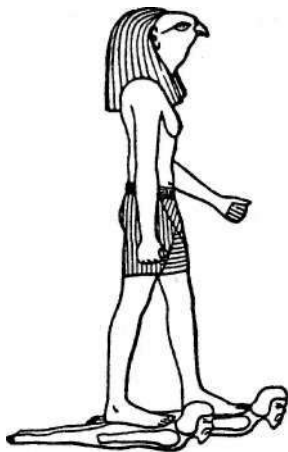
Legende i vjerska povijest Egipćana govore da je štovanje Sunca bila prvobitna vjera. Prvim gradom štovatelja Sunca smatra se An ili In. Biblija ga spominje kao On, čiji je hijeroglifski znak stup, a Grci su ga preimenovali u Heliopolis, "Grad Sunca".

24. Ozirisova sestra, božica Izida

Stanovnici Ona štovali su Ra, boga Sunca, za kojeg se smatra da vuče podrijetlo od jednog azijskog božanstva. Simbol boga Ra ili Re bio je piramidion, mala kamena piramida zvana Ben ili Benben, koja je stajala na pijedestalu u vanjskom dvorištu hrama. Ona je za štovatelje Sunca predstavljala najsvetiji predmet, a vjerojatno je simbolizirala prvobitni humak koji se, u vrijeme nastanka svemira, izdigao iz praiskonskih voda. U kasnijim je dinastijama ta piramida na

pijedestalu, Benben, postala poznati obelisk, koji se danas smatra najstarijim spomenikom Bogu. Iz vjerskog učenja štovatelja Sunca razvilo se moćno svećenstvo za koje se smatra da se pretvorilo u devet božanstava, kasnije poznatih kao velika Eneada iz Heliopolisa.

25. Ozirisov sin, bog Horus

Osim što su se u doba II. dinastije zbivali stalni administrativni i ekonomskih preokreti, očito je da se kraljevi nisu izmjenjivali nasljednim redom. Na prijestolje ih je, zapravo, postavljala određena struja koja je u određenom trenutku prevladavala u vladajućoj klasi. Od devet kraljeva iz spomenutog razdoblja, četvorica su bila štovatelji Sunca koji su tvrdili da ih je na prijestolje postavio Ra, dok su ostala petorica tvrdila da su na prijestolje došli po krvnoj liniji.

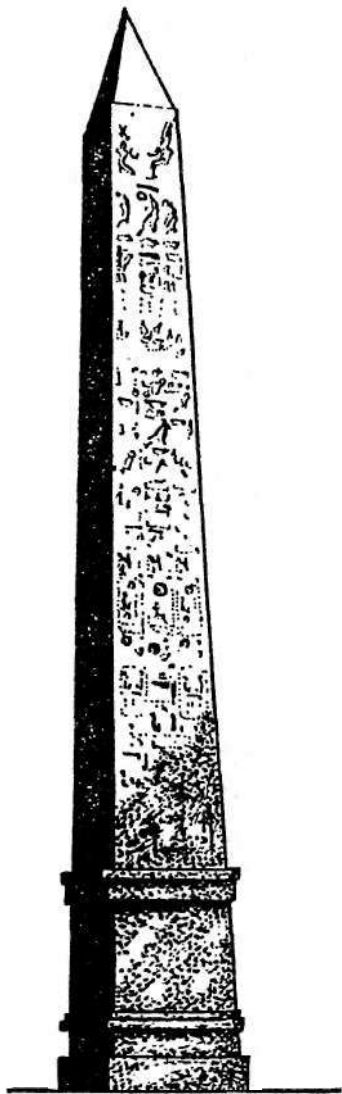
Zanimljivo je napomenuti da, slično kao i u mikstečkoj tradiciji u kojoj se vjerovalo da su postojali divovi, Maneto

bilježi kako je u doba II. dinastije vladao "divovski" faraon Neferkasokar zvan Sesokris. Taj je faraon bio visok između 2 i 2,5 m i imao je obujam grudi od 132 cm. Međutim, osim Manetovih zapisa, ne postoji neki drugi dokaz o postojanju dotičnog faraona.

Drugi vladar iz toga razdoblja, Kekeu, također se spominje i pod imenom Nebra, što je prvi put da se u egipatskim kronikama ime boga Sunca, Ra, uključi u faraonovo ime. To ukazuje na činjenicu da je religija postala glavne snaga u zemlji, te je čak i vladarev dvor potpao pod utjecaj svećenika boga Ra.

Najpoznatiji faraon iz vremena II. dinastije je Kasekemui, kojega se smatra ili posljednjim vladarem iz ove ili prvim iz III. dinastije. Faraon Kasekemui je poznat jer su sačuvana dva njegova kipiča, koji su do danas ostali najstariji dokaz o životu nekog faraona. Zna se i to da je oženio visoku plemkinju plave krvi imenom Nemaethapi ili Hapenmaat. Taj je brak bio značajan zato što je njegovu vladarsku lozu prinčeva ujedinio s njezinom lozom Kraljeva štovatelja Sunca. Izgleda da je to cijeloj zemlji donijelo mir, koji je vladao do konca II. dinastije. Faraon Kasekemui u naslijeđe nije ostavio samo gotovo nedjeljiv, ujedinjeni Egipat pod snažnim utjecajem svećenika boga Ra, nego se također smatra da je nadahnuo velike graditelje piramida iz III. dinastije, koji su, pak, utjecali na nastanak najvećih kamenih građevina iz vremena IV. dinastije.

Zbog nedostatka podataka, o III. dinastiji znamo jednako malo kao i znanstvenici o Drugoj, a u našoj predodžbi o

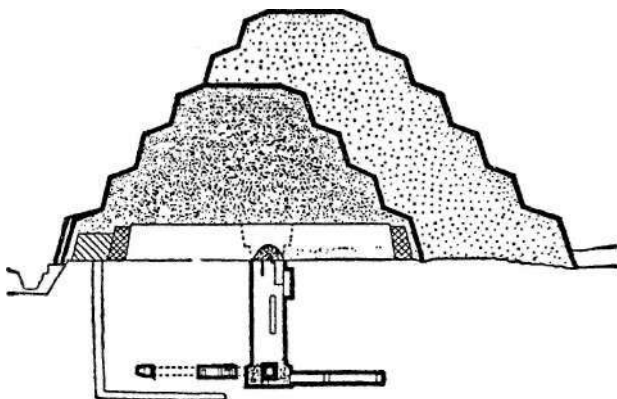

26. Tipični obelisk

tom razdoblju, kraj II. i početak III. dinastije samo su nejasno odijeljeni. Valja se, međutim, prisjetiti da su klasifikaciju faraona po dinastijama naknadno izmislili znanstvenici, a ne stari Egipćani. Zbog toga smatram da su velike rasprave oko početka i svršetka neke dinastije "mnogo buke ni za što."

U svakom slučaju, egiptolozi smatraju da su se mastabe razvile u piramide tijekom nejasnog razdoblja između II. i III. dinastije. Svoj zaključak opravdavaju time što postoje naznake da su svećenici boga Ra tada imali velik politički utjecaj, možda i zato što su faraoni potjecali iz njihovih redova.

Lako je moguće da je visoko svećenstvo, koje je imalo veliki politički utjecaj, na neki način željelo istaknuti svoju moć. Možda je tako nastala piramida, makroverzija piramidiona, simbola boga Ra, koju su svećenici upotrijebili kao oznaku svog utjecaja na faraona, oznaku koja je u povećanom izdanju predstavljala njegovu grobnicu.

27. Presjek Stepenaste piramide

Neki od šestorice faraona za koje se smatra da pripadaju III. dinastiji, steklo je slavu zato što su otkrivene njihove piramide-grobnice. Izgleda da su stepenaste piramide karakteristične isključivo za III. dinastiju, a jedna od njih - ona u Saqqari - obično se smatra pretečom prave piramide. Stepenasta piramida pripisuje se drugom faraonu iz III. dinastije. On je bio poznat po različitim imena, od kojih su najčešća Thoser, Djošer i Zoser.

Treba objasniti zbog čega se egipatski kraljevi i faraoni spominju pod brojnim imenima i zašto se ona pišu na različite načine. Treba zahvaliti činjenici da su egiptolozi skloni ili upotrijebiti vlastiti prijevod nekog hijeroglifa, koji predstavlja dotičnog vladara, ili prešutno prihvatiti imena iz povijesnih dokumenata. Varijacije imena mogu poprilično zbuniti onoga koji proučava povijest, legende i mitologiju drevnog Egipta.

Počne li istraživač proučavati hirovito skrpane vladarske loze, zbunjenost se ubrzo pretvara u potpunu frustraciju, te postaje bolno svjestan neslaganja među egipatskim povjesničarima. Posljedica toga je da istraživač, koji se pretvorio u povjesničara, ili nastavlja upotrebljavati kriva imena, ili pak uvodi nova.

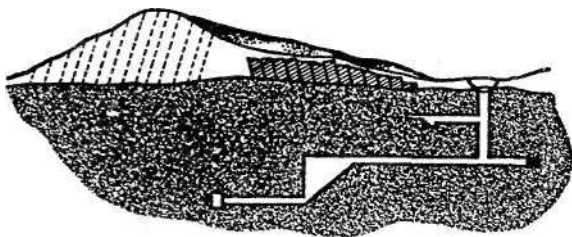
Krene li se korak dalje, može se vidjeti da se zaključak o vezi faraona iz ranijih dinastija i određenih piramida u stvari izvlači ili iz rukopisa koji nisu stariji od XII. dinastije, ili iz još oskudnijih i nepotpunijih dokaza. Primjer takovog zaključivanja, koje se temelji na oskudnom dokaznom materijalu, povezivanje je Zosera sa Stepenastom piramidom

iz Saqqare, iako zapravo ne postoji ništa što bi jasno ukazivalo na to da se uistinu radi o njegovoj piramidi!

Razna Zoserova imena prevode se kao "Sveti" ili "Utjelovljeni Bog". Pretpostavlja se da je za Zoserovu moć bio zaslužan Imhotep, njegov veliki svećenik. Njih dvojicu se često brka u prijevodima i tumačenjima raznih rukopisa. Među mnogim Imhotepovim titulama nalaze se i "Nasljedni Plemić", "Visoki Svećenik Heliopolisa", "Ceremonijar kralja Zosera", "Vezir", "Nadglednik radova" i "Arhitekt". Ove titule ukazuju na činjenicu da on nije bio u rodu s kraljevskom obitelji, nego je na visoki položaj došao zahvaljujući vlastitim sposobnostima. Prema legendi, bio je otac medicine, izniman astronom i čarobnjak.

Zoserova stepenasta piramida je masivna građevina koja se u šest stepenica uzdiže u visinu od 61 m, a veličina baze joj je 125x109 m. Ona je poput piramida iz Južne Amerike, doživjela nekoliko izmjena. Smatra se da je jezgra piramide čvrsta kvadratna struktura s vanjskim slojem od obrađenog vapnenca iz Ture. Izgleda da je jezgra u stvari mastaba visoka 8 m i površine od oko 20 m², računa li se po glavnim točkama. Teško je povjerovati da se stupanj arhitektonskog savršenstva te piramide mogao postići bez prethodnog dugog razvojnog procesa. Ipak, nema dokaza da se kamen na veliko upotrebljavao kod izgradnje bilo koje građevine nastale prije toga. Budući su se u izgradnji stepenaste piramide upotrebljavali mali kameni blokovi, vjeruje se da tehnika iskapanja i obrade masivnih kamenih blokova vjerojatno još nije bila razvijena. Ipak, misteriozno je što je grobna komora

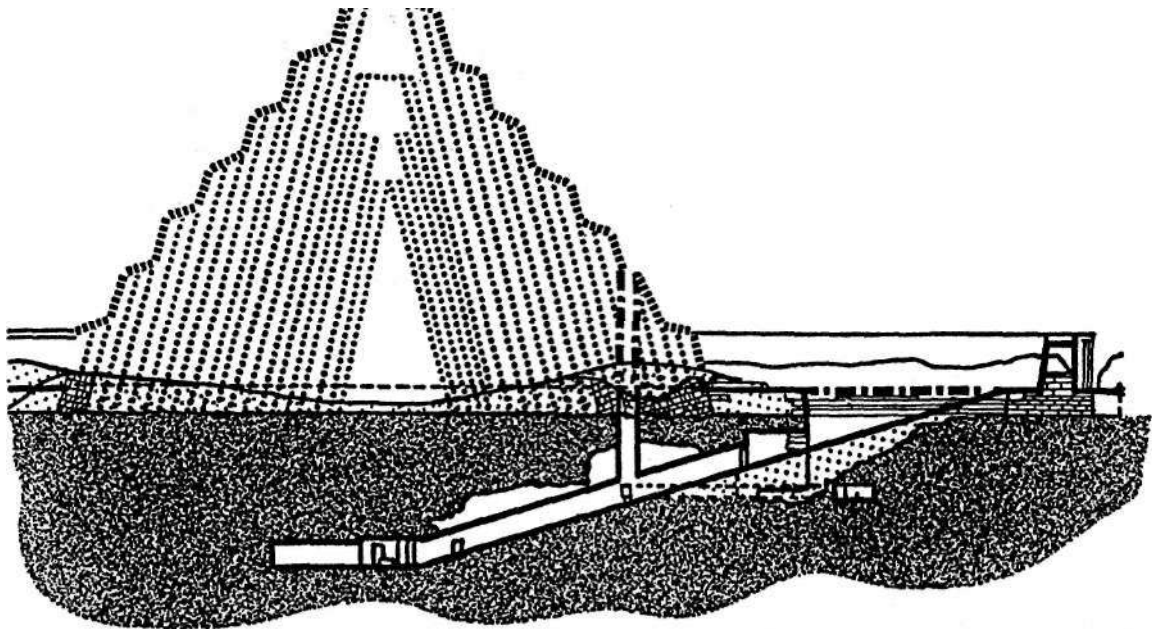
u spomenutoj stepenastoj piramidi bila zatvorena masivnim, 1,8 m dugim komadom granita, teškim oko 3 tone.

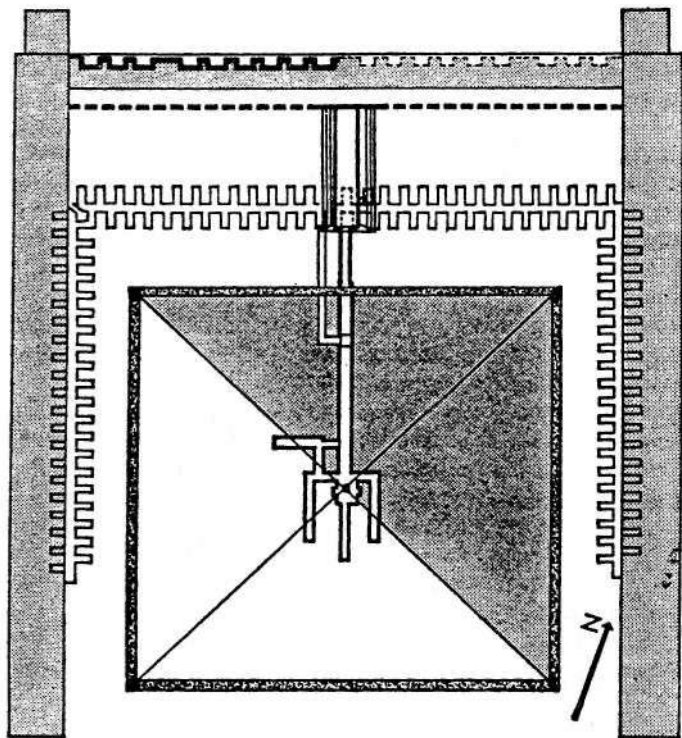
28. Presjek slojevite piramide

Ostale piramide iz razdoblja III. dinastije uključuju one iz Nagade i el-Kule, koje imaju po četiri stepenice; piramidu u Zawiyet el-Aryanu, koja nije prava stepenasta nego slojevita piramida, te najnoviju piramidu, otkrivenu sredinom pedesetih godina, za koju se tvrdi da je pripadala Sekhem-Khetu. Sekhem-Kheta se smatra neposrednim Zoserovim nasljednikom, budući da se Imhotepovo ime, napisano crvenom tintom, pojavljuje na zidu koji okružuje njegovu piramidu. Međutim, taj natpis ne mora nužno značiti da je Imhotep bio odgovoran za izradu nacрта i izgradnju dotične piramide; možda je jednostavno riječ o pisanoj uspomeni na Imhotepa, koji je do tada već vjerojatno postao drevna legenda.

Otkriće te "nove" piramide, na kojoj nije bilo znakova nasilnog ulaza, potaklo je očekivanja egiptologa i pobudilo vjeru u to da će u njezinoj unutrašnjosti pronaći bezbroj predmeta i informacija. Nisu očekivali da će otkriti "blago" usporedivo sa nevjerovatno bogatim sadržajem

29. Presjek Sekhem-Khetove piramide

30. Tlocrt Sekhem-Khetove piramide

Tutankhamonove grobnice; takvo bogatstvo nije se moglo očekivati u grobnici iz III. dinastije. Kralj Tut vladao je u vrijeme velikih osvajanja u doba XVIII. dinastije, koja su donijela bogatstvo kakvog prije nije bilo. "Blago" u Sekhem-Khetovoj piramidi bilo je razmjerno onome koje su egiptolozi predvidjeli da bi se moglo pronaći u građevini iz vremena III. dinastije, sagrađenoj nekih petnaest stotina godina prije Tutankhamona.

Piramida je sadržavala kamene zdjele, posude i ostalo posude, te zlatne narukvice, nakit, ukrase i ostale dragocjenosti karakteristične za tu dinastiju. Osim toga, u njoj su se nalazile i drvene kutije, perle, glineni vrčevi, tanjuri, šalice, stolovi i najvredniji od svih predmeta - netaknuti sarkofag.

Sarkofag je bio isklesan iz jednog veličanstvenog, blijedozlatnog, svijetlog alabasternog bloka. On se nije otvarao na uobičajeni način (na vrhu), već na sjevernom kraju, na kojemu je bio zatvoren pomičnom pločom od alabastera. Ploča teška 230 kg bila je netaknuta, spojeva ispunjenih gipsom, a koliko se moglo razabrati nije bilo tragova nasilnog otvaranja. Na vrhu sarkofaga pronađeni su raspadnuti i kristalizirani djelomični ostaci pogrebnog vijenca, napravljenog od neke biljke ili grma i grubo oblikovanog u slovo V.

Nakon brojnih zamornih pokušaja, kada je pomična ploča napokon podignuta, ustanovljeno je da je sarkofag prazan. Prazan! To je bilo neshvatljivo! Svi su znakovi ukazivali na to da je piramida poslužila za sahranu pokojnika, a nije bilo ni najmanjega dokaza da su je opustošili pljačkaši grobova.

Koje bi moglo biti makar djelomično rješenje tajne mumije koja nedostaje? Najprihvatljivija je pretpostavka da je dotična piramida ustvari bila kenotaf odnosno lažna grobnica, sagrađena za simboličnu sahranu kraljeve *ka* (duha). Vjeruje se da je pogrebni obred za *ka* bio osmišljen i izvođen kao da je prisutno i tijelo. Budući se radi o obredu po svemu potpuno jednakome pravom pogrebu, nemoguće je razlikovati simboličnu grobnicu od pravog počivališta kraljeva tijela.

U Zoserovoj piramidi također se nalazio sličan alabasterni sarkofag, ali s uobičajenim poklopcem na vrhu. Zanimljivo je da se drugi pronađeni sarkofag nalazio okomito na prvi. Prvi je bio prazan, dok su se u drugom nalazili ostaci drvenog lijesa među kojima je pronađen kostur djeteta.

Tijekom dugih i napornih iskapanja piramida za koje se vjeruje da pripadaju razdoblju III. dinastije, nikada nije pronađeno faraonovo tijelo ili mumija. To je neke egiptologe dovelo do zaključka da je piramida služila samo kao stan za kraljevu *ka*, a da je tijelo bilo - i vrlo vjerojatno još uvijek jest - sahranjeno negdje drugdje. To uvjerenje egiptolozi potkrepljuju poznatom činjenicom da su skupine međusobno vrlo udaljenih grobnica pripadale istim kraljevima ili faraonima. Iako se ne radi o piramidama, već o grobnicama nalik katakombama pod pustinjskim pijeskom, u jednoj se nalazila mumija, dok je za drugu dokazano da predstavlja grobnicu za *ka*.

Zapravo se o vjerskim običajima zna tako malo da svaka pretpostavka zvuči uvjerljivo, a sve se istovremeno mogu dovesti u pitanje. U stvari, manje se zna o faraonovom vjerskom uvjerenju nego o njemu samome. Život, vrijeme, postignuća i identitet faraona iz ranih dinastijskih razdoblja u većoj ili manjoj mjeri su nejasni.

Poteškoće u stvaranju jasne slike o prve tri dinastije i njihovim međusobnim razlikama, proteže se i na IV. dinastiju. Tu se ponovno vodi rasprava oko toga treba li faraona Snephura odnosno Snofrua smatrati prvim vladarom IV. dinastije, ili ga pak valja smjestiti u III. dinastiju. Čini se da

prevladava mišljenje da je Snofru bio posljednji vladar iz III. dinastije. Upada u oči da egiptolozi tom vladaru pripisuju tri piramide : onu u Medumu, Prelomljenu piramidu i treću, poznatu ili kao Sjeverna kamena piramida, ili jednostavno kao piramida iz Dahšura. Svaka piramida ima svoja individualna obilježja, što dosta govori u prilog pretpostavci da razvoj metode izgradnje piramida dobro odražava filozofske i/ili političke promjene.

Prema arheolozima, koncem III. dinastije došlo je do značajnih promjena u izgledu stepenaste piramide. Graditelji su ispunili prostor između stepenica, dobivši tako četiri glatke stranice i stvorivši građevinu koja je postala poznata kao "prava" piramida. Egiptolozi vjeruju da su, istražujući jako oštećenu piramidu u Medumu, pronašli prijelaz od stepenaste na pravu piramidu.

U sadašnjem stanju ta građevina prije nalikuje visokom pravokutnom tornju nego piramidi. Nalazi se oko 50 km južno od Memfisa i izgleda da je sagrađena po uzoru na Zoserovu. Piramida u Medumu čini se da je doživjela nekoliko promjena za vrijeme izgradnje. Stručnjaci su zaključili da je prvo imala dvije, zatim tri, a na kraju četiri stepenice. Nakon toga su je povećali na sedam, te potom osam stepenica. Visina koju je stvarno dosegla nije poznata, ali nagib stepenica iznosi oko 75° , a baza joj je mogla imati 44m^2 . Očito je da je građevina od sedam stepenica na kraju trebala imati oblik piramide. Neki pak piramidu od osam stepenica smatraju završnom verzijom. Međutim, iz još uvijek nepoznatih razloga, prostor među stepenicama popunili su lokalnim

kamenom, nakon čega je cijela građevina prekrivena glatkom oplatom od vapnenca iz Ture. Tako je, prema stručnjacima, stepenasta piramida pretvorena u geometrijski pravu piramidu.

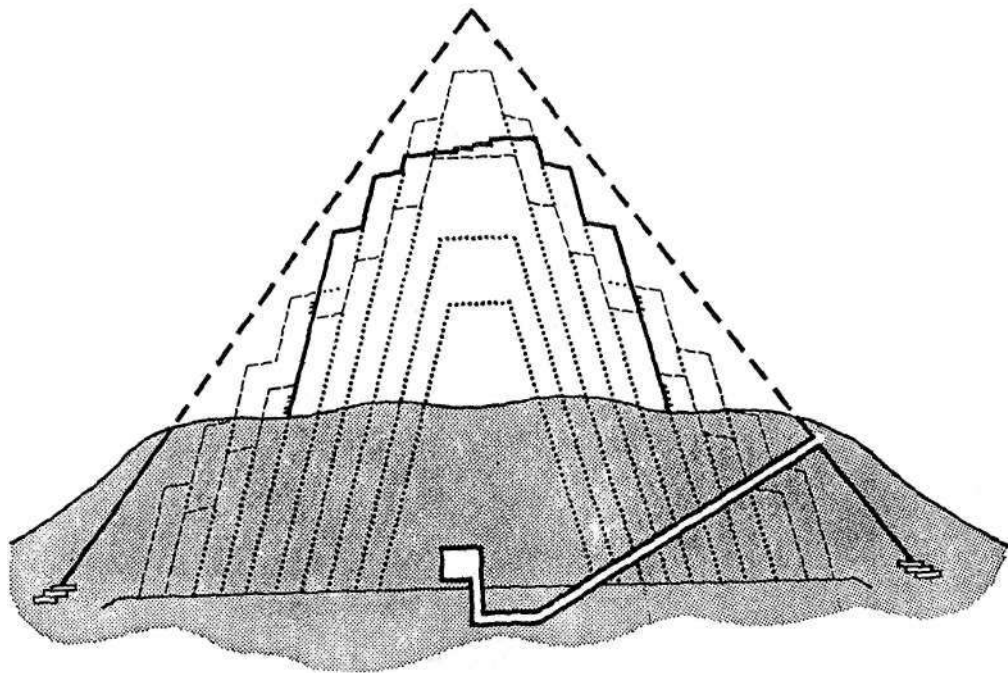
Postoji vrlo velika vjerojatnost, na temelju zapisa koji govore o nekoliko Snofruovih piramida, da za njega nije sagrađena samo ona u Medumu, već također i druge dvije, smještene u Dahšuru, 45 km sjeverno od Meduma. Jednu od njih, poznatu kao Prelomljena piramida, također nazivaju lažnom, romboidnom, tupom ili Južnom kamenom piramidom, zbog njezina položaja u odnosu na drugu piramidu. Prelomljena piramida je prvobitno trebala biti geometrijski prava piramida, ali su graditelji promijenili kut nagiba na sredini njezine visine. Zbog toga se, da bi ju se opisalo, upotrebljava riječ „prelomljena“. Razlog za koji se pretpostavlja da je prouzročio promjenu kuta nagiba sa približno $54^{\circ}31'$ na $43^{\circ}2'$, jest taj da je iz nepoznatog razloga ona trebala biti žurno dovršena - zbog toga je smanjen kut nagiba, a razmjerno tome i vrijeme potrebno za izgradnju.

Međutim, bolji razlog, izveden iz egipatske osnovne teološke filozofije, bio bi duboko religijsko značenje oblika piramide. Izgleda da je, kao što smo ranije spomenuli, pretvaranje piramidnog simbola boga Ra u grobnu oznaku i faraonovu grobnicu za visoko svećenstvo predstavljalo konačno očitovanje političkog utjecaja koji su stekli svojom religijskom moći. Kao što se može ustanoviti analizom profila Prelomljene piramide, svećenici boga Ra na tom su stupnju zadobili još veću političku moć. Da bi označili vlastiti viši

položaj poslužili su se domišljatom modifikacijom osnovnog oblika piramide, istaknuvši tako simbol svog boga Sunca.

Izgled Prelomljene piramide ostavlja dojam Benbena ili piramidiona postavljenog na pijedestal. Pravi razlog za oblik Prelomljene piramide mogao bi stoga biti želja da se zabilježi povijesni događaj, kako bi cijela zemlja mogla vidjeti da su svećenici boga Ra dosegli i potvrdili veliki porast svoje moći. Tu teoriju može potkrijepiti i druga piramida u Dahšuru, poznata kao *Sjeverna kamena piramida*. Ova piramida ima gotovo isti kut nagiba, $43^{\circ}36'$, kao i gornji dio Prelomljene piramide, pa bi se moglo jednostavno raditi o ponovljenom graditeljskom dostignuću visokih svećenika boga Ra.

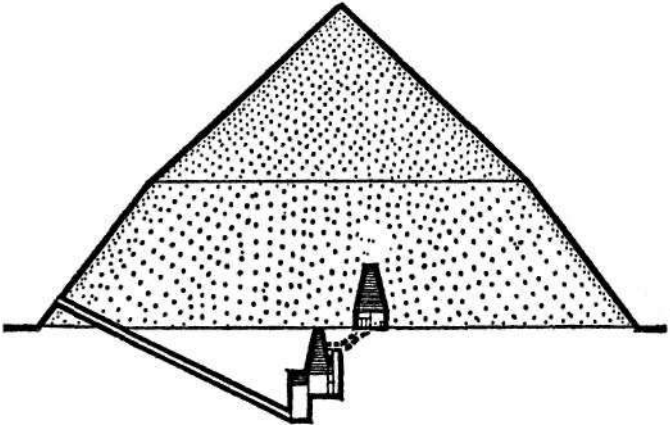
Očito da su svećenici koji su štovali Sunce dosegli visoki položaj za vrijeme Snofruove vladavine. U skladu s tim, lako je moguće da je spomenuti događaj potaknuo „modernizaciju” njihova simbola, te da je stepenasta piramida u Medumu, koja vjerojatno pripada ranom razdoblju III. dinastije, upotrijebljena kao model prirodne veličine na kojemu se željela ispitati mogućnost izgradnje piramide s ravnim stranicama. Ako je tako, vjerojatno je trebalo povećati visinu piramide u Medumu dodavanjem osam stepenica. To je bilo neophodno za dokazivanje teorije egipatskih arhitekata prema kojoj je nagib vanjskih kamenih blokova sve što je potrebno za njihovo međusobno prijanjanje, zbog čega nije bilo potrebe za upotrebom cementa . Ovaj graditeljski pokus, u kojem su se poslužili piramidom koja je postojala u doba Snofruove vladavine, mogao bi biti razlogom zbog kojeg se pogrešno zaključuje da piramida u Medumu pripada spomenutom faraonu.

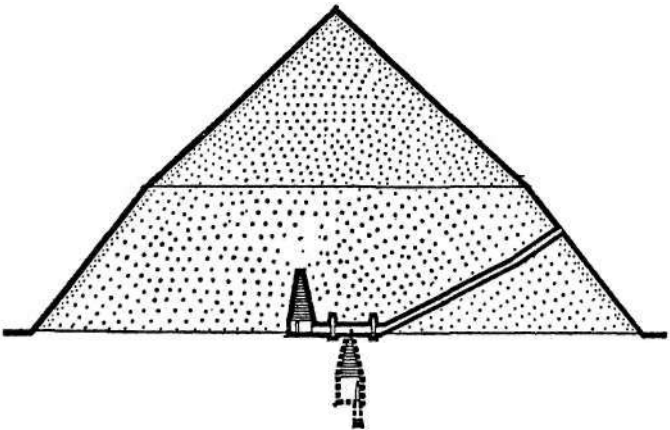
29. Presjek piramide u Medumu

Jednom kada su dokazali da je moguće sagraditi piramidu s ravnim stranicama, graditelji su prionuli izgradnji Sjeverne kamene piramide. Međutim, ovdje nisu postigli isti učinak - moguće zato što su, iz nekog razloga, promijenili kut nagiba. Ishod cjelokupna graditeljskog truda bila je Snofruova piramida. Ta Prelomljena piramida primjer je savršenog spoja znanosti i religije u svrhu stvaranja funkcionalne građevine.

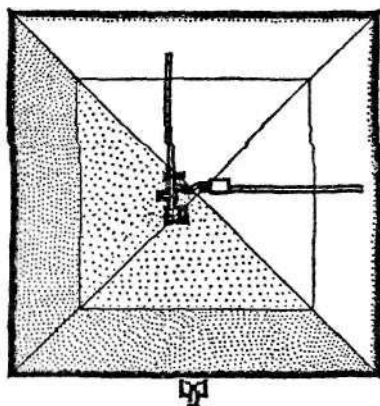
Bez obzira na to smješta li se Snofrua na kraj III. ili na početak IV. dinastije, obično ga se smatra osnivačem IV. dinastije. IV je dinastija glasovita zbog veličanstvenog pothvata izgradnje najveće egipatske piramide - jednog od sedam svjetskih čuda. Dotična građevina zove se Velika piramida u Gizehu ili Keopsova piramida - Keops je, naime, grčki oblik imena faraona „Khufua”, za kojeg se misli da je bio Snofruov sin i nasljednik njegova prijestolja. Međutim, Maneto tvrdi da je između Snofrua i Khufua nekoliko desetljeća vladao jedan drugi faraon.

30a. Istočni presjek Prelomljene piramide

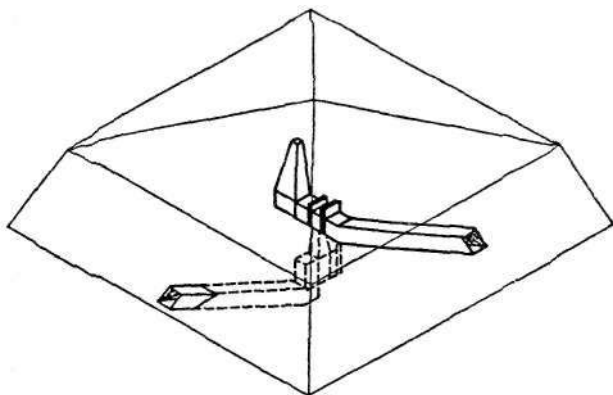

30b. Južni presjek Prelomljene piramide

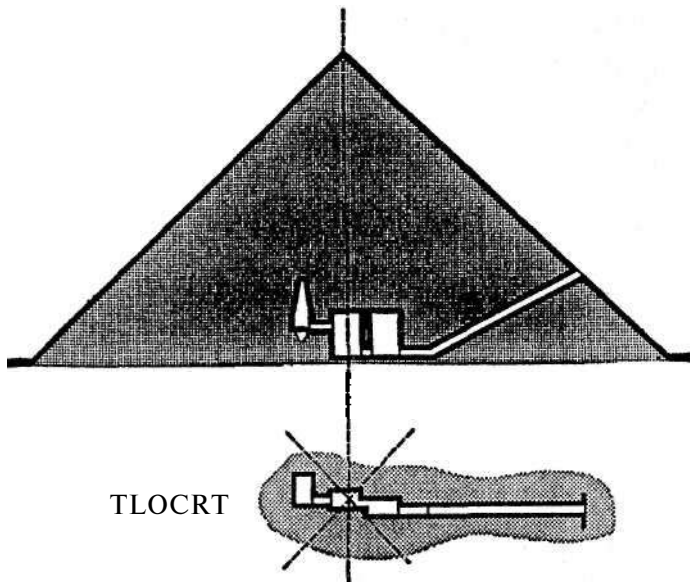

→ S

31a. Tlocrt Prelomljene piramide

31b. Crtež Prelomljene piramide na kojemu su prikazani ulazi i komore

32. Tlocrt i zapadni presjek Sjeverne kamene piramide

Papirus iz Westcara ukazuje na to da je Khufu bio Snofruov sin i čini se da egiptolozi ne dvoje da je to točno. Za taj se papirus misli da potječe iz Drugog međurazdoblja, a mogao bi biti kopija nekog starijeg dokumenta.

Herodot tvrdi da je Khufu bio okrutan faraon koji je zatvorio hramove bogova. Štovanje bogova proglasio je nezakonitim za Egipćane, budući da oni sve svoje vrijeme trebaju provoditi služeći faraonu.

Unatoč tome što Maneto izjavljuje da je Khufu bio drzak prema bogovima, ipak ga se smatra zaslužnim za pisanje sada izgubljene svete knjige koja je za Egipćane predstavljala vrlo

važno djelo. Iako kasnija tradicija Khufua drži za tiranina, posebno u odnosu prema religiji, ipak su ga štovali generacijama nakon njegove smrti. Zabilježeno je da je, još u vrijeme druge dinastije nakon njegove smrti, gotovo dvadeset svećenika sudjelovalo u posmrtnoj službi štovanja Khufuova duha. U stvari, štovanje Khufua ponovno je uvedeno u XXVI. dinastiji - nekih dvije tisuće godina poslije njegove smrti!

„Činjenice" vezane uz Khufuovu vladavinu prikupljene su iz mitova i legendi mnogo kasnijih dinastija, kao i iz Manetovih i Herodotovih spisa. Na temelju tih zapisa, egiptolozi ga sa sigurnošću predstavljaju kao energičnog i moćnog kralja čija se slava sačuvala zahvaljujući jedinstvenom pothvatu izgradnje najveće piramide u Egiptu, piramide koju niti jedna druga nije nadmašila.

Bilo kako bilo, proturječnost u rukopisima koji se tiču Khufua sasvim je očita. U istome se rukopisu može pročitati da je Khufu zao i bezbožan, a potom ga se slavi zbog pobožnosti i pisanja važne svete knjige.

Različita tumačenja drevnih zapisa sadrže minimum znanja o Khufuu i u najboljem ga slučaju opisuju u glavnim crtama. Vladao je negdje između 23 i 63 godine, imao je više žena i mnogo djece. Nekolicina spomenika diljem Egipta nosi njegovo ime, što ukazuje na to da je financirao njihovu izgradnju. Njegovoj obitelji, svećenicima i službenicima arheolozi pripisuju nekoliko grobnica; međutim, zapisi u tim grobnicama niti spominju neke pojedine događaje iz razdoblja Khufuove vladavine, niti prikazuju njegovu osobnost ili karakterne crte.

Sumnjam da štovanje, a možda i obožavanje Khufua, koje je trajalo gotovo dvije tisuće godina, može svjedočiti o njegovu pravom karakteru. Mogla bi se prihvatiti činjenica da je uistinu bio dobrohotan, budući u egipatskoj povijesti nema nikakvog dokaza koji bi potkrijepio priče klasičnih pisaca koje ga prikazuju kao okrutnog tiranina. Postoji više dokumenata koji ukazuju na njegovu čovječnost, dobrotu i religioznost, a manje na okrutnost, nemilosrdnost i despotizam. U kasnijim je dinastijama Khufuovo ime postalo moćan talisman, te su ga urezivali na skarabeje koje su upotrebljavali kao amajlije. Logičnije je smatrati da je Khufu u vrijeme svoje vladavine bio svećenik zbog čije je dobrohotnosti njegov kult ovjekovječen u tisućljećima koja su slijedila.

Istina, neki znanstvenici prilično uvjerljivo dokazuju da je Khufu u stvari bio despot. Njegovi podanici mrzili su ga ne samo zbog toga što je zatvorio njihove hramove, već i zato što je od cijelog naroda napravio robove koji su radili na njegovim graditeljskim projektima, posebno na izgradnji njegove velike grobnice. Herodot tvrdi da su Egipćani iz kasnijih dinastija Khufua toliko prezirali, da nisu baš rado spominjali čak niti njegovo ime. Osim toga, piramidu su nazvali po Filitionu, pastiru koji je u vrijeme njezine izgradnje tamo napasao svoje stado. Postoje neki dokazi o pobuni Egipćana koja je urodila zajedničkim nastojanjem da se širom zemlje iskorijene dokazi o Khufuovu postojanju. Ta navodna pobuna mogla bi, prema nekim znanstvenicima, objasniti stanje u kojem se nalazi Velika piramida u Gizehu - iz nje su, naime, odnešeni svi kipovi, stele i ukrasi, a oskrvuće grobnice bilo je potpuno kada je uništena i sama mumija. Žar pobune

nije se ograničio samo na Gizeh, već se proširio cijelim Egiptom. Spomenuta bi teorija mogla objasniti zbog čega postoji tako malo zapisa o Khufuu.

Svećenici koji su skrbili za Khufuove posmrtno ostatke, za vrijeme pobune očito su se morali skrivati da sačuvaju živu glavu i, što je još važnije, pokojnom faraonu osiguraju vječni život, što je i predstavljalo osobito obilježje njihove službe. Ti svećenici i učenici koji su ih naslijedili nisu samo širili znanje o Khufuovom postojanju, već su izgleda i povelili kampanju u njegovu korist kako bi spriječili posljedice pobune. Ta je kampanja mogla biti do te mjere učinkovita, da su ga Egipćani do razdoblja XVI. dinastije počeli štovati kao poluboga, a sve što je bilo uz njega vezano postalo je moćan talisman.

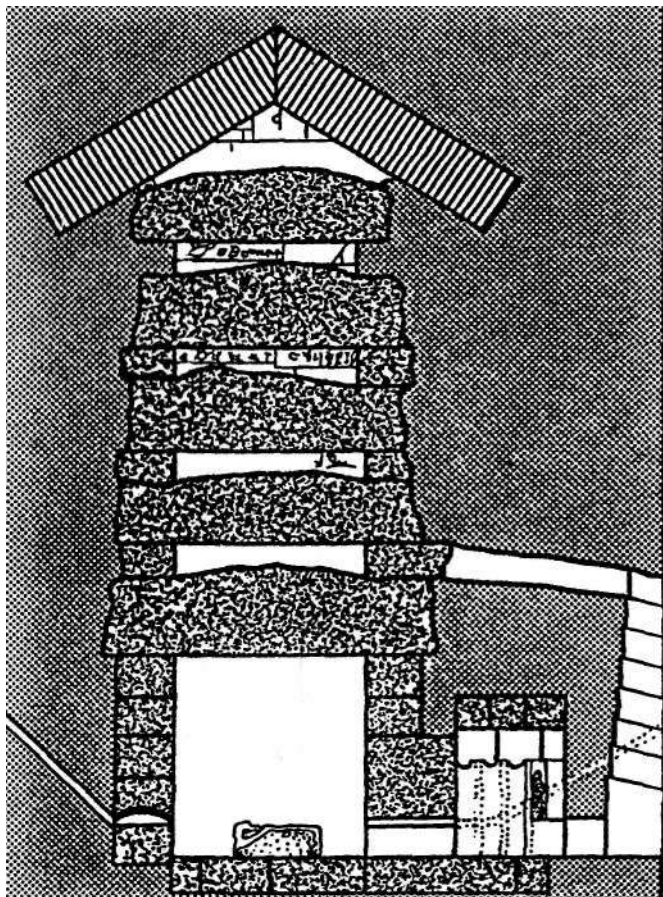
S druge strane, i Maneto i Herodot informacije o Khufuu mogli su dobiti od skupine egipatskih svećenika koji su bili u svađi s Khufuovim svećenicima, a priča koju su zabilježili možda uopće nije istinita. Usprkos tome, većinu zapisa tih povjesničara vezanih uz Khufua i Veliku piramidu klasični egiptolozi smatraju točnima. Dotični egiptolozi prilično su svjesni kritike koja ih neprestano optužuje da su skloni glasine smatrati činjenicama.

Kao dokaz koji opravdava tvrdnje spomenutih povjesničara egiptolozi ističu oznake naslikane crvenim okerom u Velikoj piramidi, smatrajući da one "potvrđuju" pretpostavku da ju je sagradio Khufu. Oznake su pronađene na zidovima pet gornjih odjeljaka Kraljeve komore. Smatra se da su ti gornji odjeljci služili za rasterećenje od pritiska i da su vjerojatno

napravljeni kako bi se spriječilo urušavanje stropa pod težinom piramide. Vjeruje se da su oznake na blokove naslikane još u kamenolomu, a jedna se od njih gorljivo prihvaća kao simbol Khufuovog imena.

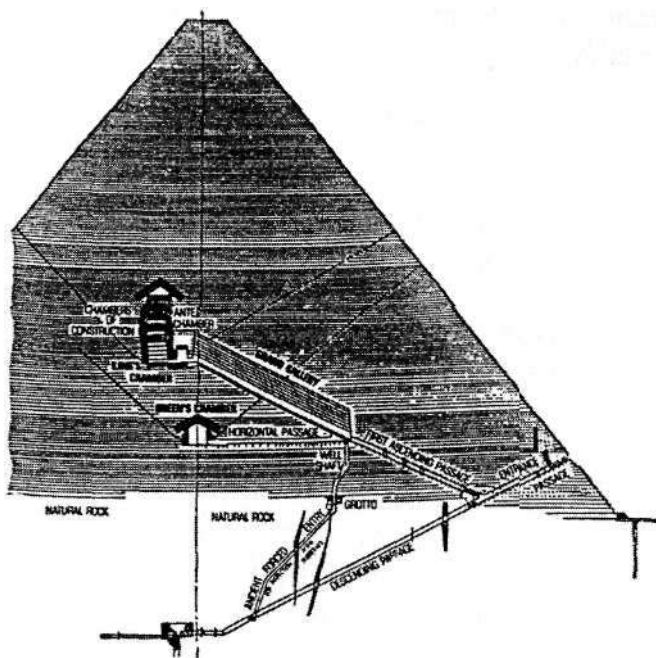
Ovaj oskudni dokaz za egiptologe predstavlja sigurnu potvrdu toga da Velika piramida doista pripada Khufuu. Činjenica da, osim spomenutih oznaka, u Piramidi ne postoje nikakvi drugi uklesani ili naslikani natpisi, povećava sumnju glede opravdanosti vjerovanja egiptologa da su je točno identificirali. Može biti da je znak koji je preveden kao Khufuovo ime u stvari posveta koju je graditelj napisao u slavu tvorca svijeta. Dotični znak čita se kao Khnum-Khufu i u prijevodu zapravo znači "Khnum štiti", te se često pronalazi ne samo među znakovima na kamenim blokovima iz piramida, nego i na Sinaju i u kamenolomima blizu Tell el-Amarne.

Khnum je bio bog s glavom ovna, kojega su Egipćani štovali kao tvorca svemira, ali i zaštitnik grada u kojem se rodio Khufu.

33. Zapadni presjek Kraljeve komore

Ovaj će podatak biti iznimno važan za proučavanje starosti Velike piramide u slijedećem poglavlju, u kojemu ćemo se pozabaviti mogućnošću da je ona puno tisuća godina starija no što se trenutno misli.

34. Zapadni presjek Velike piramide

Mogla bi jednostavno biti apsurdna slučajnost, da je, nakon što je postao faraon, Khufu svom imenu dodao titulu "Zaštitnika".

Osim toga, njegova je titula vrlo vjerojatno u sebi sadržavala simbol grada u kojem se rodio - Khnum ili Ovna - zbog čega je prilično logično da se jedno od njegovih novostečenih Nebti imena čita Khnum-Khufu. Međutim, Khufuov hijeroglifski simbol tada bi bio jednak najuzvišenijoj posveti tvorcu svemira.

Budući da je izraz Khnum-Khufu već označavao boga s obovom glavom, Khufuovo Nebti ime bilo je u svetogrdom sukobu s štovanjem najvišega božanstva. Zbog toga je Khufu trebao ispustiti Khnum iz svog Nebti imena, čime se objašnjava zašto ga se obično naziva jednostavno Khufu.

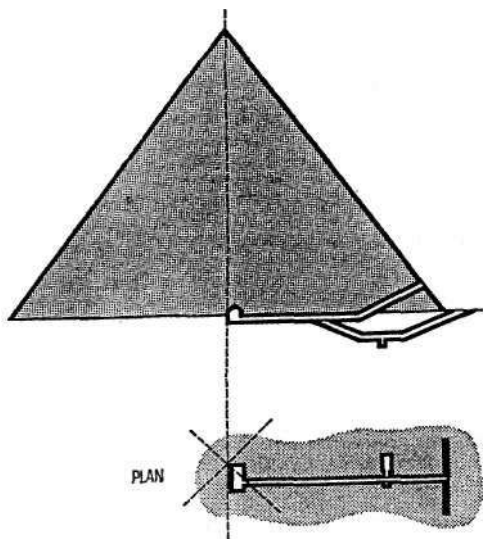
Skrovito smješten znak na kamenu, postavljen tako da ga se ne vidi, nadalje ukazuje na vjerojatnost da se prije radi o liturgijskoj oznaci nego o faraonovu simbolu. Taj neobični slučaj možda je nehotice pogrešno naveo egiptologe da Veliku piramidu pripišu Khufuu.

Velika piramida mogla je biti drevna građevina koja je već postojala u Khufuovo doba, kao što je zabilježeno na jednom, inače nejasnom natpisu kojeg se smatra nevažnim, a zove se Stela Inventara. Najveća od tri piramide u Gizehu, Velika piramida, postojala je prije no što je zapisana priča sa Stele. Prema natpisu, Khufu je svoju piramidu sagradio pokraj Velike piramide, u to vrijeme poznate kao hram božice Iziđe, nakon čega je, također uz hram, sagradio još jednu za svoju kćer. Taj zanimljivi natpis možda ukazuje na to da Kefren i Mikerin,

kojima se danas pripisuju druge dvije piramide u Gizehu, nisu imali bogatstva, vremena ili moći sagraditi vlastite piramide. Kefren i Mikerin mogli su jednostavno svaki za sebe preuzeti piramide Khufua i njegove kćeri.

Iz nekog neobjašnjivoga razloga Kefren, kojega se smatra Khufuovim sinom, nije odmah naslijedio svog oca. Umjesto toga, vladao je nakon Dedefre ili Radadefa, koji u svakom pogledu - osim što postoji njegova piramida i dio kipa - ostaje u tami.

Dedefra je svoju piramidu, izgleda obloženu granitom, sagradio na manje od 10 km sjeverno od Velike piramide. Zbog ruševnog stanja u kojem se ta piramida nalazi smatraju je i nazivaju Nezavršenom piramidom iz Abu Roša.

35. Tlocrt i zapadni presjek Kefrenove piramide

Druga po veličini piramida u Gizehu pripisuje se Kefrenu ili Khafri. Izgleda veća od Velike piramide budući se nalazi na nešto višem zemljištu. Privid veće visine pojačan je i strmijim nagibom njezinih stranica. O Kefrenu se zna iznimno malo, a u kronološkom ga se nizu manje-više postavlja na mjesto trećeg faraona IV. dinastije. Kefrenovo ime prevodi se kao "Bog sunca je njegova slava", a piramida mu se nalazi vrlo blizu jugozapadnoga kraja Velike piramide. Bez obzira na zaključke do kojih se dolazi tumačenjem natpisa sa Stele Inventara, stručnjaci u potpunosti odbacuju njihovu vrijednost. Egiptolozzi smatraju da je Kefren sagradio svoju piramidu, a osporavaju teoriju koja kaže da je piramida pripadala njegovu ocu i da ju je on jednostavno preuzeo. Herodot tvrdi da je Kefren bio osuđivan kao i njegov otac, Khufu, budući da je nastavio s progonom bogova i njihova štovanja.

Izvanjski izgled Kefrenove piramide jedinstven je poradi dva razloga: obložena je dvama različitim vrstama kamena i većina njezine oplata još uvijek je netaknuta. Vanjski omotač pri vrhu, koji je ostao netaknut, napravljen je od vapnenca iz Ture, dok je onaj oko baze od crvenoga granita.

Smatralo se da je Sfinga u Kefrenovo vrijeme isklesana iz monolita koji je ostao kao višak graditeljima Velike piramide. Sfinga je lav s čovječjom glavom koji leži. Iako se nalaze u prilično trošnom stanju, brada, kobra na čelu i pokrivalo za glavu kakvo su nosili faraoni, simboli su koji jasno označavaju kako se radi o kraljevskoj osobi. Nakon što su je dovršili Sfingu su vjerojatno prekrili gipsom i obojali kraljevskim bojama. Misli se da su oltar i svetište između njezinih šapa

sagradili Rimljani.

Vjeruje se da je Sfinga posvećena četirima vidovima boga Sunca, a to su : izlazeće Sunce, zalazeće Sunce, Sunce u zenitu i Sunce stvaranja. Radi se o kolosalnoj statui visokoj oko 20 m i dugačkoj preko 60 m; procjenjuje se da teži stotine - ako ne i tisuće - tona. U drevna su vremena Egipćani Sfingu zvali jednostavno *uh*, što znači "isklesana stvar", a kasnije su je generacijama nazivali "slikom boga izlazećeg sunca". Vjeruje se da je Sfingino lice trebalo prikazivati Refrena, ili je u vrijeme njegove vladavine bilo prepravljeno kako bi mu bilo nalik.

Pitanje čije lice nosi Sfinga postaje nebitno u usporedbi s drugim pitanjima. Jedno od najvažnijih odnosi se na duboki rov sličan grobu koji se nalazi nasred njezinih leđa. Jedan od mogućih odgovora glasi da je rov već postojao u velikoj kamenoj masi prije nego li je iz nje Sfinga isklesana. Drugi odgovor kaže da je rov napravljen poslije, nakon što je Sfinga završena, moguće zbog potrage za skrivenim komorama s blagom. U trećemu se tvrdi da su rov i Sfinga isklesani u isto vrijeme, te da je rov napravljen kao ležište za divovsko sidro.

Na otvoreno pitanje, ono o namjeni Sfinge, također se može odgovoriti na nekoliko načina. Prvi odgovor nudi rana egipatska mitologija prema kojoj je lav čuvar svetih mjesta. Ta mitologija potječe još iz vremena svećenika boga Ra iz Ona koji su u svojoj solarnoj vjeri lava povezivali s čuvarom vrata u podzemni svijet. Lav, kojega simbolizira Sfinga, sačuvao je svoju funkciju stražara, dok ljudska obilježja predstavljaju boga Sunca.

Jedan natpis sa stele iz Kefrenova doba prikazuje Sfingu

kako govori : ". . . Ja štitim hram tvoje grobnice. Čuvam tvoju grobnu komoru. Odbijam strane uljeze. Na zemlju bacam neprijatelje zajedno s njihovim oružjem. Odvraćam zlikovce od hrama tvoje grobnice. Uništavam tvoje protivnike na mjestu sa kojega vrebaju i zatvaram im put kako više ne bi mogli van . . ." Prema tome bi se, jednostavno govoreći, moglo smatrati da Sfinga obavlja dužnost stražara za ptice i upozorava one koji su neovlašteno stupili na to mjesto da se nalaze blizu posvećena tla.

36. Velika Sfinga u Gizehu s granitnim oltarom i stelom Tutmosisa IV

U drugom ponuđenom odgovoru na pitanje o namjeni Sfinge, tvrdi se da je ona služila kao divovski oltar na kojemu i oko kojega su se odvijale razne ceremonije.

Treći odgovor metafizičkog je karaktera, ali više u skladu s misterijem i znanjem svećenika boga Ra. Gospoda Blavatsky u drugom svesku *Tajne doktrine* Sfingu izjednačava sa simorgom ili perzijskim rocom (divovskom pticom iz istočnjačkih priča) i feniksom. Ona citira iz *Orijentalnih zbirki (Oriental Collections)*, ii, 119 :

Kada ga je upitao za godine, simorg je Cahermanu odgovorio da je ovaj svijet jako star, budući su ga sedam puta nastanjivala bića drugačija od čovjeka i sedam puta je ostao bez stanovnika; da će doba ljudske rase, u kojemu se nalazimo, trajati sedam tisuća brojeva, a da je on sam vidio dvanaest takvih ciklusa i ne zna koliko ih još mora vidjeti.

Ovo bi moglo prilično jasno ukazivati na činjenicu da Sfinga predstavlja utjelovljeno proročanstvo o uzastopnom stvaranju i uništenju svijeta - za koje mnogi vjeruju da ga uzrokuje golemi požar nakon čega slijedi opći potop. Na taj način, proročanstvo o nekoliko ciklusa smrti i ponovnog oživljavanja postaje čvrsto utemeljeno.

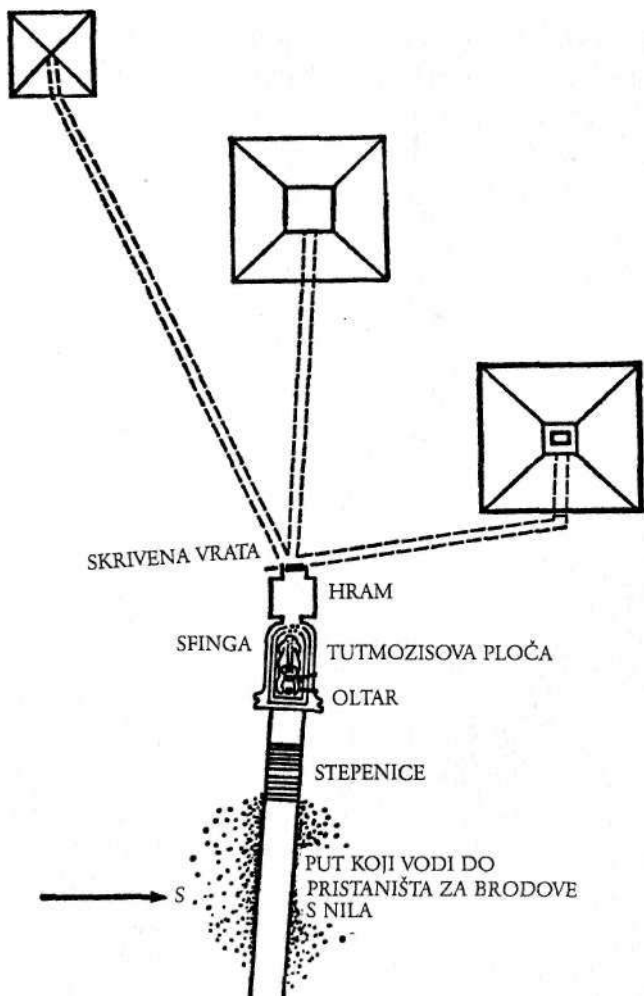
Jedna drevna postavka koja se temelji na Jamblihovim spisima, kaže da je Sfinga bila pravi ulaz u Veliku piramidu. Taj neoplatonski filozof opisuje obrede inicijacije koji su se obavljali u podzemnim komorama, hodnicima povezanim s Velikom piramidom. Vjeruje se da se ulaz u te komore nalazi između prednjih Sfinginih šapa, te da je zatvoren brončanim

vratima koje može otvoriti samo "učitelj", koji zna kako se otvara tajna brava. Unutar same Sfinge navodno se nalazi labirint hodnika koji vode kroz galerije i dvorane, te konačno do podzemne komore u Velikoj piramidi.

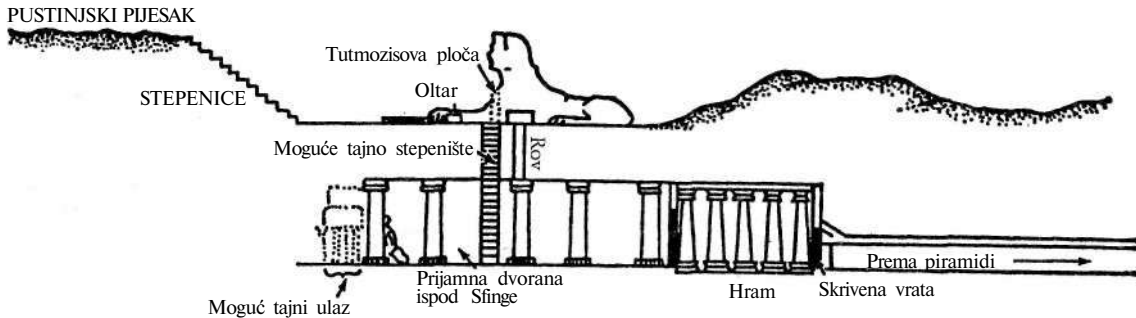
Nakon što je dobio dopuštenje za ulaz, inicijanta su morali voditi kroz labirint kako ne bi slijepo tumarao naokolo i na kraju završio na mjestu s kojega je krenuo. Još uvijek nije otkriven ulaz sa svojim brončanim vratima, a dokazi njegova postojanja mogli bi biti tako sakriveni, da možda nikada neće biti pronađen. Zbog toga protivnici spomenute teorije općenito smatraju da ulaz uopće ne postoji.

Pretpostavka da se ispod Sfinge i Velike piramide nalaze podzemne komore više je od pukoga nagađanja. Dokaz o njihovom postojanju pronađen je na steli otkrivenoj blizu Sfinge, na kojoj je prikazano kako pisar slijedi svećenika, vjerojatno u komoru koja se nalazi ispod građevina. Ta stela ima veliki značaj, budući se na njoj nalazi jedan od rijetkih crteža koji imaju perspektivu! Samo ta činjenica vrlo čvrsto ukazuje na postojanje jedne ili više komora, kao i na mogućnost njihova otkrivanja.

Brojne metafizičke škole iznose postavke o tome da su svećenici boga Ra bili ti koji su potakli gradnju Sfinge, kao simbola snage i inteligencije. Sfinga je za dotično svećenstvo, koje je znalo da su u bogovima uravnoteženi muško i žensko načelo, sa svojim pola muškim i pola ženskim obilježjima predstavljala simbol te istine.

37. Tlocrt navodnih hodnika koji vode od Sfinge do tri piramide u Gizehu

38. Južni presjek navodnih dvorana i hodnika ispod Sfinge

Misterij Sfinge vuče svoje korijene još iz drevnih vremena i nije proizvod našega tisućljeća. Primjer za to je san Tutmozisa IV iz XVIII. dinastije, zabilježen na steli od crvenog granita koja se nalazi među Sfinginim šapama. Dešifrirani natpis s toga kamena otkriva nam priču o tome kako je Tutmozis došao na prijestolje :

39. Stela na kojoj je prikazana perspektiva

Jednog dana, još dok je bio princ, Tutmozis se odlučio odmoriti za vrijeme lovačkoga pohoda. Zaspao je u sjeni Sfinge i sanjao san u kojemu mu je Sfinga obećala da će ga nagraditi dvostrukom egipatskom krunom ukloni li pijesak koji se na njoj nakupio i obnovi li njezinu veličanstvenu ljepotu. Ostatak natpisa previše je oštećen i ne može se pročitati kako je Tutmozis IV ispunio obećanje. Ipak, on je to očito učinio jer je kasnije postao faraon. U doba kasnije dinastije podignuta je golema stela veličine 210x360 cm da bi se zabilježila ta povijesna pogodba.

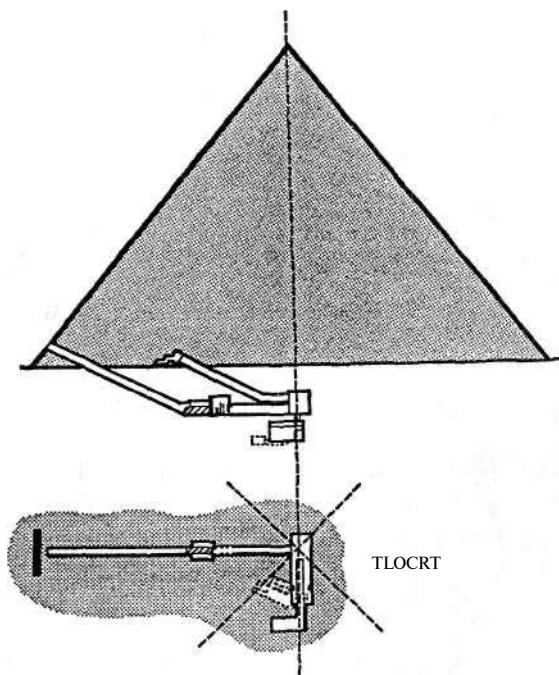
Grci su spomenuti egipatski spomenik nazivali riječju "Sfinga" jer ih je podsjećao na njihovo vlastito mitsko čudovište. Grčka je Sfinga žensko stvorenje s glavom čovjeka, a grudima i tijelom lavice. Međutim, Arapi su egipatsku Sfinju nazivali *Ocem* straha.

Kefrenov je nasljednik bio Mikerin ili Menkeura, vjerojatno njegov brat. Radilo se o faraonu blage naravi - govori se da je ponovno otvorio hramove i dopustio narodu da opet počne štovati svoje bogove. Također je dao velike sume novca proročistima, kao i naknadu onima za koje je smatrao kako su im njegovi prethodnici učinili neku nepravdu. Smatra se da je Menkeura donosio pravednije odluke od svih faraona prije njega. Međutim, različita se mišljenja općenito slažu u tome da Menkeurina vladavina označava početak pada s razvojnog stupnja koji su dosegli njegovi prethodnici, a koji se nastavio do kraja egipatskih dinastija. Iako je bio dobar faraon, nije imao potpunu kontrolu nad zemljom poput svojih neustrašivih prethodnika.

Dekadencija se prilično jasno odražava na Menkeurinoj piramidi, najmanjoj od tri piramide u Gizehu. Drugim dvjema piramidama ona nije inferiorna samo po veličini nego i po preciznosti gradnje.

Pukovnik Richard Howard-Vyse uspio je ući u dvorane Menkeurine piramide 1873. godine. U gornjoj dvorani pronašao je dijelove drvenoga lijesa s natpisom koji je potvrdio da se radi o Menkeurinoj pogrebnoj komori. Također je pronašao dijelove tijela umotanog u žutu vunenu tkaninu. U donjoj dvorani Vyse je pronašao veličanstven, iako prazan,

bazaltni sarkofag. Pukovnik Vyse trgovačkim je brodom 1838. prevezao taj sarkofag u Englesku. Brod i cijela posada nestali su negdje u Sredozemnom moru, a zajedno s njima potonuo je i sarkofag.

40. Tlocrt i istočni presjek Menkeurine piramide

Arheolozi su sigurni da je egipatska civilizacija svoj vrhunac dosegla u doba IV. dinastije, za vrijeme Khufuove i Kefrenove vladavine. Ti su faraoni očito ovladali umijećem dobrog upravljanja zemljom i ljudima. Neki čak smatraju da je propadanje egipatske civilizacije započelo u trenutku Kefrenove smrti. Za nekoliko se faraona misli da su naslijedili Menkeuru, privevši kraju razdoblje IV. dinastije, koju će se

zauvijek nazivati Dinastijom piramida.

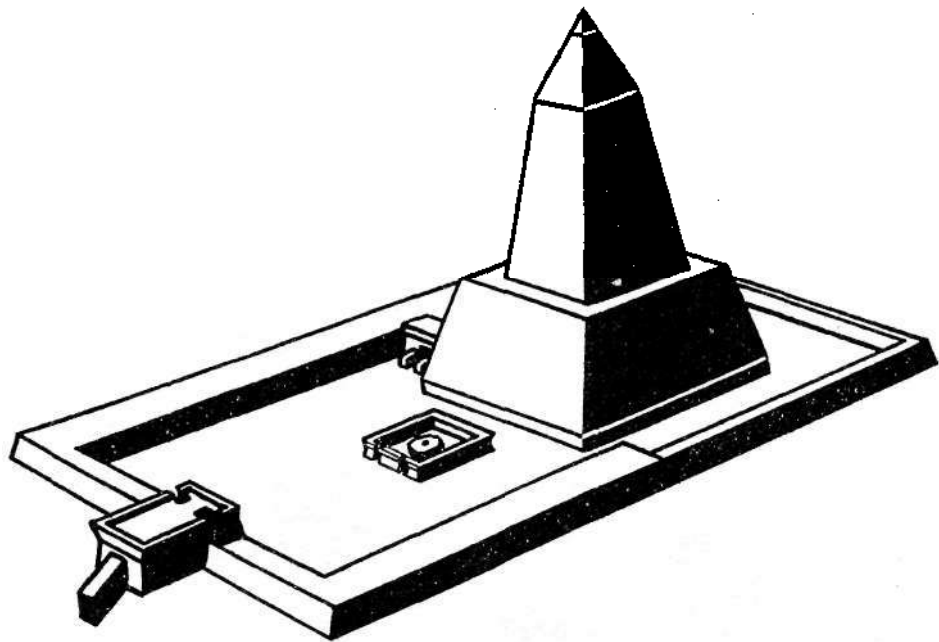
U vrijeme razvoja V. dinastije religijska dekadencija jasno se ogledala u odstupanju od standardne grobnice u obliku piramide. U V. se dinastiji nastavilo s praksom građenja piramida, ali se radi o inferiornim zdanjima, od kojih mnoga zapravo predstavljaju tek nešto više od hrpe kamenja. Međutim, hramovi i grobnice iz spomenute dinastije obilovali su ukrasima velike umjetničke vrijednosti.

Uspravni stupovi s hijeroglifskim natpisima pronađeni u dvoranama piramida predstavljaju građevinsku inovaciju. Prijevod prvoga takvog pronađenog natpisa iz Unasove piramide danas je poznat pod imenom Tekstovi piramida. Takvi su tekstovi kasnije ponovno pronađeni u nekolicini piramida iz VI. dinastije.

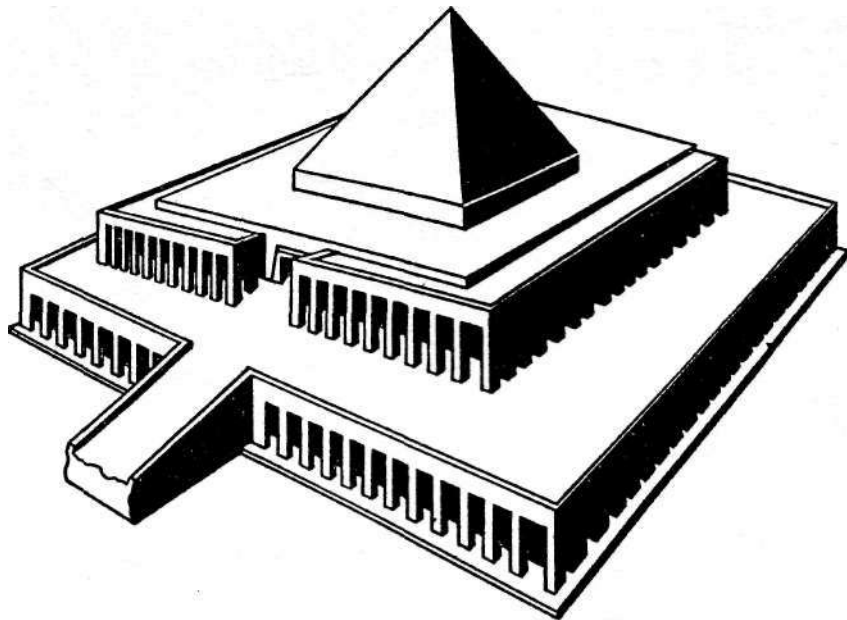
Namjena Tekstova piramida bila je osigurati faraonu sretan zagrobni život. Prijevod tekstova pronađenih u različitim piramidama više je zbroj magičnih formula nego kontinuirana pripovijest. Iako se čini da magične formule nisu složene po određenom pravilu, nekoliko se njih može pronaći u svakoj piramidi, a do sada ih je sakupljeno više od sedam stotina.

Pri koncu VI. dinastije kraljevstvo se raspalo do te mjere, da se VII. i VIII. dinastija smatraju egipatskim "Mračnim razdobljem", u kojemu su vladali potpuni kaos i bezakonje, a veći dio zemlje ostao neobrađen.

Koncem IX. dinastije kraljevstvo je ponovno oživjelo - došlo je do procvata u mnogim granama umjetnosti i nastale su dojmjljive promjene u oblikovanju hramova.

41. Komplex piramide iz V. dinastije

42. Komplex piramide iz XI. dinastije

Tijekom preostalog razdoblja dinastijskog Egipta, koje završava XXXI. dinastijom, raste popularnost upotrebe grobnica u obliku piramide. Osobe puno nižega ranga od faraona - ukoliko su mogle platiti cijenu - gradile su za sebe grobnice u obliku piramide. Te su piramide, naravno, bile manje kvalitetno izgrađene, a došlo je i do radikalnih promjena u njihovu izvornom obliku. Do XIX. dinastije u dvorani njihove piramide sahranjivali su se vlasnik i supruga, a do vremena XX. dinastije i cijele generacije iste porodice, u dvoranama koje su se prema potrebi dograđivale.

Vjeruje se da su propast egipatskoga dinastijskog carstva istodobno prouzročili unutrašnji sukobi i najezde okolnih naroda.

Pojedini su faraoni, u vrijeme različitih dinastija, mogli doseći razne stupnjeve moći i utjecaja ovisno o vlastitoj sposobnosti i naslijeđu. Utjecaj religije i politička kontrola neprestano su rasli i padali, stalno izazivajući promjene u ravnoteži snaga. Neki su faraoni ostali poznati i zapamćeni po svojoj političkoj upravi, vjerskim stavovima, osvajanjima i pobjedama, a neki po nesposobnosti, katastrofalnim ratnim pohodima i nevoljama u tuđini.

Mladoga faraona Ratotisa smatra se posljednjim vladarem iz XVIII. dinastije. Vladao je između šest i devet godina, a vjeruje se da je bio samo marioneta reakcionarnoga pokreta koji je u to vrijeme doista upravljao i vladao Egiptom.

Vladavina ovoga faraona, koji je umro u devetnaestoj godini, protekla je bez značajnih događaja pa bi on bio zaboravljen

kao i mnogi drugi, da nije pronađena njegova potpuno netaknuta grobnica.

Ratotisova grobnica otkrivena je u glasovitoj Dolini kraljeva, u kojoj je sahranjeno više od šezdeset osoba kraljevskoga roda. Mir njegova vječnog počivališta nije bio poremećen sve do 4. 11. 1922., kada je otkriveno predvorje grobnice. Faraon Ratotis, poznatiji kao Tutankhamon ili kralj Tut, poznat je širom svijeta. Tutankhamonova grobnica koju je otkrio Howard Carter, pošteđena je pljačke jer joj je ulaz bio prekriven hrpom kamenja nastalom iskapanjem nove grobnice u stijeni iznad njegove.

Ni Tutankhamonova grobnica, kao ni one drugih kraljeva sahranjenih u Dolini, ne nalazi se u piramidi kako se popularno vjeruje, nego u zdanju koje se sastoji od četiri podzemne dvorane i podzemnoga prolaza.

Medu predmetima iz njegove grobnice bio je i jedan zanimljiv pronalazak - drvena kutija koja je stajala pokraj Tutankhamonove kanope, u kojoj su se nalazila dva mala drvena kovčega ih. U svakom od tih, prekrasno ukrašenih drvenih kovčega, bio je još jedan od čistog zlata. U svakom zlatnom kovčegu nalazila se mumija prerano rođena djeteta. Pitanje koje se često postavlja jest jesu li te mumije pripadale Tutankhamonu i njegovoj kraljici Ankhesenpaaten. Vrlo je vjerojatno da su bebe bile doista njihove jer se kraljica nalazila u godinama za rađanje, a njih su dvoje dovoljno dugo bili u braku. Osim toga, zapisi ukazuju na to da nisu ostavili nasljednike.

Tutankhamonova je grobnica pružila puno više od neprocjenjiva blaga i rukotvorina. Ona je jedini poznati primjer veličanstvenoga sjaja koji je okruživao faraona i kojim su ga obasipali nakon smrti.

Poradi bogatstva pronađenog u grobnici kralja Tuta, egiptolozi žale zbog gubitka nastaloga pljačkom grobnica većih faraona. Međutim, važnost sadržaja grobnica, za koji su budući naraštaji ostali prikraćeni, blijedi u usporedbi sa zauvijek izgubljenim ogromnim znanjem, mudročću i misterijima zaslužnim za Zlatno doba gradnje piramida u vrijeme IV dinastije. Tama je prekrila metafizičke zakone i principe koje su poznavali i naučavali prvobitni svećenici boga Ra, a koji su svoj vrhunac dosegli u preddinastijskom razdoblju te tijekom prve četiri dinastije.

Umjesto traganja za izgubljenim dragocjenostima i zadovoljavanja svojih materijalističkih težnji, moramo pronaći puno važnije blago koje će zadovoljiti naša duhovna stremljenja. Otkrije li nam se ponovno dovoljan broj tajni, razabrat ćemo proročanstva koja nam Velika piramida jasno kazuje i moći ćemo doseći viši stupanj razvoja. Do nekih spoznaja o tome gdje pronaći i kako prepoznati tajne, vrlo bi vjerojatno mogli doći temeljitom analizom mjera Velike piramide.

MILJUNI TONA, MILJARDE METARA

Svaka teorija vezana uz Veliku piramidu pokušava ili rasvijetliti njezinu tajnu te naposljetku potvrditi činjenicu da Piramida potvrđuje istinitost Biblije i točnost u njoj navedenih podataka, ili podržati uvjerenje da se radi o faraonovoj grobnici i spomeniku. Mjere Velike piramide u prvom slučaju predstavljaju dokaz za dotičnu teoriju, dok se u drugom, ako se uopće i spomenu, navode čisto faktografski, s očitom težnjom izbjeći bilo kakovo tumačenje i uspostavljanje međusobne veze. U oba slučaja, teorije vezane uz mjere Velike piramide čitatelja istodobno ostavljaju zbunjenog i ispunjenog strahopoštovanjem. Strahopoštovanje je izazvano golemim dimenzijama Piramide i značenjem koje bi sve to skupa moglo imati. U isto vrijeme, čitatelja se bombardira zbunjujućim listama i tablicama dimenzija, kuteva i mjera, koje ga tjeraju da ih preleti pogledom umjesto da se kroz njih probija.

Bilo kako bilo, metriku piramide valja obraditi kako bi se razumjeli razlozi za nastanak brojnih teorija koje nude objašnjenje za postojanje egipatskih piramida.

Povijesno je prihvaćena činjenica da je piramida u moderno doba izmjerena u drugoj polovici osamnaestoga stoljeća. Međutim, vjeruje se da je profesor John Greaves, oksfordski matematičar i astronom iz prve polovice sedamnaestog stoljeća, prvi uistinu pokušao doći do točnih mjera Velike piramide. Profesor Greaves u knjizi *Pyramidographia* (1638) iznosi svoju teoriju kako su mjere osnovice Velike piramide namjerno predstavljale broj dana u godini.

Ranih 60-tih godina 18. stoljeća Nathaniel Davidson, britanski konzul u Alžiru, proveo je niz godina u proučavanju unutrašnjosti Velike piramide, istražujući razne dvorane i prolaze.

Francuski znanstvenici koji su pratili Napoleona na njegovoj egipatskoj ekspediciji 1797., također su izmjerili Piramidu i otkrili šupljine u dva njezina kuta. Nakon toga su pronađene još dvije, pa se danas smatra da su one napravljene iz konstrukcijskih razloga.

Godine 1799. kapetan Bouchard, član Napoleonove ekspedicije, pronašao je bazaltnu ili dioritnu stelu veliku 1x0.76 m i debelu 0,3 m kod grada Rosette u području Delte Nila. Na tom danas poznatom kamenu iz Rosette, nalazi se trojezični proglas za koji se vjeruje da su ga dali napisati egipatski svećenici u Memfisu 196.pr.Kr., u kojemu se slavi Ptolomej V Epifan, kralj Egipta od 205. do 182.pr.Kr.. Na njemu se, ukratko, govori o tome kako je dotični vladar svećenicima dao velike povlastice, odvojio podosta novca za hramove, uveo porezne olakšice za narod i obavio niz graditeljskih pothvata na izgradnji sistema za navodnjavanje.

Spomenuti proglas napisan je paralelno na grčkom, staroeipatskom (hijeroglifi) i enkorijalnom ili demotskom egipatskom (narodni kolokvijalni jezik, op. prev.). Demotski egipatski bio je novi način pisanja koji su izmislili pisari oko 900.pr.Kr., a predstavlja ili proizvoljnu ili konvencionalnu modifikaciju hijeratskih znakova. Hijeratski su znakovi vrsta kurzivnoga pisma koje se razvilo degeneracijom hijeroglifskoga slikovnog pisma.

Treba napomenuti da su se dva različita načina pisanja - i hijeroglifski i hijeratski - zajedno upotrebljavali u Egiptu puno prije 2600.pr.Kr.. Smatra se da je hijeratsko pismo bilo podređeno hijeroglifskom, te da su se njime pisari služili kao vrstom stenografskog bilježenja. Hijeroglifi su se uglavnom upotrebljavali isključivo u religijskim dokumentima.

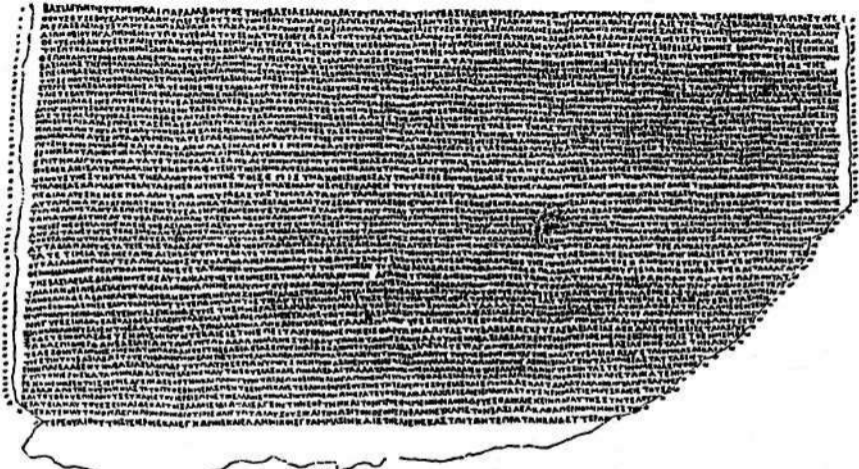
Zasluga za dešifriranje hijeroglifa s rozetskog kamena pripisuje se egiptologu Jean-Franiois Champollionu.. Champollion je do 1824 odgonetnuo hijeroglifsko pismo, utvrdivši da su se Egipćani vjerojatno vrlo često služili homofonima i pokazavši kako su samoglasnike pisali na mnogo načina ili pak posve ispuštali. Njegovo dešifriranje hijeroglifa postalo je temeljem istraživanja kasnijih znanstvenika koji su tragali za drevnim egipatskim znanjem i podacima skrivenim iza naizgled besmislenih zagonetnih znakova.

Tri znamenita egiptologa devetnaestoga stoljeća - pukovnik Richard Howard - Vyse, profesor Piazzzi Smyth i profesor Sir W.M. Flinders Petrie - znatno su pridonijeli izračunavanju konačnih mjera Velike piramide.

Sadašnja visina Piramide po okomici je 137 m, a misli se da je izvorno bila visoka oko 148 m. Do razlike u visini došlo je ili zbog stoljetne erozije ili zato što joj je vrh bio fizički uklonjen. Njezina osnovica pokriva površinu od 5,3 km² i gotovo je kvadratnog oblika, sa stranicama u prosjeku dugačkim oko 230,3 m. Mada nijedna od njih nije jednake dužine, razlika između najduže i najkraće stranice iznosi svega 20 cm. Cijela se građevina, iako se sada nalazi malo ukoso, prvotno nalazila u savršenoj ravnini s četirima glavnim stranama svijeta.

Procjenjuje se da je za gradnju Piramide upotrijebljeno oko 2 500 000 isklesanih kamenih blokova. Procjene težine svakoga kamenog bloka variraju od 2 do 70 tona, a računa se da ukupna težina cijele Piramide iznosi 5 273 834 tona. Misli se da njezino središte čini jezgra napravljena od blokova veličina kojih se ne može sa sigurnošću odrediti.

Handwritten text in a cursive script, likely a manuscript page. The text is densely packed and covers most of the page area. The script is dark and appears to be a historical form of a European language, possibly Italian or Spanish. The page shows signs of age, with some fading and wear, particularly at the top and bottom edges. The text is arranged in several horizontal lines, with some larger, possibly decorative or initial letters at the beginning of sections. The overall appearance is that of a well-used historical document.

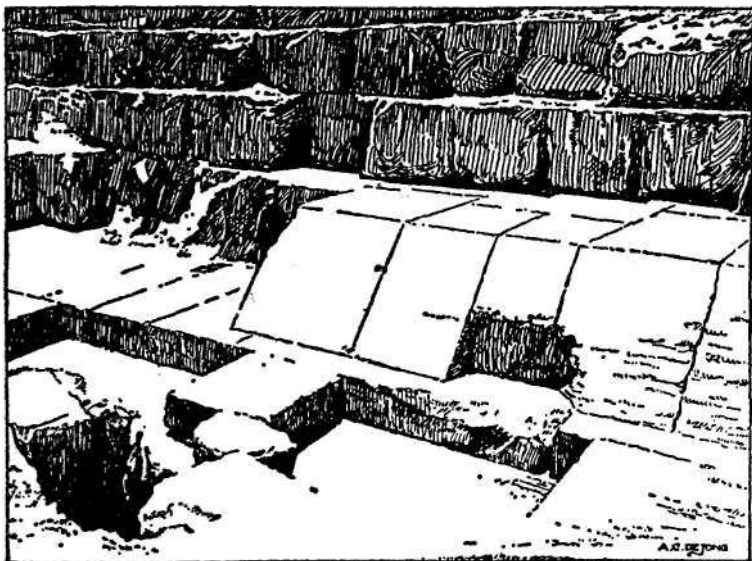
43. Kamen iz Rosette

Vjeruje se da je cijela Piramida izvorno bila prekrivena oplatom od vapnenca iz kamenoloma u Turi. Jedna neosporna činjenica vezana uz gradnju Velike piramide jest to da je savršeno izrađeno oplatno kamenje, vanjske površine od oko 3.25 m^2 , bilo tako precizno spojeno da razmak između njega nije iznosio više od 0.5 mm. Ti su spojevi toliko postojani da još postoje dijelovi oplatnoga kamenja koji su i dalje čvrsto spojeni, iako je ostatak njihovih blokova na drugoj strani uništen. Cijelu oplatu od vapnenca iz Ture, osim nekih donjih dijelova, skinule su kasnije civilizacije upotrijebivši ih za izgradnju svojih građevina. Preostalo oplatno kamenje počiva na platformi debeloj nešto manje od 43 cm koja, pak, leži na slojevitoj prirodnoj stijeni platoa u Gizehu. Platforma se pruža malo više od 40 cm ispred oplatnoga kamenja.

Piramidu okružuje pločnik od vapnenca koji se nalazi u ravnini s platformom, a njegova današnja širina manja je od 10 m. Na istočnoj strani Piramide, na mjestu na kojemu završava pločnik od vapnenca, počinje pločnik od bazalta koji se pruža barem 27 m prema istoku.

Godine 1859. John Taylor, izdavač i matematičar, u knjizi *Velika piramida : zašto je sagrađena i tko ju je sagradio?* (*The Great Pyramid: Why Was It Built? And Who Built It*) ponudio je nekoliko teorija koje se temelje na mjerama Piramide. Jedna hipoteza glasi da je ukupni kut nagiba svake stranice bio $51^{\circ}51'14.3''$. Taj je kut dobio matematičkim putem, s pomoću složenih trigonometrijskih proračuna. Taylor je zaslužan i za dešifriranje simbola rotkvice, luka i češnjaka, koji su se u hijeratskom pismu upotrebljavali kao oznake za stupnjeve, minute i sekunde.

Sedamdesetih godina 19. stoljeća, profesor Piazzzi Smith, škotski kraljevski astronom, potvrdio je točnost Taylorovog proračuna uz pomoć malenoga, gotovo potpunog oplatnog kamena s dijelovima svih šest izvornih stranica. Profesor Smyth smatrao je da se radi o jedinstvenom primjerku, te je 1876. za njega rekao da predstavlja : „... najpotpuniji primjer koji danas postoji na svijetu.”

44. Oplatno kamenje na sjevernoj strani osnovice Velike piramide

Waynman Dixon, građevinski inženjer, otkrio je spomenuti oplatni kamen dok je kopao po hrpama kamena oko Velike piramide. To se otkriće dogodilo tijekom projekta kojega je pokrenula egipatska vlada, čiji je cilj bio prikupljanje

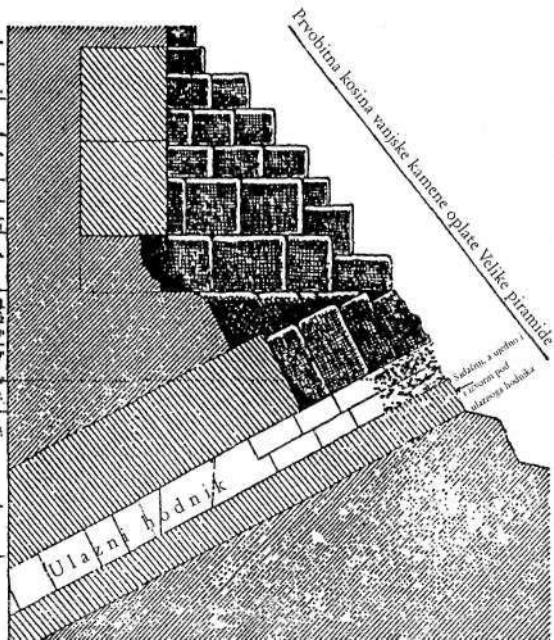
materijala za gradnju ceste kojom je francuski car trebao doputovati u posjet Piramidi 1869. Dixon je poslao kamen na proučavanje Piazzzi Smythu koji je ustanovio da mu kut nagiba iznosi između $51^{\circ}53'15''$ i $51^{\circ}49'55''$. Laboratorijska analiza kuta nagiba oplatnoga kamena omogućila je puno preciznija mjerenja od onih koja su se prije toga obavljala na licu mjesta. Treba imati na umu da je, budući se Velika piramida i njezini dijelovi više ne nalaze u savršenu stanju, nemoguće doći do preciznih broječanih vrijednosti linearnih veličina i kuteva. Zbog toga je profesor Smyth točnim prihvatio teoretski kut od $51^{\circ}51'14.3''$ Johna Taylora.

Gledana izdaleka, Velika piramida ostavlja dojam da je ostala gotovo netaknuta. Međutim, priđe li se bliže, može se vidjeti da su vrijeme i ruke pljačkaša na njoj ostavili velikih tragova. Procjenjuje se da nedostaje desetak redova koji su se nalazili ispod vršnog kamena.

Na sjevernoj strani piramide, malo udesno i ispod prvobitnoga ulaza, nalazi se veliki usjek u srce piramide. Arapska predaja kaže da je taj otvor napravio kalif Al Mamun u ranom devetom stoljeću. Provaljivanje u Piramidu sa sjeverne strane potkrepljuje pretpostavku da se do kalifova vremena održalo tradicionalno znanje da se ulaz u Piramidu nalazi na sjeveru. Takav nasilni ulaz u Piramidu ne pokazuje samo da su prava vrata nakon zatvaranja postala nevidljiva, nego i da je zaboravljeno mjesto na kojemu se ona nalaze.

45a.

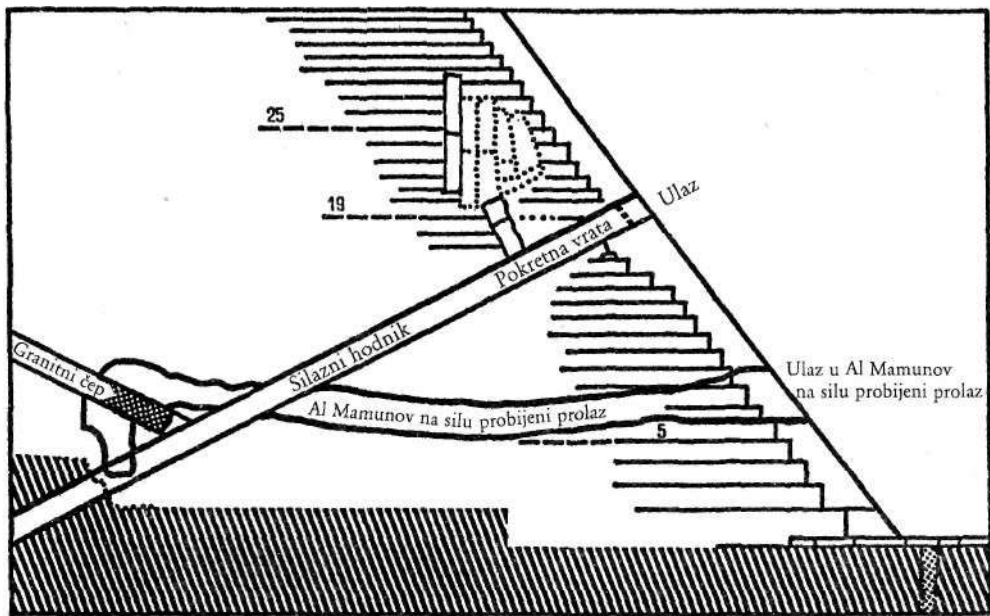
45b.

Bagdadski kalif Al-Mamun bio je sin Haruna al-Rašida, poznatog iz Tisuću i jedne noći. Godine 820. posl. Kr., sa vojskom radnika pokušao je zadovoljiti svoju želju da pronade blago za koje se govorilo da je skriveno u Piramidi. Između ostalih predmeta koji se nalaze među tim blagom, priča spominje i ". . . sprave sa željeznim. . . rukama što ne hrdaju . . . i staklom koje se može saviti, ali ne i slomiti.. ." koje su kalifa zanimale više od svega drugoga. Njegovo obećanje radnicima da će im platiti samo blagom iz Piramide bio je poticaj za obavljanje te ozbiljne i naporne zadaće. Budući da ni nakon mukotrpnog kopanja 30 m duboko u Piramidu nisu ništa pronašli, njihove su se iluzije rasplinule, a motivacija splasnula. Bili su na rubu odustajanja kada su začuli prigušeni udaljeni zvuk, za koji su pretpostavili da ga je proizveo veliki kamen koji je pao u dubinu, negdje pokraj njihova tunela!

Možda se radilo o velikom kamenom bloku koji je ispao iz zida silaznoga hodnika koji vodi od prvobitnog ulaza. Moguće je ispao jer su ga pomaknule vibracije nastale zbog iskapanja, a možda nije riječ o slučaju nego o spremnosti sudbine da otkrije jednu od svojih tajni. S obzirom na to kako je Piramida precizno i čvrsto građena, teško je zamisliti da bi kameni blok mogao tako lako i brzo ispasti sa svoga mjesta. Bilo kako bilo, radnici su dobili razlog da s novim žarom počnu kopati u smjeru iz kojega je došao zvuk, te su napokon probili zid i došli do silaznoga, hodnika.

Nesumnjivo stoga što je donji dio silaznoga hodnika bio zatrpan dijelovima srušenog zida, Arapi su krenuli istraživati prema gore i vrlo vjerojatno otkrili na koji se način otvaraju

prava ulazna vrata u Piramidu. Moguće je da ta vrata više ne postoje jer su ih odvezli zajedno s oplatnim kamenjem koje su skidali s Piramide.

46. Presjek prvobitnog ulaza i Al Mamunovog na silu probijenoga prolaza u Veliku piramidu

Stručnjaci vjeruju da su se vrata prije nalazila na vrhu ulazne nego sa strane ili na dnu. Također tvrde da su, iako iznimno teška, bila tako dobro izbalansirana da su se mogla lako otvarati prema van i gore, oslobađajući pristup ulaznom hodniku.

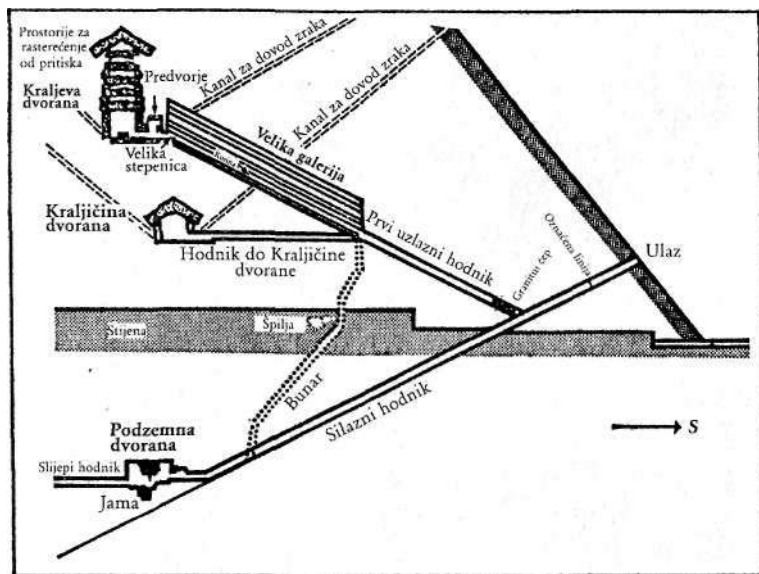
Zbog onoga što je otkriveno postoje daljnji razlozi da se misli kako spomenuti kameni blok iz stropa nije pao slučajno, već ga je pomakla ruka sudbine. Rupa koju je blok ostavio jasno je izložila pogledu drugi hodnik, koji je vodio prema gore. Međutim, na opće razočaranje, uzlazni su hodnik zatvarala tri ogromna granitna bloka, svaki dugačak 1,8 m, postavljena jedan iza drugoga. Nezadovoljni su radnici odlučili kopati kroz mekši vapnenac, pored granitnih čepova, radije negoli da, u pokušaju razbijanja polome kralješnicu.

Kada su se našli iznad granita, otkrili su da je prolaz još uvijek blokiran, no ovaj put samo čepovima od vapnenca koje su mogli razbiti i izvući. Nakon što su konačno raščistili uzlazni hodnik, nastavili su tridesetak metara slobodnim, iako nevjerovatno strmim hodnikom napravljenim od jako ulaštenog bijelog vapnenca. Radnici, koji su u međuvremenu postali istraživači, potom su dospjeli do križanja na kojemu se vodoravni hodnik gubio u tami i konačno ih doveo do prostorije koja se danas naziva Kraljičina dvorana.

Na samom raskrižju istraživači su pronašli zloslutnu jamu nalik bunaru, duboku preko 40 m, za koju su procijenili da vodi u srce Piramide. Od tada se spomenuta jama naziva bunarom.

Istraživači su nastavili s usponom, ali sada ne više iznimno uskim hodnikom, već jednim koji je podsjećao na dvoranu ili galeriju. Taj je hodnik širok gotovo 2 m, dugačak blizu 50 m i visok 8,5 m, a zbog svoje se veličanstvenosti naziva Velika galerija.

Na kraju Velike galerije ljudi su trebali preći 1 m visoku stepenicu, poslije koje je vodoravni hodnik izlazio iz tame. Pognuvši se i pužući, ušli su u dvoranu oko 10 m dugačku, 5 m široku i 5,8 m visoku. Ta dvorana (danas slavna Kraljeva dvorana) bila je napravljena od uglačanih crvenih granitnih blokova, a njezini zidovi, pod i strop međusobno su tvorili savršeni pravi kut.

47. Zapadni presjek unutrašnjosti Velike piramide

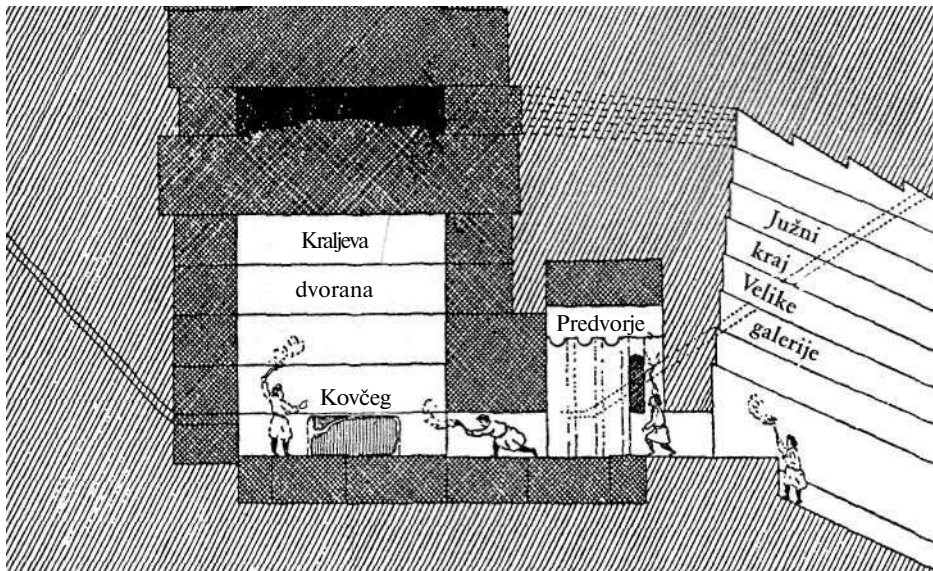
Na veliko zaprepaštenje Arapa, u komori se nije nalazilo ništa osim "velikoga kamenog sanduka bez poklopca" (danas poznatog kao sarkofag ili kovčeg).

48. Pogled na Veliku galeriju

49. Velika stepenica i ulaz u hodnik koji vodi do Kraljeve dvorane

50. Zapadni presjek Kraljeve dvorane

Nezadovoljstvo Al-Mamunovih radnika do tada je sigurno doseglo toliki stupanj da su oni vrlo vjerojatno prevrnuli svaki dostupni kutak Piramide u bijesnom pokušaju da pronađu blago. Kalif se, osim što je bio podjednako nezadovoljan, žarko nadao da će uspjeti pronaći blago zatureno u nekom kutu ili pukotini jer se bojao da će, ne bude li tako, morati snositi posljedice bijesa svojih poludjelih i ljutih radnika. Zato je, suočen s, po život opasnim položajem, kalif Al Mamun skovao "sigurnosni" plan i naložio da se, pod okriljem noći, dio njegova kraljevskoga blaga zakopa u zidu blizu kraja prolaza kojega su probili. Sljedećega je jutra prilično uvjerljivo nagovarao radnike da kopaju na tom mjestu. Ovi su očito na to i pristali, budući da su na kraju pronašli "zakopano" blago čija je vrijednost točno odgovarala iznosu koji im je kalif dugovao za višemjesečni rad.

Zadovoljivši svoju vojsku radnika, kalif se, razočaran ali i mudriji, vratio u Bagdad.

Spomenuta arapska predaja jedna je od rijetkih priča o Velikoj piramidi za koju se vjeruje da u sebi sadrže i ponešto istine. Arapski su pisci bili poznati po tome što su, kao i njihovi preci, stvarali bajkovite priče o svojim kalifima i piramidama iz kompleksa u Gizehu. Preuveličavanje pri opisivanju pothvata u tim poznatim pričama tako je bjelodano, da ih se automatski smatra izmišljotinom, čak i kada u sebi stvarno nose zrnce istine. Ono što se u arapskoj priči o kalifu Al Mamunu ne može poreći jest činjenica da su u devetom stoljeću Velika piramida i njezina okolica bile istražene i dostupne, a većina danas znanoga bila je poznata još 820.g.posl.Kr.

Vanjske i unutrašnje mjere visine, širine, dužine i kuteva Velike piramide razlikuju se od izvora do izvora. Te razlike, koje variraju od pola metra do nekoliko centimetara, izazivaju pravu zbrku i zbunjuju čovjeka kada pokušava odrediti točne mjere Velike piramide u vrijeme kada je dovršena. Ruševno stanje u kojemu se nalazi i brojni kameni blokovi koji nedostaju, osnovni su razlog zbog kojega se mjere ne podudaraju.

Svaki egiptolog koji ju je mjerio uistinu nije imao dvije određene točke među kojima bi to učinio. Na primjer, pri određivanju dužine jedne od stranica osnovice Piramide neki piramidolozi uzimaju u obzir prosječnu debljinu oplasnoga kamena, pridodajući tu vrijednost današnjoj dužini osnovice. Drugi piramidolozi mjere udaljenost između šupljina u kutevima i na taj način prilično povećavaju ukupnu dužinu. Neki pak teoretiziraju o tome da osnovica Velike piramide ne započinje odnosno ne završava na platformi, već se pruža do temelja od prirodne stijene platoa u Gizehu, a možda čak i dalje, što uzrokuje još veće razlike u mjerenjima dužine osnovice.

Kod bilo kojega linearnog mjerenja dužine, širine i visine stalno se ponavljaju beskrajne rasprave oko toga jesu li mjeriteljske sprave bile poravnane i nalazile se u istoj razini s rubom kamena, je li mjerenje velikih dužina izvedeno savršeno paralelno ili okomito, te je li, zbog blagog nagiba mjeriteljskih instrumenata, mjerenje vršeno po dijagonali tako da se dobila veća vrijednost. Zbog toga se sve mjere i kutevi spomenuti u ovoj knjizi temelje ili na najšire prihvaćenim vrijednostima

ili na njihovu prosjeku. Namjena im je poslužiti isključivo kao orijentir pri iznošenju teorija, principa i proročanstava utemeljenih na mjerama Velike piramide. Matematički proračuni izvedeni na osnovi navedenih vrijednosti dat će samo približne rezultate kako bi potvrdili ono što se ovdje iznosi. Da bi se te tvrdnje potkrijepile, valja se vratiti prvobitnim izvorima i uhvatiti u koštac s matematičkom obradom vrijednosti koje su se u njima rabile.

Prva teorija Johna Taylora vezana uz mjere Velike piramide glasila je da je njezina ukupna visina jednaka dvostrukoj dužini osnovice, pa je nagađao da se to nalazi u izravnoj vezi s odnosom radijusa ili dijametra prema obujmu kruga. U oba se slučaja dobiva broj π čija vrijednost iznosi 3.14159 ... Ta se vrijednost može objasniti i na drugi način - da se visina piramide prema dvostrukoj dužini osnovice odnosi kao 1 naprama 3.14159 ...

Na temelju ove pretpostavke Taylor je dobio kut nagiba od 51°51'14.3" koji se obično naziva π kutem. Zbog π kuta vertikalna visina Piramide se nalazi se u istom odnosu naspram osnovice kao i radijus prema obujmu kruga. Pokazalo se da vrijednost broja π postoji samo kod Velike piramide i nije pronađena niti kod jedne druge piramide u Egiptu.

Niz pitanja javlja se oko značenja spomenute vrijednosti broja π . Pojavljuje li se ona slučajno ili je na oblikovanju Velike piramide radio neki genij? Jesu li on ili ona izrazio/la svoju mudrost i poznavanje broja π uključivši ga u geometriju Piramide, prikazujući i utjelovljujući, na taj način, temeljnu matematičku istinu bez koje se današnja znanost i industrija ne bi niti mogle razviti?

Ako se broj π pojavljuje tek slučajno, ili kao pametno aritmetički izračunata korelacija, tada ne bi trebali očekivati da će se on ponovno pojaviti kod bilo koje druge dimenzije Piramide.

Međutim, to je uistinu potvrđeno, ne jednom već mnogo puta. Jedan od takvih slučajeva odnosi se na izračunavanje volumena granitnog vratnog krila (o čemu će kasnije biti riječi) koje se nalazi u predvorju Kraljeve komore. Visina od 48.57 palaca (1.23 m) puta debljina od 15.7 palaca (0.40 m) puta širina od 41.2 palca (1.05 m) pomnoženo s 10 000 približno je jednako π a na ovom su mjestu ostavljeni palci (u originalu inch), budući da se kod prenošenja u metrički sustav ne dobiva ista vrijednost, a mjerne jedinice starih Egipćana nisu bile izvedene iz metričkoga nego iz "prirodnog" sustava (lakat, palac, stopa, op. prev).

Drugu potvrdu pojave broja π dobio je Piazzzi Smyth. On ga je izveo iz vertikalne visine trideset i petog reda Piramide podijeljene s desetinom vodoravne udaljenosti od te točke do vertikalne osi. Do tog je proračuna došao promatranjem debljine građevnog kamenja. Piramida je građena vodoravnim nizovima kvadratnih kamenih blokova čija debljina kod osnovice iznosi oko 1.27 m. Kako se Piramida, niz po niz, uzdiže u visinu, debljina kamenih blokova smanjuje se do 0.68 m u trideset petom redu. Tada, u trideset i šestom redu, dolazi do iznenadnog povratka na debljinu od 1.27 m, koja uglavnom ostaje takva u preostalim redovima. Zbog toga je Smyth procijenio da je trideset i peti red vrlo znakovit, te je, izmjerivši vodoravnu udaljenost od njega do središnje osi Piramide, otkrio da ona iznosi 3652.42 stope ili broj dana u

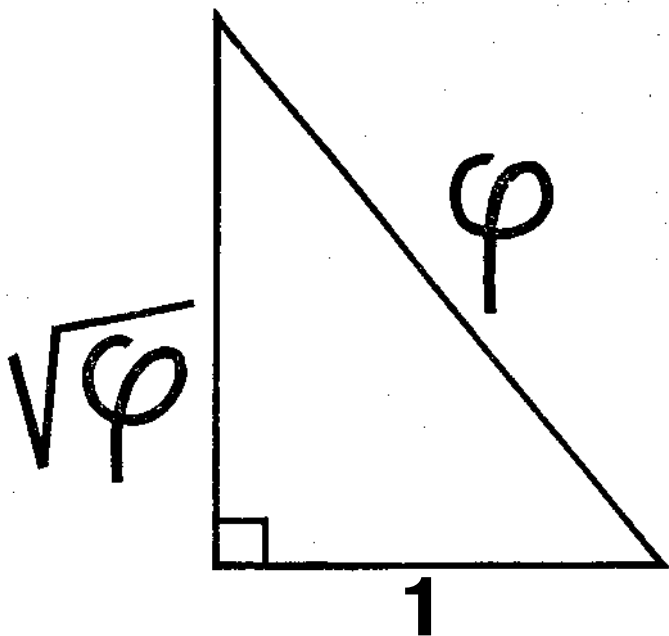
godini pomnožen s deset.

Smyth je također iznio da se π može pronaći i kod kutnih kamenih blokova koji strše nad ulazom u Piramidu. Blokovi tvore kut od $51^{\circ}51'14.3''$, odnosno π kut.

Osim broja π , u Piramidu je očito uključen još jedan zanimljiv broj. To je ϕ (Φ), poznatiji kao *zlatni rez*, koji iznosi 1.618... . . . ϕ se, kao ni π , aritmetičkim putem ne može prilično precizno izračunati, pa proporcije Piramide podrazumijevaju zaobilaženje složenih proračuna prilikom izvođenja broja ϕ .

Zabilježeno je da su svećenici iz egipatskoga hrama Herodotu rekli kako je Piramida oblikovana tako da površina bilo koje strane bude jednaka kvadratu visine. Matematičari su pojednostavnili odnose u Piramidi jednostavno ju povezavši s pravokutnim trokutom čija osnovica ima jediničnu dužinu jedan, visina kvadratni korijen od ϕ , a hipotenuza ϕ (Vidi sliku br. 49)

Matematičari su također izveli korisnu formulu, prikazavši odnos između ϕ i π tako da je π jednako 4 podijeljeno s kvadratnim korijenom od ϕ ($\pi = \sqrt{\frac{4}{\phi}}$)

51. *Fi* kut

Egiptolozi su dokazali da su Egipćani u potpunosti razumjeli trigonometrijska svojstva 3-4-5 trokuta iz kojeg se mogu izvući vrijednosti brojeva *pi* i *fi*. Oni isto tako tvrde da su brojne građevine i umjetnički prikazi oblikovani i izvedeni uz namjerno uključivanje brojeva *pi* i *fi*.

Zanimljivo je da su poznati srednjevjekovni matematičari, kao i veliki renesansni umjetnici, graditelji i drugi, u svoje radove uključivali *zlatni rez* :

Leonardo Fibonacci rođen je u Italiji oko dvanaestog stoljeća i razvio je rastuće nizove brojeva utemeljene na jednadžbi $f_i + 1 = f_i^2$ ($\phi + 1 = \phi^2$). Fibonaccijev niz brojeva (1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, itd.) je progresija u kojoj je svaki novi broj jednak sumi svoja dva prethodnika, a omjer između brojeva postaje sve bliži i bliži vrijednosti broja f_i .

Fibonaccijev se niz u prirodi može primijeniti na, primjerice, raznovrsnost morskih školjki i jelenjih rogova.

Leonarda da Vincija, neusporedivoga genija šesnaestog stoljeća, smatra se zaslužim za to što je u f_i omjeru prepoznao *zlatni rez*, na kojemu se temelji kompozicija nekih njegovih remek-djela.

Zahvaljujući spoznaji o tome da su proporcije Velike piramide određene vrijednostima brojeva π i f_i , egiptolozi su došli na ideju da aktivno tragaju za drugim mogućim odnosima.

„Vertikalna visina Piramide pomnožena s 10^9 jednaka je točnoj udaljenosti Zemlje od Sunca" često je ponavljana i pisana tvrdnja. Pokazuje se, međutim, da taj omjer ne vrijedi iz više razloga. Prvo, sve do današnjih dana znanost još uvijek nije sa sigurnošću ustvrdila kolika je točno ta udaljenost. Drugo, putanja Zemlje oko Sunca eliptičnog je oblika, što znači da će se na svom putu Zemlja ponekad nalaziti na najmanjoj, a ponekad na najvećoj udaljenosti od Sunca. Zbog toga ne može biti rijeci o „točnoj”, već samo o prosječnoj ili srednjoj

udaljenosti. Zato bi, da bude točna, spomenuta tvrdnja trebala glasiti ovako: "Vertikalna visina Piramide pomnožena s 10^9 i pretvorena u milje, jednaka je prosječnoj srednjoj udaljenosti Zemlje od Sunca". Ova zanimljiva veza također je potvrđena i kod drugih mjera Velike piramide. Međutim, Basil Stewart u svojoj knjizi *Svjedok Velike piramide (The Witness of the Great Pyramid)* tvrdi da se iz nacрта osnovice, prije nego iz visine, može dobiti srednja udaljenost Zemlje od Sunca, koju smatra točnijom. Piazzi Smyth kaže da se spomenuta vrijednost također može dobiti ili tako da se visina trideset i petog reda kamenih blokova pomnoži s 10 ili tako da se dužina predvorja pomnoži sa 100.

Kamen smutnje pri određivanju mjera Velike piramide su i piramidni ili sveti lakat i piramidni palac. Profesor Piazzi Smyth potaknuo je uvođenje piramidnog lakta i piramidnog palca kao standardnih jedinica koje bi se podudarale s π u mjernom sustavu Velike piramide. Putem pomno razrađenoga logičkog postupka profesor Smyth je ustanovio da je 999 piramidnih palaca jednako 1000 standardnih palaca. Na isti je način izračunao da je mjerna jedinica upotrijebljena pri oblikovanju i izgradnji Piramide bila lakat koji ima 25 piramidnih palaca. Kod navođenja mjera u ovoj knjizi iz praktičnih je razloga najbolje uzeti da Piramidski palac odgovara standardnom.

Velika piramida nalazi se na tridesetoj paraleli sjeverne zemljopisne širine u Egiptu. Postavljena je tako da joj se vrh nalazi u središtu oko kojeg se može opisati luk koji obuhvaća cijelo područje Delte. Produže li se sjeverozapadna i

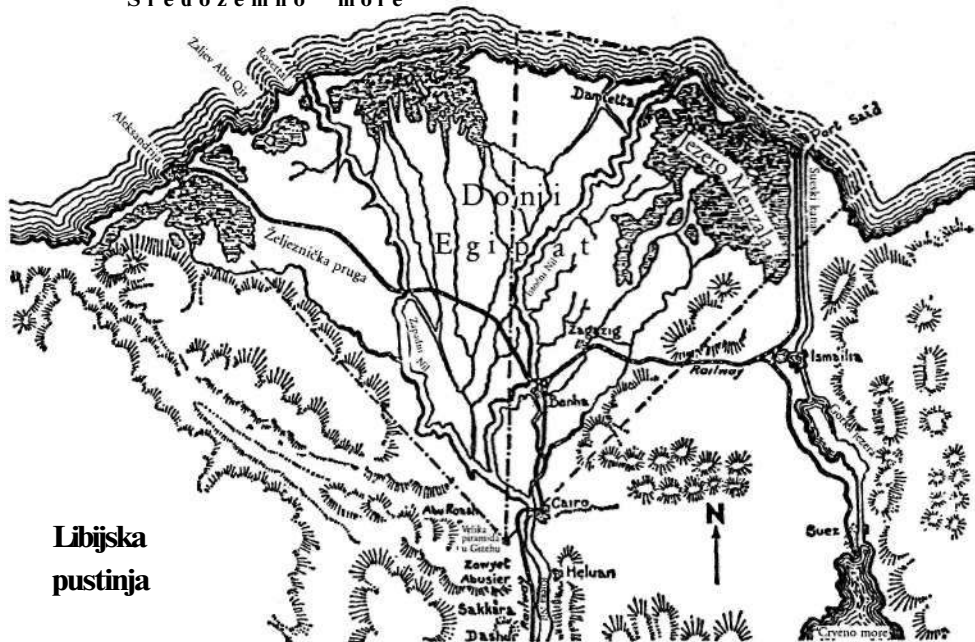
sjevernoistočna dijagonala Piramide do luka, područje Delte potpuno se zatvara. Piramida se također nalazi na meridijanu koji dijeli Deltu na dva jednaka dijela. Profesor Smyth ističe da položaj Piramide označuje središte Zemljine kopnene mase.

Piramidolozi tvrde da je meridijan na kojemu se nalazi Velika piramida (31° istočno od Greenwicha) najprikladniji za označavanje nulte točke zemljopisne dužine našeg globusa. Uzmemo li Veliku piramidu kao središnju točku za ocrtavanje dviju okomitih linija na karti Zemlje, vidi se da su kopnena masa i oceani pravedno raspodijeljeni na četiri kvadranta

(Vidi sliku br.8).

Zagonetka Velike piramide i njezina položaja u Egiptu nagnala je, naravno, blistave umove na razmišljanje o njezinoj masi i vanjskim mjerama zbog njihove povezanosti s onima same Zemlje. Brojne matematičke analize napravljene su kako bi se pokazalo da se Piramida nalazi u proporcionalnom odnosu sa Zemljom, te da prikazuje odnos između zemlje i Sunčeva sustava. Jednostavnim riječima, piramidolozi vjeruju da Piramida, u svom svojem simbolizmu, predstavlja geometrijski izražene *zakone* Svemira.

Sredozemno more

Libijska
pustinja

52. Luk Velike piramide koji obuhvaća cijelo područje Delte

Od konca 19. stoljeća sakupila se zanimljiva zbirka povezanosti između Piramide i astronomije. Slijedi djelomični prikaz te zbirke:

1. Dužina stranice osnovice (9 131 palac) podijeljena s 25 palaca ili jednim laktom iznosi 365.24, što je broj dana u solarnoj godini.
2. Dužina Kraljeve dvorane više pola dužine predvorja jednako je 365.24 palca.
3. Potpuni obujam kruga čiji je promjer dužina predvorja (116.25 palaca) iznosi 365.24 palca.
4. Širina Kraljeve dvorane (206.066 palaca) pomnožena s kvadratnim korijenom iz π iznosi 365.24 palca.
5. Dvostruka dužina Kraljeve dvorane (2x412.12 palaca) izmjerena na podu Velike galerije, od te se udaljenosti vertikalno uzdiže 365.24 palca.
6. Perimetar svih stranica osnovice jednak je broju dana u stoljeću.
7. Ukupan broj palaca svih stranica trideset i petog reda jednak je broju dana u 80 solarnih godina.
8. Dvostruka dužina dijagonale osnovice (2x12 913.26 palaca) jednaka je broju godina u precesiji ekvinocija i, osim toga, ukupnom broju palaca svih stranica pedesetog reda.
9. Zbroj dužine i visine Kraljeve dvorane podijeljen s

njezinom dužinom jednako je π .

10. Zbroj dužine i širine sarkofaga ili Kovčega, podijeljen s njegovom visinom jednako je π .
11. Jedna stranica Piramide predstavlja jednu zakrivljenu četvrtinu Sjeverne polutke.
12. Vrh Velike piramide odgovara Sjevernom polu, a perimetar njezine osnovice obujmu ekvatora.
13. Velika piramida je savršeni kalendar koji pokazuje godišnja doba i funkcionira poput ogromnog Sunčevog sata čija sjena, između ostalog, označava solsticije i trajanje godine.

U.J.J. Leverrier, francuski astronom koji je s pomoću čistog matematičkog proračuna otkrio planet Neptun, procijenio je da prosječan broj dana u solarnoj godini iznosi 365.2421995949074 . . . a izračunavanjem iz mjera Velike piramide dobija se 365.2421986677311. . . Ukupna razlika između ova dva broja pretvara se u oko 0.08 sekundi na godinu, a to je nešto više od pola sata u jednom ciklusu precesije ekvinocija, koji traje oko 25 694 solarne godine.

Sir Joseph Norman Lockyer, engleski astronom, matematičkim je putem izračunao da broj dana u lunarnom ili sinodičkom mjesecu iznosi 29.530588715. Velika piramida pokazuje da je broj tih dana 29.5305887150085. Razlika među ovim brojevima toliko je beznačajna da možemo reći kako se oni međusobno potvrđuju.

Uz egipatsko poznavanje astronomije vezano je zanimljivo proturječje, mada neki ranije navedeni podaci ukazuju na činjenicu da su Egipćani vjerojatno dosta dobro poznavali astronomiju, budući su je uključili u dimenzije Velike piramide. Unatoč tome, vjeruje se kako su Egipćani bili krajnje nazadni u pogledu astronomije; njihova meteorologija i sustav podjele godišnjih doba uvjerali su istraživače da nije moglo biti riječi o postojanju pravoga kozmološkog sustava. Dotični istraživači smatraju da je egipatska astronomija bila primitivna. Tu tvrdnju potkrepljuju činjenicom da je egipatska godina bila podijeljena na tri godišnja doba : rasta, žetve i poplave. Svako je doba trajalo četiri mjeseca koji su imali po 30 dana.

Ovakvo proturječje čini mogućom staru tvrdnju koja kaže: "Iako se piramide nalaze u Egiptu, to ne znači da su i egipatske." Može li to, dakle, jasno ukazivati na činjenicu da je u Egiptu postojao utjecaj neke naprednije strane civilizacije, zaslužne za izgradnju Velike piramide? Radi se o krajnje učenom pitanju, na koje svakako treba pronaći odgovor. Taj je odgovor iznimno značajan, budući može dovesti do konačnog rješenja brojnih tajni vezanih uz postojanje Velike piramide.

Zagonetku postojanja Velike piramide u Egiptu, uz pretpostavke o kozmološkom tumačenju njezinih dimenzija, prati jedna još veća zagonetka koja proizlazi iz analize njezine unutrašnje strukture.

Ulaz u Piramidu nalazi se na sjevernoj strani, nešto više od 17 m iznad zemlje i oko 7 m lijevo od sredine. Smješten je u devetnaestom od ukupno 203 reda, koliko ih Piramida danas

ima. Ulaz prelazi u silazni hodnik pod kutem od $26^{\circ}28'24''$. Silazni hodnik visok je oko 1,20 m i širok 1 m, a njime se prelazi udaljenost nešto veća od 104 m. Otprilike prva njegova četvrtina prolazi kroz Piramidu, dok je ostatak od oko 78 m probijen kroz čvrstu stijenu na kojoj Piramida počiva. Silazni hodnik nakon toga ide vodoravno nekih 9 m, te na kraju ulazi u podzemnu dvoranu.

Podzemna dvorana nalazi se otprilike 30 m ispod zemlje, odnosno osnovice Piramide, a po površini je veća od svih ostalih. Dugačka je oko 8 m, široka 14 m, a visoka nešto više od 4 m. Krov i zidovi te dvorane nisu baš glatki, na nekim su mjestima i neravni, ali ipak jednaki i kvadratnog oblika. Nasuprot tome, pod je iznimno grubo napravljen i smatra ga se nedovršenim. Neposredno prije ulaska vodoravnog dijela silaznoga hodnika u podzemnu komoru, u njegovu se krovu i zapadnom zidu nalazi mala izdubljena niša, poznata pod imenom mala podzemna dvorana. Nagađa se da su graditelji na tom mjestu namjeravali započeti gradnju podzemne dvorane ali su se očito predomislili, te još malo produljili hodnik do mjesta na kojem se danas nalazi podzemna dvorana.

Ulaz u dvoranu je u donjem istočnom uglu sjevernog zida. Točno u ravnini s ulazom, na južnom zidu, nalazi se drugi, manji, vodoravni hodnik, otvora velikog svega 0.7 m^2 i dugačak preko 16 m. Taj se hodnik zove Južni slijepi hodnik jer iznenada završava i nikuda ne vodi.

Pretpostavlja se da su graditelji Piramide izdubili okomiti rov u podu istočnog dijela podzemne dvorane. Taj rov ima

otvor površine 0.6 m^2 , proteže se u dubinu od 2.1 m, do mjesta na kojemu postaje širok 1.4 m, te se spušta još 1 m. Pukovnik Vyse je, u potrazi za Keopsovim sarkofagom, dao iskopati spomenuti rov do dubine od oko 1 m. Vyse je produbio rov zato što se u Herodotovim zapisima spominje postojanje tajne odaje u kojoj je pokopan Keops, koja se nalazi ispod podzemne komore. Prvobitna mu je namjera bila kopati još 15 m, ali je posao prekinut kada do dubine od 1 m nije ništa pronađeno. Taj se rov danas naziva „Jamom“, imenom koje se kasnije koristilo za označavanje cijelog podzemnoga kompleksa.

Najpopularnija teorija o namjeni podzemne dvorane kaže da je ona prvobitno trebala poslužiti kao pogrebna komora. Može biti da je iskapanje rova prekinuto iz različitih razloga poput, primjerice, neizdrživih fizičkih uvjeta i nedostatka zraka na mjestu na kojemu je trebalo iskopati potreban niz dvorana, kao i zbog moguće opasnosti od poplave. Arhitekt je zato smislio revolucionaran plan o tome da se dvorane i hodnici naprave gore, na različitim razinama u samom tijelu Piramide, radije nego pod zemljom. To bi moglo objasniti nedovršeni izgled podzemnoga kompleksa.

Mogućnost da su radovi bili prekinuti pruža nam racionalni odgovor na pitanje zbog čega podzemna dvorana izgleda napravljena zbrda-zdola, odnosno zašto je gornji dio zidova i krova obrađen, a pod nije. Time bi se također mogla objasniti građevinska tehnika graditelja Velike piramide - nakon iskapanja velike udubine prvo su obrađivali strop, zatim zidove, od vrha naniže, a na kraju pod. Ovakav način

razmišljanja prilično je logičan budući da bi, u slučaju da se prvo završi pod, zbog mukotrpnog uklanjanja i čišćenja otpada nastalog obrađivanjem zidova i stropa radnici imali više posla.

Valja spomenuti i drugo moguće objašnjenje za stanje podzemnoga kompleksa. Izgleda da se domišljatost egipatskih arhitekata i graditelja faraonskih grobnica razvila zato da bi se zavaravalo pljačkaše grobnica i spriječilo ih se da dođu do pogrebnih komora u kojima se nalazila mumija i njezino blago. Do vremena izgradnje Velike piramide, arhitekti su došli na zamisao prevariti pljačkaše grobnica povećavanjem vremena, truda i sredstava potrebnih za iskapanje prolaza u čvrstoj stijeni, te su iskopali nedovršeni podzemni kompleks. Nedovršena dvorana izgledala bi napušteno svakom pljačkašu koji u nju uspije ući, pa bi ga navela na krivi zaključak da unutrašnjost Piramide nikada nije dovršena i da zato nema ni mumije niti blaga.

Oštroumnost graditelja Velike piramide vidljiva je i iz toga što su ulaz u uzlazni hodnik sakrili u stropu silaznog hodnika, tridesetak metara od ulaza u Piramidu. Kut nagiba uzlaznoga hodnika jednak je kutu otklona silaznog hodnika i iznosi $26^{\circ}28'24''$. Prvih 5.5 m uzlaznoga hodnika zatvaraju tri granitna bloka duga 1.8 m, postavljena jedan iza drugoga. Ti blokovi od crvenog granita vjerojatno su isklesani iz kamenih gromada, a zbog svoje namjene nisu precizno obrađeni.

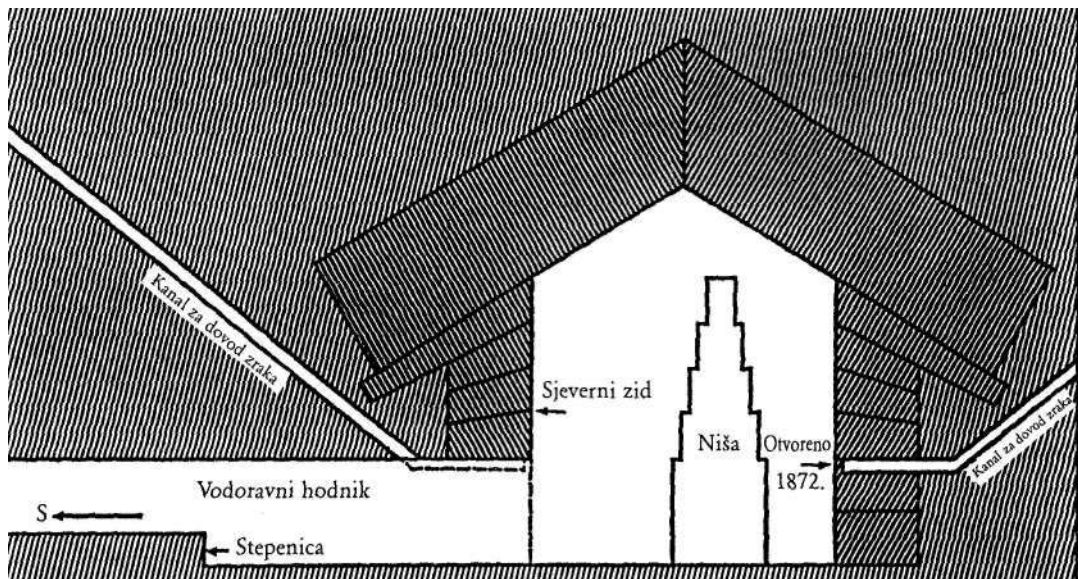
Postoji teorija koja kaže da su spomenuti granitni blokovi prvobitno bili udaljeni jedan od drugog i zauzimali prvih četrdesetak metara uzlaznog hodnika, te da se između njih nalazila nekolicina vapnenačkih blokova za čije postojanje

danas nemamo dokaza. Ova se teorija razvila zbog komadića crvenoga granita zalijepljenog za pod uzlaznog hodnika, koji je pronašao Sir W.M. Flinders Petrie. On je ustanovio da taj komad granita pripada slomljenom kraju zadnjeg, trećeg kamenog bloka, udaljenog oko 60 cm. Osim toga, Petrie je otkrio pukotinu između dva granitna bloka, veliku oko 10 cm. Spomenute granitne i vapnenačke blokove iz njihova je prvotnog položaja mogao pomaknuti neki potres, zbog čega su skliznuli jedan povrh drugog. Dokaz o postojanju vapnenačkih blokova može se pronaći u ranije spomenutoj priči o Al-Mamunovim radnicima, koji su kopajući oko granitnih blokova naišli na vapnenac i razbili ga na manje komade koje su zatim uklonili.

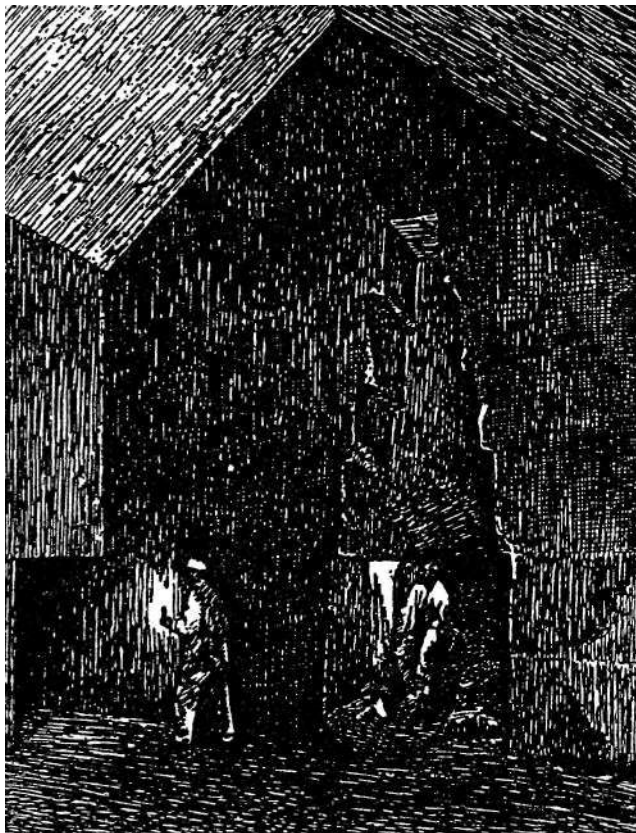
Prolaz iza granitnih blokova širok je oko 1 m i visok 1.1 m. Optočen je jako uglačanim bijelim vapnencem, dugačak 33.5 m i završava na raskrižju.

Na raskrižju započinje vodoravni hodnik dugačak četrdesetak metara i promjera od oko 1 m, koji završava na dnu istočnog kuta sjevernog zida Kraljičine dvorane, dugačke gotovo 6 m i malo šire od 5 m. Izgleda da su zidovi te dvorane napravljeni od nekoć prekrasno obrađenih vapnenačkih blokova. Pod Kraljičine dvorane prilično je grubo obrađen i izgleda kao da je na njega trebao biti položen sloj uglačana kamenja. Ta se dvorana nalazi točno ispod vrha Piramide, u ravnini s dvadeset i petim redom.

Strop dvorane napravljen je od kosih blokova, čiji kut nagiba iznosi oko $30^{\circ}30'$. Ukupna visina od poda do vrha krovnooga zabata Kraljičine dvorane je nešto više od 6 m.

53. Istočni presjek Kraljičine dvorane

54. Pogled na unutrašnjost Kraljičine dvorane

Spomenuti krovni blokovi širi su od Kraljičine dvorane i protežu se u zidnu konstrukciju Piramide više od 3 m sa svake strane. Prvobitno su služili kao nosači koji su, rasporedivši teret, umanjili pritisak kamene mase iznad Kraljičine dvorane, koji bi njezini zidovi morali izdržati.

U istočnom zidu dvorane nalazi se udubina zvana "Niša". Ona je nešto viša od 4.5 m, pri dnu široka 1.5 m i duboka malo manje od 1 m. Zbog stepenastog oblika (ima četiri stepenice) njezina se širina smanjuje do 45 cm.

Najzanimljivije obilježje Kraljičine dvorane dva su dovoda za zrak. Njih je 1872. otkrio Waynman Dixon - jednog u sjevernom i drugog u južnom zidu. Oni nisu izvorno bili probijeni kroz zidove komore, budući da je trebalo razbiti 12 cm debeli oplatni kamen da bi se otkrilo svako grlo dovoda. Dovodi zraka isklesani su u zidu i naglo se završavaju, ostavljajući još 12 cm zida. Misli se da nikada nisu bili u upotrebi jer nisu izravno povezani s Kraljičinom dvoranom. Nakon što su, razbivši zid, istraživači došli do dovoda za zrak, ustanovili su kako se radi o kanalima pravokutna oblika, sa stranicama dugačkim oko 21.5x20 cm. Oba kanala idu ravno nešto više od 1.8 m, nakon čega zavijaju gore prema površini Piramide.

Vrati li se do raskrižja, pomnija ispitivanja pokazuju da je pristup prolazu koji vodi do Kraljičine dvorane možda bio prekriven dijelom poda Velike galerije, koji je mogao započinjati kod stepenice na kraju uzlaznog hodnika. Pretpostavlja se da je, nakon što je napravljen uzlazni hodnik, koji vodi do okomito probijene rupe iskopane blizu raskrižja, pomaknut dio poda Velike galerije i otvoren prilaz Kraljičinoj dvorani. Spomenuta okomita rupa prozvana je "Bunar" i ima otvor promjera gotovo jednog metra.

John Greaves je u sedamnaestom stoljeću istražio Bunar i u njegovim stranicama pronašao udubljenja koja se nalaze

jedno nasuprot drugog. S pomoću tih udubljenja spustio se oko 18 m u dubinu do mjesta na kojemu se rupa širi, danas poznatoga kao "Spilja", koja se nalazi točno u prvom redu.

Istražujući tajne Bunara gotovo stotinu godina kasnije, kapetan G. B. Caviglia slučajno ga je probio. Uspio se spustiti još 38 m ispod Spilje, do mjesta na kojemu je bio zatrpan uglavnom kamenjem i pijeskom. Zraka je bilo tako malo da se jedva disalo, a svijeće su neprestano treperile.

Caviglia je pomislio da se Bunar i silazni hodnik možda negdje sijeku, pa je odlučio očistiti hodnik od naslaga kamenja koje su se tamo gomilale više od tisuću godina. Pretpostavio je da dio toga potječe od iskapanja Al-Mamunovih ljudi, koji su radije bacali kamenje niz silazni hodnik nego ga iznosili iz Piramide.

Nekih 15 m prije no što silazni hodnik dolazi u razinu zemlje, Caviglia je opazio mali otvor u zapadnom zidu koji vodi u rupu. Znatiželja koju je rupa pobudila nagnala ga je da kopa dublje u nju. Nakon što je kopao oko jednog metra, osjetio je zadah sumpora i palo mu je na pamet da bi on mogao biti posljedica njihova pokušaja pročišćavanja zraka u Bunaru paljenjem komada sumpora. Ohrabren tom činjenicom nastavio je kopati, uklonivši sve čime je Bunar bio zakrčen. Nakon toga ne samo da je Bunar bio iskopan, nego je pronađeno i mjesto na kojemu se on spaja sa silaznim hodnikom.

U isto je vrijeme Caviglia također otkrio još jednu tajnu, koju je dodao već prilično dugačkom popisu tajni Velike

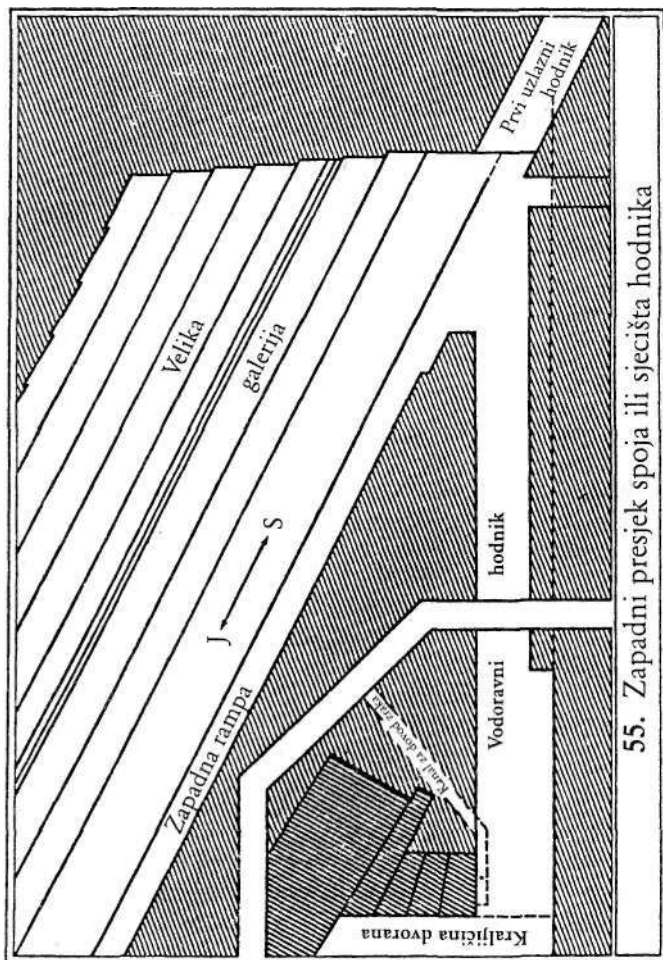
piramide. Tko je iskopao Bunar - i zašto? Bilo je najlogičnije pretpostaviti da se radilo o tunelu koji su probili pljačkaši grobnice. Mada se u prvi mah čini prilično vjerojatnom, zbog određenih obilježja Bunara stručnjaci ne mogu lako prihvatiti spomenutu teoriju.

Sjecište Bunara i silaznog hodnika te, na drugom kraju, njegovo spajanje s vodoravnim hodnikom, uzlaznim hodnikom i Velikom galerijom, jednako kao i Spilja, ukazuju na to da ga nisu mogli iskopati pljačkaši grobova, budući da je na spomenutim mjestima gradnja pažljivo izvedena.

Posljednji ogranak na mjestu spajanja, Velika galerija, iako na prvi pogled izgleda kao dvorana, daljnjim se ispitivanjima pokazuje kao puki nastavak puta započetog uzlaznim hodnikom. Velika galerija pruža se gotovo 50 m pod istim kutem nagiba kao i uzlazni hodnik. Široka je skoro 2 m, a visina od 8.5 m i stepenasti način gradnje daju joj veličanstveni izgled. Udaljenost između zidova smanjuje se do 1 m zbog sedam uzastopnih stepenica napravljenih od 36 uglačanih vapnenačkih ploča.

Na podu Galerije nalazi se središnji prolaz širok oko 60 cm. Duž svakog zida postoji rampa koja se pruža čitavom dužinom Galerije. Svaka rampa široka je oko 46 cm i visoka 60 cm, a na njezinu se vrhu nalazi 27 naizmjeničnih dugih i kratkih duguljastih rupa ili utora. Ti su utori duboki između 20 i 28 cm, a tri od njih nedostaju. Smatra se da su utori koji nedostaju bili isklesani u kamenu kojim je opločen ulaz u vodoravni hodnik do Kraljičine dvorane. Moguće je da se taj kamen raspao i bio uklonjen s ostalim otpacima tijekom

ranih stoljeća. Nagadanja o namjeni Velike galerije su brojna i o njima će biti riječi u slijedećem poglavlju.

55. Zapadni presjek spoja ili sjišta hodnika

Velika galerija završava kod tzv. Velike stepenice - velikoga kamenog bloka visokog 90 cm koji tvori platformu veliku približno 2x2.5 m. Procjenjuje se da Velika stepenica leži na istoj liniji s vrhom i Kraljičinom dvoranom, a nalazi se u pedesetom redu.

Od Velike stepenice proteže se vodoravni hodnik promjera 1 m² i dugačak oko 1.2 m, koji vodi do male prostorije zvane "Predvorje". Predvorje je dugačko skoro 3 m, široko 1.5 m i visoko 3.8 m. Njegovi unutrašnji zidovi obloženi su uglačanim crvenim granitom.

Samo 60 cm nakon ulaza u Predvorje visi granitno krilo, odnosno ploča obješena 1m iznad poda. Prvi ju je precizno opisao profesor Greaves nazvavši ju "Granitno krilo" jer ga je riječ "krilo" podsjetila na klizna vrata na ustavama kanala.

Granitno krilo su zapravo dvije kamene ploče postavljene jedna iznad druge, koje pristaju u žljebove na svakom zidu komore. Žljebovi se ne protežu sve do poda nego prestaju oko metar iznad njega. Svako granitno krilo je ploča široka oko 1.5 m, visoka 60 cm i debela 40 cm. Razmak između Granitnog krila i sjevernog zida prostorije je nešto više od pola metra. Razmak između Granitnog krila i stropa je gotovo 1.5 m. Ostala tri žlijeba u zidu prostorije široka su 55 cm i protežu se sve do poda.

Konstrukcija Predvorja egiptolozima ukazuje na činjenicu da se u stvari ne radi o prostoriji već prije o iznimno složenom sustavu kliznih vrata koja su u potpunosti onemogućavala pokušaj ulaza u "pogrebnu" dvoranu koja leži iza njih.

Ludwig Borchardt, njemački egiptolog s početka stoljeća, razradio je zanimljivu zamisao o tome da je ulaz u Kraljevu dvoranu možda bio zapečaćen golemim granitnim pločama s pomoću sustava kolotura. Francuski egiptolog, Georges Goyon Borchardtovoj je teoriji dodao vlastitu pretpostavku kako je prolaz mogao biti dodatno zatvoren i zapečaćen.

Jedna zanimljiva pojava vezana uz tajne Piramide je mala "kvruga" koja strši iz gornje ploče Granitnog krila. Riječ je o maloj izbočini debljoj 2.5 cm koja ima oblik potkove. Je li ona možda trebala označavati standardnu mjeru najmanje jedinice dužine graditelja Piramide - piramidni palac? Veličina kvрге, 5x5 palaca (12.7x12.7 cm) daje 25, odnosno točan broj piramidnih palaca u piramidnom laktu. Još jedan dokaz za ovu teoriju je činjenica da se kvrga nalazi 1 palac (2.5 cm) pokraj pravog središta Granitnog krila i 5 palaca iznad spoja dvaju krila. Manje smioni stručnjaci kvrgu proglašavaju običnom izbočinom koja je na krilu ostala zbog njegova podizanja. Slične izbočine mogu se pronaći na kamenim blokovima širom Piramide.

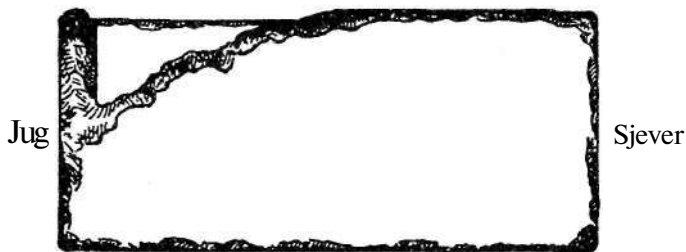
Još jedan niski hodnik vodi od Predvorja, a nalazi se točno u ravnini s onim kojim se u njega ulazi. Također je velik 1x1 m i nakon 2.60 m njime se stiže do Kraljeve dvorane. Kraljeva dvorana dugačka je nešto više od 5 m, široka 11 i visoka skoro 6 m. Cijela je komora napravljena od granita, a procjenjuje se da joj je volumen dvostruko veći od volumena Kraljičine dvorane. Položaj Kraljeve dvorane u samoj Piramidi je nekih 9 m južno od vrha, a središnja linija koja se od vrha pruža dijeli je po dužini u omjeru dvije trećine istočno naprema jednoj trećini zapadno.

U dvorani se, blizu ugla zapadnog i sjevernog zida, nalazi sarkofag - također poznat kao Kovčeg ili sanduk. Zbog njegova neobičnog položaja u odnosu na sarkofage u drugim piramidama, koji u svojim komorama zauzimaju više centralni položaj, gotovo svi stručnjaci smatraju da je on svojedobno pomaknut sa svoga prvobitnog mjesta. Budući da na podu nema nikakvih znakova koji bi pokazali odakle je pomaknut, nemoguće je odrediti o kojem se mjestu radi. Smatra se da je Kovčeg isklesan iz jednog ogromnog bloka crvenog granita, te da je izduben dljetom i svrdlom.. Napravljen je tako savršeno da, udari li ga se rukom, još uvijek odzvanja jasnim zvonkim zvukom.

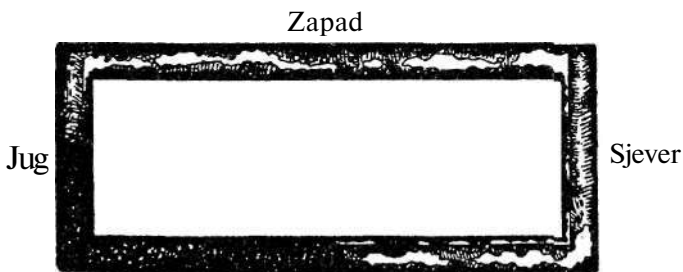
Sarkofag se dužinom pruža po širini komore. Njegove vanjske mjere su: dužina od oko 2.3 m, širina nešto više od 90 cm i visina od približno jednog metra, a unutarne: dužina oko 2 m i širina preko 60 cm. Unutra je dubok gotovo 90 cm, što ukazuje na to da su mu stranice debele malo manje, a dno malo više od 15 cm. Sarkofag je i izvana i iznutra potpuno gladak, i na njemu nema niti jednoga hijeroglifa.

Međutim, neki nagađaju da će jednog dana na dnu sarkofaga biti pronađen dug hijeroglifski zapis, kada se taj nekoliko tona težak teret bude podigao dovoljno visoko da se može vidjeti njegova strana koja leži na podu. Veliki komad jednog kuta sarkofaga je otkrnut. Postoji trag grede izrezane uz rub vrha: to ukazuje na činjenicu da je Kovčeg svojedobno imao poklopac koji se mogao zatvoriti samo s jednoga kraja i učvrstiti s tri klina. Izgleda da je taj poklopac zauvijek izgubljen. Neki egiptolozi čak pretpostavljaju da je Kovčeg

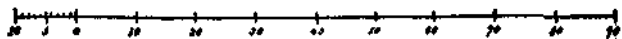
možda svojedobno bio prekrasno izrezbaren i, da bi potvrdili Herodotove napise o Khufuu kao prezrenu vladaru, tvrde da je narod mogao ogoliti Piramidu i izbrisati sve zapise s njegova sarkofaga i zidova Piramide, oskvrnuvši mu grobnicu u najvećoj mogućoj mjeri. Tako bi izbrisali svaku uspomenu na njega!

Pogled sa zapadne strane

Istok
Pogled odozgo

Mjerilo u britanskim inčima (1 inč = 2.54 cm)

Strop Kraljeve dvorane čini niz od pet masivnih granitnih odjeljaka postavljenih jedan iznad drugoga, te šestog, posljednjeg, kojeg čine kosi krovni blokovi slični onima sa stropa Kraljičine dvorane (Vidi slike 57 i 58). Ta višeslojna stropna konstrukcija naziva se "Konstrukcijskim komorama". Moguće je da je ta specifična konstrukcija stropa napravljena kako bi u velikoj mjeri smanjila mogućnost urušavanja zbog ogromne težine koja leži na Kraljevoj dvorani.

Nathaniel Davison je u ljeto 1965. otkrio i istražio najniže „Konstrukcijske komore". Tragao je za tajnim galerijama, hodnicima ili dvoranama u Piramidi, te je, dok se nalazio na vrhu Velike galerije, začuo jeku koja je dolazila odnekud iznad njega. Ispitujući što je moglo izazvati jeku, uočio je pravokutnu rupu široku oko 60 cm u stropu Galerije, na mjestu gdje se strop spajao sa zidom. Uz nadljudske napore dosegao je gotovo nepristupačnu rupu, uzverao se u nju i nakon nekih 7,6 m dopuzao do nešto više komore u kojoj ipak još uvijek nije mogao stajati. Kasnije se ispostavilo da je ona jednako široka i dugačka kao i Kraljeva dvorana. Ispitao je pod te niske komore i ustanovio da je napravljen od devet grubo isklesanih granitnih ploča, te utvrdio da se zapravo nalazi na krovnoj gredi Kraljeve dvorane.

Uskoro je otkrio drugu zapanjujuću činjenicu : krov iznad njegove glave sastojao se od još jednog niza granitnih ploča, napravljenog poput onoga ispod. Nije pronašao nikakvo blago ili tragove tajnoga prolaza, ali je njegov trud nagrađen time što je spomenuta prostorija prozvana „Davisonovom komorom".

Kapetan Caviglia, očito uvjeren u to da će pronaći tajnu odaju, odlučio je prokopati tunel kroz južni zid Davisonove komore. Kako nije polučio nikakvih rezultata, jednostavno je odustao. Njegovo je istraživanje nastavio pukovnik Richard Howard-Vyse.

Pukovnik Vyse dao je iskopati rupu u podu ispred Niše u Kraljičinoj dvorani, ali je tamo pronašao samo neku staru košaru. Nakon što su ponovno zatrpali rupu, naredio je svojim radnicima da kopaju u podnožju stražnjega zida same Niše, što ponovno nije urodilo nikakvim otkrićem. Tada je pukovnik odlučio pomno istražiti Davisonovu komoru, ali njegovi radnici nisu uspjeli povećati pukotinu pronađenu na njezinom stropu. Vyse je zato upotrijebio barut i tako probio put prema gore, u drugu Konstrukcijsku komoru koja se nalazila točno iznad Davisonove komore.

Proučavajući novu komoru Vyse je ustanovio da joj se pod sastoji od 8 granitnih blokova, koji tvore strop Davisonove komore. Strop druge komore sačinjavalo je 9 granitnih blokova. Pukovnik Vyse odlučio je nastaviti svoj put prema gore, te je pronašao treću Konstrukcijsku komoru s 9 granitnih stropnih blokova, četvrtu Konstrukcijsku komoru s 8 krovnih blokova, te petu i posljednju Konstrukcijsku komoru. Ta posljednja komora nije imala ravan strop nego „kosi“ krov napravljen od 8 granitnih ploča prislonjenih jedna na drugu, koje su na stropu tvorile vrh. Svaka je komora bila visoka oko 90 cm, osim zadnje koja je imala kosi strop pa je čovjek u njoj mogao stajati.

Potaknut time što je prva Konstrukcijska komora dobila

ime po Davisonu, pukovnik Vyse prozvao je drugu, treću, četvrtu i petu Konstrukcijsku komoru po generalu Arthuru Wellingtonu, admiralu Horatiu Nelsonu, Lady Ann Arbuthnot i pukovniku Patricku Campbellu.

U četiri gornje Konstrukcijske komore Vyse je također pronašao znakove nacrtane crvenim okerom, o kojim znakovima je bilo riječi u prethodnom poglavlju.

Pukovnik Vyse zaslužan je za još jedno značajno otkriće vezano uz dva kanala za dovod zraka u Kraljevoj dvorani. Mada je profesor John Greaves zapravo bio taj koji je ustanovio da bi dva 23 cm široka otvora u sjevernom i južnom zidu Kraljeve dvorane mogli biti kanali za dovod zraka, to nije u potpunosti potvrđeno sve dok jedan Vyseov pomoćnik nije pronašao njihove završetke na odgovarajućim stranicama Piramide. Vyse je zaslužan za čišćenje spomenutih kanala zbog kojeg je kroz Kraljevu dvoranu moglo strujati više svježega zraka.

Između svih otkrića i postignuća pukovnika Vysea, najznačajniji je bio predmet koji je pronašao u Piramidi. Radi se o velikom komadu kovanoga željeza, vrednijem od svakog blaga, koji je izazvao vrlo veliko čuđenje i potakao brojne rasprave. John i Morton Edgar u svojoj knjizi *Hodnici Velike Piramide (Great Pyramid Passages)* tvrde :

Značajno je, s tim u vezi, primijetiti da je jedan pomoćnik pukovnika Vysea, J. R. Hill, u Velikoj piramidi otkrio komad kovanog željeza za vrijeme istraživanja u Gizehu 1837. Hill ga je pronašao u cementu unutarnjeg spoja, dok je uklanjao dio zidne

konstrukcije i pripremao se očistiti južni kanal za dovod zraka u Kraljevu dvoranu. Radi se o vjerojatno najstarijem postojećem primjerku te vrste, a pukovnik Howard Vyse bio je u potpunosti svjestan važnosti spomenuta pronalaska. Poslao ga je u British Museum uz sljedeću potvrdu :

„Ovime potvrđujem da je komad željeza, koji sam u petak 26. 05. pronašao pokraj (izvan) grla kanala za dovod zraka, na južnoj strani Velike piramide u Gizehu, izvađen iz unutaršnjeg spoja nakon što su eksplozijom uklonjena dva vanjska reda kamenih blokova s površine Piramide; budući da nikakav drugi spoj ili otvor bilo koje vrste nije bio povezan s gore spomenutim spojem, komad željeza tamo nije mogao dospjeti nakon prvobitne gradnje Piramide. Isto tako sam gospodinu Perringu, u nedjelju 24. 06., pokazao točno mjesto na kojemu se predmet nalazio. - J. R. Hill.”

„Gore navedenoj potvrdi g. Hilla mogu dodati, budući da sam vidio mjesto prije početka eksplozije, da su uklonjena dva reda kamenih blokova i da je komad željeza, pronađen u spoju koji mi je pokazao g. Hill, bio prekriven preostalim dijelovima većega kamena, pa je nemoguće da ga je netko tamo stavio nakon što je Piramida sagrađena. - J. S. Perring građevinski inženjer”

„Ovime potvrđujemo da smo ispitali mjesto s kojeg je g. Hill uzeo dotični komad željeza i smatramo da je on u spoju morao biti ostavljen za vrijeme izgradnje Piramide, te da nije mogao biti umetnut nakon što je ona dovršena. - S. Andrews; James Mash, građevinski inženjer”

Zbog njegove iznimne jedinstvenosti, neki su bili skloni sumnjati u vjerodostojnost spomenuta komada željeza; no profesor Flinders

Petrie u potpunosti ju brani. - „Svjedočanstva o njemu vrlo su precizna; osim toga, na njegovoj se hrđi nalazi sloj numulita, što dokazuje da je godinama bio zakopan iza bloka numulitskog vapnenca (od kojega je napravljen veliki dio središnje zidne konstrukcije Piramide) pa se, dakle, bez sumnje radi o drevnom predmetu. Zbog toga se nedvojbeno radi o izvornom komadu metala, koji su upotrebljavali graditelji Piramide.“

U Bibliji se, prije Potopa, spominju oni koji kuju željezo - Post. 4: 22.

British museum dobio je taj izvanredan predmet, zanemariivši ga i potcijenivši njegov značaj zato što se radilo o jedinom ikada pronađenom komadu željeza. No taj jedinstveni komad - koji je za buduća pokoljenja sačuvan jer je tisućljećima ležao u žbuci koja ga je zaštitila od oksidacije i raspadanja u prah - dokazuje da je željezo postojalo u vrijeme za koje se smatra da se u Egiptu znalo samo za bakar! Dublje značenje ovoga komada željeza moglo bi odgovarajuće odgovoriti na već dugo otvoreno pitanje o materijalu od kojeg je bilo napravljeno oruđe za zidarske radove.

Kao što smo ranije spomenuli, ustanovljeno je da je Kovčeg u Kraljevoj dvorani bio isklesan pomoću dljeta i svrdla. Petrie je spomenuo znakove koji na to ukazuju, kao i vodoravne brusne linije. On misli da su graditelji upotrebljavali brončane pile s draguljima umetnutim u zupce, o čijem postojanju nagada zbog zelenih mrlja na rezovima i zrnaca pijeska koji se u njima nalaze. Prema Petrieu, bilo bi jednostavno prijeći s pravocrtnog piljenja na cjevasto svrdlo promjera do 45 cm (najmanja rupa pronađena u granitu ima promjer od 5 cm).

Osim toga, nadalje procjenjuje da je, kako bi se uspjelo izbušiti rupu, na oštricu svrdla trebalo vršiti pritisak od 1 ili 2 tone.

John i Mortom Edgar bili su engleski svećenici. Početkom dvadesetoga stoljeća, za vrijeme njihova putovanja u Egipat radi istraživanja Velike piramide, pronašli su brojne komade kamenja probušenog s najmanje dvije rupe velikog promjera. Namjena tih komada granita s brojnim rupama još uvijek predstavlja nepoznanicu, jednako kao i sposobnost da se te rupe izbuše s pomoću cjevastog svrdla s vrhom od dragog kamena. Bilo bi logičnije smatrati da je oruđe za bušenje i rezanje bilo napravljeno od željeza s vrhom od dragog kamena, budući da bi željezo moglo izdržati statičnu silu pritiska od 2 tone, potrebnu u procesu rezanja.

Bakar, bronca ili željezo postaje još jedno u nizu pitanja s popisa zagonetki Velike piramide.

Prosudbu o svakoj i o svim zagonetkama Velike piramide ne treba donositi dok se ne pronađe nepobitan dokaz; nagađanje o onome što je moglo biti nije ništa drugo doli uzaludan trud. Većina teorija o Velikoj piramidi iznosi zaključak da je Piramidu smišljeno i namjerno sagrađila neka drevna civilizacija kako bi zabilježila i pohranila svoje znanje, te ostavila proročanstva s pomoću kojih bi budući naraštaji mogli napredovati i doseći krajnji cilj: univerzalnu mudrost.

KOMORE I PROLAZI PREMA BUDUĆNOSTI

Velika Piramida je, poput tihe zagonetke koja u Egiptu postoji od početka zabilježene povijesti, neprestano zaokupljala i izoštravala umove znanstvenika, filozofa i laika. Odnos između vanjskih mjera Piramide i našeg svemira, sasvim, prirodno dovodi um koji se propituje do razmatranja mogućnosti o tome da dimenzije Piramide ne predstavljaju tek puki slučaj.

Masoudi, arapski povjesničar iz oko 900.posl.Kr., tumači da je Piramida izgrađena kako bi se obuhvatila sva umijeća i znanja poznata njezinim graditeljima: znanje o zvijezdama i njihovim putanjama, povijest i kronika prošlih vremena, te predviđanje onoga što će se tek dogoditi. Tvrdi da je vidio stare zapise u kojima se o Piramidi govori kao o pažljivo osmišljenom i brižno izgrađenom spomeniku koji predstavlja temeljne prirodne zakone, kao i kodeks mudrosti drevnih naroda.

Uznemireni Masoudijevim tvrdnjama i privučeni očitom znakovitom vezom između dimenzija Piramide i kozmologije svijeta, istraživači su u 19. stoljeću počeli pažljivije proučavati Veliku piramidu. Ako je, primjerice, veza Velike piramide i astronomije valjana, mogao bi čak i postojati način za točno odrediti kada je Piramida izgrađena.

Sir John Herschel, sin Sir Williama Herschela koji je otkrio planet Uran, početkom 19. stoljeća pretpostavio je da faze izgradnje Velike Piramide treba povezati s tadašnjim položajem zvijezda s kojima se ona nalazila u savršenoj ravnini, a koji je odredio i osobit položaj hodnika u njezinoj unutrašnjosti. Svoju je pretpostavku temeljio na vlastitoj teoriji o tome da je silazni hodnik služio kao tunel iz kojega se mogla vidjeti polarna zvijezda, sagrađen u ravnini s njom.

Sir John Herschel započeo je raditi proračune kako bi ustanovio može li odrediti o kojoj se polarnoj zvijezdi radi i kada se ona mogla nalaziti u ravnini sa silaznim hodnikom. Odredio je da silazni hodnik pokazuje prema Alphi Draconis (ili Zmajevoj zvijezdi), te da je vrijeme takova događanja bila godina 2170.pr.Kr. Drugi datum kada se Alpha Draconis nalazila u ravnini s kutem nagiba prolaza bila je 3440.pr.Kr. Međutim, 3440.pr.Kr. nije se "uklapala" u procjene s početka 19. stoljeća, prema kojima je Piramida bila izgrađena prije nekih 4000 godina. Zbog toga su Sir John i njegove pristaše bili prilično uvjereni u to da godina 2170.pr.Kr. predstavlja točan datum izgradnje Piramide, mada su egiptolozi smjestili taj događaj između 4760. i 3360.pr.Kr.

Piazzi Smyth je, uzevši u obzir tada aktualno neslaganje između Sir Johnovog datuma i onoga kojeg su odredili egiptolozi, analitički pristupio tom problemu. Primjena logike i opsežno poznavanje astronomije omogućili su mu da potvrdi kako je godina 2170. posl. Kr. doista točan datum. Zapitao se zašto je ulaz u hodnik napravljen pod tako malim kutem (26°) da bi se nalazio u ravnini s relativno nebitnom polarnom zvijezdom, Alphom Draconis. Daljnje razmišljanje dovelo ga je do pretpostavke da je hodnik možda na taj način sagrađen kako bi se istodobno nalazio u ravnini i s manjom i s većom polarnom zvijezdom.

Piazzi Smith logički je pretpostavio da mora postojati značajna zodijačka ili ekvatorijalna zvijezda s kojom je prolaz i s južne strane poravnat. Ustanovio je da se radi o zodijačkoj grupi zvijezda zvanj Vlašići (Plejade), čija je glavna zvijezda Alcyon ili Eta Tauri. Prema Smythu, u vrijeme kada se Alcyon nalazio točno iznad vrha Piramide, Zmajeva zvijezda bila je 12 polarnih sati ispred njega i u savršenoj ravnini s prolazom. Takav se odnos između spomenutih zvijezda događa jednom u svakih 25 827 godina, odnosno u jednom sideričkom ciklusu. Budući da su se zvijezde u tom položaju našle u jesen 2170. pr. Kr., to je razlog zbog kojega je kut silaznog hodnika napravljen onako kako jest. U današnje vrijeme, međutim, nije potvrđeno niti kada je započela niti kada je završena gradnja Piramide. Čak ni ispitivanja s pomoću ugljika nisu dala zadovoljavajuće rezultate.

Koncem 19. stoljeća počela se razvijati nova grana piramidologije zvana "piramatologija". Riječ je o proučavanju značenja Velike piramide s pomoću matematičkih proračuna.

Piramatolozi polaze od izvjesnih nedokazanih pretpostavki, pokušavajući ih potvrditi matematičkom ekstrapolacijom mjerenja Velike piramide.

Iako je ovaj sistem bio pun prijevara i netočnosti, također je pružio uvid i u povijest Piramide i u način na koji je izgrađena. Na primjer, ja dovodim u pitanje pretpostavku da je Piramida izgrađena u doba IV. dinastije i smještam taj događaj u još ranije vrijeme, budući da su čak i za IV.dinastije Egipćani Piramidu smatrali drevnim čudom (Stela inventara - vidi 6. poglavlje). Uzme li se u obzir Herschelov zaključak o zodijačkoj vezi dvaju zvijezda, Alphe Draconis i Ete Tauri, neophodne za objašnjavanje ravnine u kojoj leže silazni hodnik i osnovica Piramide, razumno je pretpostaviti da je Piramida izgrađena prije IV. dinastije. Uzmemo li se u obzir piramatologija i neposredne izjave drevnih Egipćana, možemo vidjeti da hodnik nije sagrađen 2170.pr.Kr., kao što se većinom pretpostavlja, nego godine 27 997.pr.Kr., točno jedan siderički ciklus prije 2170.pr.Kr., kada su se dvije zvijezde isto tako nalazile u ravnini.

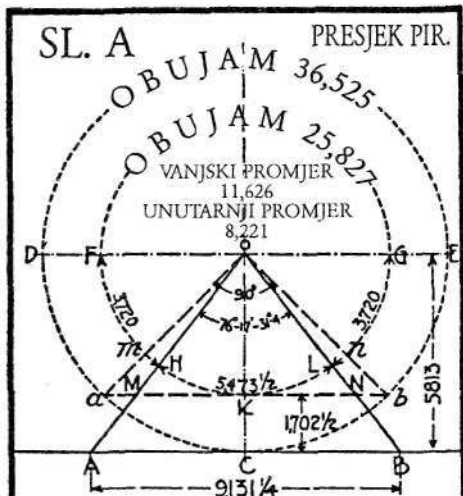
Drugi piramatolozi mogu ići još dalje i pomaknuti taj datum za dva, tri, četiri i više sideričkih ciklusa od 2170., što će dati godine 53 824., 79 651. i 105 478.pr.Kr. Trenutno je zaista nemoguće raspravljati o tim godinama, budući da svaka od njih zapravo predstavlja sporno pitanje čiji se odgovor očekuje potkrijepi određenim činjeničnim dokazom. Nikada se ne može prihvatiti ništa manje od toga. Ipak, piramatolozi su stremili naprijed, tragajući za dodatnom potvrdom u strukturi Piramide, na koju bi mogli ukazati kao na

činjeničnu" istinu.

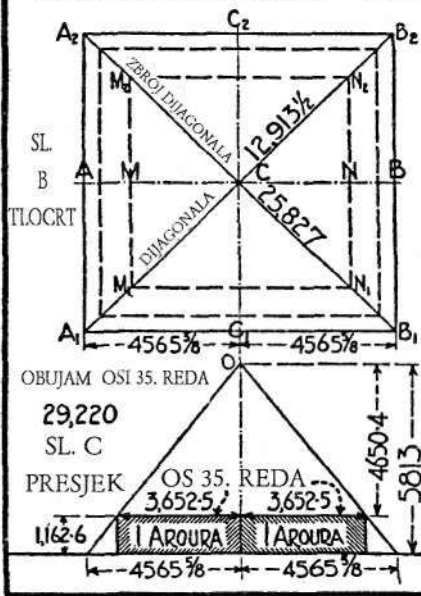
Dužina sideričkoga ciklusa, računa li se ili pokuša odrediti na nekoliko načina, varira između 25 000 i 26 000 godina. S druge strane, piramatolozi su, na temelju principa Johna Taylora prema kojem je jedan piramidni palac jednak jednoj godini, došli do rezultata od 25 826.52 godine. Taj je broj izveden tako što je izmjereno da dužina dijagonale osnovice Piramide iznosi 12 913.26 palaca. Budući da Piramida ima dvije dijagonale, taj su broj udvostručili, ukazavši tako na činjenicu da su Egipćani poznavali sideričku godinu i smislivši naziv „veliki kronološki brojčanik Velike piramide”.

Profesor Hamilton L. Smith istaknuo je da perimetar Velike piramide u razini Kraljeve dvorane iznosi otprilike 25 827 palaca, što potvrđuje pretpostavku da su graditelji Piramide u njezinu geometriju taj broj ugradili mnogo puta kako bi bili sigurni da se ključne točke neće previdjeti.

Profesor Smith osim toga pretpostavlja da, odgovara li vertikalna visina Piramide od 5 813 palaca udaljenosti Zemlje od Sunca, tada vertikalna visina od Kraljeve dvorane do vrha, 4110 palaca, u skladu s tim mora izražavati radijus kruga precesije ekvinocija u godinama.

OBUIJAM OSNOVICE NA DUŽINI AB = 36,525
 OBUIJAM NA VISINI DUŽINE MN = 25,827

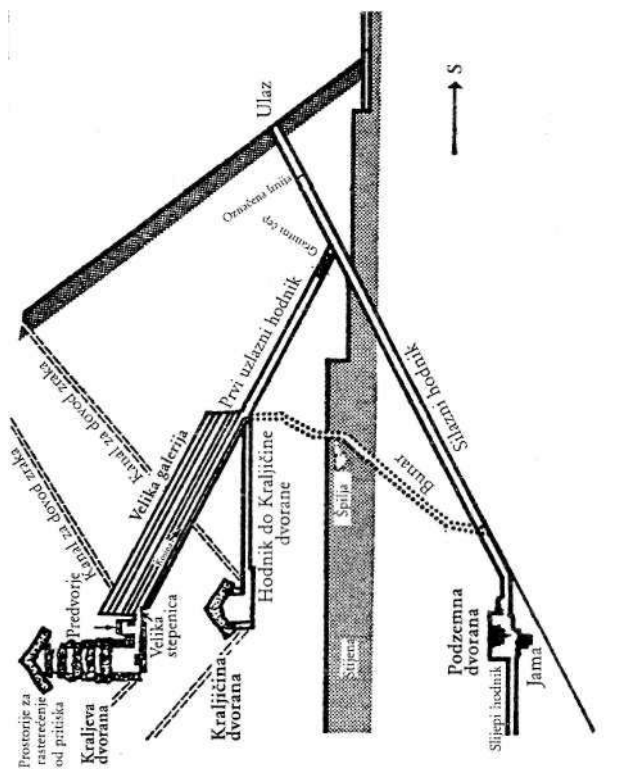
57. Geometrijske i astronomske proporcije Velike piramide

Ukazavši na vezu između mjera Piramide i astrologije, piramatolozi su počeli razmišljati o otkrivanju njezine povezanosti sa svetim ili proročanskim spisima.

Jedan je Englez, Charles Casey, u razgovoru s Piazzzi Smythom izjavio: ". . . osim ako se ne pokaže mesijanski karakter Velike piramide, kao i njezina veza sa znanjem i izgradnjom nadljudskoga porijekla, tvrditi da je "sveta" potpuno je besmisleno. . ." Taj izazov potakao je Smytha na dodatne pokušaje određivanja datuma iz unutarnjih mjera Piramide u svrhu "dokazivanja" da je, iako su cijeli pothvat izvele ljudske ruke, nadahnuće za njezinu gradnju uistinu bilo božanskoga podrijetla.

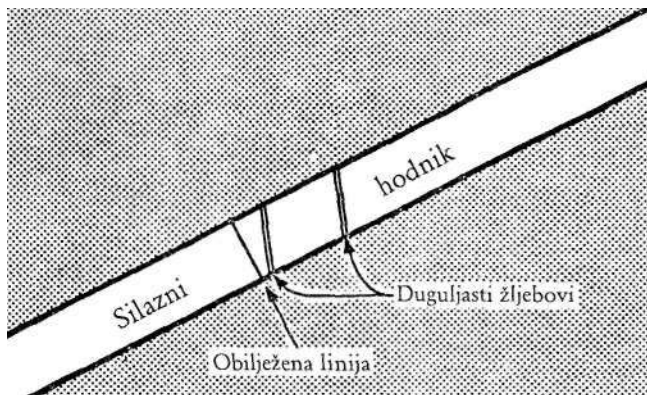
Složenim sustavom logike i filozofske misli, mnogi su piramatolozi zaključili da mjesto na kojemu se spajaju uzlazni hodnik, Velika galerija, otvor Bunara i prolaz do Kraljičine komore označava 1. godinu posl.Kr. Smyth je izmjerio udaljenost od te točke do glavnoga ulaza, ukupno 2 170 palaca, vraćajući se prema njemu niz uzlazni, a zatim dalje uz silazni hodnik, na čijim je zidovima pronašao znakove. Ti su znakovi zapravo obične linije povučene od vrha do dna zida pod pravim kutem s podom. Same linije prošle su nezapaženo sve do spomenuta mjerenja, budući se u njihovoj neposrednoj blizini nalaze dva žlijeba na prolaz okomita, te još dva vodoravna žlijeba. Piazzzi Smyth ocijenio je da se, s pomoću tih žljebova, pokušava skrenuti pažnju na važnost ucrtanih linija. To je, dakle, bila godina 2170. posl.Kr. za koju se dugo tražila potvrda. Međutim, tvrdnja da spojna točka označava l.g.posl.Kr. temeljila se jedino na činjenici da su znanstvenici 19. stoljeća smatrali kako se radi o godini Kristova rođenja,

dok se danas, zahvaljujući preciznijim kronološkim mjerenjima, smatra da se ono dogodilo 4.pr.Kr. Budući da ta ispravka nije imala nikakve veze s piramidologijom, piramatolozi s početka 20. stoljeća preispitali su godinu koju označuje spojna točka i odredili da je to otprilike 30.g.posl.Kr. Zbog toga, u skladu s revidiranom kronologijom, grupa piramatologa vjeruje da je godina 2141.pr.Kr, točnija od 2170.pr.Kr. U stvari, oni tvrde da ucrtane linije označavaju 21. ožujka 2141.pr.Kr.!

58. Datumi zabilježeni u Velikoj piramidi

Udaljenost od linija ucrtanih u silaznom hodniku, do ulaza ukazuje na ljeto godine 2623.posl.Kr. za koju se smatra da je godina u kojoj je započela gradnja Velike Piramide. Zbog toga to postaje polazna točka simboličnog tumačenja: Svaki palac u hodnicima i dvoranama Velike piramide označuje neku godinu u budućnosti ili prošlosti.

59. Ucrtana linija i duguljasti žljebovi u silaznom hodniku

Temeljna činjenica od koje piramatolozi polaze tvrdeći da je Piramida Biblija u kamenu jest da njezine unutarnje dimenzije slijede povijesni tok koji je jasno određen i ne zahtijeva nikakovo tumačenje.

Adam Rutherford, u prvom od pet svezaka djela zvanoga *Pimmidologija (Pyramidology)* piše: "Jedna drevna egipatska predaja kaže da su 'Nacrti za gradnju došli s neba' ili, kako bi mi danas rekli, bili su božanski nadahnuti."

Robert Menzies iz Edinburgha u Škotskoj zaslužan je za pronalaženje kršćanskoga, odnosno mesijanskog, tumačenja

Velike piramide. Menzijeva je ideja da hodnici i dvorane u Velikoj piramidi skrivaju tajne Božjega plana i njegova odvijanja kroz godine. Godine 1865. Tvrdio je da je sustav hodnika zapravo kronološki prikaz biblijskoga proročanstva, u kojemu Velika galerija predstavlja doba kršćanstva, a uzlazni hodnik Mojsijevo doba, dok ostali prolazi označavaju doba krivovjerstva ili poganskih religija, odnosno samo običnu povijest čovječanstva.

Međutim, i puno prije Menziesova Veliku piramidu su izjednačavali s biblijskim proročanstvima. Proučavatelji su Biblije ukazali na činjenicu da je u njoj otkrivena osnovna namjena Velike piramide u Egiptu. Mnoge rečenice u Bibliji zapravo su alegorije koje upućuju na Veliku piramidu, što piramatolozi uzimaju kao dokaz za tvrdnju da je Piramida Biblija u kamenu, te da je Kristova mesijanska misija predskazana barem 22 stoljeća prije njegova rođenja.

Ključna rečenica, na čijem značenju piramatolozi temelje svoje vjerovanje u to da Piramida predstavlja Bibliju u kamenu, nalazi se kod Izaije 19:19 : "U onaj će dan biti žrtvenik Jahvin usred zemlje egipatske i stup posvećen Jahvi blizu granice njegove."

Riječ "stup" prijevod je riječi *mastaba*, koja se može poistovjetiti s riječju "spomenik". Zbog toga se vjeruje da Izaija govori o "spomeniku" u Egiptu, odnosno o Velikoj piramidi.

Riječ "žrtvenik" također se tumači kao "spomenik", budući da se u Bibliji spominju dvije vrste žrtvenika - žrtveni i zavjetni.

U skladu s time, piramatolozi smatraju da riječi "žrtvenik" i "stup" zapravo označavaju "spomenik", odnosno, s druge strane, Veliku piramidu. Jednako tako smatraju da Izaija govori o jednom te istom, a ne o dva različita zdanja.

Gore navedenu rečenicu moglo bi se logički protumačiti kao da govori o žrtveniku sagrađenom negdje usred Egipta, te o jednom potpuno drukčijem spomeniku, stupu, izgrađenom blizu njegove granice. Piramatolozi drže da takvo tumačenje nije valjano, budući da tvrdnja kako dvije spomenute građevine zapravo predstavljaju jednu te istu u stvari uopće nije protuslovna. Njihova se temeljna pretpostavka uistinu se ne može djelotvorno opovrći, budući Velika piramida sasvim očito nalazi u središtu Egipta, u političkom ili ekonomskom smislu. Opet, u isto vrijeme, njezin zemljopisni položaj doista ju stavlja na granicu Egipta, od koje se pijesak Sahare preko afričkoga kontinenta prostire stotinama kilometara prema zapadu.

Još jedna alegorija koja uključuje Isusa Krista i Veliku piramidu ponovno ističe božanski karakter te građevine. Ovo možemo naći u Efežanima 2:20 : ". . . sazidani na pravom temelju - na apostolima i prorocima, a zaglavni kamen je sam Isus Krist."

U stvari, Isusa Krista Biblija na više mjesta naziva živim zaglavnim kamenom, kamenom temeljcem, vršnim kamenom, te čak i samom piramidom, bilo alegorijski ili ne.

One koji žele dalje istraživati dijelove Biblije koji se, navodno, na neki način odnose na Veliku piramidu, upućujem

na slijedeće tekstove : Psalmi 118:22; Izaija 28:16; Rimljanima 9:33; Izaija 8:14-15; Matej 21:42-44; Marko 12:10-11; Luka 20:17-18; Djela Apostolska 4:11; Prva Petrova poslanica 2:4-8; Job 38:4-6 i Zaharija 4:7.

Pretpostavka da je u Bibliji otkrivena osnovna namjena Piramide i da, u stvari, predstavlja Bibliju u kamenu, navela je na potpuno novi pristup pokušaju shvaćanja onoga što danas zovemo božanskim vremenskim planom. U skladu s time, piramatolozi vjeruju da je beskonačna Božja mudrost prikazana s pomoću nekoliko jednostavnih hodnika i dvorana, te da simbolična obilježja Velike piramide i važne vremenske oznake otkrivaju plan spasenja te razna razdoblja kroz koja čovječanstvo prolazi od svoga početka do kraja. Spomenuti piramatolozi protumačili su i odredili simbolično značenje hodnika i dvorana Velike piramide.

U knjizi *Hodnici Velike piramide (Great Pyramid Passages)* John i Morton Edgar jasno su odredili unutrašnju simboliku Velike piramide. Slijedi sažetak njihovih postavki :

1. Silazni hodnik predstavlja svijet na silaznoj putanji prema jami uništenja (Podzemna dvorana). Jama simbolizira Gehenu - stanje smrti iz kojega nema buđenja. Cijeli kompleks predstavlja put od Prvobitna grijeha do smrti.

2. Uzlazni hodnik simbolizira Doba Zakona izraelskog naroda. To je božanski period od 1647 godina, tijekom kojega je cijeli Izraelski narod bio podložan Zakonu. Započeo je odlaskom iz Egipta u prvoj polovici 1615.pr.Kr., kada je prvi put proslavljena Pasha, a završio

razapinjanjem Krista na križ u prvoj polovici 33.g.posl.Kr.

Uzlazni hodnik također simbolizira Savez, koji prije nego blagoslovljeni duhovni život i nebesku baštinu, nudi vječno zemaljsko postojanje i svjetovna dobra. 33 i pol palca prije kraja uzlaznoga hodnika označavala bi smrt i uskrsnuće Isusa Krista, kojima završava Doba Zakona i počinje Doba Evandjelja.

Vjeruje se da Božanski Zakon, koji je prekinuo način života kojega je Savez nudio Izraelcima, predstavljaju granitni čepovi koji potpuno priječe ulaz u uzlazni hodnik. Tako su granitni čepovi postali simbolom Božanskoga Zakona.

3. Vodoravni hodnik koji vodi do Kraljičine dvorane simbolizira život na razini ljudskoga savršenstva, za koji se smatra da će biti dosegnut na kraju tisućljetne vladavine Isusa Krista, dok Kraljičina dvorana predstavlja više razine života na stupnju ljudskoga savršenstva u vrijeme njihove ponovne uspostave, te moguće, ali ne i sigurno, stjecanje vječnog života.

Prema tome, kompleks Kraljičine dvorane i vodoravni hodnik koji do nje vodi predstavljaju razinu savršene ljudske prirode koja omogućava pojedincima slijediti savršeni Božji zakon i, čineći i dalje tako, vječno žive kao ljudska bića.

4. Bunar se smatra paklom i stanjem smrti. On simbolizira Had i stanje smrti iz kojega će se jednom probuditi - kao što prikazuju smrt i uskrsnuće Isusa Krista. Bunar predstavlja jedini put u život i vječnost,

budući da uzlazni hodnik zatvaraju granitni čepovi.

5. Velika galerija simbolizira Doba Evanđelja, vrijeme milosti koje najavljuje dolazak Spasitelja.

6. Kraljeva dvorana simbolizira besmrtnost, stjecanje božanske prirode koja smrt čini nemogućom. To je nebeska baština onih koji su odgovorili na Božji poziv i s Bogom sklopili Savez, prema kojemu će slijediti put Isusa Krista i žrtvovati svoj život.

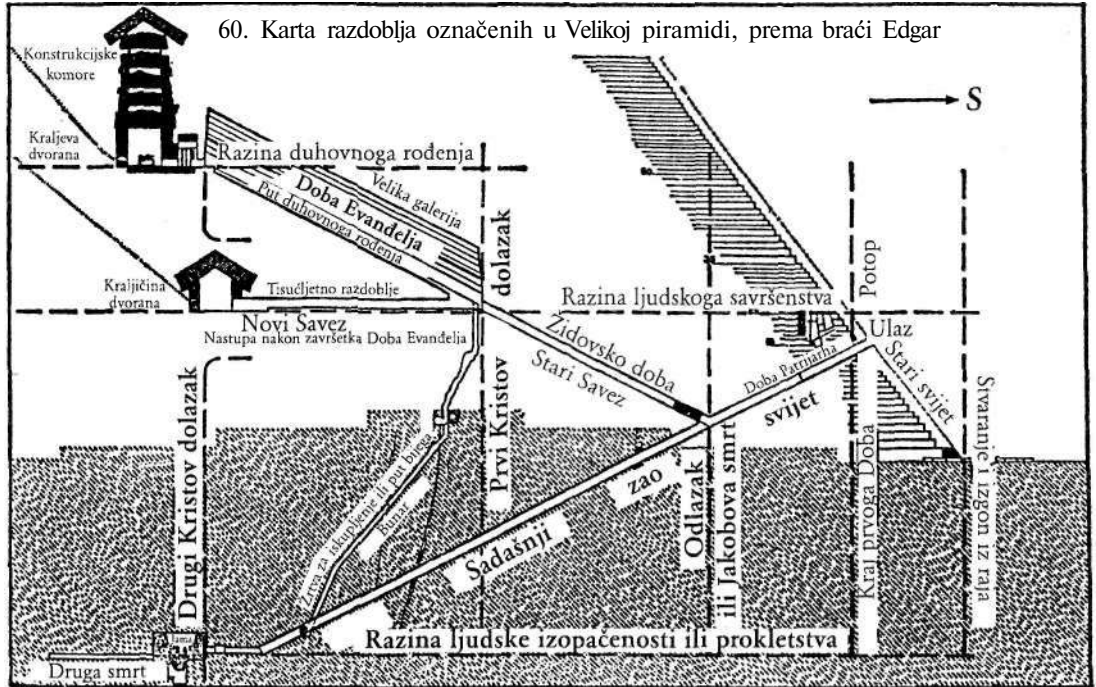
Predvorje koje vodi do Kraljeve dvorane predstavlja Kristov nauk. To je nauk Posvećenja nakon smrti, koje će steći oni koji su se osvrnuli na poziv, a koje je On zauzvrat prihvatio.

7. Velika galerija, Predvorje i Kraljeva dvorana predstavljaju najvišu razinu duhovnoga razvoja i njihovo se značenje izjednačava s onim koje imaju Dvor, Sveti i Presveti u Tabernakulu.

Braća Edgar vjeruju da gore spomenutu simboliku izražava upotreba granita i u Kraljevoj dvorani i u Velikoj galeriji. Oni također tvrde da upotreba granita simbolizira duhovne i božanske stvari ili bića, dok upotreba drugoga kamena simbolizira samo ljudske stvari ili bića.

Adam Rutherford, kojega mnogi smatraju najvećim piramidologom, osnovao je Institut za piramidologiju - jedini takve vrste u svijetu - u Londonu 1940. Do 1941. Institut se, objavljivanjem časopisa *Pyramidology Magazine*, proširio do međunarodnih razmjera. Cilj Instituta je unapređenje znanja

60. Karta razdoblja označenih u Velikoj piramidi, prema braći Edgard

i istraživanja u svim granama piramidologije. Glavna mu je namjera diljem svijeta proširiti saznanja o svim oblicima - znanstvenom, proročanskom i religijskom - velike Božanske objave pohranjene u Velikoj piramidi.

Rutherford tvrdi: "Piramidologija je znanost koja usklađuje, povezuje i sjedinjuje znanost i religiju, te, prema tome, predstavlja mjesto njihova susreta. Kada dođemo do pravilnog razumijevanja i sveobuhvatnoga proučavanja Velike piramide, iščeznut će lažne religije i pogrešne znanstvene teorije, a istinska će se religija i znanost nalaziti u međusobnom skladu."

U prvom od pet svezaka svog djela o piramidologiji, Rutherford upoznaje čitatelja s elementima znanosti i definira termine kojima se piramidologija koristi :

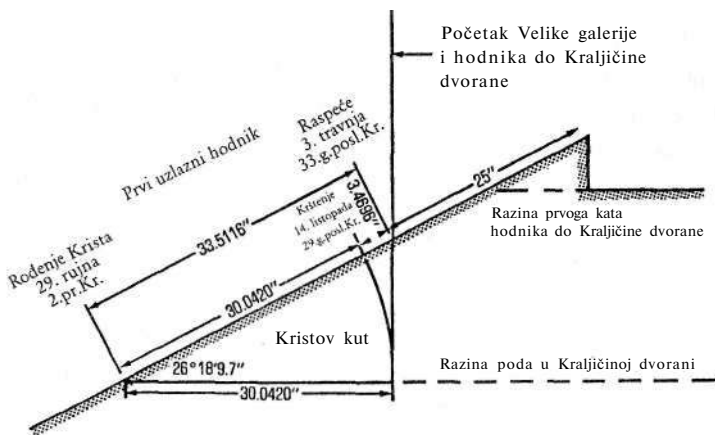
Piramidologija je nova znanost i zbog toga je, na samom početku ovog djela, dobro definirati neke termine. U naše vrijeme modernih istraživanja otkriveno je da Velika piramida iz Gizeha u Egiptu predstavlja nešto više od obične faraonove grobnice. Ustanovljeno je da ovaj ogromni drevni spomenik prikazuje kršćansku religiju s pomoću znanstvenih termina, na način koji najviše odgovara našem suvremenom znanstvenom dobu. Piramidologija je znanost koja se bavi znanstvenim prikazom biblijske istine, istinskoga kršćanstva i božanskoga plana za čovječanstvo na ovom planetu, koje nam pruža Velika piramida. Zato čovjeka koji se bavi ovom znanostu zovemo piramidologom. Međutim, potrebno je odrediti jasnu razliku između piramidologa i piramidista. Piramidist je egiptolog koji se specijalizirao za proučavanje egipatskih piramida odnosno, drugim riječima, stručnjak za egipatske piramide s arheološkoga gledišta.

Tako možemo pronaći ljude koji su dobri poznavaoци piramidologije, ali znaju malo ili gotovo ništa o egiptologiji. S druge strane, egiptolog, ili čak i piramidist, ne mora znati ništa o piramidologiji. Stučnjak piramidolog međutim, poznaje svaki oblik Velike piramide, uključujući i onaj egiptološki, mada njegovo znanje iz egiptologije općenito ne mora biti vrlo široko. Osim nekoliko graditeljskih oznaka, među kojima su datum vladavine i spiralni ornament faraona Khufua (za čije je vladavine podignuta Velika piramida), u Piramidi nema drugih hijeroglifa. Zbog toga nije potrebno poznavati hijeroglife da bi se postalo piramidolog dok je za sve egiptologe, uključujući piramidiste, neophodna vještina u njihovu čitanju. U nekim su slučajevima zidovi u podzemnim dvoranama drugih piramida gusto prekriveni hijeroglifskim zapisima - kao, primjerice, u Unasovoj piramidi u Saqqari, izgrađenoj oko dva stoljeća nakon Velike piramide. Tim Tekstovima piramida, kako ih nazivaju, Velika piramida u potpunosti oskudijeva.

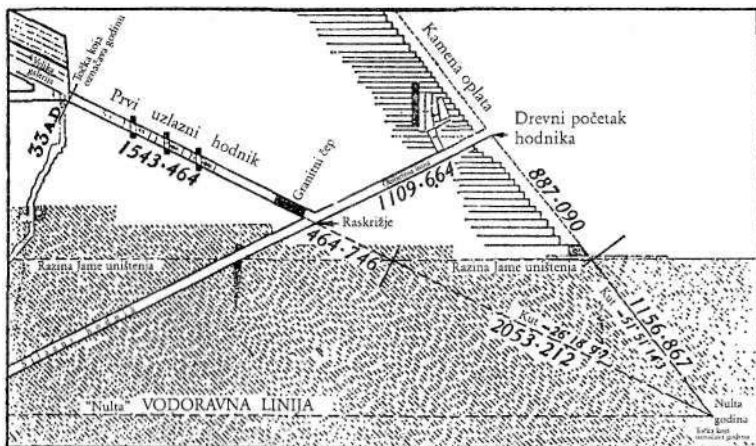
Rutherford je svojoj knjizi želio dodati još jedno poglavlje, ali ga je smrt u tome spriječila. Međutim, njegov sin, James Rutherford, nastavio je obavljati dužnost potpredsjednika Instituta za piramidologiju, pa mu svatko tko želi dobiti detaljnije informacije i pojedinosti o radu Instituta i publikacijama koje izdaje, može pisati na sljedeću adresu :

Secretary
Institute of Pyramidology
31 Station Road, Harpenden
Hertfordshire, AL5 4XB
England

Sve godine koje označavaju unutrašnje dimenzije Velike piramide lako se otkrivaju jednostavnim linearnim mjerenjima. Zabilježeno je da je gradnja Piramide, kao što smo ranije vidjeli, započela godine 2523.posl.Kr., koja se nalazi na ulazu. Rođenje, smrt i uskrsnuće Isusa Krista također su točno određeni, kao što je vidljivo na slici 65. John i Morton Edgar protumačili su da se stvaranje Adama dogodilo 4128.25.pr.Kr., a njegov pad 4126.pr.Kr. Zanimljivo je da godinu koja prethodi stvaranju Adama piramidolozii označavaju kao "nultu" godinu. Smatraju je pretpovijesnom, budući se neposredno nakon te godine čovjek pojavio na Zemlji. Očekivalo se da će spomenuta nulta godina biti pronađena u Piramidi, ali nije označena takva točka u sustavu njezinih hodnika.

61. Kristov kut u Velikoj piramidi

62. Određivanje "nulte" godine

Međutim, početkom dvadesetoga stoljeća, Macdonald, Škot koji je živio u Engleskoj, predložio je da se nulta godina pokuša odrediti produživanjem linije kamene oplate i poda uzlaznoga hodnika. Njihovo čisto geometrijsko sjecište nalazi se u stjenovitoj podlozi ispod Piramide, u potpunoj ravnini s kamenom oplatom. Tu točku prihvatilo se kao prikladnu za označavanje nulte godine, budući je definitivno povezana s Piramidom, a nalazi se i dovoljno daleko od sustava hodnika da bi pokazala kako se ta godina nalazi izvan okvira povijesti čovječanstva. Ako je nula bila jedan element u jednadžbama Egipćana, koji su tako pomno razradili mjere u Piramidi, tada bi trebala biti označena i u njezinim kamenim blokovima. U skladu s tim, izgleda prilično nevjerojatno da je Egipćanima nulta godina bila značajna.

Međusobnu veza biblijskih događaja i linearnih mjera

Piramide, izraženih u palcima, piramatolozi prikazuju i prihvaćaju kao točnu, mada i među njima postoje razilaženja. John i Morton Edgar svoju kronologiju događaja iznose u obliku dijagrama, dok ju Adam Rutherford prikazuje u obliku tablice (vidi Tablicu VI).

TABLICA VI

Sažetak kronologije

(Prema Adamu Rutherfordu u četvrtoj knjizi *Piramidologije*)

PR.KR.

5407 Početak Adamove loze (jesenski ekvinocij)

5177. Loza Setova (rođenje začetnika)

4972. Loza Enosova

4782. Loza Kenanova

4612. Loza Mahalelova

4447. Loza Jeredova

4285. Loza Henokova

4120. Loza Metušalahova

3933. Loza Lamekova

3745. Loza Noina

3265. Počelo 120 godina milosti

3245. Loza Jafetova

3243. Loza Semova

3145. Potop (31. 10.)

3143. Loza Arpaksadova (proljeće)

- 3008. Loza Selahova (Samaritanci)
- 2878. Loza Eberova
- 2744. Loza Pelegova
- 2623. Započeli radovi na Velikoj piramidi
- 2614. Loza Reuova
- 2482. Loza Serugova
- 2352. Loza Nahorova
- 2273. Loza Terahova
- 2143. Rođen Abram (Abraham)
- 2068. Smrt Terahova
- 2068. Abraham dolazi u Kanaan
- 2043. Rođenje Izakovo
- 1983. Rođenje Jakovo (Izraelovo)
- 1893. Rođenje Josipovo
- 1883. Izraelci dolaze u Kanaan
- 1883. Potvrđen Abrahamov Savez
- 1876. Josip prodan u Egipat
- 1863. Josip postaje upravitelj faraonova dvora
- 1854. Izraelci odlaze iz Kanaana
- 1853. i stižu u Egipat
- 1836. Smrt Jakovljeva
- 1783. Smrt Josipova
- 1533. Rođenje Mojsijevo
- 1453. Izlazak Izraelaca iz Egipta
- 1453. Savez na Sinaju (Jahve daje Deset zapovijedi)

1452. Podignut Zavjetni šator
1413. Mojsijeva smrt
1413. Jošua postaje voda
1413. 2 i po plemena dobivaju zemlju istočno od Jordana
1413. Izraelci prelaze rijeku Jordan
- 1413.-1388. Vladavina Jošue (i Starješina)
1413. Padjerihona
1407. Još dva i po plemena dobivaju svoju zemlju
- 1405.-1404. Pedeseta obljetnica Izlaska i Saveza. Preostalih sedam plemena dobiva svoju zemlju
- 1388.-1380 Kušan Rišatajim, kralj Mezopotamije, vlada Izraelom
- 1380.-1340. Otniel, sudac
- 1340.-1322. Eglon, kralj moapski, vlada Izraelom
- 1322.-1242. Ehud, sudac
1242. Samgar, sudac
- 1242.-1202. Sudi Debora (s Barakom)
- 1242.-1222. Izrael pod jarmom Kanaanaca (20 godina)
1222. Kraj kanaanske vladavine
- 1209.-1202. Izrael pod jarmom Midjanaca (7 godina)
- 1202.-1162. Gideon, sudac
- 1162.-1159. Kralj Abimelek, otimač (3 godine)
- 1159.-1136. Tola, sudac (23 godine)
- 1136.-1114. Jair, sudac (22 godine)

- 1132.-1114. Pod jarmom Amonaca (18 godina)
 1114.-1108. Jiftah, sudac (6 godina)
 1109.-1069. (Eli, duhovni sudac, 40 godina)
 1108.-1068. Pod jarmom Filistejaca (40 godina)
 1101.-1091. Elon, sudac (10 godina)
 1091.-1083. Abdon, sudac (8 godina)
 1083.-1069. Nema svjetovnog vladara (Eli je još uvijek duhovni sudac)
 1069.-1058. Samuel, sudac, sam (11^{1/2} godina)
 1058.-1039. Saul, kralj i Samuel, sudac zajedno (18^{1/2} godina)
 1039.-1018. Saul, kralj, sam (21^{1/2} godinu)
 1018.-1011. David, kralj samo Jude (7^{1/2} godina)
 1013.-1011. Išbaal, kralj samo Izraela
 1011.-978. David, kralj cijelog Izraela i Jude (33 godine)
 978.-938. Salomon, kralj cijelog Izraela i Jude
 974.-968. Podignut Hram u Jeruzalemu
 938. Kraljevstvo podijeljeno na Izrael i Judeju

Dolje navedene godine su godine stvarne vladavine (ne godine stupanja na prijestolje) spomenutih kraljeva. Godina vladavine u Izraelu počinje u mjesecu nišanu (proljeće), a u Judeji u tišriju (jesen).

Kraljevi Judeje

PR.KR.

938.-921. Roboam

Kraljevi Izraela

PR.KR.

938.-916. Jeroboam I

916.-914. Nadab

921.-918.	Abijam	914.-892.	Basa
918.-915.	Abijam/Asa	892.-890.	Baša/Ela
		890.-888.	Ela
915.-877.	Asa	888.-886.	Zimri/Tibni/Omri
		886.-879.	Omri
877.-874.	Asa/Jošafat	879.-874.	Omri / Ahab
874.-852.	Jošafat	874.-857.	Ahab
		857.-855.	Ahab / Ahazja
		855.-852.	Ahab / Joram
852.-844.	Joram	852.-850.	Ahazja / Joram
844.-843.	Ahazja	850.-843.	Joram
843.	Jehu je pogubio i Ahazju Judejskog i Jorama Izraelskog		
843.-837.	Atalija	843.-815.	Jehu
837.-797.	Joaš	815.-800.	Joahaz
797.-791.	Amasja	800.-798.	Joahaz/Joaš
791.-768.	Amasja / Uzija	798.-793.	Joaš
768.-751.	Uzija	793.-782.	Joaš/Jeroboam II
751.-739.	Uzija / Jotam	782.-752.	Jeroboam II
739.-735.	Jotam		Zaharija (6 mjeseci)
735.-731.	Jotam / Ahaz		Salum (1 mjesec)
731.-728.	Ahaz	751.-741.	Menahem
728.-715.	Ahaz / Ezekija	741.-739.	Pekahja
715.-695.	Ezekija	739.-731.	Pekah
695.-686.	Ezekija / Manaše	731.-722.	Hošea

- 686.-640. Manaše 722. Pad Samarije
- 640.-638. Amon Kraj Izraelskoga kraljevstva
- 638.-607. Jošija
Joahaz
(3 mjeseca) 670. Završeno preseljenje
Izraelaca u progonstvo u
Asiriju
- 606.-595. Jojakim
Jojakin (3 mjeseca)
- 595.-585. Sidkija
585. Pad Jeruzalema
Kraj Judejskoga kraljevstva
585. Završeno preseljenje Zidova u progonstvo u
Babilon
580. Zidovi iz Egipta preseljeni u Babilon
572. Ezekijelova vizija Hrama
- 572.-571. Zadnja zabilježena Godišnjica izlaska (ali nije
proslavljena)
559. Jojakin pušten iz tamnice u Babilonu
537. Pad Babilona nakon 70 godina vladavine, od 607.
do 537. (često se pogrešno navodi 609.-539.)
Započinje vladavina Perzije
534. Prvi povratak Zidova iz Babilona u Svetu Zemlju,
70 godina nakon što je 604.pr.Kr.
započelo njihovo Sužanjstvo
Obnova Bogoslužja

520. Započela ponovna gradnja Hrama u Jeruzalemu
Završeno sedamdesetgodišnje razdoblje Božje
srdžbe na Judeju (590.-520.)
515. Hram u Jeruzalemu ponovno sagrađen i
posvećen 70 godina nakon uništenja 585.
458. Drugi povratak Zidova iz Babilona u Svetu
Zemlju
Obnova Jeruzalema i ponovna izgradnja gradskih
zidina koji su, doduše, nešto kasnije djelomično
srušili neprijatelji
445. Nehemija dolazi u Jeruzalem, ponovno gradi
uništeno i završava gradski zid u 52 dana
433. Nehemija ponovno pohodi Perziju (zadnji
datirani događaj u Starom Zavjetu)
409. Završena obnova Jeruzalema; kraj prvih 7
„tjedana" (49 godina) iz Danijelovog
proročanstva o 70 tjedana
331. Bitka kod Arbele; kraj perzijske vladavine
Grčka (Makedonija) postaje vladajuća sila
323. Smrt Aleksandra Velikog; Grčko Carstvo
podijeljeno na 4 dijela
146. Grčku smlavio Rim, koji sada postaje vladajuća
sila
30. Egipat, zadnje od 4 grčka Kraljevstva, postaje
rimska provincija
2. Rođenje Krista

G.POSL.KR.

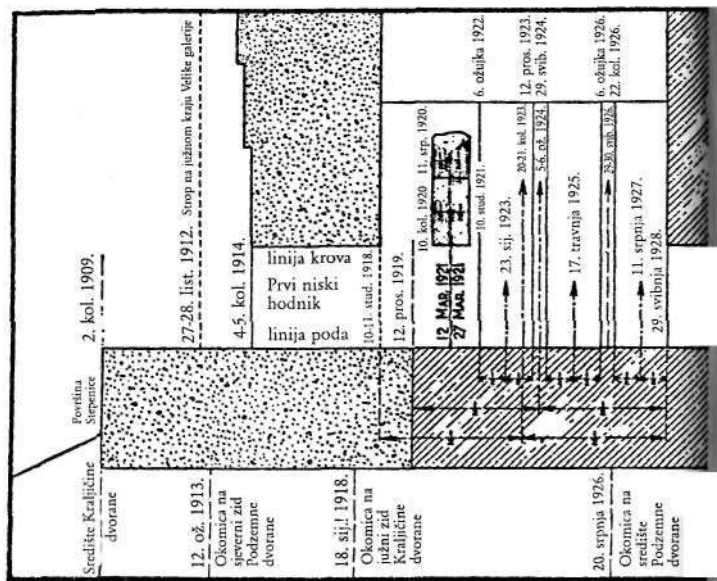
- 29. Krštenje Kristovo
- 33. Kristovo raspeće, uskrsnuće i uzašašće na Nebo
- 66.-73. Rimljani ratuju s Zidovima
- 70. Pad Jeruzalema i uništenje Hrama
- 73. Pad Masade; kraj sedmogodišnjeg rata s Rimljanima
- 132.-135. Bar Kohbina pobuna. Razoren Jeruzalem
- 476. Pad Zapadnog rimskog Carstva
- 533. Dekret cara Justinijana I kojim rimskog biskupa (kasnije prozvanog Papa) proglašava "glavarom svih crkvi i svih svećenika Božjih" u cijelom carstvu
- 536. Justinijan šalje vojsku da protjera Ostrogote koji su zauzeli Rim
- 538. Iz Rima protjerani svi neprijatelji i započinje dominacija rimske katoličke Crkve
- 622. Hidžra; uspostava muslimanske moći; početak muslimanskog kalendara
- 637. Jeruzalem dolazi pod muslimansku vladavinu
- 643. Završena Omarova mošeja u Jeruzalemu
- 688.-691. Izgrađene Kamena palača i mošeja al-Aqsa
- 820. Kalif Al Mamoun otvara Veliku piramidu; otkriveni svi gornji prolazi i komore
- 1440. Izumljen tiskarski stroj
- 1453. Pad Istočnog rimskog Carstva
- 1519. Magellan oplovio svijet

Pronalaženje određenih točaka koje potvrđuju biblijske događaje bila je relativno teška zadaća, no ipak lakša od pokušaja utvrđivanja događaja koji se u povijesti čovječanstva tek trebaju zbiti, kao što proriču ukupne unutrašnje mjere Piramide.

Omjer 1 godina jednako 1 palac očito vrijedi sve do završetka Velike galerije. Iza južnog zida Velike galerije jedan piramidni palac više ne odgovara jednoj godini, a postoje svi znakovi koji ukazuju na to da vremensko trajanje treba skratiti.

William Reeve iz Toronta u Kanadi objavio je 1909. godine brošuru u kojoj predlaže da se vremensko mjerenje prema Piramidi skрати tako da jedan palac odgovara jednom mjesecu, te da se ta mjerna jedinica upotrebljava od završetka Velike galerije. Zadnji jasno označen datum u Kraljevoj dvorani bio bi, prema ovakvu načinu mjerenja, 20. 08. 1953. Međutim, on ne predstavlja kraj zabilježena vremena mjeri li se iz unutrašnjosti Piramide.

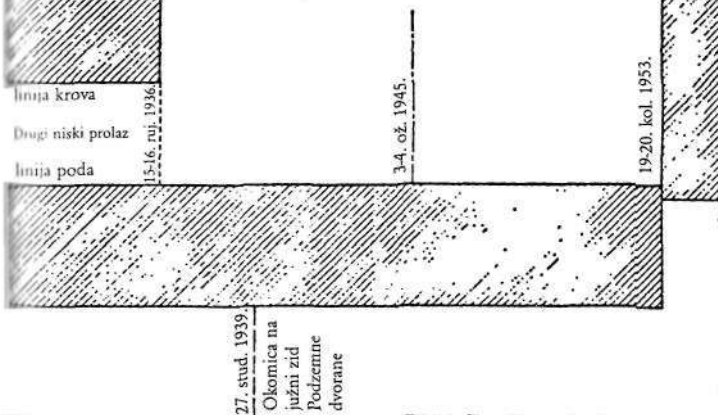
Početak dvadesetog stoljeća mjere Velike piramide protumačene su tako da predskazuju godine značajne za Prvi i Drugi svjetski rat, te druge važne političke, ekonomske, svjetske i slične događaje. Zbog toga je predviđeno da će se u povijesti, počevši od 1953.godine, zbiti neki važan događaj koji će značajno promijeniti budućnost svijeta. Takvo što se, uistinu, možda i dogodilo, ali ne tako očito kao što je predviđeno. Prema tumačenjima nekih piramatologa, trenutno prolazimo kroz "završnu fazu", povezanu s "razdobljem čišćenja svetišta" kao što je spomenuto u Danielu 8 : 13-19.

Stvarni završetak u Piramidi zabilježena vremena pada između srpnja 1992. i rujna 2001. godine. Ti su datumi dobiveni produživanjem okomite linije od kraja Kraljeve dvorane do mjesta na kojem se ona siječe s kompleksom Podzemne dvorane, te računajući od toga sjecišta do završetka slijepoga hodnika. Međutim, postoje značajni razlozi protiv svih datuma i godina proreknutih iz unutrašnjih dimenzija Piramide.

Svaki će matematičar potvrditi činjenicu da se množenjem nekoga broja s konstantnom vrijednošću može, jednostavnim podešavanjem te konstante, dobiti bilo koji iznos.

Kada sat nekog dana pada između 6 poslije podne i 6 ujutro, slijedila se drevna egipatska i hebrejska metoda pomicanja vremena, te su navedeni i dan prije i dan poslije ponoći. Tako je za 3:45 ujutro 5. 08. 1914. navedeno 4-5. 08. 1914.

63. Neki datumi dobiveni mjerenjima od Velike stepenice do daljeg zida Kraljeve dvorane

Uzmemo li, primjerice, nečiji datum rođenja - recimo 27. 09. 1937.- i zbrojimo njegove znamenke, $9 + 27 + 1937$, na kraju ćemo dobiti dvoznamenkasti ili složeni broj 20. Kada se taj broj datuma rođenja pomnoži s 2 000 000 puta 12 - broj znakova zodijaka - dobije se 480 000 000 što slučajno predstavlja broj stanovnika u obje Amerike godine 1967. Iako je ovo iznimno jednostavan primjer, pokazuje točno ono što pristalice klasične antropologije, arheologije i egiptologije nazivaju pukim namještanjem dokaza u svrhu dobivanja potvrde za postojanje nečega što, u stvari, ne postoji.

Ti znanstvenici tvrde da se dimenzije ostalih piramida

također mogu prikazati tako da njihov perimetar prikaže broj dana u solarnoj godini, visina bude u vezi s udaljenošću do Sunca, i slično. Njihovi su argumenti uistinu vrlo prihvatljivi i čovjek do zaključka može doći tek nakon što odvagane dokaze u skladu sa svojim općim uvjerenjem.

Zaključak da je piramida povezana sa svijetom u kojemu je sagrađena, što pak ukazuje na povezanost toga svijeta s astronomijom svemira, logički je ispravan i ne može se pobiti. Nikome se nikada neće moći prigovoriti zbog toga što vjeruje da Velika piramida nije bila tek grobnica, jednako kao što se nikome ne može prigovoriti vjeruje li da se radi samo o običnoj grobnici. Na poslijetku, Piramida ostaje jedno od najvećih dostignuća i djela koja izazivaju strahopoštovanje.

Proriče li Piramida uistinu fizičko uništenje svijeta ili jednostavno korjenitu promjenu u odnosu među ljudima koncem stoljeća? Samo će vrijeme odgovoriti na to pitanje. Ipak, mi možemo nastaviti razmatrati proročanstva za budućnost kako bi utvrdili u kolikoj su mjeri točna.

Metafizičari su izuzetno svjesni činjenice da pojedinci mogu djelotvorno umanjiti utjecaj spomenuta proročanstva, dovedu li ljudi svijeta zajedničkim nastojanjima do konstruktivne, a ne destruktivne promjene. Zbog toga svatko od nas treba preuzeti odgovornost za ono čime može pridonijeti ispunjenju toga proročanstva i tako dovesti do preporoda, a ne do konačnoga uništenja.

Ipak, iznenadni kraj vremena koji proriče Velika piramida ukazuje na svršetak jednog divovskog i početak novoga ciklusa,

kojim unutrašnje dimenzije Velike piramide ponovno započinju. Piramida će još jednom proreći sve značajne datume i događaje koji će se dogoditi u tom novom ciklusu, budući da ona sama predstavlja simbol zakona stvaranja koji, pak, određuju našu povijest.

Prema svim logičkim mjerilima izvedenim iz podataka koje pruža Piramida, zaključuje se kako su graditelji u to zdanje uistinu ugradili zbroj svojega znanja, dakle i vlastita proročanstva.

Tijekom cijele zabilježene povijesti, proroci i nadareni pojedinci uspješno su prorekli važne datume i događaje. U sljedećem ćemo poglavlju vidjeti tko su bili neki daroviti pojedinci, što su prorekli, u kakovom su odnosu njihova proročanstva s onima prikazanim u Velikoj piramidi, te koja od njih odgovaraju proročanstvima iz Piramide.

ŠAPAT PROŠLOSTI - KLJUČ BUDUĆNOSTI

Pri izražavanju i bilježenju proročanstava uvijek su se upotrebljavali simboli, pa oni predstavljaju i ključ za tumačenje proročanstava Velike piramide.

Upotreba simbola stara je gotovo kao i čovječanstvo. Na brojne različite i lukave načine njima se zapisivala Istina, a znanje o drevnim tajnama laicima se uvijek otkrivalo samo putem simbola.

Upotreba simbola zadovoljila je i potrebu za skrivanjem svetih istina od neupućenih i potrebu za jezikom kojim su se služili oni koji su ga mogli razumjeti. Bezoblična božanska načela uvijek se prikazuju simbolima.

Najjednostavnije rečeno, simbolizam je jezik kojim se izražava priroda. Mudri ljudi s poštovanjem proniču u veo simbola i imaju jasnu viziju stvarnosti. Neznalice, pak, budući su nesposobne razlikovati istinu od laži, vide samo svijet čudnih znakova i likova.

Sva učenja o drevnim tajnama imala su svoje vlastite svete simbole, čije su tajne bile poznate samo iniciranima i o kojima se govorilo isključivo u tajnom svetištu. Učitelji su smatrali da je svetogrđe raspravljati o svetim božanskim tajnama vječne Prirode svjetovnim jezikom.

Tajni ili sveti nauk u pravilu se treba izraziti simbolima ili tajnim jezikom. Vjeruje se da takav sveti ili hermetični jezik simbola utjelovljuje Velika piramida. Tijekom vremena simboli su se izražavali u različitim oblicima, kao što su pisani i govorni, slikovni, numerički, muzički i akroamatski (parable i alegorije koje se smatra najistančanijim od svih simbola), kao i putem proizvoljnih, kodiranih i mješovitih simbola.

Navikli smo na simbolički govor koji nam pruža priliku za razvoj vlastitih mentalnih sposobnosti. Najpoznatiji simbolički govor, odnosno izgovorena proročanstva, poput onih iz Delfa, Dodone, Trofonijevih ili Latoninih, zabilježena su u ranoj grčkoj povijesti.

Proročanstva iz Delfa bila su poruke ili odgovori na pitanja koje je bilježilo petero svetih ljudi, predajući ih zatim mudracu proročišta da ih protumači i primijeni. Nakon toga su objave odnosili pjesnicima koji su ih prevodili u stihove i ode namijenjene narodu.

Delfska proročanstva prenosila su se kroz djevice zvane Pitije. Djevice su bile prikladne vjerojatno zato jer su bile osjetljivije i njihova je emocionalna priroda brže i potpunije odgovarala. No, što je još važnije, one su se mogle predati cijelim umom. Pitija je sjedila na tronošcu postavljenom iznad

pukotine koja se obično nalazila u špilji iz koje su izlazili opojni plinovi. Pod utjecajem plinovitoga „zanosa" djevica bi zapala u povišeno stanje svijesti, u kojemu je izgovarala riječi proročanstva.

Nostradamus, prorok iz šesnaestoga stoljeća, upotrebljavao je mali mjedeni tronožac. Na njega je stavljao ono za što se obično vjeruje da je bila zdjela s vodom, te je - s pomoću štapa uperenog iznad središta vodene površine - dobivao svoja proročanstva.

Nostradamus je rođen kao Michel de Nostredame u St. Remyu u Provansi, Francuska, u podne 14. 12. 1503. Njegova se obitelj obratila sa židovske vjere na kršćanstvo kada je imao devet godina.

Najutjecajnija knjiga među njegovim brojnim studijama bila je *De Mysteriis Egyptorum*, objavljena u Lyonu 1547. godine. Nostradamus je svoja proročanstva bilježio u svescima zvanim *Centurije*, budući je u svaku nakanio staviti stotinu kvartina, stihova od četiri reda. Namjeravao je napisati deset centurija koje bi ukupno obuhvaćale tisuću kvartina proročanstva. Međutim, iz nekoga nepoznatog razloga, *Centurija VII* je nepotpuna i ima samo četrdeset i dvije kvartine.

Nostradamus je živio u doba Inkvizicije, kada je uobičajena praksa Crkve bila optužene za herezu protiv kršćanstva osuditi na mučenje i smrt. Čitao je i tumačio brojne okultne knjige za koje je tvrdio kako ih je kasnije spalio, vjerojatno pokušavajući zavarati Crkvene oce. Kako ga ne bi optužili za čarobnjaštvo, Nostradamus je svoje stihove pisao u šiframa i

služeći se raznim jezicima. Obično se radilo o arhaičnim oblicima francuskoga, grčkog, latinskog i talijanskog, sjedinjenim unutar iste rečenice. Nostradamus tvrdi da je proročanstva namjerno pisao iskrivljenim vremenskim slijedom, kako bi njihove tajne mogli razumjeti samo upućeni. Zbog toga se njegove *Centurije* mogu prevesti na mnogo različitih načina, što izaziva popriličnu zbrku pri pokušaju točnog tumačenja i određivanja kronologije njegovih proročanstava.

Velika razdoblja, osim značajnim umjetničkim i znanstvenim postignućima, obiluju i pronicljivim vizijama svojih proroka. Zanimljivo je istaknuti da je Nostradamus (1503-66) bio suvremenik Michelangela (1475 - 1564) i Leonarda da Vinci (1452 - 1519), te je prilično moguće da su sva trojica tajno znanje stekli iz istoga ili istih izvora.

Erika Cheetham je u knjizi *Nostradamusova proročanstva*, prvi put objavljenoj u Velikoj Britaniji 1973. godine, napravila dobar posao proniknuvši u proročanstva za koja se dugo smatralo da su nedokučiva, a njezini književni prijevodi izuzetno su prosvjetljujući. Prema njezinom prijevodu kvartina 1 i 2 iz prve *Centurije* (I, 1, 2), Nostradamus se, potpuno sam, noću zatvarao u svoju radnu sobu. Stavio bi nešto na svoj tronožac i vodom poprskao rub odjeće i stopala. Iz praznine bi doprlo malo svjetla, te je Nostradamus štap u svojoj ruci stavljao točno između nogu tronošca. Začuo bi glas i osjetio da je Bog s njime u sobi.

Mišljenja sam da je predmet koji je Nostradamus stavljao na tronožac bio kristal a ne posuda s vodom, kako se obično

vjeruje. Slika koju sebi predočavam na temelju opisa ove scene zapravo je jednaka onoj koju je opisao dr. Ray Brown kada je pronašao kristalnu kuglu u potopljenoj piramidi iz Bermudskog trokuta (Vidi poglavlje 10). U oba se opisa na pijedestalu nalazi neki predmet, vrlo sličan štapu ili palici.

Nostradamusova predviđanja za kraj ovoga i početak novog stoljeća po mnogo čemu nalikuju onima iz Velike piramide. Šifra kojom se Nostradamus služio prilikom bilježenja godina temelji se na astrološkim znakovima, koje je jako dobro poznao.

Osobno iz njegovih *Centurija* dobivam sliku velike katastrofe nakon koje dolazi rat koji slijede manji ratovi; tada dolazi dugo mirno razdoblje i na kraju još jedan rat. Tajne koje iznosi u kvartinama svake *Centurije* ne moraju nužno biti kronološke prirode i poredane vremenskim slijedom. Zbog toga u sljedećoj priči koju sam sastavio navodim *Centurije* i stihove na kojima temeljim svoje tvrdnje.

U svojim proročanstvima Nostradamus tvrdi da se nalazimo u zadnjem ili konačnom razdoblju od sedam tisuća godina, koje je započelo 1555.g.posl.Kr. (I, 48). U tom posljednjem ciklusu od sedam tisuća godina doći će do velikog rata, a na njegovu će završetku mrtvi ustati iz svojih grobova (X, 74). Spomenuti veliki rat dogodit će se oko 2000. godine, a zbog nuklearnoga razaranja koje će ga pratiti na Zemlju bi se mogla spustiti četrdesetgodišnja kiša, nakon koje nastupa četrdeset godina suše (I, 16-17). Četrdeset kišnih godina moglo bi biti odgovorno za strašne poplave na Srednjem Istoku. Te će poplave biti tako velikih razmjera da će preplaviti

Portugal, Španjolsku, Francusku, Švicarsku i Italiju (111,12 i VII, 16).

Početak 1981. dvojica vođa, moguće Arapi, postat će istaknute političke i vojne figure, a simbolične boje njihovih zemalja bit će plava i bijela. (II, 2 i IX, 73). Ta će se dvojica vođa sprijateljiti i možda ujediniti, stvorivši tako još veću silu (II, 89). Oko 1987. oni će ili zaratiti jedan s drugim, ili zajedno krenuti u rat napadajući Egipat, Iran i Tursku (IV, 25; i VI, 80).

Između sadašnjeg vremena (1976., op. prev.) i 2000. godine pojavit će se nova zemlja na Srednjem istoku blizu Sirije, Jordana i Izraela, a vlada te nove zemlje bit će među onim vladama koje će pasti koncem stoljeća (III, 97). U spomenutom će razdoblju na drugoj hemisferi nastati još jedna nova zemlja, čiji glavni grad Nostradamus naziva novim gradom. Taj će grad posjetiti strani dužnosnik. Njegova će prisutnost prema novoj zemlji biti izdajnička, jer će ju željeti osvojiti; to će završiti ratom u kojem će gradska zaliha vode biti zatrovana sumporom. Sve će okončati potresi izazvani vulkanskim erupcijama 10. 04. (IX, 93; X, 49; VI, 97; I, 87; IX, 83; i VI, 5), koji će razoriti novi grad

Oko 09.mj. 1995., u vrijeme kada će se spomenuti ratovi razbuktati, gledanjem prema nebu predskazat će se velike promjene na Zemlji. Navikao na relativno dugo mirno razdoblje prije početka sljedećeg rata, čovjek neće moći shvatiti pustošenje do kojega će doći posebno na Zapadu, te će za to kriviti Boga (I, 59 i I, 91).

Meteor ili kometa, oko 09.mj. 1999., sudarit će se sa Zemljom, a u isto će vrijeme izbiti veliki strašni nuklearni rat (II, 46, 62, 91 i X, 72). Proročanstvo je da će se nuklearni rat nastaviti 2044. godine - prvi će val trajati jedan tjedan, a za otprilike devet mjeseci rat će zahvatiti cijelu zemaljsku kuglu (V, 90; II, 41; i VI, 5). Definitivno se radi o nuklearnom ratnom razaranju, budući je Nostradamus vidio toplinu nalik sunčevoj, koja će djelomično skuhati ribe, te ljude koji ih jedu zbog nestašice hrane (II, 3).

Dok sukobi i dalje bukne, ponovno će se uspostaviti Mongolska sila pod vodstvom čovjeka rođenog u Europi (X, 72 i X, 75).

Nuklearna će eksplozija ubrzati odluku Vatikana da se preseli iz Rima. Kada se to dogodi, Papa koji značajno odstupa od normi ponašanja karakterističnih za svoj položaj vjerojatno će stolovati u novom sjedištu Vatikana. Već nekoliko desetljeća prije preseljenja Vatikana doći će do raskola među kardinalima koji biraju Papu, a govorkanja protiv novog Pape Crkvi će nanijeti nepopravljivu štetu. (11, 41; III, 65; i V, 46).

Budućnost Vatikana, kako ju je predvidio Nostradamus, jest da će Papa Pavao VI biti drugi od petorice Papa koji će se izmijeniti u razdoblju od četvrt stoljeća. Šesti i posljednji Papa bit će iznimno napredan i ne previše po volji Talijanima (V, 92 i VIII, 46).

Malo prije ili nakon smrti Pape Pavla VI, rodit će se tri brata odgovorna za početak velikoga nuklearnog rata (VIII, 17 i 46). Nostradamus je jasno predskazao rođenje ta tri

brata, kao i promjenu u raspodjeli svjetske moći do koje će doći zbog njihove uprave (VIII, 97).

Teško naoružana flota podmornica pojavit će se blizu Italije, a njome će doploviti zapovjednik odgovoran za rat. Zaputit će se u unutrašnjost, donoseći bol svakome tko mu se nade na putu (II, 5 i 29). Osim što će opustošiti gradove, gradiće i sela, rat će uglavnom progutati Francusku, Italiju i Španjolsku, izazvavši veliko nuklearno razaranje (II, 4 i III, 75).

Veći dio svjetske kopnene mase postati će nenastanjiv, a rat će se nastaviti oko zauzimanja nastanjive zemlje. Dvojica, prije blisko ujedinjenih, arapskih voda će se boriti do smrti jednoga od njih, ili će jedan biti ubijen (II, 95). Onaj koji preživi osvetit će smrt svog brata i bit će odgovoran za ujedinjenje Francuske i Engleske na vrlo dugo razdoblje(X, 26).

Sredinom 2002. godine rodit će se novi upravitelj, zaslužan za mir koji će nakon rata zavladata i trajati dugo vremena (VI, 24). Početkom velikog rata Istok će dva puta napasti Zapad. U oba će pokušaja izgubiti, ali i oslabiti Zapad u pomorskim bitkama. U to će nemirno vrijeme čovjek rođen u znakovima Raka, Vodenjaka i Ovna osnovati novu religiju čiji će dan odmora biti četvrtak, a njegova će moć u velikoj mjeri utjecati na Istok.

Svijet će tada doživjeti ili najhladniju zimu u zabilježenoj povijesti ili premještanje polova (I, 50 i X, 71). Rodit će se drugi čovjek - prorok koji će za dan odmora uzeti ponedjeljak,

te biti zaslužan za oslobađanje velikog naroda (II, 28). Na sceni će se također pojaviti i Antikrist koji će kasnije, za vrijeme dvadesetsedmogodišnjeg rata (VIII, 77 i IX, 36), raniti i ubiti tri brata.

Nostradamusova proročanstva za kraj stoljeća izgledaju prilično ozbiljno, no ipak, unatoč svemu što je prorekao, ne dolazi do kraja svijeta. On će, naime, postojati do 8555. godine. Nostradamus ublažava naše bojazni proričući događaje koji slijede nakon 2044. godine.

Predvidio je putovanja na Mjesec, vjerojatno s poljoprivrednim ciljevima. Možda će, kao rezultat tih pohoda, dotični astropoljoprivrednici stvoriti novo voće (IX, 65).

Početak 2769. godine ponovno će izbiti rat. Još kasnije, negdje sredinom 3755., potres ili neka katastrofa mogli bi za posljedicu imati premještanje polova (VIII, 48 i X 67).

Edgar Cayce, poznat kao američki "Spavajući Prorok", u priličnoj mjeri potvrđuje Nostradamusova proročanstva. Cayce je predvidio da će se reinkarnirati 1998. godine i pomoći dolazak novog doba. Nakon toga vratit će se još jednom, kao što je vidio u svom proročkom snu, i ponovno se roditi 2100. nakon preokreta.

Cayce pripovijeda o svojem ponovnom rođenju u Nebraski 2100. godine. Putovao je dugim metalnim brodom nalik na cigaru, koji se kroz zrak kretao velikom brzinom. Vidio je da je New York bio uništen i da se ponovno gradi; Alabama se djelomično nalazila pod vodom, a Norfolk u Virginiji postao je ogroman aerodrom. Tvornice su bile rasute

široj zemlji, a ne centralizirane po gradovima. Kuće su bile napravljene od stakla. Nebraska je postala američka Zapadna obala. Predvidio je i velike preokrete koji su započeli 1968. i nastavili se 1998. godine, a utjecali su na milijune ljudi.

Godina 1998. navodi se u više čitanja. Do tog će vremena svijet zahvatiti brojne korjenite promjene, te geološki i društveni preokreti. Nove zemlje o kojima govori Nostradamus mogle bi biti one za koje Cayce predviđa da se pojavljuju diljem svijeta. Posejdonija će biti prvi dio Atlantide koji će se ponovno uzdići iz Atlantika, a u Pacifiku će se također pojavljivati nove zemlje. Veći dio Japana bit će preplavljen. Na Južnom Pacifiku, u Sredozemlju i u području oko Etne doći će do uzdizanja i potapanja kopna. Gornji dio Europe toliko će se promijeniti, da će se bojna polja Drugog svjetskog rata pretvoriti u oceane, mora i zaljeve.

Američki kontinent će se, u većem ili manjem stupnju, fizički preoblikovati. Sjevernoatlantska obala neće biti na udaru poput Zapadne. Los Angeles i San Francisco bit će uništeni prije New Yorka. Dijelovi države New York, a možda i cijeli istoimeni grad će nestati.

Srednji dio Sjedinjenih Država također će doživjeti fizičke promjene, dok će južni dijelovi obje Caroline i Georgija nestati. To će se dogoditi prvo. Prema Cayceu, vode Velikih Jezera izliti će se u Meksički Zaljev. Područje Velikih Jezera i južni dijelovi Nevade zbog zemljotresa će biti poplavljeni. "Sigurne zemlje" će, prema njemu, biti one koje se nalaze u, ili oko, južnog i istočnog dijela Kanade, Illinois i Indijane, te dijelovi Ohia, Norfolk i Virginia Beacha.

Arktik i Antarktik također će zahvatiti promjene prouzročene erupcijama vulkana, nastale zbog premještanja polova.

Bez sumnje će biti pogođeni i morski putevi, posebno u blizini Davisovih vrata. Morski putevi Libije, Sirije i Egipta, kao i australijski tjesnaci, Perzijski zaljev i Indijski ocean, također će se, prema Cayceu, naći na udaru nadolazećih promjena.

Općenito uzevši, Cayce je predvidio da će kopno nestati u sjevernim vodama Grenlanda. Južna će se Amerika protresti od vrha do dna što će se, prema Cayceu, dogoditi oko 2000. do 2001. godine. On također upozorava na činjenicu da će se mnogi prevariti jer, iako se visoke zemlje mogu činiti sigurnim mjestom na koje bi se u vrijeme katastrofe moglo skloniti, one će potonuti duboko ispod vodene površine.

Od kraja šezdesetih do sredine sedamdesetih godina mnoge zemlje u svim dijelovima svijeta opustošili su potresi koji bi vrlo lako mogli najavljivati budućnost kakvu je predskazao Edgar Cayce. Brojna Cayceova predviđanja pokazala su se valjanima u više nego dovoljno slučajeva da se pokaže istinitost i točnost njegovih proročanstava.

Vjerujem da su proročanstva i predviđanja dio naših života, našega svijeta i našeg svemira. Radi se o fenomenu koji, u najmanju ruku, obuhvaća istine koje se ne mogu poreći, a svoje je mjesto pronašao u svim razdobljima ljudske povijesti.

Sakrivene iza hijeroglifskog pisma Egipćana nalaze se proročke izjave koje potkrepljuju proročanstva Velike

piramide, jednako kao i one poznatih i nepoznatih vidjelaca. Primjerice, za egipatski papirus zvan *Prorokova upozorenja* (*The Admonitions of a Prophet*) smatra se da potječe iz vremena prije Šeste dinastije. U petom spjevu iz tog papirusa nalazi se zanimljiva tvrdnja. Jedan od prijevoda spomenuta odlomka glasi :

Gle, zbog čega on traži? Plah čovjek ne razlikuje se od silovitog; on će na usijanje donijeti mir. Rečeno je: On je pastir svih ljudi. U njegovu srcu nema zla. Njegovo se stado smanjilo, a ipak je proveo dan čuvajući ga. . .

O, ali da je spoznao njihovu prirodu kod prvog naraštaja; tada hi dotukao zlo; digao hi ruku protiv njega i uništio sjeme njihovo i njihovih nasljednika.

U njihovo vrijeme nema kormilara. Gdje je on danas? Spava li? Pazi, možda ga se ne može vidjeti. Kada nas je obavila tuga nisam te pronašao . . .

Drugi prijevod istoga teksta:

Gle, zašto želi promijeniti čovjeka kada se plah ne razlikuje od nasilnoga? Da donese smirenje usijanju rekli bi: „ On je pastir sviju nas; u njegovu srcu nema zla. Njegovo je stado malobrojno ali on provodi dan čuvajući ga." U njihovim srcima je vatra; da je samo spoznao njihovu prirodu kod prvog naraštaja! Tada bi potukao zlo, digao na njega ruku i uništio njihovo sjeme i nasljednike!

U njihovo vrijeme nema kormilara. Gdje je on danas? Spava li? Pazi, njegova se moć ne vidi! Da smo bili nahranjenija te ne bih pronašao, nitko me ne bi pozvao . . .

Oba gore navedena prijevoda, mada se u nekim dijelovima prilično razlikuju, sadrže ono što bi se moglo smatrati jasnim tumačenjima proročanstva o dolasku Spasitelja.

U drugom papirusu zvanom *Neferrohuovo proročanstvo (The Prophecy of Neferrohu)*, koji potječe iz istoga razdoblja, nalazi se zanimljiva izjava o svršetku :

Budite sretni, vi ljudi njegova vremena! Sin čovjeka na visokom položaju postat će poznat za sva vremena. Oni koji bi činili opačine i gajili zle namjere zašutjeli su iz straha od njega. Azijati će pasti pred njegovim mačem, a Libijci pred njegovim plamenom. Neprijatelji podliježu njegovim napadima, a pobunjenici njegovoj snazi. Kraljevska zmija na njegovu čelu za njega smiruje pobunjenike. Pravda će ponovno doći na svoje mjesto, jednako kao i Nepravda koja biva otjerana. Radovat će se onaj koji će to vidjeti i koji će tada služiti kralja. Učen će čovjek proliti za mene vodu kada vidi da se ostvarilo ono o čemu sam govorio.

Drugi prijevod glasi :

Radujte se, o ljudi njegova vremena, sin čovječji postat će poznat za sva vremena! Oni zlih namjera, oni što snuju izdaju, oni će zamuknuti u strahu od njega; Azijati će pasti od njegova mača, Libijci po njegovoj zapovijedi, a izdajice pred njegovom moći, kada zmija na njegovom čelu za njega obuzda pobunjenike.

Red će se tada vratiti na svoje mjesto, a kaos će biti otjeran. Raduje se onaj koji će to moći vidjeti, koji će moći služiti kralju! Mudar čovjek prolit će za mene vino kada vidi da se ostvarilo ono o čemu sam govorio!

Suvremeni prevoditelji hijeroglifa vjeruju da se ova dva teksta mogu protumačiti samo tako da se odnose na faraona iz toga vremena, a ne kao najava Spasitelja. Ipak, gore navedeni odlomci uistinu podsjećaju na način izražavanja u Starom Zavjetu, a to je činjenica koja pruža podršku teoriji da su rukopisi iz jednog dijela Biblije zapravo preoblikovani prijevodi ranijih egipatskih tekstova.

Pri tumačenju proročanstava treba biti vrlo oprezan, kako bi se ono što tek treba doći razlikovalo od onoga što se već dogodilo. U stvari, tumačenje bilo kojeg ezoterijskog materijala treba biti vođeno intuicijom.

Sve oznake i datumi ucrtani u hodnicima i dvoranama Velike piramide u njezinu su unutrašnju strukturu očito uključeni tako da istaknu datume događaja ili ponavljanja ciklusa. Međutim, treba imati na umu da proročanstva Piramide funkcioniraju na način drukčiji od uobičajenoga.

Verbalno proročanstvo obično govori da će se neki događaj dogoditi, ali ne može točno odrediti kada; međutim, Piramida navodi datume događaja, ali ne kaže i što će se tada zbiti. Primjerice, svi se općenito slažu da je konačni datum na koji ukazuju mjerenja unutar Velike piramide rujan 2001. godine; no nitko ne zna zbog čega je on značajan.

Za vrijeme Prvog svjetskog rata piramatolozi su pažljivije promotrili datume koje ističu mjerenja unutar Velike piramide. Postali su uvjereni da je povijesna kronika napravljena bolje nego što se mislilo. Građevinska obilježja između oznaka za 1914. i 1918. godinu su takva da ih se protumačilo kao oznaku "Velikog rata". Istražujući datume koji slijede, piramatolozi

su otkrili razdoblje između 1936. i 1945. koje su protumačili kao još jedan period jada i kušnji, sličan onome Prvog svjetskog rata.

Čovjek, u stvari, nikada ne može biti siguran što neki datum predstavlja, sve dok se određeni događaj ne dogodi i ne postane poznat; datum jednostavno označuje da će se dogoditi nešto od velike važnosti i značaja za čovječanstvo.

Činjenica da je 9.mj. 2001. godine zadnji datum koji se može izračunati iz mjera Velike piramide, uopće ne znači, kao što smo ranije ustvrdili, da se radi o kraju svijeta, nego jednostavno o početku novog ciklusa.

Rodolfo Benavides iz Mexico Cityja u stalno nadopunjavanim izdanjima djela *Dramatična proročanstva Velike piramide (Dramatic Prophecies of the Great Pyramid)* čitateljima predstavlja proročanstva dobivena proučavanjem simbolizma Velike piramide, kao i ona do kojih je došao nadahnut samom građevinom. U kratkim crtama, Benavides tvrdi da bi u razdoblju od 1977. do 1982. godine moglo doći do kataklizme svjetskih razmjera, a možda i do pomicanja Zemljine osi. Veliki, hladan planet približit će se Zemlji, a kao rezultat njihova susreta mogao bi se roditi novi mjesec, otrgnut od tijela našeg planeta.

U razdoblju od 1982. do 1987. Benavides predviđa velike kiše. Polarni ledeni pokrivači otopit će se i možda potpuno nestati, izazvavši podizanje vodene razine za oko 18 m.

Benavides predviđa da će u razdoblju između 1987. i 2001. ludilo i nered uzeti maha, nagovijestivši na kraju povratak u

normalu, novu filozofiju i novog Mesiju. Predskazuje da će 70% stanovništva nestati s lica Zemlje i da će 17. rujna 2001., kada trubač objavi Yom Kippur (Dan pomirbe), početi novo doba bez židovskog naroda odnosno zajednice.

Instituto Raymundo Lulio u Mexico Cityju je mali okultistički centar koji okuplja spiritualiste, a koji je početkom 40-tih godina prereakao nagli porast katastrofi koji će uzeti maha počevši s 1970. godinom. Vodene mase na Zemlji kataklizmu će najaviti godinama prije toga plimnim valovima, potresima i drugim velikim prirodnim silama. Međutim, moći će se spasiti ljudi koji budu razumjeli krizu koja se događa.

Prema tim proročanstvima, Kina početkom 70-tih godina neće biti spremna sudjelovati u ratu, ali ako do njega dođe kasnije, pri kraju stoljeća, ona će sudjelovati i biti kadra uništiti svijet. Čini se da drugi spiritualistički centri širom svijeta uglavnom dijele ovakvu, u osnovi katastrofičnu prognozu.

Sva gore spomenuta proročanstva jako podsjećaju na tekst Novog Zavjeta u zadnjem poglavlju Druge Petrove poslanice, u kojemu govori o katastrofi koja donosi nastanak novog neba i nove zemlje.

Vjerovanje nekih piramidologa, nastalo koncem devetnaestog stoljeća, da Velika piramida predstavlja Bibliju u kamenu, puno se lakše može razumjeti uzmu li se u obzir temelji na kojima vjerovanje počiva. Drevni Starozavjetni spisi, kao i spisi iz Novog Zavjeta, navode proučavatelja Biblije da povjeruje kako su njihovi pisci bili iznimno vidoviti. Neki kažu da je Biblija nebeski nadahnuta Riječ Božja i da je pisac instrument kroz koji su izrečena božanska proročanstva, dok

drugi tvrde da su sami pisci bili proroci koji su mogli predvidjeti budućnost.

Bilo kako bilo, simbolizam Velike piramide ulio je strahopoštovanje piramidolozima zbog njihove vjere u to da je zamisao i izgradnju piramide nadahnuo sam svemogući Bog. Oni nastoje dokazati kako su Biblija i Velika piramida jednake.

U skladu s tim, smatraju da Velika piramida predstavlja planet Zemlju, a njezin vršni kamen koji nedostaje Isusa Krista, Spasitelja i Mesiju koji će doći. Hodnici i dvorane u njezinoj unutrašnjosti označavaju napredovanje duše u zemaljskom životu. Smjer kretanja unutar Piramide ima simbolično značenje. Kretanje prema dolje, na istok ili na lijevo, označava degeneraciju, negaciju i silazak u pakao. S druge strane, kretanje prema gore, na zapad ili na desno, simbolizira prosvjetljenje i besmrtnost. Osim toga, kretanje prema jugu označava dušu koja prolazi kroz vrijeme, a prema sjeveru povratak duše u fizičko postojanje. Vodoravni hodnici simboliziraju stupanj razvoja, a skretanje sa njih čovjeka vodi na drugu razinu, ili pozitivnu ili negativnu, ovisno o smjeru skretanja.

Same dvorane simboliziraju završetak ili konačnu odluku. Razina Kraljičine dvorane smatra se razinom života i mogućeg prosvjetljenja, dok razina Podzemne dvorane označuje smrt i neprosvijetljenu smrtnost. Kraljeva dvorana predstavlja konačni cilj, odnosno sjedinjenje s božanskim.

Kao što poznavanje Biblije, njezinim čitanjem i razumijevanjem, uvećava nečiju vjeru, tako piramidoloz

vjeruju da Velika piramida prikazuje put koji može odabrati čovjekova slobodna volja. Polazeći od postavke da je Piramida Biblija u kamenu, piramidolozi, postavši piramatolozi, u simbolici Velike piramide otkrili su neke događaje vezane uz jasno određene datume.

Treba paziti da se predviđanje ne pomiješa s proročanstvom. Predviđanje je naučena sposobnost koja se razvija nakon promatranja nekog slijeda prošlih događaja. Na taj se način mogu oblikovati određeni zakoni, odnosno utvrditi pravila i red po kojima će se odvijati budući događaji. To jednostavno znači da će postojeći razvoj stvari jasno ukazati na krajnji ishod. Na burzi je, primjerice, dobro poznato da cijena ne može stalno rasti a da se ne očekuje pad vrijednosti dionica. Vrijeme je, također, pojava koja se može predvidjeti. Vremenski prognozeri mogu predvidjeti kakvo će vrijeme biti preko tjedna ili za vikend na temelju vremenskih uvjeta i uzoraka prikupljenih iz prirodnoga okoliša u cijelom svijetu.

Vidovnjaci, spiritualisti i mediji više predviđaju nego što proriču. Mnoga se predviđanja pogrešno smatraju proročanstvima, a kada se predskazani događaj ili stanje ne dogodi, dolazi do razočaranja u proročansku sposobnost te osobe. Proročanstvo je trenutak nadahnuća koji se povremeno događa u životima običnih ljudi.

Sve sam uvjereniji da proročanstva koja se tumače iz Velike piramide nisu proročanstva nego predviđanja utemeljena na povijesnim tokovima, spojena s proročanskim vizijama iz starih rukopisa. Čak i danas piramatolozi «moderniziraju» proročanstva Velike piramide povezujući prošle događaje s u

Piramidi označenim proteklim datumima. Na taj način, navodno, mogu s većom sigurnošću protumačiti proročanstva koja se odnose na buduće događaje i datume kada će se oni dogoditi.

Za mene to nije ništa drugo doli prurušena sposobnost predviđanja jer se, postane li netko prilično vješt u predviđanju, njegova domišljata predviđanja tumače kao proročanstva. Međutim, ima istine u tome da veća točnost predviđanja čovjeka približava proricanju jer je proročanstvo uvijek 100% točno, dok predviđanja to nikada nisu.

Od konca četrdesetih godina brojni piramidolozi kritički su ispitivali i iznova procjenjivali datume iz Velike piramide, a zadnji datum, koji je zabilježio Rutherford, je godina 2979.

Najnovija predviđanja utemeljena na mjerama Velike piramide jesu sljedeća:

- 1979. do 1991.- Svijet će se nagnuti na stranu jer će kataklizma pomaknuti Zemljinu os. Dogodit će se velike klimatske promjene. Javit će se novi duhovni utjecaj koji će prosvijetliti svjetske vode. Kopno će se podizati i tonuti zbog rata, a kiša će izazvati velike poplave.

- 1995. do 2025. - Nastat će novo ljudsko društvo predano duhovnosti, "Kraljevstvo Duha". Erupcije vulkana, električne oluje i druge prirodne nepogode postat će sastavni dio života. Od sada pa do kraja stoljeća civilizacija će i dalje propadati,

doživjevši konačnu propast oko 2025.,
kada će nastati novo civilizirano
društvo.

- 2034. - Znak Mesijinog dolaska pojavljuje se na nebu
- 2040. - Dugo očekivani Mesija vraća se inkarniran u fizičkom tijelu
- 2055. do 2080. - Dolazi do ponovnog materijalnog napretka, uz sve veći porast blagostanja i razvoja
- 2080. do 2115. - Dolazi do novog širenja duhovnosti, a svjesnost ljudske vrste uzdiže se do novih visina
- oko 2116. - Odlazak inkarniranog Mesije koji će se ponovno pojaviti oko 2135. i opet, treći put, oko 2265.

Tumačenje simbolike Velike piramide vrlo je složen posao, u kojemu su moguće brojne varijacije. Mnogi smatraju da su takva tumačenja protuslovna i da jako oskudijevaju detaljima. Kao što smo ranije rekli, Piramida otkriva samo određene datume budućih, nepoznatih i vjerojatno nedokučivih događaja. Pokušaj da se predvide zbivanja koja će se tada dogoditi može se pokazati nerealnim ili netočnim; no, s druge strane, tko zna dokle sežu datumi označeni u Piramidi?

Prividni savršeni sklad Biblije i Velike piramide, o kojemu govore piramatolozi, temelji se na nedostatku datuma u Bibliji

i nedokučivosti datuma iz Piramide. Uvjerljive dizertacije iz prošloga stoljeća, koje Veliku piramidu prikazuju kao Bibliju u kamenu, predstavljaju privlačnu teoriju posebno za tumače Biblije i obične "nedjeljne" kršćane. Zamisao o međusobnoj povezanosti Biblije i Velike piramide je fascinantna.

Predstavlja li Biblija najbolju moguću vezu s tajnim jezikom drevnih civilizacija? Izgleda da se metrika Velike piramide i Biblija mogu prilično lako uskladiti, kao što smo mogli vidjeti u prethodnom poglavlju, pa se čini da Velika piramida proriče događaje onako kako su zapisani u Bibliji. No, je li uistinu tako? Teolozi-laici, sposobni opredijeliti se samo za "za" ili "protiv" u religijskoj raspravi, svjesni su brojnih neslaganja i protuslovlja sadržanih u Bibliji. Poznavatelji crkvenih kanona, međutim, vjeruju da teolozi-laici nisu sposobni za dobru teologiju. Oni vjeruju da je dobra teologija prije ukorijenjena u "zvučnoj" tekstualnoj analizi i upotrebi modernih metoda tumačenja.

Hollywood je isto pridonio cijeloj zbrci vezanoj uz biblijske istine. Po krčmama i dnevnim boravcima dobivene su brojne oklade vezane uz priču o Samsonu i Dalili, u kojoj Samson izgubi svoju snagu nakon što mu se odreže kosa. Sada svi smatraju da je Dalila bila ta koja je odrezala Samsonovu kosu, budući da je tako prikazano u filmu. To nije istina. U Bibliji, Suci 16:19, piše što se uistinu dogodilo:

Uspavavši Samsona na svojim koljenima, ona dozva čovjeka te mu on obrija s glave sedam pramenova kose. Tako on poče slabiti, i ostavi ga snaga.

Postoje, zatim, u nama ukorijenjena pogrešna uvjerenja stečena tijekom procesa sazrijevanja. Osim toga, religijsko, kao i *bilo koje drugo* učenje, ističe samo ono što odgovara njegovu sadržaju i idejama o kojima govori. Trebalo bi preispitati povijest koju naučava bilo koja religija, imajući na umu da ona obiluje brojnim izmjenama napravljenim i osmišljenim kako bi se prikrijele činjenice i zavelo neoprezne.

Ako Velika piramida predstavlja Bibliju u kamenu, čini se logičnim promotriti samu Bibliju i njezinu povijest kako bi se precizno ustvrdilo koliko istinita i točna ona jest. Oni koji zagovaraju teoriju "Piramide kao Biblije u kamenu" čine to na temelju nikad proučene i ispitane pretpostavke, na kojoj grade sve drugo, da je Biblija ustvari, potpuno istinita, te da ju se mora doslovno tumačiti. Takvo temeljno gledište na mnogo se načina nalazi u raskoraku s ezoterijskim i egipatskim gledištem, prema kojemu se duhovne istine prenose simbolom i alegorijom, te ih ne treba čitati doslovno jer imaju dvostruko značenje.

Može li Biblija pružiti dovoljno dobre dokaze? To treba ustanoviti prije nego li se prihvati dogmatska povezanost između Biblije i Piramide, za koju se zalažu neki znanstvenici. Imajte na umu da Piramida predstavlja Bibliju u kamenu nije prihvaćena *činjenica*; radi se samo o predloženoj teoriji koju podupiru brojne znanstvene rasprave.

Trebali bismo biti svjesni da se svi znanstvenici koji se bave Piramidom pozivaju na verziju Biblije po kralju Jamesu koju su prije dosta vremena crkveni mislitelji proglasili nedovoljno dobrim prijevodom. Umjesto nje oni se služe

revidiranom standardnom verzijom, pa čak i Jeruzalemskom Biblijom, budući da vjeruju kako su one pouzdanije.

Brojne različite verzije «Biblija» svih svjetskih religija ukazuju na razlike u njihovim učenjima. «Biblija» ili «knjiga» svake religije obuhvaća samo one rukopise koji su dotičnom duhovnom učenju najprihvatljiviji. Godine 1926. na engleskom je jeziku prevedena i prvi put objavljena vrlo neobična i jedinstvena knjiga. Naslovljena *Izgubljene biblijske i zaboravljene edenske knjige (The Lost Books of the Bible and the Forgotten Books of Eden)*, ona predstavlja zbirku apokrifnih spisa stoljećima obavijenih tišinom, koji, ipak, čine važan dio našega vjerskog naslijeđa.

Dr. Frank Crane u Uvodu *Izgubljenih biblijskih knjiga* kaže da «Biblija predstavlja razvoj», te je malo ljudi svjesno činjenice da ona nije djelo jednoga čovjeka, već uređena zbirka brojnih rukopisa koje su napisali mnogi ljudi iz raznih zemalja. Bibliju bi trebali pomno proučiti želimo li ustanoviti na koji je način nastala iz spomenute zbirke rukopisa, te zbog čega su neki od njih u nju uključeni, a neki pak ne. Crkva od nas traži da za «Bibliju» prihvatimo rukopise izabrane na nekom davnom crkvenom koncilu, a da ostale odbacimo kao apokrifne.

Ipak, ponekad nam je draže doći do vlastitih zaključaka na temelju ispitivanja svih dostupnih dokaza. Također je razumljivo što se rukopisi uključeni u Bibliju smatraju daleko vrednijima od onih koji su namjerno izostavljeni. Ispitivanje tekstova uvrštenih u Evanđelje, jednako kao i onih koji to nisu, treba obaviti u skladu s redigiranom prirodom njihove kompozicije. Da bi se pravilno razumjeli sveti spisi neke

religije, u obzir treba uzeti i njihovu autoriziranu verziju i spise izbačene na različitim koncilima.

Dr. Crane također smatra da crkveni koncil ne može tvrditi kako su Bibliju sastavili za to kvalificirani pojedinci. Mada su nam životi sastavljača Biblije, uz rijetke iznimke, nepoznati, od nas se ipak traži da prihvatimo njihove riječi.

Najzanimljiviji od svih, iz Biblije izbačenih rukopisa, svakako je *Izgubljeno Evanđelje po Petru* (*The Lost Gospel According to Peter*). Riječ je o prijevodu zbirke grčkih pergamenata pronađene 1886., koji u više od dvadeset opisa, od kojih mnogi otvaraju vrlo zanimljiva pitanja, odstupa od kanoniziranih izdanja.

Na ta se neslaganja može precizno ukazati čitanjem *Izgubljenih biblijskih i zaboravljenih edenskih knjiga* i njihovim uspoređivanjem s četiri standardna Evanđelja. Na primjer :

U Evanđelju po Mateju 27:24 Pilat pere ruke od Isusove smrti predajući ga gomili; no Petrova verzija kaže da je zapravo Herod naredio da ga se smakne.

Umjesto Isusovih riječi, "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio? (Matej 27:46 i Marko 15:34) Petrova verzija glasi : "I Gospodin viknu riječi "Moći moja, Moći moja, ti si me napustila." (Petar 13).

Osim fantastične formulacije "Moći moja, Moći moja" koja se razlikuje od "Bože moj, Bože moj", u Petru 9,10 i 11 nalazimo i zapanjujuću razliku u opisu uskrsnuća :

"A u noći uoči Dana Gospodnjeg vojnici koji su nastavili čuvati stražu u parovima začuli su snažan glas s neba; i vidješe da su se nebesa otvorila, te da sa njih silaze dva čovjeka obasjana blještavim svjetlom i prilaze grobnici. I kamen koji je bio postavljen na vrata sam se od sebe otkoturao djelomično im oslobodivši put; potom bi otvorena i grobnica, pa oba mladića unidoše u nju. Kada, dakle, oni vojnici vidješe sve to, probudiše centuriona (Petroniusa) i starješine, budući da su i oni bili na straži. Nakon što su im ispričali što su vidjeli, ponovno ugledaše tri čovjeka kako izlaze iz grobnice, kako dvojica od njih pridržavaju jednoga i križ kako ih slijedi. I glave spomenute dvojice podignuše se do neba, ali glava onog kojega su vodili nestade u nebesima. I začuli su glas s neba kako govori: Ti si propovijedao onima koji spavaju. I odgovor se čuo s križa, Amen.

Oni su zbog toga među sobom razmatrali da li da odu i pokažu sve to Pilatu. Dok su tako i dalje razmišljali, vidješe kako se nebesa ponovno otvaraju, a neki čovjek silazi i ulazi u grobnicu. Kada centurion i oni što bijahu s njim vidješe sve te stvari, pohitaše kroz noć Pilatu ostavljajući grobnicu koju su čuvali, te mu, jako uciviljeni, ispriповijediše sve što su vidjeli govoreći "Uistinu on bijaše Sin Božji..."

Važna činjenica, vezana uz Kristovo uskrsnuće, koju treba imati u vidu je mogu li se Isusovom ustajanju iz mrtvih pripisati božanski atributi. Njegovo ga uskrsnuće, u stvari, ne bi moralo odvajati od ostalih ljudi, budući da se ne može odrediti na koji se način ono dogodilo. Brojni prikazi samoga uskrsnuća kreću se od onih u kojima je viđeno njegovo tijelo, do vizija koje su imali Kristovi svjedoci.

Izgleda da povratak iz mrtvih među žive u to vrijeme nije

bio tako nevjerojatan kao što se to nama danas čini. U Novom Zavjetu spominju se brojna ustajanja iz mrtvih. Zapisano je da je Isus iz mrtvih digao barem tri osobe (Ivan 11:44; Luka 7:15, 8:55; Marko 5:42), te da je dvojici učenika Ivana Krstitelja rekao da izvijeste druge o tome kako su vidjeli mrtvoga da ustaje.

U poslanici Hebrejima 11:35 Starozavjetna uskrsnuća mrtvih spominju se kao da se radi o prirodnom događaju :

Neke žene ponovno primiše svoje mrtve zbog uskrsnuća.

Spomenuti rukopisi kao da ukazuju na činjenicu da se Isus u jedinstvenoj kategoriji ne bi mogao naći samo zato što je ustao iz mrtvih, pogotovo ako se pročita i Evanđelje po Mateju 27:52, 53, koje govori o tijelima brojnih svetaca koji su ustali iz otvorenih grobova, došli u Sveti grad i pokazali se mnogima. Međutim, nemoguće je shvatiti prvobitni smisao Isusova uskrsnuća jer izgleda da su taj događaj samo objavljivali, a ne pripovijedali, ljudi koji nisu bili povjesničari nego evanđelisti. Zapravo, nije sigurno je li itko uistinu posvjedočio Isusovom uskrsnuću.

Također je važno spomenuti temeljnu razliku između termina "uskrsnuće", koji se može primijeniti samo na Isusa Krista i "ponovno buđenje", primjenjivoga na druge ljude koji su se vratili u život. Uskrsnuće uključuje transformaciju i produhovljenje fizičkoga tijela dok vraćanje u život ne obuhvaća takve promjene.

Postoje neke razlike između tekstova Evanđelja po Mateju, Marku, Luki i Ivanu. Vjersko učenje opravdava te razlike

njihovom različitom namjenom, budući je svako Evanđelje napisano s drugim naumom, u drugom vremenu i na drugom mjestu.

Lako je zamisliti da je *Izgubljeno Evanđelje po Petru* svojedobno moglo imati veći ugled od ostala četiri. Zapis sv. Petra samo je dio cjelovitoga djela, čiji ostatak više ne postoji.

Mnogi metafizičari i gnostici tvrde da, osim problema koje ima s prikazivanjem Kristova uskrsnuća, religija nailazi na još veću poteškoću u pokušaju objašnjavanja Kristovih riječi na križu. Bi li za brisanje Evanđelja po Petru moglo biti zaslužno to što se u njemu navode Kristove riječi : "Moći moja, Moći moja, ti si me napustila"? Ta jednostavna rečenica, slute metafizičari, ukazuje na mogućnost postojanja "moći" u svim ljudima, a ne samo u Kristu. Je li tu "moć", kojom se svatko može naučiti služiti, Krist možda naučio - kao što vjeruju metafizičari - u Piramidi, tijekom nezabilježanih godina svojega života koje su prethodile njegovoj javnoj službi?

U zapadnoj ezoterijskoj tradiciji postoji određen broj filozofa koji ukazuju na to da je Isus neko vrijeme proveo u Egiptu.

Paul Sedir daje neobičan prikaz Isusove posjete Velikoj Piramidi, koji se temelji na spomenutoj tradiciji.

U svojoj knjizi *Inicijacije* (1967) Sedir kaže :

Jedne večeri naši su prognanici posjetili piramide. Sunce je tonulo sve niže i niže, a u sjeni velikih kamenih trokuta vatre beduinskih šatora postale su crvene.

Dok su njegovi otac i majka razgovarali, izgledalo je da se mali Isus, zaklonjen stijenom, zabavlja štapom crtajući nešto po pijesku. Zatim je otrčao do najstarijeg Beduina i doveo ga do svog crteža, kao što to djeca već rade kada naprave neko krhko čudo. Međutim, čim je starac ravnodušnog lica pogledao crtež, problijedio je i brzo se nagnuo nad njegovu zbrkanu geometriju. U velikom istostraničnom trokutu otkrio je plan unutrašnjosti piramide : kriptu, Kraljevu i Kraljičinu dvoranu, hodnike, jame, ukratko - sve. Ali ti su nomadi bili jedini koji su poznavali tajnu okolnih građevina. Kao baštinici pretpotopnih tradicija, znali su daje Piramida, zajedno sa Sfingom, jedna od kamenih knjiga u koje su praoci pohranili ključeve svoga znanja. Zemljopisni položaj Piramide, smjer u kojem je postavljena, vanjske i unutrašnje mjere, kutevi pod kojim stoje njezini rubovi i hodnici, položaj njenih prostorija, sve to obuhvaća elemente opće i zemaljske astronomije, zemljopisa, sociologije, prava, političke, filozofske i religijske povijesti, te fiziologije i psihologije.

Dok piramidolozi fizičkoj strukturi Velike Piramide pripisuju brojne međusobne veze s Isusom Kristom i pronalaze potvrdu za njegovo postojanje u nacrtima raznih datuma iz unutrašnjosti Piramide, treba istaći da neke sekte vjeruju kako Isus nikada nije ni postojao!

Prema mišljenju većine ljudi Isus Krist je uistinu živio da bi nam pokazao što ljudsko biće, u najboljem smislu te riječi, treba ili može biti. Tome je tako iako svjetovna povijest o njegovu životu ili o ranoj kršćanskoj crkvi svjedoči u najmanjoj mogućoj mjeri.

Prema onome što navodi Gerald Massey u svojim djelima *Egipatska knjiga mrtvih (The Egyptian Book of the Dead)* i *Misteriji*

Amente (The Mysteries of Amenta), četvrtoj knjizi *Drevnog Egipta svijetla svijeta (Ancient Egypt the Light of the World)* objavljenog 1907., izgleda da je *Knjiga Sunca - Sunčeva Biblija* drevnih štovatelja Sunca bila temelj Svete Knjige kršćana. Massey kaže da je kršćanstvo tek revidirana verzija drevnoga štovanja Sunca. On tvrdi da su štovatelji Sunca u Egipat došli iz Atlantide. Zanimljivo je da se štovatelji Sunca spominju čak i u Ezekijelu 8:16.

Massey dalje tvrdi da su kršćanstvo i hinduizam, izgleda, povezani. Čini se da se hinduska riječ za Sunce, *kris*, razvila u naziv "kršćanstvo", a hinduski "Krishna" usko je povezan s našim "Krist".

Massey priča zanimljivu priču o porijeklu Krista i Crkve. Piše da su oko stotinu godina prije navodnog Isusovog rođenja cvjetale dvije jake Sunčeve religije. Bog Sunca na Zapadu zvao se "Hesus", a Bog Sunca na Istoku "Kristos". Stoljećima je između ove dvije religije vladalo tako snažno suparništvo da je čak i u to vrijeme dolazilo do nereda u Rimskom Carstvu. Massey u svojoj knjizi navodi da je car Konstantin slutio kako se borba tih dvaju sekti primiče opasnoj crti, pa je naredio sazivanje velikoga vjerskog koncila u Niceji, gradu u rimskoj pokrajini Bitiniji u Maloj Aziji. Nicejski koncil ne samo da se sastao po Konstantinovoj naredbi, nego je sam car njime i upravljao 325.g.posl.Kr.

Massey navodi da je Nicejski koncil činilo 1800 visokih svećenika. Oni su trebali odrediti koja će religija prevladati - ona s Istoka, poznata kao "Hinduski Krishna", ona sa Zapada, poznata kao "Druidski Hesus" ili kombinacija obje. U slučaju

spajanja tih dviju religija nastalo bi novo ime - "Hesus Kristus"!

Prema Masseyu, Konstantin je predložio kombinaciju spomenutih sekti i naložio da se o tome glasuje. Kada je dobio samo tri stotine glasova, naredio je rimskoj straži da izbací one koji su glasovali protiv njegova prijedloga i prognao vođe opozicije. Taj je potez doveo do jednoglasnoga prihvaćanja kombinacije dviju religija i stvaranja potpuno novoga vjerskog učenja. To je, prema Masseyu, bio početak kršćanske Crkve.

Za podržati spomenuti plan, blago Rimskoga Carstva upotrijebilo se za, pod Konstantinovima vodstvom, podizanje novoga glavnog grada zvanog Konstantinopol. Kako bi novi grad u potpunosti bio kršćanski, u svakoj su četvrti podignute crkve, a svako je štovanje Sunca bilo zabranjeno. Massey također kaže da je ime "Isus Krist" bilo nepoznato sve do vremena nakon prekida Nicejskoga koncila, budući se prije toga ne spominje niti u jednom spisu.

Koncil je stvaranjem nove religije također stvorio i veliki problem. Trebalo je pronaći čelnu osobu da novonastalim kršćanima predstavlja, kao Mojsije židovima, uzor koji bi mogli oponašati. Massey piše da je ta osoba postao Apollonius Tyaneus, rođen od imućnih roditelja oko 2.g.posl.Kr. Stekavši temeljito obrazovanje iz prirodnih znanosti i filozofije, Apollonius je putovao svijetom sve do udaljenih krajeva, u tolikoj mjeri upoznavši vjere drugih civilizacija, da je postao vrlo dubok mistik. Kroz svoja iskustva s drugim religijama stekao je tako velike mentalne moći pa je ne samo mogao

vidjeti budućnost, nego mu se pripisuje podizanje neke žene iz mrtvih.

Gerald Massey navodi da postoje oskudni dokazi o životu Apolloniusa Tyaneusa, ali da su dokazi o životu evanđeoskog Isusa još oskudniji. Očito je da se u Bibliji može pronaći opis svega pedeset sati Isusova života! Teolozi prilično djelotvorno pobijaju tvrdnje Geralda Masseyja, ističući kako osnovni temelj kršćanske Svete Knjige vuče korijen iz židovske tradicije. Međutim, isto tako postoji mogućnost da, kako smatra Massey, židovska tradicija potječe od Sunčeve Biblije.

Kada su pronađeni Svici s Crnoga mora, javila se nada kako će spisi pomnije osvijetliti Isusov život. Umjesto toga, obnovili su rasprave među teolozima, produbili sukobe unutar srodnih grana znanosti i, što je vrlo iznenađujuće, povećali vjerojatnost pretpostavke da je kršćanska Crkva zapravo umjetna tvorevina i da Isus možda nije niti postojao.

Svici s Crnog mora sastoje se od rukopisa napisanih na materijalima poput životinjske kože, bakra i papirusa. Tekstovi su napisani hebrejskim narječjima, aramejskom i grčkom pismu. Riječ "rukopis" ne mora nužno označavati izvorni dokument. U stvari, riječ se odnosi na rukom pisani dokument. Većina rukopisa, zapravo, samo su prijepisi koji potječu od dugog niza ranijih kopija. U mnogim slučajevima znanstvenici ne mogu znati je li neki rukopis original ili tek jedna u nizu kopija koje nekoliko stoljeća unazad sežu do jedinstvenoga teksta svog izvornika.

Kako navodi A. Powell Davies u knjizi *Značenje Svitaka s Crnog mora (The Meaning of the Dead Sea Scrolls)*, objavljenoj

1956., pri određivanju starosti rukopisa ne treba se služiti samo dokazima koje su arheolozi pronašli na nalazištu tih tekstova, nego se valja više osloniti na paleografiju, sustavno proučavanje drevnih spisa. Paleografi nailaze na brojne probleme kod prevođenja i određivanja starosti rukopisa koje proučavaju. Na samim svicima može se vidjeti razvoj pisma. Paleografi su suočeni sa stalnim mijenjanjem alfabeta, odstupanjima od osnovnoga reda u položaju riječi, te, u slučaju hebrejskoga, s izostavljanjem samoglasnika. Drevno hebrejsko pismo služilo je samo zato da pomogne pamćenju, da u dovoljnoj mjeri podsjeti čitatelja na ono što mu je već bilo poznato.

Primjerice, riječ "Jehovah" nastala je iz "Yahowah", čiji je pisani oblik na drevnom hebrejskom zapravo "Yhwh". Izraelac nije smio izgovoriti sveto ime Yhwh; umjesto toga bi tu riječ, kada je na nju naišao, zamijenio ili s "Elohim" ili s "Adonai".

Yhwh je bio izraelski bog rata, a vjerojatno i njihov glavni bog. Značenje "Gospodar nebeskih vojski" može se izvući iz činjenice da su Izraelci bili višebošci, te se Yhwh posebno odnosio na njihove ostale bogove.

Vjeruje se da su Svirke s Mrtvog mora napisali pripadnici kumranske sekte, koja vjerojatno potječe iz Esenske zajednice.

Kumranska je sekta postojala nekoliko stoljeća prije kršćanstva, a njezina organizacija ukazuje na bliske veze s ranom kršćanskom Crkvom. Ta je sekta posjedovala Svete spise kojima su se kršćani služili prilikom sastavljanja vlastitih tekstova. Ako su kršćani posuđivali iz tih zapisa, također je moguće da su Svici s Mrtvog mora mogli biti posuđeni iz

mного starijih Spisa. Moguće da je filozofija iz Svitaka s Mrtvog mora puno starija no što mi danas mislimo.

Oko drugoga stoljeća posl.Kr. postojao je priličan broj vjerskih sekti koje su se svojim učenjima međusobno razlikovale. Esene se držalo osamljenom sektom, najsvetijom između svih. Nisu živjeli u nekom određenom gradu, bili su putnici koji ništa nisu posjedovali, a ono što su zaradili davali bi u zajednički fond kojim se pomagalo uzdržavanje drugih putujućih članova. Dužnost im je bila pomagati potrebitima i siromašnima. Kao i Egipćani stoljećima prije njih, i Eseni su štovali Sunce kojemu su se molili u zoru.

Životom Esena upravljao je prirodni zakon. Nosili su bijelu odjeću i kupali se u hladnoj vodi koja je za njih predstavljala sveti oblik pročišćenja. Također su vjerovali u anđele i zaklinjali se da nikad neće otkriti njihova imena.

Obred svetoga obroka koji su izvodili Eseni sastojao se iz okupljanja deset ili dvanaest članova sekte ispred svećenika, u skladu s njihovim položajem. Na stol su stavljali kruh i vino, a svećenik bi izrekao blagoslov ispruživši ruku iznad njih.

Eseni su vjerovali u Učitelja Pravičnosti, kao i u Proroka, odnosno Mesiju, koji će doći. Massey ističe da je mit o Isusovom životu bio nadahnut esenskim naukom u nadi da će postati uvjerljiviji i prihvatljiviji ljudima onoga vremena, već upoznatima s esenskim učenjem.

Riječ „Krist“ nije ime osobe nego zvanja, zvanja „Pomazanog“ - obično svećenika ili kralja. Kako bi ukazala

na to da su Prorok i Mesija ujedinjeni u Isusovu liku, Evanđelja ga kao „Isusa" spominju kada izvješćuju o njegovoj duhovnoj službi; u Djelima Apostolskim i poslanicama o njemu se govori kao o Kralju riječima „Gospodin Isus", „Krist Isus" i „Gospodin Isus Krist." Budući se Isus Učitelj rijetko spominje, Krist (Kralj) Spasitelj je taj koji predstavlja „Gospodara Kršćana". Odluka da se Kristu da obličje Boga Spasitelja donesena je kasnije, većinom glasova na Nicejskom koncilu 325.g.posl.Kr.

Teolozi su dugo vremena znali da između Esena i Kršćana postoje značajne sličnosti, kao i da se laičko poimanje porijekla kršćanstva ne temelji toliko na povijesti koliko na teologiji. Svoje početke kršćanstvo zasigurno duguje drugim religijama.

Znanstvenici priznaju da je povijesno nemoguće ustanoviti gdje i kada je Isus rođen. Ako je rođen u Betlehemu, je li to uistinu bio Betlehem u Judeji. Ili onaj u Galileji? Nema zapisa o „pokolju novorođenčadi" koji bi potkrijepio priču iz Evanđelja. Veliki povjesničar Josephus, koji vrlo iscrpno nabraja zločine kralja Heroda, taj pokolj nije čak niti spomenuo.

U vrijeme za koje se vjeruje da je Isus živio nije postojao grad koji se zvao Nazaret. Ne spominju ga ni Stari Zavjet ni Talmud. Josephus nikada nije spomenuo Nazaret."Nazaret" je možda sinonim za cijelu Galileju, što bi značilo da su „Nazarećani" jednako što i „Galilejci". Riječ „Nazarećanin" također bi mogla označavati pripadnika vjerske sekte čija se učenja bave iščekivanjem Mesije ili vjerovanjem u Njega. Zbog toga bi „Isus Nazarećanin" moglo značiti jednostavno „Isus iz određene vjerske zajednice".

Mnogi vjerski kultovi koji su prethodili kršćanstvu imali su božanstva - poput Mitre, Adonisa i Ozirisa - koja su smatrali „Iskupiteljima čovječanstva“. Prvi mitrički dan u godini, ili zimski solsticij, bio je poznat kao Dan osvajanja Sunca. Taj Mitrin rođendan, 21. 12., kršćani su izabrali za dan Isusova rođenja.

Prema Geraldenu Masseyu, priča o Spasitelju preuzeta je i razrađena iz mita o rastu. Pojam Djevice i Sina potječe od božice Zemlje koja je djevičanska svakoga proljeća; plodovi predstavljaju njezina sina, rođenog da umre kako bi još jednom obnovio ciklus.

Godišnji zemaljski ciklusi teku usporedno s nebeskim ciklusima. Sirius, zvijezda Istoka, najavljuje novo rođenje Sunca u isto vrijeme kada se uzdiže zvijezde Djevice. Kao posljedica toga, pojam djevice lako se mogao premjestiti sa Sunca na zvijezde Djevice koje se pojavljuje na horizontu.

Mit o Zemlji, spojen s mitom o Nebu i pomiješan sa sjećanjima drevnih naroda, razvio se u sagu o dolasku Iskupitelja.

Egipatski misteriji bave se stvaralačkim djelovanjem. Majku zemlju, kao stvoriteljicu, simbolizira Izida. Zemlja, oplodena zrakama Sunca (Boga), donosi plodove koje simbolizira dijete Horus koji sjedi u Izidinom krilu, kao što se može vidjeti na raznim egipatskim crtežima. To je bio korijen kršćanske Djevice i Djeteta koji su puno ranije postojali u Egiptu, Babilonu, Indiji, Asiriji i potječu iz još starije civilizacije.

Massey nadalje tvrdi da je Kršćanstvo posrtalo pri ranom oblikovanju teoloških učenja. Jednostavne je djelatnosti pretvorilo u misteriozna djelovanja, stvorivši ozbiljne probleme svijetu u razvoju, nesposobno da na odgovarajući način nastavi načelo stvaralačke djelatnosti i pokušavajući zaustaviti stvaralački ciklus Isusovom smrću.

Drevni su vjerski učitelji, vođeni zdravim razumom, naučavali filozofiju reinkarnacije, utemeljenu na stvaralačkom ciklusu. Polazili su od znanstvene tvrdnje da nešto mora *potjecati* od nečega drugog. To „nešto drugo“ treba obuhvaćati sva obilježja koja daje onom „nečemu“, a koja se, nakon nekog vremena, trebaju vratiti svome izvoru. To je osnovni zakon stvaralačkog ciklusa. Spomenuti učitelji stvaranje ne bi naučavali onako kako moderne religije tumače Bibliju; umjesto toga, poučavali bi doktrinu pretvorbe, u kojoj je zemaljski svijet samo odraz astralnoga, nebeskog ili duhovnog svijeta.

64. Dijete Horus u Izidinom krilu

U Prvoj poslanici Korinćanima 15:40, Pavao definitivno spominje dva tijela, zemaljsko i nebesko, ukazujući na to da je znao za postojanje dva svijeta. Pavao jasno prikazuje veliku zagonetku vječnih i prolaznih stvari. Prolazne stvari, uključujući svemirski planetarni sustav, stvorene su i traju neodređeno vrijeme, ali sasvim sigurno, prema zakonima stvaranja, imaju svoj kraj. S druge strane, vječno - nebesko tijelo - nije stvoreno, nema početka i zbog toga nikada ne može imati niti kraja. Upravo je taj vječni duh, utjelovljen u ljudskom obličju ili tijelu, ono što se beskonačno reinkarnira.

Priču o Horusu, Ozirisovu sinu, koji je patio, umro, bio sahranjen i ponovno ustao iz mrtvih, kršćani su očito plagirali u svojoj priči o Isusu. Horus koji umire tjelesnom smrću i uskrsuje u božanskom duhu simbolizira ono što kršćani nazivaju „uskrsnuće i život“. Horus jednostavno predstavlja duh (i duhove svih ljudi), nestvorena božanskog potomka, a ne neki određeni povijesni lik koji ima čudesne moći.

Biblija u obliku kakav joj je dalo kršćanstvo prije otvara brojna pitanja nego što nudi barem približno dovoljan broj odgovora, kao što su prvobitno željeli preci začetnici. Ako je, primjerice, Isusa zaista krstio njegov rođak Ivan Krstitelj, gdje je onda Ivan stekao nauk o kojemu je propovijedao? Poznato je da su neki Isusovi učenici pripadali Ivanovim sljedbenicima, što ukazuje na činjenicu da su se Isus i Ivan nalazili pod sličnim utjecajem nekog pučkog vjerskog reda poput, primjerice, Esena.

Isusove se doktrine i učenja, bili oni božanski nadahnuti ili ne, mogu pronaći u vjerskim sektama onoga vremena. U

stvari, temeljne zasade Isusove filozofije prisutne su ne samo u tadašnjem judaizmu, nego ih se može razabrati i kod brojnih drugih vjerskih pokreta.

Blagoslov koji svećenik izgovara u esenskom obredu svetog obroka uključivao je izjavu da su kruh i vino tijelo i krv Božja. Isus je odstupio od propisanoga sadržaja svetog obroka izjavivši da su kruh i vino njegovo tijelo i krv :

Dok su blagovali, uze Isus kruh, zahvali i razlomi ga, pa ga davaše učenicima govoreći: „Uzmite i jedite! Ovo je tijelo moje.”

Zatim uze kalež te zahvali i dade im ga veleći: „Pijte iz njega svi, jer ovo je moja krv, krv Saveza, koja se prolijeva za sve za oproštenje grijeha.

Odsada, kažem vam, sigurno neću više piti od ovog trsova roda do onog dana kad ću ga piti s vama novog u kraljevstvu Oca svojega.”

Evandjelje po Mateju, 26:26-29

Prema A. Powell Daviesu, tom neznatnom preinakom teksta Isus je obznanio da je on Mesija (Vidi također Evandjelja po Marku 14:22-25 i po Luki 22:19,20).

Za vrijeme dok se nalazio u tamnici, Ivan Krstitelj poslao je glasnike Isusu upitavši ga je li istina da je on prorok koji najavljuje dolazak Mesije ili je pak Mesija glavom. Isus jedva da je na to odgovorio; poznato je samo da je, bez obzira na to kako je glasio, odgovor bio vrlo oprezno sročten.

Isus je kasnije nekolicini svojih učenika objasnio da je Ivan Krstitelj bio prorok Ilija, a da je on, Isus, ustvari Mesija, što je kasnije potvrdio kod "posljednje večere". Isus je od tih učenika zatražio da ono što im je rekao drže u tajnosti, ali je Petar izbrbljao cijelu stvar tako da ju je čuo i ostatak učenika. Izgleda da se radilo o tajni koju je Juda odao starješinama, a koja im je trebala za optužiti Isusa.

To nije bila prva prigoda u kojoj je Isus potvrdio da je on Krist ili Mesija. Prilično nedvosmislene izjave o tome mogu se pronaći, navodimo samo neke primjere, u Evanđelju po Mateju 16:15-17 i po Ivanu 4:25-26.

Razmatrajući naslov „Mesije“, tumači Biblije izdvajaju sljedeće točke, za koje vjeruju da isključuju Isusovo razmišljanje o sebi kao takvome :

1. Redigirana priroda pripovjesti o djetinjstvu.
2. Isus im nalaže da šute (Evanđelje po Marku 8:29)
3. Isus odbija odgovoriti na pitanje, umjesto toga navodi ulomak o patnji Sina Čovječjega
4. Isusovo neprihvatanje toga naslova osim u razgovoru sa Samarićankom (Evanđelje po Ivanu 4:25-26)
5. Pitanje koje muči tumače nije to je li se Isus smatrao Mesijom, nego što je zapravo podrazumijevao pod takvom osobom.
6. Bilo kakav mesijanizam može se prije pripisati teologiji rane Crkve nego samom Isusu.

Albert Schweitzer, u skladu s Daviesovom teorijom, vjeruje da se Isus možda toliko poistovjetio s ulogom Mesije, da je zapravo sam tražio smrt kako bi dokazao da je on Sin Božji. Juda možda nije trebao "trideset srebrnjaka" za to što je starješinama odao gdje mogu pronaći Isusa. Naprotiv, Juda je isto tako mogao duboko vjerovati da je Isus Mesija i pomoći mu pri izvođenju nauma koji bi urodio priznanjem Isusa za Mesiju. Kada je vidio da je Isus uistinu umro i da cijeli pothvat nije doveo do uspostave mesijanskoga kraljevstva, Juda se možda objesio iz razočaranja, a ne zbog grižnje savjesti.

Još jedan problem za razmišljanje predstavlja mogućnost da Marija nije ostala djevica, kao što nas Biblija navodi da povjerujemo. Postoje također dokazi koji pokazuju da je Isus imao brata zvanog Jakov Pravedni, koji mu je mogao biti rođeni brat ili jednostavno brat po esenskom redu. Taj je Jakov imao svoju dvanaestoricu učenika i izgleda da nije bio ni u kakvoj vezi s Isusom. Nakon Isusove smrti, Petar, Jakov i Ivan izabrali su Jakova Pravednog za biskupa Jeruzalemske Crkve. Osim toga, Jakov Pravedni nastavio je svojim teološkim učenjima slijedeći Mojsijev zakon i tragajući za Mesijom!

Biblijski znanstvenici ne misle da Svici s Mrtvog mora predstavljaju problem za svjetske religije, budući vjeruju kako oni, umjesto da unose razdor među teologe, ustvari približavaju neke kršćanske crkve.

Biblijske knjige - i Novi, a pogotovo Stari Zavjet - budući se radi o prijevodima rukopisa koji potječu od još ranijih prijepisa - u stvari su jako podložne kritici. Koliko su pouzdani bili prepisivači rukopisa koji su naposljetku uključeni u

Bibliju? Radi li se samo o prijepisima ili I o tumačenjima? Jesu li prevoditelji Biblije mogli u nju staviti tumačenja za koja su smatrali da će trebati njihovom narodu i vremenu? Na ova i brojna druga pitanja možda nikada nećemo moći primjereno odgovoriti, budući da su nam bilo kakvi dokazi trenutno nedostupni.

U osnovi, ono prema čemu moramo težiti jest usuglašeno mišljenje znanstvenika, odnosno upućene grupe stručnjaka, koje će prihvatiti i drugi koji se bave proučavanjem područja o kojemu je riječ. Takav pristup Bibliji zauzvrat će, kada se s njime bude složila, odobriti i teologije, te će se on smatrati povijesno vrijednim.

«Kružno» zaključivanje, kojim se služe piramidolozi pri «dokazivanju» tvrdnje da Piramida predstavlja Bibliju u kamenu, temelji se na uvjerenju da Biblija i Piramida čuvaju istu vječnu Istinu, jedna zapisanu riječima, druga u kamenu. Piramida je Biblija u kamenu; Biblija je Piramida u riječima. Piramida je istina u građevinskom obliku; Biblija je istina u književnom obliku.

Ako je biblijska istina upitna, tada upitna mora biti i njezina veza s Piramidom. To, jasno, ne znači da u Bibliji nema nikakve povijesne istine. Primjerice, Heinrich Schliemann je krajem devetnaestog stoljeća otkrio položaj grada Troje na temelju vlastitih tumačenja Biblije.

Ima ljudi koji govore da je Biblija samo knjiga priča; isto tako, drugi kažu da je Velika Piramida samo iznimno graditeljsko ostvarenje.

Međutim, meni se čini da najvažnije pitanje prolazi nezapaženo, budući su se stručnjaci zapleli u zadaću određivanja točnosti tih dvaju remek-djela, umjesto da prepoznaju načela koja leže u njihovoj osnovi.

Čini se vjerojatnim da su graditelji Piramide, jednako kao i autori različitih biblijskih rukopisa, živjeli u vrijeme cikličke krize. Njihovo razumijevanje vremena kao neprekidna ponavljanja velikih ciklusa, od kojih svaki ima zajednička i posebna obilježja, rada se, nestaje i ustupa mjesto novom razdoblju, nije bilo utemeljeno na linearnom vremenskom tijeku, već na načelu neprekidne evolucije velikih ciklusa i događaja.

Smatralo se da fizički prevrati ili vjerski i socijalni nemiri označavaju približavanje kaosa. Za njih je svaki ciklus završavao u vatri ili vodi koje bi sve progutale. Tada bi, rođenjem novoga svijeta, započinjao drugi ciklus, a odnos između makro i mikrokozmosa ponovno bi se vratio u red.

Postojeći biblijski i drugi s njima povezani rukopisi, izmijenjeni ili ne, ukazuju na međusoban odnos arhitektonskih i drugih, kako znanstvenih tako i mističnih načela, utjelovljenih u Velikoj Piramidi.

U Bibliji i Velikoj Piramidi pronađeni su ključevi znanja iz astronomije, astrologije, teologije, arheologije, meteorologije i kronologije. Nitko danas ne može raspravljati o mogućnosti božanskog uplitanja u bilo koji od navedenih sustava znanja. Pitajte većinu znanstvenika koji su došli do nekog jedinstvenog otkrića postoji li mogućnost da su njihove misli bile nadahnute božanskom inspiracijom, i oni to najvjerojatnije

neće poreći. Einstein i mnogi drugi u izobilju o tome svjedoče.

Prihvatimo li činjenicu da se Biblija i Piramida temelje na znanju drevnih, božanski nadahnutih učitelja, te da je objema prvobitna namjena bila zadovoljiti potrebe civilizacija svoga vremena, a čovjeku budućnosti pružiti kozmički vodič, tada uistinu postoji sklad između Biblije i Piramide.

I Biblija i Piramida odražavaju čovjekov mit koji uključuje sve odlike i događaje bilo kojega vremena. Njihovim bi se odgonetavanjem došlo do saznanja o postanku čovjeka, svrsi njegova života na Zemlji, te duhovnom usmjerenju za njegovu budućnost. Očito, unutar jednoga tako golemog vremenskog pregleda, te upravo zbog njega, zemaljska evolucija teče usporedo s povijesnim događajima koji se trebaju dogoditi. Ipak, pravo značenje tih dvaju drevnih božanskih svjedočanstava ne leži tek u pukoj povijesti ljudskih događaja, već u povijesti i razvoju svijesti.

Jako je sumnjivo podudaranje metrike Piramide s biblijskim događajima i njihovo tumačenje od strane piramidologa. Jednog su piramidologa, u stvari, uhvatili na djelu dok je rezao kamen kako bi njegove mjere uklopio u svoju teoriju. Drugi pak raznim dvoranama i hodnicima daju simbolične nazive koje zatim mogu lakše povezati s biblijskim događajima, kao u slučaju kada se jamu naziva «Dvoranom kaosa». Svi zajedno, potom, nastavljaju tragati za pukotinom, brazdom, bilo čime što će moći potvrditi kronologiju koju su predložili. Izgleda da svaki proizvoljno prikuplja polazne ili završne točke, kako bi svoju kronologiju učinio prikladnom. Računaju unazad, prema naprijed, duž zidova i

stropova kako bi dokazali točnost Piramide i njezine kronologije.

Čitajući o kronološkim tumačenjima biblijskih piramidologa, osim što ćemo saznati da među njima postoje nesuglasice, možemo otkriti da oni neprekidno mijenjaju mjernu jedinicu kako bi se što više poklapala s njihovom teorijom. Te promjene variraju od toga da jedan palac odgovara jednoj godini, do toga da jedan palac odgovara jednom danu.

Traganje za biblijskom kronologijom u Piramidi, kao i traganje za povijesnim pregledom u Bibliji, u najboljem slučaju izgleda kao uzaludan trud. Zapravo, proporcije Velike Piramide mogu i jesu izravno govorile ljudima svih generacija, pruživši im nadahnuće u potrazi za životnim značenjem i usmjerenjem, kako bi na taj način otkrili tajni kod zapisan u svetim mjerama Piramide.

Neosporno je da je u Piramidi zapisan neki kod, a vrlo je vjerojatno da jedna od njegovih tajni leži u energiji koju proizvodi sam oblik piramide. U tisućama pokusa koji su se izvodili od konca 60-tih godina, umanjeni modeli Keopsove piramide potvrdili su postojanje i djelovanje energetskih sila koje piramida širi i koje se u njoj osjećaju.

Ključ za proročanstva Velike Piramide leži u tome da se iz njezina koda izvuku božanski nadahnute vizije budućnosti, te sposobnost primijeniti ih na sadašnjost. I Biblija i Piramida iznose na vidjelo ključeve za prirodu vremena. One, zapravo, nude tajni jezik s pomoću kojega čovjek može razumjeti sadašnji trenutak i otkriti svoje mjesto u daljnjem tijeku zemaljske evolucije.

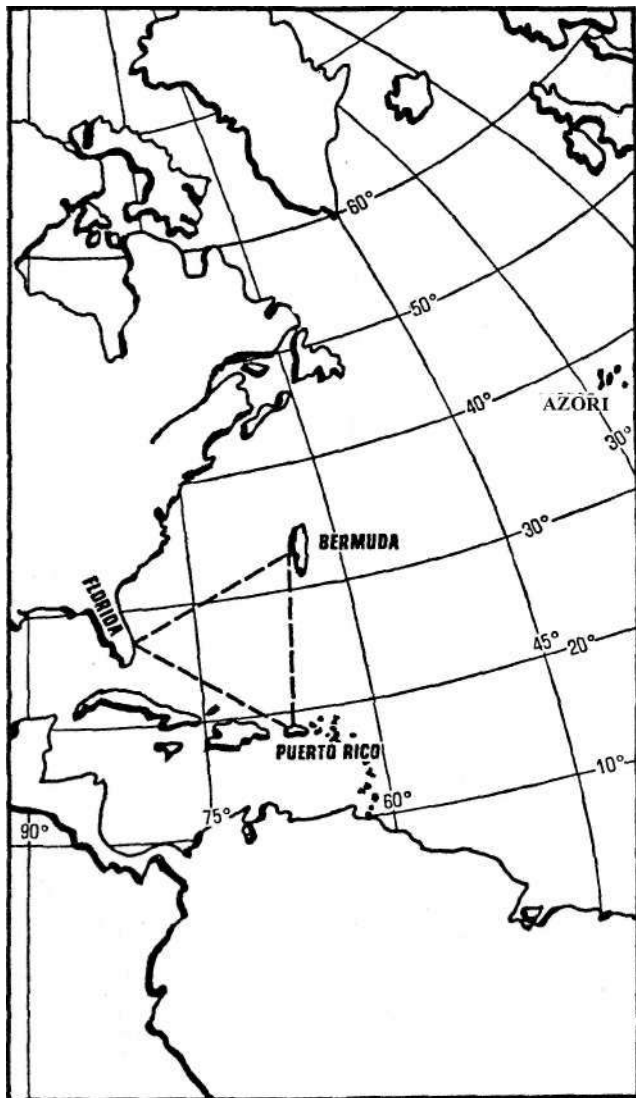
TAJANSTVENI KRISTAL - PORUKA IZ ATLANTIDE?

Početakom 70-tih godina, u vrijeme ponovnog otkrivanja energija Velike Piramide, u Karibima se istraživalo na skupini potopljenih drevnih građevina, moguće dijela mitske zemlje Atlantide. Građevina nalik piramidi nalazi se u tom podvodnom gradu, čija veličina još uvijek nije određena, a koji je pružio vrlo važan ključ za odgonetavanje tajnog znanja drevnih naroda.

Taj je ključ zapravo jedan iznimni kremeni kristal. Pogleda li se u kristalnu kuglu promjera 9 cm, u njezinom se središtu odmah može vidjeti tri velike i nekoliko manjih piramida. One su tamo ne zato što bi trebalo jako pažljivo gledati i zamišljati ih, nego zato što je lom svjetlosti u kremenu tako domišljato oblikovan da stvara piramidalne oblike.

Dr. Ray Brown, naturopat, otkrio je spomenuti kristal u blizini Bahama 1970. godine. Iznosi uzbudljivu i jezovitu, priču o svom značajnom otkriću :

„U ljeto 1968. godine, sa skupinom od deset ili dvanaest profesionalnih ronilaca, nakanio sam krenuti u potragu za potopljenim brodovima s blagom u području Bahama.

65. Pogled iz zraka na Bermudski trokut

Na raspolaganju smo imali neke vrlo precizne instrumente, koji su nam omogućili otkrića koja su kasnije dovela do pronalaženja atlantskog kristala.

Upotrebljavali smo magnetometar koji magnetski bilježi bilo kakovu smetnju na putu povratka signala. Sve što je željezno skreće taj povratni signal i zbog toga možemo ustanoviti da se ispod vode nalazi neka metalna tvar. To potom valja dalje ispitati.

Zračnim smo putem uklanjali pijesak s dna na mjestima koja smo istraživali, tragajući za zakopanim brodovima.

Istraživanja su nas odvela s obala Kube i plićine Cay Sal, a kasnije smo se u to područje vratili da pomognemo u snimanju televizijskih emisija Jaquesa Cousteaua. Jedna se emisija bavila bahamskim "Plavim rupama", širokim područjima na kojima, usred oceana, izvire slatka voda. Tamo se nalaze golema jezera i veliki izvori slatke vode, od kojih su neka kružnog oblika i promjera po 8 km. Kako se snažna struja slatke vode pojavljuje usred mora, ono se podiže do 1 m iznad uobičajene razine.

To područje poznato je kao Bermudski Trokut. Tamo se događaju "drukčije" stvari, a osobno sam imao neka iskustva o kojima samo ja mogu suditi.

Podvodni rad u širokom nas je krugu odveo u istraživanje vanjskih otoka, od Velikog bahamskog otoka do Nizozemskih Antila, Antigie i Martiniquea. Manji su otoci jednostavno prekrasni, a običaji i tradicija njihovih stanovnika gotovo se nisu promijenili od početka 19. stoljeća do danas.

Nakon što smo cijelo ljeto 1968. kopali nedaleko od pukotine u Zemljinoj kori zvane Veliki jezik oceana, u blizini otočja Bari jugoistočno od Biminija, naša je skupina otkrila ogromno područje magnetskih očitavanja. Očitavanja su bila tako brojna da smo postali jako uzbuđeni. Pomislili smo da smo pronašli Zlatnu flotu potonulu 1733. To je bila velika flota španjolskih galija koje su istodobno potonule. U skupini su se nalazili brodovi koji su nosili zlato čija vrijednost, izražena u današnjem novcu, iznosi i do 12 milijardi dolara.

Cijelo smo ljeto kopali u velikom brdu pijeska na ravni blizu Jezika. Jezik je područje duboko oko 10 m, koje se naglo strmoglavluje do 3660 m.

Zid spomenute provalije je vrlo čudan. Na dubini od nekih 20 m ribe postaju dezorijentirane. Kada dosegnete dubinu od kojih 10-12 m, dolazite u bestežinske stanje. Na toj točki prirodno ledbite - ne idete ni gore ni dole, RIBE misle da je zid dno i duž njega plivaju gore-dolje. Biljke iz njega ravno rastu.

Ribe na Bahamima prizor su koji morate vidjeti da bi ga znali cijeniti; one su nevjerojatnih boja - svako sićušno stvorenje je prekrasno. Kada pogledate preko spomenuta zida, svuda oko sebe vidite samo prostranstvo - prekrasnu intenzivno plavu boju koja u daljini postaje sve slabija dok potpuno ne potamni.

To ljeto na cijelom smo području iskopali mnogo stotina rupa. Rupe smo označavali tako što bi, iz zraka očitavši stanje magnetometra, po cijelom području pobacali plutače. Tada bi posade ronilaca krenule s iskapanjem 9-12 m dubokih rupa

u pijesku, tragajući za onim što je magnetometar očitao. Na području velikom oko 24x8 km spomenuta očitavanja nisu bila zbijena nego međusobno udaljena nekoliko desetaka metara.

Koncem toga ljeta, nakon što smo potrošili oko milijun i po dolara ne pronasavši baš ništa, naša je skupina bila iscrpljena, jednako kao i financijska sredstva, te se posada raspala i svatko je krenuo svojim putem.

Godine 1970. okupili smo novu posadu za istraživanje spomenutoga područja. Jednog dana, dok smo snimali film blizu Miamia, bio sam tako zaokupljen promatranjem niza zbivanja između ronioca, jastoga i ugora, da sam zaboravio da je vrijeme za povratak na površinu. Umjesto toga pokušao sam pomoći roniocu. I ostao bez zraka!

U to sam vrijeme bio iskusan ronilac i nisam imao rezervu zraka. Znao sam dovoljno da uvijek budem na površini prije no što ostanem bez zraka. No taj mi se put boca ispraznila u trenutku kada je valjalo preći još nekih tridesetak metara.

Dok sam išao prema gore, nisam znao da izletnički brod iz Fort Lauderdalea prolazi tim područjem. Više nisam mogao držati dah pa sam se odlučio izložiti riziku i izroniti pokraj broda. Tek što sam izronio na površinu - mislim da čak nisam imao vremena niti udahnuti - drugi, 10 m dugačak brod za sportski ribolov, prešao je preko mene.

Mogao sam vidjeti kako mi se približavaju dvostruki propeleri. Sve se zbivalo usporeno - mnogi ljudi pričaju da u trenucima opasnosti stvari izgledaju usporeno. Znao sam da umirem.

Moja prva reakcija bila je panika - strah! Snaga udarca odbacila me nekih 12 m u dubinu.

Činilo se da me, u trenutku kada sam se zaustavio, napustio svaki strah. U meni je zavladała duboka tišina - vrlo smirujuća. U tom sam trenu postao svjestan da moje tijelo ne diše. Nije bilo ni potrebno - šok ga je omamio i sve se isključilo.

Pogledao sam ispod sebe i ugledao jednu prekrasnu ribu. Dirnuo me pogled na tu lijepu ribicu i nešto u meni usredotočilo se na nju. Izgledalo je kao da komuniciramo. Nije bilo riječi - riba mi se nije obratila riječima koje bi vam mogao ponoviti; bila je to potvrda poput „Zdravo. Znam tko si ti". I djelovala je jako miroljubivo.

Mogao sam vidjeti svuda oko sebe, u svim smjerovima, a vizualni doživljaj polako se širio u krugu; na svakom je koraku dolazilo do potvrde svakog životnog oblika koji je krug dotakao. Dodirnuo je plankton, morske trave, ribe i drugo.

Postojala je jaka svijest upravo o svemu, do najmanjih detalja, vezanom uz određeno biće, njegov život, njegovu prošlost i podrijetlo; postojalo je potpuno razumijevanje svega što ima veze s tim životnim oblikom. Kako mi se svijest širila, bilo je teško obuzdati prekrasan osjećaj koji sam imao. On se nastavio širiti . . . rasti . . . Uvijek sam želio saznati kako izgleda biti dolje u Golfskoj struji i sada sam to mogao vrlo živo vidjeti.

Ni u jednom trenutku nisam izgubio svijest - bio sam potpuno budan. Krug koji se širio na kraju je potpuno obuhvatio cijeli planet i u tom se trenutku počeo preklapati

u male dijamantne oblike. To je bio vrlo intenzivan doživljaj i izgledalo mi je kao da istodobno postoji svijest o svim stvarima, jaka svijest sakupljena u sabirnim točkama dijamantnog oblika.

Nakon što je nekoliko puta obišla globus, možda umorna od prolaza kroz zemaljske životne oblike, svijest kao da je eksplodirala i izbila van u svemir.

U tom sam trenu osjetio veliko olakšanje, a moja se svijest kroz prostor kretala u svim smjerovima, napuštajući naš planet i dodirujući i gledajući ovaj planetni sustav, krenuvši zatim dalje kroz galaksiju i svemir, pa preko drugih svemira, galaksija i drugih sustava koji prelaze granice mašte.

Bilo je mjesta na kojima su postojali životni oblici slični našima; bilo je i drugih mjesta s drukčijim životnim oblicima. Ali u svakom sam trenutku bio svjestan.

Prolazeći kroz to predivno iskustvo, nisam bio svjestan vremena - ono se nastavljalo, nastavljalo i nastavljalo. Prestalo je u trenu kada sam shvatio da je nešto zgrabilo i uhvatilo moje tijelo. Osjetio sam da me vuče kroz vodu i podiže na palubu broda koji je prešao preko mene. Prevezen sam u Fort Lauderdale helikopterom.

Bolničari su između sebe govorili „Mrtav je. Ništa se više ne može učiniti“. A ja sam bio potpuno svjestan i pokušao sam razgovarati s njima, reći im „Dobro sam - živ sam!“ - no ništa se nije zbivalo. Upotrijebili su respirator, a tijelo se odjednom odlučilo ponovno „uključiti“ pa sam počeo disati.

Poslijepodne sam proveo u bolnici. Doktorima je bilo teško shvatiti... od vremena kada sam napustio brod do trenutka kad su me iznijeli na površinu prošlo je 2 i po do 3 i po sata - priče se međusobno razlikuju. Neki ljudi kažu da je vrijeme koje sam proveo bez zraka bilo negdje od 50 minuta do 2 sata. Zaista ne znam. No to je vrlo dugo vremena za držati dah! Ja sam doktor - znam da se ne može živjeti bez zraka. Međutim, to se dogodilo.

To iskustvo promijenilo mi je cijeli život. Osjećam da su trenuci koje sam proveo u svojoj klinici i na poslu posuđeni - nisu moji. Ne znam čeka li me neka velika sudbina.

To iskustvo otvorilo je vrata koja su, u sljedećih nekoliko tjedana, u žarište dovela otkriće ovoga kristala.

Nastavili smo s planom istraživanja širokoga područja na Bahamima koje smo otkrili 1968. Zanimljivo je da je Edgar Cayce predskazao da će 1968. doći do otkrića drevne civilizacije poznate kao Atlantida. Ne mogu dokazati da ruševine koje smo otkrili pripadaju Atlantidi, ali one su se nalazile na pravom mjestu i radilo se o drevnoj civilizaciji.

Opisat ću vam neke građevine i stvari koje se tamo nalaze i mislim da ćete uskoro moći predočiti slike; mi nemamo niti jednu, ali pisac Peter Tompkins i drugi koji istražuju to područje, naći će se tamo u pravo vrijeme pa ćete, siguran sam, moći vidjeti dokaze za postojanje spomenutih ruševina.

Nisam prvi koji je otkrio taj podvodni grad; postoje i drugi s kojima smo razgovarali, a koji su ga uspjeli zamijetiti godinama prije našeg dolaska.

Prilikom povratka na područje koje smo istraživali krenuli smo preko otočja Bari. Uхватила nas je silovita oluja i morali smo se zaustaviti na najbližem otoku dok se ona ne smiri. Za vrijeme oluje izgubili smo dosta opreme, ali odlučili smo zaploviti odmah nakon što je prestala.

More je bilo prilično tamno. Čim smo počeli prelaziti iznad područja "ruševina", ustanovili smo da se kroz vodu, mada je bila tamna, naziru obrisi zgrada - svugdje gdje smo okrenuli brod, ispred i iza nas, mogli smo vidjeti oblike građevina ispod nas! Izabrali smo mjesto, bacili sidro i naši su se ronionci - kao u panici - našli u vodi.

Bilo nas je petorica. Ja sam zadnji skočio u vodu. Dobro je roniti u paru s drugim ronioncem kada se nalaziš u pustom području. Svako malo mogao sam kroz tamu razaznati par peraja ispred mene, te sam ih nastojao slijediti. Pokušaj da ih dostignem jako me iscrpio i morao sam stati. Odmorio sam se na dijelu koraljnoga grebena, pokušavajući se namjestiti.

Mogao sam vidjeti zlatne Sunčeve zrake kako se svjetlucajući probijaju kroz tamu vode i razaznati da svo to svjetlo dolazi iz pozadine nekakve piramide. Samo sam sjedio i promatrao je - budući da *nije mogla* biti tamo - i nisam želio da nestane. Sunce se nalazilo točno iza piramide, a svjetlo je blistajući sjalo u svim smjerovima. Izgledalo je kao da je netko naslikao tu fantastičnu sliku. Stalno sam mislio : "Da bar imam foto-aparat!". Da sam mogao uhvatiti taj trenutak bio bi to najljepši prizor koji su ljudske oči ikada ugledale. Bio je potpuno veličanstven! Bio je ljepši od bilo kojeg zalaska sunca koji mi je priroda omogućila vidjeti. Bio je naprosto fantastičan! Imao je boju - ispunjavao je prekrasnim osjećajem.

Odjednom sam „došao k sebi" i shvatio da je to - što god bilo - stvarno. Mora biti stvarno. Tako sam, umjesto da samo sjedim i promatram ga, odlučio krenuti prema njemu.

Nisam mogao vidjeti cijela piramidu kako se uzdiže s dna oceana, već samo jedan njezin dio. Vidio sam oko 27 m građevine koja je po obliku bila jednaka egipatskim piramidama.

Površina piramide izgledala je poput ogledala. Bila je kamena, ali radilo se o jako uglačanom kamenu, savršeno napravljenom. Površinski kameni blokovi bili su uglačani i tako čvrsto priljubljeni jedan uz drugi da bi vam bilo prilično teško progurati oštricu žileta između njih. Nemoguće je zamisliti da su ljudska bića mogla tako lijepo složiti to čvrsto priljubljeno kamenje. Rubovi kamenih blokova bili su koso rezani i nisu se glatko spajali.

Plivao sam oko vršnoga dijela. Voda je bila uzburkana i bilo je pomalo opasno blizu samoga vrha.

Obišao sam vršni dio tri puta. Spustivši se prilikom trećeg obilaska, nabasao sam na neki otvor. Prilikom ranijih obilazaka tamo se nije nalazio otvor - znam da sam pažljivo promatrao građevinu. Nemam objašnjenje za to kako je taj otvor bio i nije bio tamo - samo govorim o njemu onako kako ga se sjećam.

Prva misao koja mi je pala na pamet bila je ako postoji otvor, onda negdje moraju biti i vrata. Pažljivo sam pogađao naokolo i nije bilo ničega. Postojao je samo otvor. Nije bilo vrata; nije bilo ničega što bih mogao vidjeti da je kliznulo i otkrilo otvor.

Voden znatiželjom ušao sam unutra. Spuštajući se hodnikom koji se vodio od otvora, ušao sam u posebnu prostoriju. Kada bi se izvan vode cijela građevina promatrala, ta bi prostorija bila u gornjem dijelu piramide. Ovako se nalazila na pola puta prema dolje na vidljivom dijelu piramide.

Prostorija je bila pravokutna, a vrh joj je imao oblik piramide. Iz vrha je izlazila metalna šipka promjera od oko 7,5 cm. Izgledala je kao da je zlatna, ali to sigurno nije bila.

U sredini prostorije nalazio se uspravan, izrezbareni kamen na čijem je vrhu stajao metalni oklop zavnutih krajeva, na kojemu su se nalazile dvije metalne ruke ljudske veličine. U rukama je bio kristal. Točno iznad kristala nalazila se spomenuta metalna palica koja je pokazivala ravno na njega. Na kraju palice bio je izbrušeni crveni kamen oštih rubova.

Oko svega toga nalazilo se sedam velikih stolaca, od kojih je jedan, na kamenom postolju, bio blago podignut iznad drugih. Otplivao sam do stropa i nogama se odupro o rub, pokušavajući olabaviti metalnu šipku. Bio sam siguran da je zlatna. Nije se pomaknula. Znao sam da ću trebati pomoć za odnošenje toga blaga.

Znajući da će drugi ronionci imati još samo pola boce zraka i da neće htjeti ponovno roniti, odlučio sam na brod donijeti nešto za dokazati im kako se ovdje dolje nalazi nešto vrijedno truda. Uzeo sam nož i zagrebao po šipki da dođem do strugotina koje mogu staviti u rukavicu. No umjesto toga, upropastio sam oštricu svoga noža. Taj nož bio je od najčvršćeg metala koji znamo napraviti - kaljenoga čelika. A na šipki nije ostala ni ogrebotina!

Nakon toga sam se spustio do poda i sjeo na veliki stolac. Bio je udoban, s naslonima za ruke. Nakon što sam se na trenutak odmorio, moj se pogled vratio na kristal koji je svjetlucao. Tragao sam za bilo čime u toj prostoriji što bih sa sobom mogao lako odnijeti kao dokaz vlastita doživljaja, budući da sam u dnu uma stalno mislio "Je li ovo stvarno? Tako je lijepo, možda je to samo proizvod moje mašte". Posegnuo sam između metalnih ruku i kristal se pomaknuo - nije bio pričvršćen! Dohvatio sam ga i izvukao vani.

Metalne su ruke bile brončane, a s unutrašnje strane zlatne boje, slične šipki; s unutrašnje su strane također bile i crne, kao spaljene nekim plamenom visoke temperature, te me bilo pomalo strah uzeti kristal. Ako je mogao spaliti taj metal, što će napraviti meni? Dohvatio sam ga i ništa se nije dogodilo.

Zaustavio sam se na čas; zavladao je trenutačni mir. Onda je odjednom došao glas - ne glas koji se može čuti, nego vrlo zvučan glas koji je dolazio iznutra, kroz samu građevinu u kojoj sam se nalazio. Radilo se o nekoj vrsti zračenja, ali ipak i o glasu koji mi je govorio : "Došao si i imaš ono po što si došao. Sada idi i ne vraćaj se više."

Zanimljivo je da su, nakon što su izronili i vratili se na brod, svi drugi ronionci izvijestili o sličnom iskustvu koje su imali. Svi su doživjeli isti utisak - ili glas. Svaki od njih donio je sobom neki predmet. Neki od tih predmeta bili su naprave neobična izgleda, slične malom džepnom računaru, imale su ekran ali ne i tipke. Nikada nismo otkrili s pomoću čega su radili. Ne znamo što su oni.

Do danas sam jedino ja iz te skupine živ. Svaki od ostalih ronilaca našao je smrt u moru negdje u Bermudskom Trokutu. Ja otada i dalje ronim, ali ne u tom području. Tamo više nikada neću ući u more!

Nadam se da će se neki snimatelj na tom mjestu naći u pravo vrijeme, kada građevine ne budu prekrivene pijeskom, kao i onoga dana kada nam ih je otkrila oluja, i da će moći snimiti podvodni grad.

Zgrade su bile mješavina elemenata karakterističnih za egipatska zdanja. Neke su, pak, nalikovale drevnim građevinama iz Južne Amerike, iako je piramida imala ravne, a ne stepenaste rubove; bilo je i mnogo onih koje su imale oblik kupole. Svo vrijeme koje sam bio tamo proveo sam u piramidi, te sam druge građevine vidio samo izdaleka.

Na povratku kući, čudan osjećaj obuzeo je sve ronioce. Na neki smo se način osjećali izolirani jedni od drugih i nije nam se baš razgovaralo. Susreli smo se samo nekoliko puta nakon onoga dana. Nismo ostali ni u kakvoj vezi, mada smo trebali.

Prošlo je pet godina prije no što sam se osjetio spremnim pokazati kristal javnosti. Sada ovdje imamo taj kristal koji je plod spomenutoga događaja.

Jesam li zapravo umro kada sam se priremao da ga uzmem, ne znam; to morate procijeniti sami. Danas se osjećam drukčije; posve su drukčije moje misli, moja razmišljanja.

Sam kristal je jedinstvena stvar. Javno smo ga pokazali samo pet puta i ni u jednoj drugoj prilici nije bio izlagan.

Mnogi ljudi tvrde brojne stvari o njemu. Mi istražujemo njegove učinke i uz njega vezane pojave.

Ljudi su tvrdili da su izliječeni; postoje oni koji vide, osjećaju stvari. Mislim da nije bilo više od pola tuceta ljudi koji su prišli kristalu, stavili ruke na njega, a da nisu osjetili ionski vjetar koji iz njega dolazi.

Kristal je kremen. Njegova vrijednost kao kamena godine 1970. procijenjena je na 20 000\$. Danas, kao kamen, vrijedi nešto više. Nepochjenjive je vrijednosti kao ono što uistinu jest.

66. Znameniti Kristal iz piramide koji je pronašao dr. Ray Brown

Radi se o savršenoj kugli. Naravno da je morao biti isklesan; kristali kremenata nemaju oblik kugle.

U sebi ima mrlju. U središtu te mrlje, prirodno oblikovane od kremenata boje dima, nalazi se piramida gotovo savršena oblika, a kada ju pogledate vidjet ćete tri piramide, poredane jednu iza druge. Nalazi li se vaš um u alfa stanju, iza te tri piramide pojavljuje se i četvrta.

Pogledate li kristal sa strane, vidjet ćete da piramidu tvori mreža tisuća malih linija u kremenu boje dima, slična elektroničkim mrežama. Piramida se može vidjeti samo s prednje strane; s drugih strana vidite samo mrežu linija. Postoje piramide unutar piramida, gore i dolje, sa strane, u svim smjerovima, ali glavne su piramide s prednje strane, ravno ispred vas".

Svatko tko je slušao dr. Browna kako priča svoju spektakularnu priču o tome kako je postao čuvar kristala iz Atlantide, odmah mu je želio postaviti brojna pitanja. Ovdje sam naveo ona koja bacaju više svjetla na taj prekrasni kamen pronađen u piramidi :

P : Gdje se točno nalaze ruševine o kojima ste govorili?

O : *Ne mogu vam dati zemljopisnu dužinu i širinu na kojoj se nalaze - ne znam ih. Ali to mjesto mogu za vas označiti na karti. Ono je vrlo blizu vrha Jezika oceana, okrenuto ravno prema većim otocima otočja Bari, nekih tridesetak kilometara od grebena koji se strmoglavljuje u Jezik. Nalazi se daleko od svake velike kopnene mase; s jedne mu strane je otok Andros, a najbliže mjesto pogodno za život mu je Bimini.*

P : Koliko je dubok sloj pijeska koji je pokrivaio piramidu?

O : *Do njezinog temelja, oko 36 m. Bilo je otkriveno jedno 27 m piramide. Ona se još nastavljala prema dolje. Površinu bilo čega što ostane pod vodom prekrivaju alge i mulj životinjskoga porijekla. U sobi nije bilo ničega od toga. Sve je bilo potpuno bez mrlje, a površina piramide bila je sjajna i čista, nalik jako ulaštenom ogledalu. Bila je od bijelog kamena. Promatrana iznad vode, s udaljenosti bi izgledala kao divovski komad bijeloga mramora. Bio bi to jednostavno veličanstven prizori*

P : Gdje se nalazio otvor na piramidi?

O : *Točno na sredini. Vjerujem da je šipka dolazila ravno iz vrha piramide. Vrh je, usput, izgledao poput lazurita.*

P : Ako je ulaz ostao otvoren, zar ne bi pijesak ispunio prostoriju?

O : *Bi, u slučaju da je ostao otvoren pijesak bi, uvjeren sam, ispunio prostoriju. No što god bilo to što se otvorilo, siguran sam da se u jednom trenu i zatvorilo. Nisam vidio kako se zatvara, ali budući sam kružio oko piramide i nisam vidio nikakav otvor, a potom ipak naišao na jedan, pretpostavljam da bi ga ono što ga je otvorilo također i zatvorilo.*

P : Je li u prostoriji bilo pijeska?

O : *U prostoriji nije bilo ni traga pijesku. Pod je bio od bijeloga kamena. Zadivilo me to kako je sve bilo čisto i bistro.*

P : Što se dogodilo s otvorom na piramidi nakon što ste otišli?

O : *Toliko dugo koliko sam ga mogao vidjeti, otvor je ostao otvoren. Nisam vidio ništa nalik vratima. Pogledao sam unutra, opipao rub kamena i nije bilo ničega. To je potpuna zagonetka.*

P : Vjerujete li da su zidovi bili čvrsti?

O : *Nema načina da to saznam. Pretpostavljam da su bili. Sve je izgledalo prilično masivno i napravljeno od čvrstoga kamena. Ulazni hodnik dugačak nekih 9 m bio je od čvrstoga kamena pa sam pretpostavio da je i cijela piramida čvrsta.*

P : Odakle je dolazilo svjetlo u prostoriji u kojoj ste bili?

O : *Ne znam. Nije bilo nikakvog izvora svjetlosti poput žarulje, ali sve je bilo osvijetljeno. U uzbuđenju sam svoju ronilačku svjetiljku ostavio na brodu.*

P : Je li postojala nekakva veza između šipke i kristala?

O : *Ne. Razmak od možda 120 cm dijelio je kraj crvenoga kamena od samog kristala. Izgledalo je kao da je kristal imao svoju namjenu u dijelu nekakva obreda koji se u toj piramidi obavljao.*

P : Od čega je bila napravljena metalna šipka?

O : *To uistinu ne znam, ali vjerujem da se radilo o zlatu, očito obrađenom nekom vrstom očvršćujućega procesa. Drevni Amerikanci poznavali su proces kojim su kalili bakar i znam da postoji nagrada koju je raspisalo nekoliko metalurških tvrtki, za onoga tko otkrije kako su uspijevali kaliti bakar tako da je postajao čvršći od kaljenoga čelika. Još nismo otkrili njihovu tajnu.*

P : U kojem su smjeru bili okrenuti stolci?

O : *Imao sam neku orijentaciju prema kompasu na svom satu, ali u sobi ga nisam pogledao, tako da vam ne mogu reći u kojem su smjeru bili okrenuti. Bili su postavljeni u neku vrstu kruga oko spomenuta pijedestala.*

P : Koja su neka od fizičkih svojstava kristala?

O : *On je od kremenata, mada ima nečega čudnog u vezi s tim kamenom. Osim svojstava kremenata pokazuje i neke odlike metala. Po tome što lomi svjetlost pokazuje osobine kremenata, ali je opet upola lakši no što bi kremen trebao biti. Možda metalni oblik mreže linija u njemu ukazuje na to da se radi prije o metalu nego o kremenu.*

P : Što doživite kada dodirujete kristal?

O : *Kada ga se tek otkrije ne događa se ništa spektakularno; no nakon nekoliko minuta sakupi energiju i kreće. . . stavite li ruke iznad njega osjetit ćete vruće i hladne valove koji se mogu opaziti kao bilo što drugo što ste ikada osjetili. Možete osjetiti ione koje kristal ispušta i to bocka. Što ste bliže kristalu energija je slabija; što ste dalje iznad njega ona postaje jača.*

P : Nabrojite nam neka vaša iskustva vezana uz kamen?

O : *Mnogo puta kada se nalazim u njegovoj blizini vratim se svom izvanmaterijalnom iskustvu. Promatram stvari na vrlo svjestan, budan način. Ostalo je vrlo teško opisati. Mogu vidjeti ono što mi je potrebno za rješavanje problema na kojem radim. Drugi ljudi koji su prošli blizu kristala pisali su mi i izvijestili me da su imali slična iskustva pri rješavanju problema.*

Vidjeli smo kako taj kamen ponekad sam od sebe isijava svjetlost.

Mogli smo osjetiti stvari. Pregledali su ga vidovnjaci širom zemlje i svi se slažu u tome da on predstavlja iznimnu stvar za ovaj planet, kao i sredstvo koje će mnogo puta povećati umne sposobnosti i svaki oblik energije. Tvrde da može biti opasan i dobar.

Sićušni čipovi u računalima rade izuzetne stvari - oni su napravljeni od kristala. Znamo da kristali imaju elektronička svojstva. Je li mala mreža linija iz ovoga predmeta takove prirode, tek treba vidjeti. Postoje ljudi koji tvrde da su izliječeni od raznih bolesti kada su se našli u blizini kristala.

P : Vjerujete li u reinkarnaciju?

O : *Elizabeth Bacon je u New Yorku pregledavala kristal; bilo je prisutno nekih pet stotina ljudi. Pala je u svoj trans i ljudi su postavljali pitanja o kristalu i podacima koje su dobivali kroz njezina usta. Rekla je „ Čovjeka koji se njime služio obično su zvali Thoth.”*

P : Prenosi li kristal okolne vibracije ?

O : *Da. Primjerice, običavao sam ga izlagati bez staklene kupole i svako malo ga je netko dodirivao. Jednom je došla gospođa koja je osjećala jaku bol u gušterači. Zbog toga se savijala. Dodirnula je kamen i boli je nestalo. Gospođa koja je dotaknula kamen nekoliko minuta nakon toga bol je dobila. Boljoj je bila prenesena kroz otisak prsta na kamenu. Otada ga držim pokrivenoga.*

P : Što je s meditacijom?

O : *Meditacija u blizini kristala je nešto nevjerojatno. Morate to iskusiti da bi ju znali cijeniti.*

P : Možete li usmjeriti energiju kristala?

O : *Mislim da mogu. Doduše, to više činite mislima nego usmjeravanjem vrhova piramida u željenu pravcu. Možete u stvari gledati u njega i odašiljati mjerljivu energiju na druge točke.*

P : Što se događa kada stavite kompas iznad kristala?

O : *Igla kompasa se okrene - u smjeru obrnutom od kazaljke na satu ako je on tik uz kamen, a u smjeru kazaljke ako se nalazi 5 cm iznad njega.*

P : Primjećujete li ikakve promjene vezane uz lunarne cikluse i slično?

O : *Ne. Pokušali smo odrediti obrazac ili raspored po kojemu taj kamen radi ono što radi, i ništa takvoga nisam mogao pronaći.*

P : Jeste li pokušali izraditi kopiju piramide i staviti kristal na njegovo mjesto?

O : *Da, mada to nismo pokušavali s većim piramidama. Stavljali smo kristal u modele piramida i mjerili energiju, a rezultati su bili jedinstveni! Kada stavite ovaj predmet u piramidu i postavite ga na položaj sličan onome u kojem se prvobitno nalazio u podvodnoj građevini, mjerljiva količina energije je izvanredna.*

P : Zbog čega niste ostali u tom području i dalje istraživali?

O : *Nakon iskustva koje sam doživio uistinu sam osjećao priličnu nelagodu u vezi s ostankom na tom području. Zbog upozorenja koje sam dobio uopće se više nisam želio tamo zadržavati. Da čujete glas koji vam prodrma čak i kosti, mislim da bi ga poslušali i slijedili naputak koji vam je dao u strahu za vlastiti život. Iz onoga što se dogodilo s drugim ronionicima vidljivo je da su kažnjeni za svoj neposluh.*

P : Mislite li da su drugi ronionci poginuli zato što su se vratili na to područje, iako im je bilo rečeno da to ne učine?

O : *Pretpostavljam da se upravo to dogodilo. Svi su poginuli u vodi. Jedan je stradao u Biminiju - iskusan, vješt ronilac. Skočio je s broda i slomio vrat - udario je u pijesak. Jednoga je ubio morski pas 65 km sjeverno od Biminija. Drugi je bio u Haitiju; isplovio je u malom čamcu i nikada se nije vratio. Posljednji je poginuo u podvodnoj nesreći negdje blizu Jamajke - ne znam pobliže što mu se dogodilo.*

P : Biste li, da želite, mogli ponovno pronaći piramidu?

O : *Mogao bih vas odvesti do područja veličine 24x8 km. Ne znam bih li vas mogao dovesti točno iznad piramide. Sjetite se da smo cijelo ljeto proveli iskapajući rupe duboke 12 m i da smo pogodili pravo mjesto naišli bi na piramidu, ali nismo. Tako za trošak od milijun i pol dolara nismo ništa pronašli. Zatim smo na to mjesto došli pukim slučajem, olujnoga dana, i usidrili se točno iznad nje! Sada se, naravno, pijesak ponovno nagomilao i prekrpio podzemni grad. Ali bit će prilike da on bude ponovno otkriven. Proučavamo pojavu oluja i kada oluja opet pogodi to područje, zanima me hoće li biti vrijeme da se vratim i snimam. Ali tamo me nećete vidjeti pod vodom!*

P : Koji je položaj Sargaškog mora u odnosu na to mjesto?

O : *Možda nekih 240 km prema istoku.*

P : Gdje su se nalazili predmeti koje su pronašli ostali ronionci?

O : *Dva su pronađena u građevini koja je izgledala poput neke knjižnice ili umjetničke galerije - u nekoj velikoj zgradi. Ležali su na kamenu stolu, u položaju koji je ukazivao na to da su ih, što god bili, jako cijenili. Drugi predmet, prilično drukčijega oblika, pronađen je u nečem što je izgledalo poput stambene zgrade. Ne znamo što je to. Radilo se o većem predmetu kvadratnog oblika. Ostali su bili mali i vrlo aerodinamičnog oblika. Kutevi su im bili zaobljeni i bili su napravljeni od nekog tamnog metala.*

P : Je li netko ikada pokušao ukrasti kristal?

O : *Jest. Ponio sam ga sobom na zabavu koju je priredio jedan moj prijatelj, državni podsekretar Anderson, u Kaliforniji. Jedan od uzvanika, koji je vodio trgovinu za prodaju okultnih sadržaja, zamolio me da mu ga pokažem. Nekoliko minuta kasnije, on i kristal su nestali. Neobično je da se sljedećeg jutra kristal pojavio. Čekao je vani u hodniku. Međutim, za čovjeka koji ga je uzeo nikada se više nije čulo. Nikada se nije vratio ni kući, niti na posao. Jednostavno je nestao.*

P : Posjeduje li još netko okrugli kristal?

O : *Ima ljudi koji izrađuju okrugle kristale. Moj kristal ima čudnu energiju, oko sebe širi vrlo moćan oblik energije kojim djeluje na predmete u svojoj blizini. Kako vrijeme prolazi, djelovanje te energije pokazuje sklonost prema jačanju, a ne slabljenju. To ne mogu objasniti.*

Kada je kristal izložen, njegova potencijalna energija raste. Stavimo li ga na dnevno svjetlo ona postaje vrlo jaka. No sklona je tome da napravi nešto s ljudskom energijom. Ona je jača ako se oko nje nalazi hrpetina ljudi.

P : Jeste li pokušali odrediti starost kristala s pomoću ugljika?

O : *Ne. Kustos muzeja Smithsonian tvrdi da oprema potrebna za tako savršenu obradu kamena nije postojala prije 1900. godine.*

P : Je li ikada provjerena radioaktivnost kristala?

O : *Ne. Mogli bi ga podrći ispitivanjima na UCLA-u kako bi se odredilo zašto iz njega dolazi taj neobični ionski vjetar.*

P : Je li bilo zaista u redu to što ste uzeli kamen iz piramide?

O : *Očito se to od mene očekivalo. Uistinu osjećam da sam bio odveden do njega. Istinu govoreći, ne znam koja je svrha toga što ga posjedujem. Ja s njim radim neke stvari, to je istina, ali jednostavno ne znam zbog čega je on kod mene.*

P : Vjerujete li da je kristal zemaljskoga porijekla?

O : *Ne. Ali to je tek moje mišljenje.*

P : Što dalje namjeravate s kristalom?

O : *Ne znam. Mi smo širom otvoreni prema svemu. Ne radi se samo o sredstvu za iscjeljivanje, iako je to, budući sam liječnik, prvo na što obraćam pažnju.*

Podzemni grad sa svojom potopljenom skupinom zgrada, koji je istražio dr. Brown, lako bi mogao biti drevna civilizacija Atlantide. Trenutno se ne može dokazati da ruševine koje je otkrio zaista pripadaju Atlantidi, ali je očito da se nalaze na pravom mjestu. Edgar Cayce je predskazao : „Posejdonija će biti među prvim dijelovima Atlantide koji će se ponovno

pojavit - očekujte da se to dogodi '68. i '69. - što nije tako daleko." (Čitanje 958-3 iz 28. 06. 1940.)

U drugom čitanju iz 8.mj. sljedeće godine (1152-11; MS-3), Cayce je izjavio da će se u nekoliko godina pojaviti zemlje kako u Atlantskom tako i u Tihom oceanu. Zanimljivo je da, nekih deset godina prije toga, on vidi da će cijelu zemlju zgoditi velike fizičke promjene, a najveća promjena u Americi zahvatit će sjevernu obalu Atlantika (311-8; MS-7; iz 9. 04. 1932.). Ponovno, 1934. godine, proriče da će u Karipskom moru biti opažena nova zemlja, te da će se pojaviti suho kopno (3976-15).

Naravno, čitanja Edgara Caycea mogu se protumačiti na razne načine, čime se nužno ne poriče njihova vrijednost. Na neki način, njegova čitanja dosljedno govore o ponovnom pojavljivanju zemalja u vodama Atlantika, kao i o njihovu nestanku.

O postojanju Atlantide se umovalo, nagađalo, razmatralo, razmišljalo, meditiralo, promišljalo i mozgalo, rasuđivalo, filozofiralo, duboko mislilo, stavljalo na razmatranje, raspravljalo, špekuliralo, slutilo i procjenjivalo; jednako se tako ispitivalo i pomno istraživalo. Jedan od najvrednijih drevnih zapisa jest povijest Atlantide djelomično sačuvana u djelima Platona, koji je živio oko četiri stotine godina prije Krista.

Stotinama godina nakon toga, priču o Atlantidi su i mudraci i budale smatrali pričom koja ništa ne znači; ipak, ona svjedoči o tome da pitanje Atlantide predstavlja neprocjenjiv zapis iz prošlosti. Platonova priča u sebi ne sadrži

ništa nevjerojatno utoliko što jednostavno opisuje veliku, bogatu kulturu obrazovanih ljudi; jednostavno je slobodna od bilo kakvih čuda i mitova. Prema tome, ta je priča prihvatljiva povijest naroda kojim su vladali kraljevi, koji je živio i napredovao kao i svi ostali narodi, ali čiji je utjecaj isto tako dopro do drugih svjetskih civilizacija i iz temelja ih izmijenio.

Uzmemo li da je piramida jedinstvena arhitektonska konstrukcija, za koju se u hinduističkim puranskim spisima kaže i da je postojala puno prije bilo čega što je preživjelo do naših dana; te uzmemo li da postojanje Atlantide također pripada razdoblju daleko prije pisane povijesti, tada je sasvim moguće zaključiti da prvobitni model za sve postojeće piramide treba potražiti u Atlantidi, a njezino će otkriće to i potvrditi.

Mnogi ljudi stoljećima su pokušavali pronaći Atlantidu - ili neki trag njezinoga postojanja - unutar i izvan granica Atlantskog oceana. Kao što su gradovi Herkulaneum, Pompeji, Troja i drugi uskrsnuli iz svoje grobnice mitova i legendi, tako će se dogoditi i s Atlantidom.

Voden intuicijom, Ignatius Donnelly je u knjizi *Atlantida : Prepotopni svijet*, objavljenoj koncem 19.st, sakupio obilje pojedinosti i podataka. Njegova strpljivost, kao i naizgled beskonačan rad potreban za prikupiti činjenice koje podržavaju postojanje Atlantide, pretopljeni su u opsežno djelo, do danas ostalo nenadmašivo zbog svoje važnosti i iznimne vrijednosti.

Postojanje podvodnoga grada i njegove piramide, opaženih

i nekoliko godina prije doživljaja dr. Browna, polako su - premda odvojeno - potkrepljivali različiti, pa čak i sporni dokazi. Mnogo su godina piloti, članovi posade i putnici neprekidno bogato izvještavali o tome kako su vidjeli potopljenu piramidu i druge građevine dok su prelijetali more blizu Bahama. Zabilježene izvještaje o tim zapažanjima nadležni obično "službeno" odbacuju kao vizualnu zabludu promatrača, izazvanu "optičkom iluzijom".

Nemogućnost potvrde tih opažanja, mada postoje i fotografski dokazi, posljedica je nemogućnosti ponovna određivanja točnoga mjesta na kojemu su viđene potopljene građevine.

Spomenuta se opažanja smatraju varljivim fenomenom koji se očito ne može ponovno zamijetiti, mada oni koji su je vidjeli pokušavaju zračni put koji su prešli označiti što je moguće točnije.

Istraživači oceana, na brodovima s visoko razvijenom elektroničkom opremom koja se upotrebljava za otkrivanje potopljenih objekata, odnedavno pokušavaju otkriti spomenuti grad. Ali čak ni to nije toliko uspješno kao što se u početku očekivalo; fenomen je jednako neuhvatljiv s površine kao i iz zraka.

Charles Berlitz u svojoj knjizi *Bez traga (Without A Trace)* iznosi "jaki dokaz" do kojeg se došlo sonarnim pretraživanjima kojima je otkrivena golema piramidalna građevina na mjestu koje su označili dr. Brown i drugi istraživači. Uznemirujuća činjenica vezana uz taj "jaki dokaz" jest da sonarni detektor nije otkrio nikakove prateće ruševine,

za koje se zna da su dio građevinskoga kompleksa koji se na tom mjestu nalazi. Zbog toga se jedan od nekoliko zaključaka odnosi na različite stupnjeve jačine vezane uz sonarno lociranje piramide bez pratećih zgrada.

Najuvjerljiviji zaključak je onaj da su istraživači mjesto svojega istraživanja pomiješali s onim doktora Browna. Najmanje je vjerojatno da je pijesak otkrio samo piramidu, a na ostalim ruševinama ostao poput pokrivača koji štiti od sonarnoga detektora. Međutim, kada je dr. Brown istraživao piramidu, samo je 27 m virilo iz pijeska, a okolne su ruševine na toj razini bile isto tako vidljive. Nasuprot tome, tvrdi se da se "sonarna piramida" uzdiže u visinu od 128 m s "inače ravnog oceanskog dna" - navodno bez traga ostalim ruševinama.

Najvjerojatnijim se čini da je sonarna oprema loše funkcionirala i da je vodoravan obris oceanskog dna bio krivo protumačen kao uspravna građevina (što se, usput, događa prilično često) ili je, kako navode ugledni stručnjaci, cijela stvar bila „izmišljena" kako bi se istodobno održale živima rasprave vezane uz tajne i zagonetke Bermudskoga Trokuta, izgubljenoga kontinenta Atlantide i piramide.

Najveća prepreka prihvaćanju postojanja te piramide (ili piramida) jest njezina varljivost - neprekidan proces njena pojavljivanja, nestajanja, te zatim ponovnog pojavljivanja. Međutim, čak i taj fenomen gubi svoju zagonetnost jednom kada se shvati da pijesak s oceanskog dna mogu iznenada - unutar nekoliko sati - raznijeti česte oluje između Biminija i Bahama.

Dr. Brown tvrdi da, nakon cijeloga ljeta provedenog u istraživanju podmorja uz visoke troškove, nije pronađeno ništa; no tada, kada su se onog olujnog dana ponovno našli na spomenutom mjestu, ruševine i piramida bile su ondje! On nadalje tvrdi da pijesak koji se pomiče naizmjenice pokriva i otkriva podvodni grad, te da se oluje u tom području moraju pomnije promatrati kako bi se moglo ustvrditi kada će kompleks ponovno biti otkriven.

Nevjerojatna kremena kristalna kugla doktora Browna, sa svojom specifičnom energijom i snagom koju ima, predstavlja, kao što je ranije rečeno, simboličan ključ za strukturu piramide.

Mnogo nas krivo shvaća riječi «kristal» i «kremen». Riječ kristal zapravo označava formaciju nastalu kemijskim skrućivanjem mase čiji su atomi unutra uređeni prema obrascu koji se pravilno ponavlja, odnosno prema strukturi rešetke, a koja obično izvana izgleda geometrijski pravilno. Većina minerala razvija se u kristale nakon skrućivanja iz tekućeg ili plinovitog stanja, budući je kristalizacija stanje koje zahtijeva najmanje energije, zbog čega ima najveću stabilnost.

Kristali počinju na mikroskopskoj razini. Rastu poput živih organizama, osim što, umjesto da se šire iznutra, do tog procesa dolazi akumulacijom izvana odakle se dodaje više istoga materijala. Rast kristala obično je spor - ponekad tako spor da je potrebno tisuće godina za dostići priličnu veličinu - dok se rast nekih kristala može vidjeti iz dana u dan. Također su poznati po tome što mogu narasti do divovskih razmjera i težiti nekoliko tona.

Kristalizacija se događa na mnogo načina, oblika i vrsti. Kristale nazivaju «cvijećem kraljevstva minerala» zbog njihove čiste simetrije i profinjenih boja. Unutarnja struktura rešetke, koja određuje njihov vanjski oblik, sastavljena je od pravilno uređenih atoma koje na okupu drži električna privlačnost suprotno nabijenih iona.

Riječ kristal kroz povijest se upotrebljavala za označavanje čistoga kremenca, kojega su grčki filozofi smatrali vodom zamrznutom u šestostraničnu masu zbog jake hladnoće Alpa. Zato su stjenovito-kristalnu raznolikost kremenca držali prauzorom svih kristala. Kremen je najrašireniji i najčešći mineral na svijetu. U osnovi je napravljen od silicijeva dioksida koji može biti proziran ili u boji, a uvijek je heksagonalnog oblika. Veći kristali kremenca mogu se pronaći samo u šupljinama ili špiljama, ali također ispunjavaju i stvaraju se unutar najmanjih prostora između stijene i drugih mineralnih oblika. Prividnu zagonetku vezanu uz prisutnost zlata i kremenca kao dva minerala koji prevladavaju u civilizacijama graditelja piramida, rješava činjenica da se zlato obično nalazi u kremenim žilama. U povijesnim zapisima zabilježeno je da su razni osvajači bili zaprepšteni kada su otkrili da se zlato zapravo upotrebljavalo kao svakidašnji ukras. Zlato je u prvom redu, zbog svoga sjaja i vatrenog odsjaja, služilo za simboličko predstavljanje Sunca. Bakar, bronca, niti bilo koji drugi metal nisu imali takvu vrstu odsjaja, pa je bilo razumljivo da su civilizacije štovatelja Sunca prigrlile zlato kao simbol njihova Boga sunca.

Prilično je vjerojatno da zlato prvotno nije bilo ono za čime se tragalo, već da je prije nastalo kao nusproizvod

iskapanja dragocjenije i vrednije robe - kremen. U današnjem sustavu vrijednosti svijet upotrebljava zlato kao uobičajeno sredstvo razmjene, a kremen smatraju manje vrijednim. Postoje, međutim, neki članovi obitelji kremen koji se cijene kao skupo drago kamenje, poput ametista, ružičastog i zadimljenog kremen, ahata, oniksa, jaspisa, heliotropa, i drugih. Od zore čovječanstva, različite vrste kremen predstavljale su snage i tajne svemira. Različiti tipovi kremen, zajedno s drugim draguljima i kamenjem, pripisivali su se pojedinim horoskopskim znakovima.

Nerazumljivo je kako je kristal kremen u obliku kugle sam po sebi postao simbol i što on, u stvari predstavlja. «Kristalna kugla» dugo se vremena pogrešno upotrebljavala kao sredstvo povećavanja duševnih moći, budući njezina prava snaga izbija iz specifičnoga oblika i simbolike. Drevnim je narodima njezina vrijednost bila veća od bilo čega drugoga što su posjedovali jer je ona za njih bila trostruki simbol. Prvo, bila je čisti prikaz svemira prije no što je dobio materijalni oblik; drugo, označavala je «Kozmičko jaje» u čijoj slici postoji stvaranje; napokon, predstavljala je eteričnu sferu svijeta u čijoj je prozračnoj biti sačuvana savršena slika svih zemaljskih aktivnosti.

Znajući u potpunosti za električna svojstva kremen, znanstvenici našeg vremena usavršili su njegovu umjetnu proizvodnju, naizgled bez nedostataka, za komercijalne potrebe. Čisti kremen, tanko izrezan i izložen pritisku s oba kraja, proizvodi mjerljiv električni impuls kada ga se savije. Taj električni impuls prilično je proporcionalan, do stanovite mjere, stupnju savijanja. Unutarnja struktura rešetke pravilno

uređenih atoma kremenata odgovorna je za stvaranje električnih impulsa kada se kristal ili trenutačno napne ili stisne. Zbog toga svojstva ovaj kristal ima vrlo važnu ulogu u komercijalnoj i industrijskoj upotrebi, kao i kod proizvodnje robe široke potrošnje. Možda su drevni narodi također dobro poznavali njegova električna svojstva, te su ga upotrebljavali na način koji je nama još uvijek nepoznat. U svakom slučaju, za njih je predstavljao temeljnu i važnu silu.

Postoje brojne teorije o upotrebi kristala i razlogu zbog kojega su ga drevni učitelji upotrebljavali. Primjerice, misli se da će kristal, stavi li ga se na određeno mjesto u piramidi, a možda i okrene u određenu smjeru, privući ili akumulirati kozmičke sile koje će, potom, uzrokovati da on počne širiti vlastitu energetska silu. Neki tvrde da se ta sila svojedobno upotrebljavala kao sredstvo prijenosa misli; kao generator koji napaja sve stvari koje trebaju energiju; ili kao kozmički sat.

Dr. Brown je opisao da je kristalna kremenata kugla bila položena između dvije metalne ruke ljudske veličine boje bronce i dlanova boje zlata. Točno iznad ruku nalazila se metalna šipka zlatne boje koja je izlazila iz stropa, upravljena ravno prema kristalu, a zavišavala je otprilike 120 cm iznad njega. Kraj šipke bio je zašiljen, napravljen od izbrušenog crvenog kamena usmjerenog prema kristalu.

Šipka je vrlo moguće mogla biti provodnik kozmičkih energetskih sila koje je crveni kamen sabirao i možda usmjeravao prema točno određenu mjestu na kristalu. Na taj se način kristal aktivirao, a njegove su se brojne funkcije mogle fino namještati jednostavnim preusmjeravanjem energije

sakupljene u crvenom kamenu prema različitim točkama na kristalu.

I obrnuto, kristalnu kuglu od kremena, smještenu u ruke, mogli su zagrijavati vatrom ili plamenom koji bi ju potakao da počinje odašiljati električne impulse. Te električne impulse mogao je hvatati i akumulirati zašiljeni crveni kamen, koji ih je prenosio duž šipke koja vjerojatno vodi do vrha piramide. Kada bi se jednom našli na vrhu, energetski impulsi prenosili bi se kao signali, šireći se ne samo okolnim područjem, nego isto tako i u svemir.

Postoje bezbrojne teorije o svrsi širenja tih energetskih impulsa iz vrha piramide.

Možda je, promatrano s čisto metafizičke razine na kojoj je sažeta tajna ljudske evolucije, kristal u stvari mogao imati ulogu pokusnog kunića. Metafizička filozofija tvrdi da duh, nastanjen u materiji, postaje sila koja postupno i uzastopno podiže mineral do stanja biljke, biljku na životinjsku razinu, a životinju do nivoa ljudskoga dostojanstva; konačno, čovjeka podiže do kraljevstva bogova.

Spomenuti učitelji možda su pokušali prožeti ovaj mineral svojim duhom čime bi ga, izvede li se postupak pravilno, pretvorili u biljku. Ako su bili istinski ili savršeni učitelji, uistinu su mogli tajnu ljudske evolucije pretvoriti u zbiljski proces u svome istraživačkom laboratoriju; to su nam, nesumnjivo, ostavili u baštinu pod krinkom obreda i ceremonija brojnih svjetskih religija.

Dva kamena ili dragulja velikoga značenja za mistika stupala

su na scenu kada bi se on duhovno razvio. Metafizičar koji je posjedovao kamen mudraca posjedovao je najveće od svih blaga - Istinu. Zbog toga je bio bogatiji no što čovjek može pojmiti. Postao bi besmrtno jednostavno zato što je mogao ojačati netjelesni element koji se nalazi u svim ljudima i koji ne umire, te je bio izliječen od najodvratnije od svih bolesti - neznanja. Kamen mudraca predstavlja drevni simbol savršene ljubavi koja preobražava sve neplemenito i uskrsuje sve mrtvo. On odražava usavršena i obnovljenoga čovjeka iz kojeg isijava njegova božanska priroda.

Metafizičari također teže doći u posjed Hermetičkog kamena, simbola božanske moći - snage za kojom tragaju svi ljudi, ali koju se može steći samo tako da ju se zamijeni za privremenu moć koja se potom preobražava u božansku službu.

Ova dva, za metafizičare iznimno značajna kamena, možda su svojedobno bili jedan te isti kristal kremenala!

11

PIRAMITOLOGIJA

U zadnje je vrijeme prikupljeno obilje zanimljivih podataka vezanih uz prvobitne piramide, njihovu pravu namjenu, te ljude koji su ih izgradili.

Jedan dio tih podataka prikupljen je tijekom hipnotičkih seansi u kojima su se pojedinci vraćali u doba procvata civilizacija graditelja piramida; drugi dio potječe od vidovnjaka i medija koji su se nalazili u stanju transa; neke su zamisli, pak, preuzete od ljudi koji su iznijeli vlastito mišljenje o tome zbog čega su civilizacije graditelja piramida rasprostranjene širom svijeta.

Priča koja slijedi nastala je kao kombinacija svih gore navedenih podataka. Iako se radi o izmišljenoj priči, ona ipak obuhvaća neke fascinantne podatke koji bi se, u priličnoj mjeri, mogli pokazati vjerojatnima, te možda samo čekaju svoju potvrdu.

Piramitologija

Gdje sam? Nalazim se u nekom nepreglednom. . . ogromnom prostoru. . . ne postoje granice. Izgleda kao da

nekakva magla dolazi odosvuda, tiho obavijajući topao, vlažan sumrak.

Svjetlost se širi kroz daleku bijelu sumaglicu, ona je jednostavno tamo, ne izvire niotkuda. Gdje sam to? Ne sjećam se kako sam tu dospio. Nejasno se sjećam toga tko sam i što sam, ali što se više pokušavam prisjetiti to postaje sve teže.

Svjestan sam vlastitoga tijela ali ga ne mogu vidjeti. Dok lutam polako i nesretno, prolazeći kroz oblake nalik dimu koji se valjaju, ne osjećam ni toplinu ni hladnoću. Izmaglica nije ni vlažna ni suha. Ne osjećam strujanje zraka. Čak ne mogu osjetiti ni površinu po kojoj hodam. Hodam li? Ne znam. Ipak, imam taj osjećaj laganoga kretanja koje me nehajno tjera prema naprijed. Sanjam li? Kako drukčije mogu sve ovo objasniti? Što radim ovdje, sam, na mjestu koje nalikuje čistilištu?

Stari par i Učiteljeva knjiga

Iznenada opazim dva lika koja se nalaze ispred mene. Dovoljno su daleko da im ne mogu jasno razaznati lica; dim koji se valja oko njih raščišćava se samo toliko da ih mogu letimično pogledati.

Stječem dojam da se radi o muškarcu i ženi, mada nose jednake svijetle bijele halje koje prelcrivaju njihova stopala i imaju rukave koji im lagano padaju niz ruke. Oboje imaju sjajnu kosu koja im seže do ramena. Jedno od njih ima kratku bradu.

Sada mogu razaznati boje na njihovoj odjeći. Plava . . . zelena . . . žuta . . . crvena . . . i narančasta. Ima i grimizne, ili je to blijeda boja lavande? Možda ljubičasta. Čudno . . . izgleda kao da boje ne ostaju na istom mjestu kada ih letimice pogledam i tražim. Tamo gdje se nalazi taj par nema toliko svjetla kao ovdje gdje ja stojim; međutim, mogu vidjeti sjaj u njihovim očima.

Njih dvoje izgledaju ljubazno i procjenjujem da su stari šezdeset i pet godina ili tu negdje; ali na svoje čuđenje slutim . . . osjećam . . . moja mi intuicija odjednom kaže . . . da su stari stotine-tisuće godina. Čekaj. Nevjerojatno! Oni su vječni! Zamišljam li ovo? U kakvom se to novom svijetu nalazim?

Sada mogu vidjeti da se sa svake strane toga para nalazi stol. Na jednom stolu leži otvorena knjiga - golema knjiga. Nikada nisam vidio tako veliku knjigu! Sigurno je debela 120 cm! A dugačka je barem 180 i široka možda 120 cm!

Na stolu do muškarca nalazi se nešto što izgleda poput obrednoga pribora: nekoliko komada kamenja nalik draguljima; zlaćani kalež; velika kristalna kugla iznad koje se nalazi šipka što ju gotovo dodiruje, a na čijem se kraju nalazi bezbojni brušeni kamen.

Iznad stola-oltara visi simbol, simbol koji sam vidio prije . . . a opet nisam vidio. Podsjeća me na ankh. No, umjesto da ima jednu vodoravnu crtu ispod omče, on ima dvije vodoravne omče; i umjesto ravne nožice ima nožicu sličnu staromodnom otpiraču, ali složeniju - ima tri strane i dodatno je izbrazdana.

Pokušao sam prići paru ali sam ustanovio da im ne mogu

doći bliže no što se sada nalazim. Umišljam li sve to ili su oni stvarni? Čini se da govore ali ne vidim da im se usne miču! Možda ih čujem svojim umom umjesto ušima! Jer kad pomislim «Zašto sam ovdje?» dobivam njezin odgovor «Kćeri, izabrana si da dođeš pred nas kako bi naučila neke tajne koje su znali stari.»

Sada progovara starac. «Da sine, ali ne tolike tajne kao što su povijest - povijest zemlje i razlog zbog kojeg su počeci civilizacije obavijeni potpunom tamom.»

Ona ponovno progovara. «Upoznat ćemo te s nešto povijesne pozadine, nekim znanjem i s nešto mudrosti. To neće biti na tajnom jeziku, budući je za ljude tvoga vremena, na vašem stupnju razvoja, teško razumjeti naše tajno pismo. Ipak, razumjet ćete neke simbole kada jednom naučite o svojoj povijesti - i svoju povijest.»

Polako shvaćam da su oni drevne duše . . . drevna tijela. . . drevni učitelji. Ipak, kada ih slušam ne zvuče staro. Njihovi su pokreti vrlo meki i osebjuni. Ispred mene je bezvremenost.

On pokazuje na veliku knjigu. «Ovdje je sadržana povijest onoga što je bilo - što jest - i što će biti. Ova knjiga nikada neće biti izgubljena, budući je neprekidno čuvaju određeni pojedinci, s vaše razine postojanja i izvan nje. Čuvari s vaše razine nisu i neće biti svjesni svoga osobitog poslanja sve dok ne budu trebali braniti Knjigu učitelja.

«Mnogi pojedinci s vaše razine izabrani su za čuvare različitih stvari. Neki čuvaju povijest; neki znanje iz univerzalne i zemaljske znanosti; neki su čuvari drugih

pojedinaca s vaše razine; dok drugi čuvaju tijek stvari.

«Pojedinci postaju čuvari kada im se povjeri određena vrsta znanja koja im je dotad bila nepoznata. Neki koji su pozvani obavljati zadaću čuvara ne moraju nužno napustiti vašu razinu postojanja. Oni postaju ono što zovete duhovima.»

Starica nastavlja :Postojanje na vašoj razini raste i nastavlja se u pozitivnim i negativnim smjerovima, a opet nikada ne prestaje; jer kako su tvoji ljudi rekli, povijest se ponavlja, i civilizacija se ponavlja. Zbivanja, sve na zemlji i u svemiru se ponavlja. Postoje ciklusi unutar ciklusa - krugovi postojanja u krugovima. Povjereno ti je ovo znanje i sada razumiješ da se ono što je zapisano o sadašnjosti - što se danas događa - zbilo u prošlosti i dogodit će se u budućnosti - ne jednom, već mnogo puta ponovno.

«Vrijeme i povijest preklapaju se mnogo puta. Neki događaji imaju kratak ciklus i ponavljaju se i vraćaju unutar minuta, ili dana, ili mjeseci, ili godina. Druge stvari ponavljaju se i vraćaju unutar desetljeća, ili stoljeća, ili tisućljeća - ali se vraćaju. To je osnovno prirodno pravilo. Zakon Svemogućega kaže da život dolazi i odlazi, ali ono što se događa čovjeku događa se ponovno i ponovno.»

Na ovoj točki svjestan sam kako moje razumijevanje raste. Ono što su starci rekli počinje djelovati. Može li biti da je to sve o čovjekovu postojanju? Sto će točno biti ishod samoga života? I kako izgledaju svjetovi koji tek trebaju doći?

Sada druga, više trenutna misao prolazi mojim umom. Ona mi se obratila kao svojoj kćeri, a on kao sinu. Zašto me

vide kao dvoje različitih ljudi? Jesam li ja dvoje različitih ljudi? Svjestan sam svojeg postojanja pred njima, ali ne mogu u potpunosti osjetiti tijelo.

Žena se smiješi - i osjećam se lagano umiren. Kaže mi «Kćeri, znam da si vrlo zbunjena. Vidiš, ti *jesi* moja kćer, a ipak si u isto vrijeme i njegov sin; jer čovjek unutar istog zemaljskoga tijela nosi osobine oba spola u proporcionalnom omjeru. Oblik tvoje životne energije jednako je ženski i muški.

Ti također dosta toga razumiješ, ali moraš naučiti ne dopustiti da razumijevanje preraste u strah; jer kada se strahu dopusti da nade uporište, misli postanu jako, jako zamračene i ne možeš jasno vidjeti ili misliti.

Osjećam kako se na mene spušta mir. Razumijevanje nestaje i smireni, gotovo bezosjećajni osjećaji ispunjavaju moje biće. Vjerujem da mogu shvatiti sve što će mi biti povjereno.

Ona nastavlja, Ti si čovjek na zemlji danas - upravo u ovom trenutku. Mi smo također u prošlosti živjeli kao i ti. Tvoj je život za nas u budućnosti. Bilo nam je dopušteno doseći krajnji energetski oblik. Mi smo nekolicina izabranih da čuvaju i vode one koji su čuvari prirodnih zakona.

Životni oblici moraju se pridržavati temeljnih prirodnih zakona, također moraju imati nadzornike u energetskom obliku, budući da je i to ciklus unutar ciklusa. Kada životni oblik prestane postojati na zemlji, on može zauvijek nestati ili, zbog svog energetskog oblika, jednostavno biti izabran za nadzornika ili druge životne oblike odabrane da budu čuvari prirodnih zakona.

«Naš energetski oblik vrlo je moćan u usporedbi s tvojim nižim oblikom energije i zbog toga nam ne možeš prići bliže no što se sada nalaziš.»

Stotine pitanja počelo mi je padati na um. Želim saznati toliko mnogo! Ali ona podiže ruku niz koju lagano klizi dugi rukav.

Bolje je da puno ne pitaš. Umjesto toga, pažljivo slušaj budući imamo puno toga za dati tvome umu; tada više neće biti potrebe za pitanjima.

Atlantida i Lemurija

Sada progovara muškarac : „Sine, kao što se ti propituješ o svome porijeklu i znaš iznimno malo o počecima čovječanstva, tako smo i mi postavljali pitanja o našim precima. Naše znanje, podaci koje imamo, zapisi i drugi dokazi jednako su oskudni kao i vaši. Sve čega možemo biti svjesni i što nam je dopušteno znati jest to da naši preci - koji su ujedno i vaši preci - potječu iz civilizacije Maoth koja doista još uvijek postoji u središtu Zemlje. Ne znamo odakle su oni došli.

Rođeni smo i školovali se na kontinentu koji danas nazivate Atlantidom. U naše je doba postojao još jedan kontinent koji se nalazio u Tihom oceanu, vama poznat kao Lemurija. Stanovnici Lemurije nisu imali tako bogato znanje i razvijene tehničke vještine. Lemurijanci su se, svojim ograničenim znanjem, nalazili na razini istraživanja. Razvili su jedino tehnologiju za putovanje preko vode; plovili su morem da istraže zemaljsku kuglu i nasele se u drugim dijelovima svijeta.

Mi Atlantinjani, međutim, ne samo da smo mogli putovati vodom nego i ispod nje, a bili smo sposobni putovati i zrakom, posjećivati druge civilizacije u svemiru i vraćati se natrag u Maoth.

Prije Atlantide i Lemurije vladalo je doba previranja i uništenja, koja su zahvatila i zemlje u unutrašnjosti i na površini našeg planeta. Takvo što mora se dogoditi u svim ciklusima."

Starica je odobravajuće kimnula glavom i nastavila priču.

"Vidiš, kćeri, mi smo uspjeli ovladati kako unutrašnjom energijom Zemlje, tako i kozmičkom energijom iz svemira, ali nismo znali da skupljamo previše energije. Niti smo imali znanja ili sposobnosti pohraniti ono što smo prikupili. Da bi to sebi pojasnila, zamisli što se događa s voćem i povrćem, plodovima zemlje. Kao što vjerojatno znaš, prikupi li se previše plodova i ne pohrani li ih se na pravi način, oni će jednostavno strnuti i propasti. Kada se energija sakupi i potroši u potpunosti, ona se nastavlja gomilati - nikad se ne rasipa već postaje sve veća. Što veća energija postane, to ju se može manje kontrolirati, što se upravo nama dogodilo. Privukli smo više energije no što smo mogli pohraniti i potrošiti. Kao posljedica toga, ona je izletjela iz našega spremnika u obliku velike iskre, putujući između Sjevernoga i Južnog pola. Ta je iskra bila dovoljno velika da izazove katastrofu koju nismo mogli ni predvidjeti, ni zamisliti, čak ni uz sva naša tehnička dostignuća i stoljetnu mudrost.

Jednom kada je spomenuta iskra nastala, došlo je do lančane reakcije koju se nije moglo zaustaviti. Trebalo ju je pustiti da

se nastavi i dosegne svoj vrhunac, kada su Atlantida i Lemurija doživjele svoj katastrofičan kraj. Oba su kontinenta bila uništena! Budući da je Lemurija bila ranjivija, taj se nesretni kontinent u stvari potpuno raspao, dok se stabilnija Atlantida razlomila na šest dijelova prije no što su je prekrile vode oceana."

Sada progovara starac."Da, razni dijelovi Atlantide potonuli su pod vodu. A sada, nakon desetina tisuća godina, potpuno su je prekrili oceanski nanosi koji su se polako taložili. Međutim, kako se na Zemlji i dalje događaju potresi i podvodna previranja, sve veći i veći dio Atlantide ponovno će se pojaviti. Cikličku promjenu na Zemlji najavit će ponovno izranjanje kontinenta Atlantide i spuštanje planina na dno oceana.

Prije nego li je Atlantida potonula, naši su očevi i djedovi puno toga postigli. Učili su nas da je Svemogući prisutan u cijelom svemiru. Naučili smo prepoznati svemirske cikluse i uskladiti ih s vremenskim, povijesnim i ljudskim ciklusima. Znanje o energiji prenijeli su nam naši preci.

Naučili smo izgraditi jednu građevinu, u koju smo pohranili naše znanstvene spoznaje, religiju i mudrost. Ona je, zapravo, bila energetska spremište, te je istodobno odašiljala i primala energiju. Mi smo se i naši strojevi opskrbljivali i napajali energijom iz te jedne građevine. Hranila je i naše umove i naša tijela. Ona je oblikovala naša tijela.

Da - radi se o piramidi! Trebali smo samo jednu, a nacrt za izgradnju piramide napravljen je na temelju drevnoga znanja iz Maotha, svijeta iz unutrašnjosti.

Neki od naših maothanskih predaka osnovali su i naselili Atlantidu na površini Zemlje kako bi izveli eksperiment koji je trebao pokazati hoće li razvoj Atlantinjana na površini teći usporedo s razvojem unutrašnjega svijeta. Znali su za postojanje Lemurije, čiji je razvoj na površini tekao svojim normalnim evolucijskim tokom. Maothanci su također znali da će Atlantinjani u vrlo kratkom vremenu nadmašiti Lemurijance. To se uistinu i dogodilo.

Atlantinjani su na svojem kontinentu podigli piramidu sličnu onoj maothanskoj u unutrašnjosti Zemlje. Međutim, nisu uvidjeli da energija koju atlantidska piramida privlači naglo postaje neuravnotežena. To se dogodilo zato što je bila izravno izložena svemirskim energijama.

Do iste takve građevine u unutrašnjosti svijeta pristup je imala samo kozmička energija filtrirana kroz Zemljinu koru. Na površini, međutim, nije bilo nikakvog filtera, ničega što bi reguliralo količinu energije koju privlači i upija atlantidska građevina.

Odnos polariteta između vanjskog i unutrašnjeg svijeta počeo se mijenjati i postao je neuravnotežen. Kako je vrijeme prolazilo, razlika u električnom potencijalu postajala je veća i sve više prijeteća, sve dok, na kraju, latentna sila izjednačavanja, temeljni prirodni zakon, nije pokušala stabilizirati to veliko gomilanje energije. Tako je nastao spomenuti bljesak."

Priprema za opće uništenje

Sada govori starica. „Bljesak je trajao sedam godina. U tom vremenu uspjeli sakupiti svoje mudrace, znanstvenike, inženjere i vjerske poglavare, te smo ih smjestili u brodove - u one koji su plovili morem, u one što su plovili pod morem i u one koji su letjeli zrakom.

Bila su pedeset i četiri broda - osamnaest pod vodom, osamnaest na vodi i osamnaest u zraku. Iz svake od te tri grupe izabrano je devet brodova za naše misije u drugim civilizacijama razasute širom Zemlje. U to su se vrijeme po cijeloj zemaljskoj kugli nalazili naši duhovnici, učitelji, matematičari, inženjeri, astronomi - učeni ljudi iz raznih disciplina, koji su dobrovoljno otišli u rijetko naseljene divlje zemlje kako bi pripitomili životne oblike koji su tamo obitavali i prenijeli im neko znanje.

Jedna od tih misija zabilježena je u vašim povijesnim spisima i poznata je kao Arka. Ime vašega tamošnjeg učitelja prevedeno je tako da ga danas znate kao Nou. Bio je upućen u sve životinje svijeta. Tijekom sedam godina koliko je trajao bljesak, sakupio je toliko životinja koliko je mogao smjestiti na brod koji zovete Arkom, u želji da te vrste spasi nadolazećega uništenja koje je zahvatilo cijelu površinu, a do određene mjere i unutrašnjost Zemlje. Noina arka mogla je ploviti po vodi i pod vodom, te letjeti zrakom. Prije no što je sveopće uništenje doseglo svoj vrhunac, taj je učitelj uspio na brod ukrcati dvije trećine životinjskih vrsta koje su u to vrijeme postojale i tako ih spasiti.

Na drugim mjestima pripremali su se ostali brodovi, na

koje su se trebali ukrcati graditelji, inženjeri, znanstvenici, duhovnici i drugi. Mi smo se nalazili u odvojenim brodovima", govori ona pokazujući prema starcu, a potom nastavlja, „i naši su brodovi bili među onima koji su preživjeli opće uništenje. Od početna pedeset i četiri broda preživjelo je samo njih devet." Zastaje na trenutak i potom dodaje, „Četrdeset i pet brodova, sa svim svojim putnicima, bili su izgubljeni."

Njezine oči počinju jače sjajiti. Ne znam je li to zbog suza koje oplakuju ono što se dogodilo ili pak zbog suza radosnica zbog toga što je uništenje napokon završilo. Ona se uspravlja u svom stolcu i nastavlja : "Na sreću, budući da Svemogući neprekidno upravlja postojanjem i nepostojanjem svih energetskih oblika, ja sam se našla na jednom od preživjelih vjerskih brodova. Vjerski brodovi nisu imali tako jak unutrašnji električni potencijal pa nisu, poput drugih brodova, pretrpjeli toliko mnogo udara nastalih zbog izjednačavanja potencijala."

Obnova nakon Katastrofe

Sada ponovno govori starac."Kada je katastrofa završila, preživjeli su se brodovi okupili i održan je sastanak na kojemu je Nadzorni odbor podnio izvještaj.

Izmijenila se cijela površina Zemlje. Valovi vode vrlo su se brzo valjali cijelim planetom, iznova i iznova potapajući sve pred sobom. Pojavilo se novo kopno tamo gdje su nekada bili oceani; oceani i druge vode prekrili su stare kontinente.

Zemljini polovi ponovno su došli u pravi položaj, zahvaljujući električnom uravnoteženju i procesu repolarizacije koji ga je slijedio. Na novim polovima počeo se stvarati ledeni pokrov, prijeteći prekriti Maoth. Došlo je do drastičnih promjena u okolišu zbog kojih su na raznim mjestima na Zemlji nastali vrlo različiti klimatski uvjeti. Izgledalo je kao da se promijenio položaj zvijezda, budući se promijenila rotacija Zemlje. Sila gravitacije postala je jača pa smo imali više poteškoća pri levitiranju. Klimatske promjene nastale nakon uništenja, većinom kiše, poplave i plimni valovi, trajale su četrdeset godina.

Na sastanku smo odlučili da nećemo krenuti ispočetka samo na jednom kontinentu. Odlučili smo jednako raspodijeliti naše upućene učitelje i naseliti se u raznim dijelovima Zemlje. Jedan od starijih učitelja predložio je da se jednu grupu pošalje na drugi planet, zbog naseljavanja i razvoja misija koje smo već osnovali na dvadeset i jednom planetu. Složili smo se s tim prijedlogom i poslali jedan brod da, u zviježđu koje zovete Plejade, utemelji središnju bazu za svemir. Mi koji smo ostali zavjetovali smo se da ćemo zauvijek ostati na Zemlji i pouzdati se u one iz središnje baze, koji će do nas putovati.

Drugi brod odlučili smo poslati natrag na Maoth, u unutrašnjost. Na tom su se brodu nalazili novaci koji su tamo trebali steći daljnju intenzivnu naobrazbu, kao i izvorna dokumentacija koju je trebalo pohraniti na sigurno.

Sedam preostalih brodova raspršilo se, radi ponovne izgradnje naše civilizacije, po raznim mjestima na planetu

koja su nam najviše odgovarala po klimatskim i drugim obilježjima, a koja su nastanjivala druga bića. To su bila glavna područja obnove Atlantide.

Neka od tih mjesta već su vam poznata. Neka druga bit će ponovno otkrivena oko 2000. godine, dok je druga izbrisao tijek vremena. Jedna se naša grupa naselila na području današnjeg Egipta, druga u Južnoj Americi, treća u Sjevernoj Americi, četvrta je otišla na Himalaje, a preostale tri su poslana na Antarktiku, u Australiju i na Grenland.

Svaka grupa uzela je dio naših zapisa, odlučivši ih za vječnost sačuvati tako da ih ni katastrofa poput one koju smo iskusili, ni ljudska ruka nikada ne uzmognu uništiti. Sedam grupa . . . sedam dijelova našeg tajnog zapisanog znanja."

Žena nastavlja priču. "Počeli smo iznova graditi. Sagradili smo svoje piramide i civilizacije na svih sedam mjesta po kojima smo se podijelili. Svaka je naša piramida bila potpuno jednaka onoj izvornoj s Atlantide. Svaka je bila spremište energije. U svakoj je pohranjeno znanje. Svaka je bila naše vjersko središte. Svaka nam je davala potrebnu energiju, i da, sada smo bili mudriji. Znali smo kako privući upravo toliko energije koliko je piramida mogla primiti. Suvišna energija koja se mogla razviti mehanički se odvodila ili oslobađala, budući nismo željeli da ponovno bude zarobljena.

Elektromagnetska i kozmička energija sakupljala se na vrhu glavnoga kristalnog kontrolnog uređaja i pohranjivala u donjem dijelu piramide. Naša mudrost i znanje bili su pohranjeni u središnjem ili centralnom dijelu, a vjerske

spoznaje blizu vrha.

Piramida je bila oblikovana tako da su oni koji su željeli postati upućeni u vjerske tajne morali proći piramidom po točno određenu putu. Oni koji sa razine inicijacije ne bi mogli prijeći na učiteljsku razinu bili bi ponovno prihvaćeni jer jednom kad pojedinac postane iniciran, čak i manji dijelovi znanja mogu biti opasni ako se njima pravilno ne rukuje."

Svjetlost oko mene počinje blijediti. Nestaju slike koje su bile tako žive dok su njih dvoje govorili; i odjednom se nalazim u potpunoj tami. Ne vidim i ne čujem ništa. Obuzima me očaj. Nalazim se u potpunom ništavilu.

Žudim za više znanja; moja želja postaje sve jača i jača. Povjeren mi je dio drevnoga znanja ali pažljivo, polako, u dijelovima i djelićima, kao kod slagalice. Svaki put kada se pronađe pravi dio slika postaje jasnija.

Guta me tama - i ponovno počinjem osjećati strah. Što se događa? Kuda da krenem? Što da radim? Odjednom u sebi čujem glas - drukčiji glas : "Ne boj se tame, jer ova tama nije vječna. Nakon tame uvijek dolazi svjetlo i, da, nakon svjetla uvijek dolazi tama. To je samo jedan od brojnih prirodnih zakona- taj o prirodnom ciklusu koji kaže, "Jedno uvijek slijedi drugo." Prirodni zakoni su ono što čovjek treba razumjeti prije no što uopće može početi shvaćati drevne učitelje, jer oni znaju ono što si ti, čovječe, zaboravio."

Sada se kroz tamu počinje probijati svjetlo; i ponovno se nalazim pred parom. Muškarac progovara :

„Tijekom nekoliko sljedećih tisućljeća života i ponovnoga

razvoja naučili smo da nije bilo nužno podijeliti se u sedam grupa. Ustanovili smo da je podjela na grupe u stvari oslabila ukupnu energiju o kojoj smo ovisili. Zato smo se odlučili ponovno okupiti u jednu zajednicu, a posavjetovavši se sa svijetom iz unutrašnjosti, složili smo se da se trebamo vratiti na početak. Ispraznili smo svoje građevine i vratili se u Središte. Znali smo da će bića na Zemlji, s onim što smo im dali, polako napredovati, a isto smo tako znali i da će im, s obzirom na njihov stupanj razvoja, trebati eoni da dođu do Središta."

Sada govori žena : "Naša grupa u svemiru dobila je veliku podršku iz Središta jer su tamo uvidjeli da svemirske stanice na raznim planetima mogu u velikoj mjeri regulirati kozmičku energiju koja zrači prema Zemlji. Središte je u svemir poslalo još nekoliko grupa, budući se odande može vidjeti i promatrati razlika u električnom naponu između vanjske i unutrašnje površine Zemlje, kao i naponski potencijal između Zemlje, ostalih planeta i drugih nebeskih tijela. Naše izvanzemaljske grupe sada mogu predvidjeti neke, ali ne i sve, buduće katastrofe, budući jedan drugi prirodni zakon kaže kako je nužno da u prirodnom ciklusu postoji spontanost."

Nova katastrofa

Starac govori : "Jednog dana, iz podataka koje je svaka svemirska stanica dala Središtu, vidjeli smo da se Zemlji približava neko veliko tijelo. Pokušavajući izbjeći nadolazeću katastrofu, napravili smo plan.

Trebalo je ponovno aktivirati sedam piramida na površini,

kako bi se sakupila energetska sila koju je zračilo tijelo koje nam se primicalo. Tu smo energetske silu namjeravali odaslati natrag kako bismo odbili nadolazeći objekt i stvorili obrambenu silu - protusilu koja bi spriječila spomenuto tijelo da udari i uništi Zemlju. Uspjeli smo ga usporiti i spriječiti njegov sudar sa Zemljom; ipak, njegova je blizina izazvala nove katastrofe - zemljotrese, poplave. Kada su bića sa zemljine površine shvatila da su preživjela katastrofu, opazila su i tijelo koje se našlo u zemljinoj orbiti - mjesec. To je bio najveći od tri mjeseca, koliko ih je ukupno bilo. Ostala dva su se sudarila jedan s drugim i razbila na dijelove. Neki od tih dijelova pali su na Zemlju, a drugi su odletjeli u svemir."

Sada ona govori. "Kada je katastrofa završila, razgledali smo površinu i vidjeli da je Svemoguća Sila spasila primjerke mnogih živih bića na Zemljinoj površini. Tada smo shvatili da zapravo nije moguće utjecati na prirodne zakone jer, jednako kao što sami sobom upravljaju, oni se u svakom ciklusu i sami brane. Cijela stvar više nalikuje procesu selekcije, u kojemu oni obilježeni - odabrani za preživljavanje - ostaju na životu, a oni koji to nisu ne preživljavaju.

Preživjela bića degenerirala su i vratila se natrag na stupanj razvoja na kojemu su bila prije našeg života na površini, te im je naš upravni odbor odlučio pružiti program naobrazbe kako bi im se ponovno usadilo osnovno znanje o prirodnim zakonima i ubrao njihov razvoj.

Također je odlučeno da trebamo pokušati prekinuti dovod energije u piramidu koja je potonula s Atlantidom, kao i u neka druga generatorska postrojenja koja smo mi i

Lemurijanci davno prije postavili širom svijeta. Oni su djelovali kao prijenosne stanice i opskrbljivali energijom naše razne površinske misije koje više ne postoje.

Uspješno smo dezaktivirali sve osim tri - jedne u Zapadnoj Hemisferi, generatora atlantske piramide i lemurijskoga kockastog generatora u Tihom oceanu. Ta tri sustava za sakupljanje i obnavljanje energije stvorila su jako energetske polje oko svoje kristalne jezgre, kroz koje naša znanost do danas nije uspjela prodrijeti i sigurno ih dezaktivirati. Energija iz tih građevina i dalje će se gomilati i povremeno oslobađati u obliku iskre, sve dok ne dođe do neke prirodne katastrofe koja će ih uništiti. Dok se to ne dogodi, povremeno oslobađanje energije nastavit će uznemiravati čovjeka. Sakupljena energija je poput pijeska u pješčanom satu - nikada se ne potroši. Energija je energija. Postojala je, još uvijek postoji i zauvijek će postojati."

Obredi inicijacije

Sada govori starac. "Odlučili smo izvesti jedan pokus da vidimo možemo li neka od bića s površine iznova uputiti u osnovne oblike znanja i mudrosti. U umovima preživjelih oživjeli smo značenje piramide koja se nalazila na njihovu području, ali smo njezinu upotrebu ograničili samo na vjerske svrhe. Naučili su se bojati svjetla i tame. Mi smo ih naučili da se boje samih sebe i nepoznatoga, budući smo im trebali pokazati kako da se ne boje - kako da vide kroz svoje strahove i iznad njih. Prolazili su kroz obrede inicijacije upravo onako kako su to zahtijevali naši obredi iste vrste.

Stavili bismo ih u piramidu u potpunom mraku. Oni su morali pronaći različite točke s kojih se mogu razviti i doseći sljedeću razinu znanja. Piramida je sagrađena tako da ima sakrivene dvorane, vrata i hodnike koji odgovaraju raznim kušnjama, nevoljama i nagradama - ili smrti.

Prvi strah koji smo u inicijantima razvili bio je strah od tame. Našli bi se u početnom hodniku labirinta. Odatle je svatko trebao pronaći svoju prvu dvoranu. Piramida je bila građena tako da se prva dvorana nalazila duboko dolje. Jednom kada je kroz potpunu tamu došao do najniže dvorane, inicijanta je strah ili progutao ili prosvijetlio. Sljedeći je korak bio suočavanje s nepoznatim.

Dvorane i hodnici bili bi preplavljeni vodom. U potpunom mraku, inicijant je sada trebao donijeti sljedeću odluku - ili prihvatiti sudbinu koja ga je snašla i pustiti da ga nosi vođeni tok, ili se oduprijeti, boriti i na kraju izgubiti. Oni koji su, plutajući na vodi, dragovoljno i s povjerenjem prihvatili preplavlivanje dvorane i hodnika, uvidjeli su da ih je ona odnijela gore u drugi hodnik; tako bi nastavili plutati do samog vrha. Ali vrh je bio zatvoren - na njemu nije bilo otvora. Ako inicijant nije odustao, ustanovio bi da je poplavlivanje prestalo prije dosta vremena i da se voda polako povlači, odnoseći ga u nižu dvoranu. Jednom kada se tamo našao, inicijant je, vođen vlastitom intuicijom, ponovno trebao naučiti gledati, ali ne očima. Treba gledati okom svoga uma. Njegova intuicija mora gledati za njega upravo onako kako slijepac "vidi" više od onoga tko nije slijep. Inicijant je trebao vidjeti što je naučio iz netom proživljena iskustva; jer, poslije svega, spuštanje kroz potpuno mračan hodnik u praznu

dvoranu, u koju je iznenada navalila voda i otplavila ga okomitim kanalom do kraja, trebalo ga je ponovno prosvijetliti. Trebao je u svom umu vidjeti svjetlo koje bi ga navelo da shvati kako negdje postoji mjesto na koje treba poći - neka tajna vrata ili tajni hodnik koji tek treba pronaći. Naučio je gledati očima svojih osjetila - okom vlastita uma."

Progovara žena: "Prva ili donja dvorana sagrađena je tako da su joj strop i gornji dio zidova glatki, kako se inicijant ne bi previše ozlijedio za vrijeme poplavlivanja.

Nakon što ne bi uspio pronaći kanal kroz koji ga je voda otplavila, sljedeća odluka koju bi inicijant donio bila je da se vrati putem kojim je došao. Budući je silazni hodnik tako dug, prije ili poslije bi shvatio da se u tom hodniku možda nalazi i neki prolaz u drugi hodnik. Konačno bi donio pravilnu odluku i počeo se vraćati uz silazni hodnik. U potpunoj je tami morao rukama pipati oko sebe, „gledajući“ osjetom dodira, slijedeći vlastiti osjećaj. Negdje duž zida toga hodnika napokon bi pronašao neke brazde. Vrlo blizu tih brazdi nalazio se kamen koji je na dodir djelovao drukčije, bio je drukčijega sastava od ostaloga kamenja u hodniku. Jednom kada bi ga pronašao, inicijant je trebao - a većina njih to je i učinila - ispravno prosuditi da se radi o ulazu u drugu dvoranu ili hodnik."

Govori muškarac : "Sada je na inicijantu bilo odrediti kako bi se spomenuti kamen mogao pomaknuti - otvoriti da mu oslobodi prolaz. Sve što je inicijant trebao napraviti bilo je pravilno izgovoriti psalam kojemu su ga naučili, bez objašnjenja zašto, tijekom pripremne faze. Nakon što je

pravilno izgovorio psalam, stariji bi učitelji izazvali otvaranje tih velikih masivnih vrata.

Ta su vrata jako dobro čuvana i ne bi ih mogli otvoriti mnogi ljudi koji bi lutali piramidom između inicijacija, ili nomadi koji bi u nju uspjeli ući. Vrata se u stvari sastoje od tri dijela, jednog postavljenog iza drugoga. Njih danas nazivate čepovima, ali se zapravo radi o vratima koja zatvaraju ulaz u glavni uzlazni hodnik i priječe prolaz onima koji nisu inicirani.

Vrata su se otvarala tako da je inicijant morao puzati unaokolo da pronađe prolaz. Bilo je upravo toliko mjesta da se kroz njega provuče. Jednom kada je prošao kroz prva vrata, ustanovio bi da postoje još jedna kroz koja se valja provući. No sada se trebao odmoriti, a dok se odmarao učio je o predanosti. Naučio je da se u životu nailazi na brojne teške prepreke koje treba savladati. Ako se predugo odmarao vrata bi se počela zatvarati; u tom je trenu valjalo požuriti i početi se provlačiti kroz druga vrata, nakon čega se zatvaranje zaustavljalo. Kada se provukao kroz druga vrata, ponovno bi se našao u uskom prostoru s još jednim vratima. Tada bi se zapitao kroz koliko se još vrata treba provući da bi stigao do svoga cilja. Oni koji su dovoljno razvili intuiciju osjetili bi da se pred njima nalaze još samo ta vrata, i s tom bi misli na umu drugi put odmarali manje nego prvi. Ako su se osjetili obeshrabrenima odmarali bi se duže i ustanovili da se vrata opet počinju zatvarati. Inicijanti koji ne bi pohitali dovoljno brzo na tom bi mjestu okončali svoju inicijaciju, kao i vlastiti život.

Jednom kada je prošao kroz treća vrata, inicijant je zaključio da je hodnik u kojemu se nalazi vrlo dugačak - radilo se o hodniku kroz koji je, da stigne do drugoga kraja, ponovno morao polako puzati prema gore. Na drugom kraju hodnik je vodio do velike prazne dvorane. Inicijant je još jednom morao naučiti gledati s pomoću raznih osjetila. Poput slijepca koji se oslanja na vlastiti sluh, inicijant koji je brzo učio sada bi naučio "gledati" ušima. Nije više morao puzati, mogao je ustati. Još jednom izgovorivši psalam, mogao je lako pronaći kraj dvorane ugledavši ga ušima i prijeći u sljedeću fazu inicijacije."

Govori žena: "Oni koji nisu uvidjeli da mogu pronaći put s pomoću osjeta sluha tapkali bi po dvorani. Mislili bi da je to masivna dvorana čiji su zidovi previsoki da bi se po njima uspeli do stropa. Neki su mnogo puta potpuno obišli dvoranu, a da nisu osjetili i shvatili kako se na jednom njezinom kraju nalazi prolaz kroz koji mogu izaći i ući u čudan hodnik. Drugi pak nisu uvidjeli da je mjesto gdje su mogli ustati zapravo raskrižje na kojemu se hodnik razdvaja u dva smjera.

Nekim je inicijantima trebalo jako puno vremena za shvatiti oblik te prazne dvorane. Oni koji ne bi mogli pronaći drugi kraj zapravo bi odustali. Čekali su danima i danima prije no što bi ih se odvelo iz piramide, a njihova bi inicijacija, kao i život, bili okončani.

Inicijant koji je u trenutku kada se mogao uspraviti shvatio da se nalazi na raskrižju, trebao je donijeti odluku o tome kojim putem krenuti. Neki su nastavili ravno dok su se drugi krenuli uspinjati kosim podom goleme dvorane, izgovarajući

svoj psalam kako bi došli do drugoga kraja. Zanimljivo je da je većina inicijanata izabrala ravan put i došla do dvorane na kraju toga ravnog vodoravnog hodnika. Oni koji su se radije odlučili na uspon nego da nastave vodoravnim hodnikom nisu pronašli otvor na drugom kraju dvorane, te su trebali zaključiti da se valja vratiti do raskrižja i krenuti vodoravnim hodnikom."

On govori:"U toj su se dvorani nalazili oltar i u zidu sakrivena slika našega Boga, napravljena od najrjeđega metala i dragoga kamenja. Jednom kad je ušao u tu dvoranu, inicijant je u njoj morao provesti vrlo dugo razdoblje posta i meditacije. Nije mu bilo dopušteno da je napusti sve dok nije proživio razdoblje unutrašnjeg mira.

Tri učitelja došla bi k njemu i učila ga kako vidjeti i spoznavati s pomoću osjetila. Jedan ga je učio tajnama osjeta dodira, drugi sluha, a treći mirisa. Kada je završilo razdoblje inicijacije u maloj dvorani, bilo mu je dopušteno vratiti se do raskrižja.

Sada je trebao nastaviti uspon kroz dugu dvoranu. Nakon što je stigao do vrha trebao je prijeći preko velike stepenice, iza koje se nalazio kratak, nizak tunel kroz koji je trebalo puzati.

Još jednom se našao pred preprekom nalik vratima. Nepoznata su vrata bila nepomična. Više nije bilo predviđeno da ih se mehanički pomakne. Ono što je inicijant trebao naučiti bilo je upotrijebiti svoju fizičku snagu i prepreku koja mu se našla na putu savladati tako da se popne preko nje. Samo penjanje bilo je jako teško, a kada se napokon

popeo, našao se pred drugim niskim, kratkim tunelom.

Sposobnost uvidjeti kako se valja popeti preko prepreke nalik vratima donio mu je osjet njuha, kojim je osjetio aromu trava čiji je miris trebao naučiti slijediti.

Nakon puzanja kroz zadnji niski, kratak tunel, inicijant je napokon dospio do ulaza u sami hram, u kojemu su ga čekala petorica starijih učitelja. Podučili su ga ostatku tjelesnih i duševnih osjetila. Zatim su ga naučili upravljati svojim osjetilima. Učio je o fizičkom aspektu svoga tijela i kako kontrolirati svaki organ. Pokazali su mu kako usporiti svoje tjelesne funkcije do točke na kojoj se nadilazi stanje sna i ulazi u stanje obamrlosti. U četrdeset dana trebao je naučiti sve o funkcijama svoga tijela.

Kada su se učitelji uvjerali da u dovoljnoj mjeri kontrolira i održava svoje tjelesne funkcije, stavili bi ga u sanduk koji bi potom zapečatili. Inicijant je tada trebao usporiti fiziološke funkcije svoga tijela do stupnja na kojemu je mogao u tom zapečaćenom sanduku bez zraka preživjeti puna tri dana. Kada je sanduk bio otvoren od njega se očekivalo da ponovno probudi svoje tijelo i nastavi s inicijacijom. Ako ne bi uspio uspostaviti potpunu kontrolu nad svojim tjelesnim funkcijama tada bi, naravno, njegov obred inicijacije završio u zapečaćenu sanduku.

Nakon što je oživio svoje tijelo, petorica učitelja provela bi inicijanta kroz tajna vrata u zidu hrama i povela ga dugim zavojitim stubištem do puno većega hrama, u kojemu se nalazio samo jedan stol. Leđima je legao na taj stol, a učitelji su debelim konopcem vezali njegove nožne i ručne zglobove.

Na čelo su mu stavili veliki kristal. Rekli bi mu da oči drži zatvorene i da vrati svoje tijelo natrag u stanje obamrlosti. Tada bi strop prostorije kliznuo u stranu i pokazao kako se u stvari pomaknuo sam vrh piramide, izloživši dvoranu punoj snazi kozmičke energije.

Energetska sila, kadra oslijepiti onoga tko nije iniciran, prouzročila bi da inicijant napusti tijelo i ude u kristal na svome čelu, nakon čega bi postigao potpuno zajedništvo sa Svemogućom Silom. Sada mu je povjerena svaka tajna svemira. Oko njegova bi se tijela vidio plavi sjaj koji je njegovo fizičko tijelo pretvorio u tijelo učitelja. Vršni kamen piramide vratio bi se na svoje mjesto, ponovno postavši strop dvorane za obred kozmičke energije. Nekoliko trenutaka kasnije, plavi sjaj stopio bi se s inicijantovim tijelom, a konop i kristal bili bi uklonjeni.

Inicijanta, koji je sada postao učitelj-novak, obukli bi u tradicionalnu bijelu odjeću. Tada bi on napustio prostoriju vodeći starije niz drugo tajno stubište za koje je sada intuitivno znao, te bi ušao u dvoranu univerzalne poduke. Ta će prostorija, zajedno s ostatkom svijeta, biti njegovo sveučilište."

Moći učitelja-novaka

Progovara žena: "Nakon što bi postao učitelj-novak, mogao je slobodno dolaziti i odlaziti iz piramide. Tada bi se priključio odabranoj grupi pojedinaca koji su tamo bili da rade i postanu stariji učitelji, budući da starijeg učitelja koji dosegne stanje čiste energije treba zamijeniti novi stariji učitelj kako bi od

zaborava spasio i čuvao tajne našeg svemira.

Učitelj-novak sada je trebao naučiti da kao pojedinac može napraviti jako malo. Mogao je izvoditi ono što vi zovete čarobnjačkim trikovima, ali obično bi ljudi na te sposobnosti gledali kao na čuda. Novak je učio iscjeljivati - sakupiti i odaslati svoju tjelesnu energiju usmjerivši je tako da izazove preraspodjelu energije u tijelu bolesnika i obrne ili zaustavi napredovanje bolesti. Novaci su u život mogli vratiti ljude koji su bili u komi i za koje se vjerovalo da su mrtvi. Zbog silne kontrole koju je imao nad energijom novak je mogao učiniti da slijepi ponovno progledaju.

Međutim, novak ipak nije mogao, sam, nadzirati tok rijeka, rast biljaka ili oblake na nebu. Te je stvari trebao naučiti raditi u zajedništvu s drugima. Umovi se moraju dovesti u stanje energetskog jedinstva koje ima snagu - koje ima moć - Svemogućega da utječe na prirodu. Učitelji sa sva tri stupnja - novaci-učitelji, učitelji i stariji učitelji - usavršili su tu sposobnost uz koju Maothanci nisu trebali vojsku za obranu ili napad.

Udruživanjem naših mentalnih energija napravio bi se velik energetski zid kroz koji napadači ne bi mogli proći. Učitelji su stvarali kugle velike energije koje su, kada ih se usmjerilo, preplašili napadače i nagnali da odu tamo odakle su došli i više se ne vrate.

Govori starac : "U vrijeme dok smo bili na površini Zemlje bilo nam je teško jer su postojala brojna bića iz dalekih zemalja koja su smatrala kako mi posjedujemo bogatstva koja su ona željela, trebala ili bez kojih nisu mogla živjeti. Kao što se to

obično zbiva, naša sposobnost da se obranimo usmrtila je neke od njih. Točno je da je njihova smrt bila posljedica naše energije, ali mi tu energiju nikada nismo usmjerili na nekoga zbog zle nakane da ga uništimo.

U svome strahu oni bi svoje pregazili. U svome bi strahu pali i umrli. U svome strahu divljački bi se borili i ubijali jedni druge. Pa ipak, izgledalo je da ta bića nikada neće prestati sa svojim napadima. Istina, neko bi vrijeme prestali samo da se ponovno okupe i izrade nove strategije napada. Naši bi ih stariji učitelji slušali u njihovim logorima ili gradovima, daleko, daleko od nas, te bi čuli što smjeraju - na kakav se vojni pohod spremaju kako bi nas ponovno napali. Ponekad bi bili prisiljeni projicirati jednog ili dvojicu starijih učitelja u njihove gradove i izazvati neku kataklizmu, kako bi oni svoju pažnju usmjerili na tu veliku nesreću i na nas zaboravili.

Naše druge skupine širom svijeta imale su iste probleme. Naučili smo da nam je teško održati kontrolu nad svim tim zbivanjima jer naša moć kada smo bili razdvojeni nije bila tako velika; zato smo se složili da se ponovno okupimo i vratimo u Središte.

Zapečatili smo sve piramide, uklonili naše kipove i oltar, skinuli poklopac sa sanduka, iskopali okomiti rov od raskrižja do prve dvorane nakon što smo tri čepa nalik vratima trajno postavili na njihovo mjesto, te napustili piramide."

Govori žena:"Bili smo tužni, ali ta je tuga ipak bila ispunjena radošću jer smo uvidjeli da su se površinska bića počela razvijati onako kako smo se i mi razvijali. Čovjeku treba puno više vremena i izgubio je puno znanja i sposobnosti

koje smo mu dali. S vremena na vrijeme Maothanci se svojim dolaskom umiješaju i neposredno vode čovjeka, pazeći kako se ne bi uništio ratovima."

On govori: "Zapečaćene piramide su ostavljene u takvom stanju da izgleda kao da nikada nisu bile dovršene. Piramida je oblikovana tako da se njezin vrh, najviši dio građevine sposoban za sakupljanje i pretvorbu energije, lako pomiče. Nismo ga više trebali jer smo se vraćali u Središte, te smo ga zakopali u zemlju blizu svake piramide. Jednom kada se skine s piramide, vrh više nema sposobnost sakupljanja, pretvorbe, stvaranja, obnavljanja, odašiljanja i povećavanja energije.

Odbor starješina odlučio je da, dogodi li se jednom neka prirodna katastrofa koja će uništiti Maoth, neka svjedočanstva i znanje moraju biti prenešena površinskom čovjeku koji se razvija; tako su podaci o tome gdje se nalazi vrh piramide, kao i određeni napuci za njezino ponovno stavljanje u funkciju, pohranjeni u tajnu dvoranu u piramidi. Odlučeno je da će Velika piramida u Egiptu sadržavati te podatke, dok će se u ostalim piramidama širom svijeta pohraniti određene informacije o zakonima koji upravljaju znanošću, poviješću i svemirom. Tajna dvorana u kojoj je pohranjeno spomenuto znanje nalazi se u jednom od tri granitna čepa, u uzlaznom hodniku Velike piramide u Egiptu.

Druga velika egipatska piramida, zvana Prelomljena piramida, u sebi sadrži razloge međudjelovanja nekoliko manjih egipatskih piramida, te upute za povezivanje funkcija svih piramida širom svijeta. Naprava za stvaranje-pretvorbu

energije također će biti pronađena u Prelomljenoj piramidi. Da, radi se o kristalu. Oni koji imaju oblik kugle nisu primarni već sekundarni izvori, u stvari prenositelji - sredstva komunikacije - s pomoću kojih se može uspostaviti veza s Maothancima širom svijeta i u svemiru. Jedna takva kristalna kugla već je pronađena i odnešena iz jedne od sekundarnih atlantidskih piramida."

Ona govori : "Sama po sebi kristalna je kugla beskorisna. Ona se mora upotrijebiti tamo gdje je pronađena ali će proći prilično vremena dok se vrata potopljene piramide ponovno ne otvore i omoguće pristup u nju."

Povratak u sadašnjost

Oblaci, magla koja se valja postaje sve gušća i gušća, zaklanjajući mi pogled na stari par. Čini se kao da se udaljavam od njih. Svjetlost blijedi. Želim ostati sa starim parom, ali sada ih jedva vidim. Na mene se spušta tama. Znam da mi je povjereno neko znanje jer sam izabran da budem čuvar - zaštitnik znanja. Sada nestaje i posljednji tračak svjetlosti, a par nestaje; no mogu osjetiti - ćutim - da će, mada odlazim, oni uvijek biti samnom. Ulazim u tamu, a iz tame u bljesak svjetlosti. Osjećam pritisak na desnom ramenu i čujem dubok, grub glas. Otvaram oči.

Vozač autobusa naginje se nad mene i trese mi rame. Izgleda pomalo ljutito.

"Hej, prijatelju! Probudi se. Ovo je zadnja stanica."

Pospano žmirkam prema njemu - bacam pogled na prazan autobus - i zijevam dok se protežem. Osjećam se odlično! Baš sam se fino nadrijemao! Pitam se jesam li štogod sanjao?

Ali je li to bitno? Ionako se nikada ne sjećam svojih snova.

* * *

Ispada da je kristalna kugla iz prethodnog (9) poglavlja koju je pronašao Dr. Ray Brown, događaj koji se može poistovjetiti sa davanjem kompjutora na raspolaganje nekoj čimpanzi!

ZAKLJUČAK

U prethodnim poglavljima nisam toliko nastojao predstaviti djelo koje bi odgovorilo na prastara pitanja i zagonetke koje okružuju Veliku piramidu; umjesto toga, pokušao sam u jednoj knjizi objediniti sve podatke i pitanja koja su stoljećima podjednako zbunjivala i znanstvenike i metafizičare. Moja je namjera bila omogućiti čitatelju da pronađe svoje konačne odgovore - ako ikada ustvrdi da je to moguće. Moj zaključak u ovom trenutku jest da nisam uspio doći do konačnog odgovora.

Postoje brojna uznemirujuća pitanja, a ja se zapravo vraćam do prvoga : Je li Velika piramida služila kao grobnica? Je li ona bila hram za vjerske i ritualne obrede? Jednostavno ne znam!

Svakom egiptologu koji nadmeno tvrdi da Velika piramida nije bila ništa više od grobnice može se pripisati ista ograničenost u razmišljanju kao i onim piramidolozima i metafizičarima kojima se predbacuje to što vjeruju da je ona bila samo inicijacijski hram. Lako je moguće da je Piramida služila za obje namjene - prvobitno kao inicijacijski hram, a zatim kao grobnica koja je kasnijim dinastijama postala uzor za gradnju grobnica. Jednako je teško dokazati da je Piramida

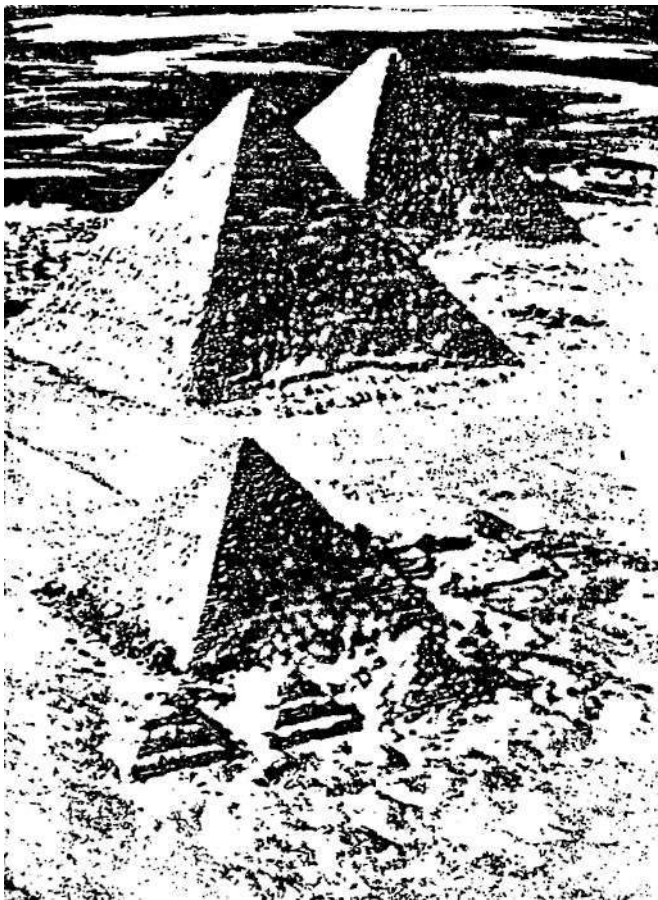
bila hram, kao i to da je bila grobnica.

Egiptolozi su, pokušavajući odrediti starost piramida, po nepisanu pravilu podijelili sve piramide u dvije kategorije: one iz razdoblja prije Pete i one poslije Četvrte dinastije. Ta se podjela ne temelji na točnom ili barem približnom znanju o starosti neke piramide. Umjesto toga, piramide iz razdoblja prije Pete dinastije stavljaju se u istu skupinu zbog sličnosti svojih arhitektonskih obilježja, a one iz razdoblja poslije Četvrte dinastije zbog nedostatka sličnosti i pretpostavke da se radi o kopijama starijih zdanja. Nakon što smo naveli tu podjelu, možemo se baciti na istraživanje i pogledati neka obilježja svih piramida iz Četvrte dinastije i ranijih razdoblja.

Velika piramida izdvojena je kao značajna građevina poradi tri temeljna razloga. Prvo, to je najveća piramida u cijelom Egiptu. Drugo, njezine linearne dimenzije u uzajamnoj su vezi s gotovo svakim kozmičkim aspektom našeg svemira, kao i s biblijskim događajima. Napokon, treći razlog zbog kojega ju se ističe njezin je jedinstveni unutrašnji splet hodnika i dvorana, kome sličnoga nema niti u jednoj drugoj piramidi.

Međutim, pogledamo li neke druge piramide, prikazane u sljedećoj tablici u kojoj se nalaze njihova visina, dužina baze i kut nagiba stranica, pojavljuju se još neke zanimljive značajke i mogućnosti. Kefrenova piramida, koja se nalazi tik uz Keopsovu, druga je najveća piramida u Egiptu, dok je Mikerinova - treća iz skupine u Gizehu - u stvari šesta po veličini.

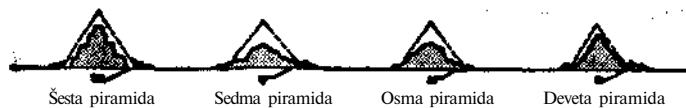
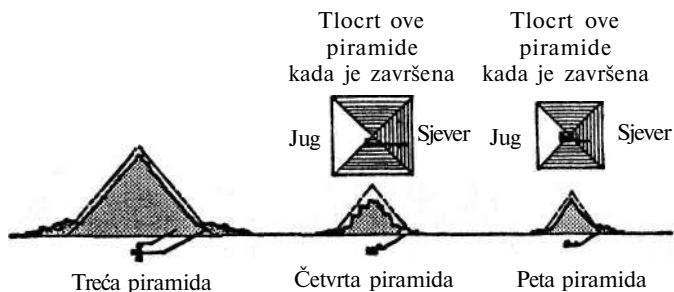
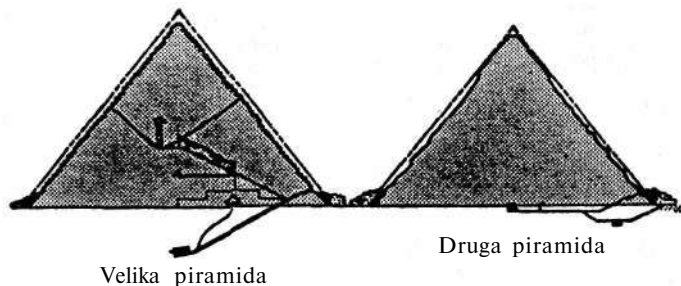
Treća najveća piramida je Prelomljena piramida faraona Snofrua, također poznata i kao Južna piramida iz Dahšura.

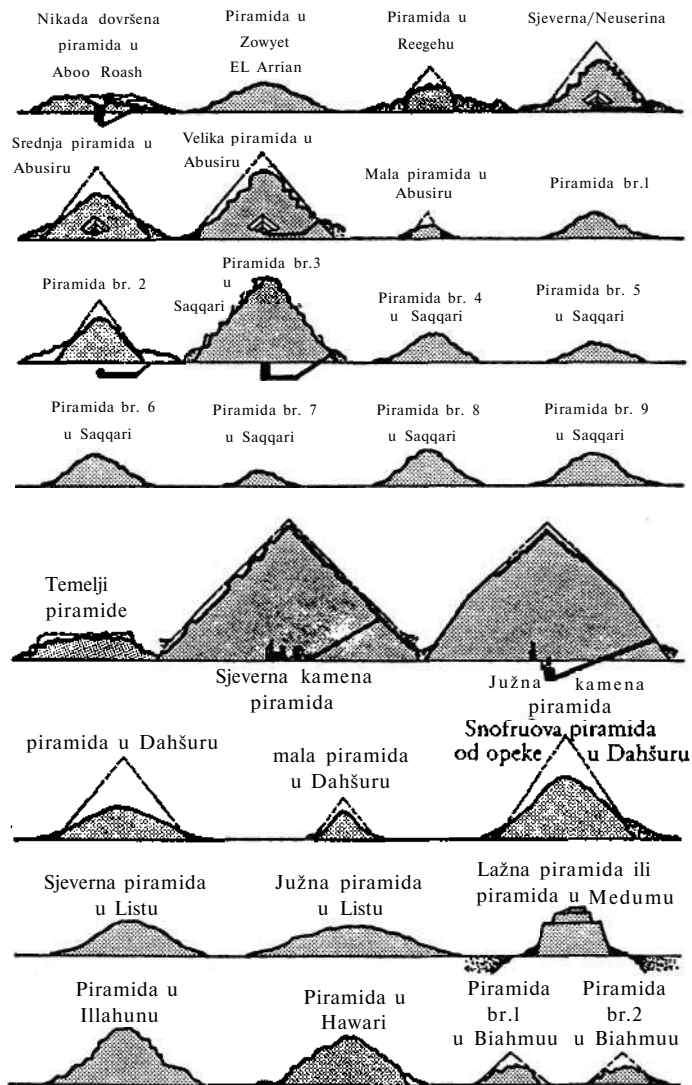
67. Pogled na kompleks u Gizehu

TABLICA VII

Piramida	Visina	Dužina baze	Kut stranice	Odstupanje od poravnjanja	
Broj ulaza					
Keopsova	146,7 m	230 m	50°51'	1'57" južno od Zapada	Jedan
Kefrenova/ Kafrina	143,6 m	216 m	52°20'	5'26" zapadno od Sjevera	Dva
Prelomljena/ Južna piramida u Dahšuru/ Snofruova	102,5 m	189 m	54°31' 42°21'	9'12" zapadno od Sjevera	Dva
Sjeverna piramida u Dahšuru/ Snofruova	91,5 m	205,8 m	43°40'	podatak nije dostupan	Jedan
U Meidumu Snofruova	84 m	137,2 m	51°53'	24'25" zapadno od Sjevera	Jedan
Mikerinova postoji	66,5 m	108,6 m	51°	14'3" istočno od Sjevera	Jedan
Jedan zatvoren					
Zoserova u Saqqari	61 m	125x109,8 m	75°(?)	podatak nije dostupan	Jedan

OMJER 1/5000 u odnosu na prirodnu veličinu

68 a. Popis značajnih egipatskih piramida

Po veličini četvrta piramida također se pripisuje Snofruu, a poznata je jednostavno kao Sjeverna piramida u Dahšuru.

Napokon, po veličini peta piramida, za koju se također smatra da pripada Snofruu, poznata je kao piramida u Medumu.

Visina piramida kreće se od 146,7 m koliko je visoka Keopsova, do 66,5 m Mikerinove piramide, a dužina stranice baze od 230 m do 108 m.

Kut nagiba kod tri od šest piramida iznosi približno 51° , onaj kod Sjeverne piramide 43° , a Prelomljena piramida zapravo objedinjava oba ta kuta. Smatram da je znakovito to što izgleda da se svih šest piramida nalazi u međusobnoj vezi, gleda li se kut nagiba njihovih stranica.

Osim toga, Kefrenova, Snofruova prelomljena piramida i Mikerinova piramida imaju, ili su imale, dva ulaza. To me navodi da povjerujem kako piramida u Medumu, Snofruova sjeverna piramida i Keopsova piramida također moraju imati drugi ulaz. Do tog sam zaključka došao jednostavno logičkim zaključivanjem - čini se, naime, da šest spomenutih piramida pripada istom stilu gradnje, pa zato vjerujem da sve imaju dva ulaza.

Nadalje, povedemo li se na trenutak za klasičnim egiptološkim načinom razmišljanja i prihvatimo činjenicu da su se za faraone gradili grobnica i kenotaf - jedan za Ba, a drugi za Ka - onda je također trebalo sagraditi i mjesto za Khat, faraonovo fizičko tijelo u cijelosti. Čvrsto sam uvjeren da bi se piramida - ako je služila kao grobnica - upotrebljavala

za obredni pogreb apstraktnih Ba i Ka, a Khat bi fizički bio sahranjen na drugom mjestu, kao u Dolini Kraljeva pokraj Karnaka i Tebe. Ako se pogreb Ba i Ka obavljao po točno propisanu obredu, svaki od njih zahtijevao je vlastiti ulaz, hodnike i dvorane. Na to snažno ukazuju Kefrenova, Mikerinova i Snofruova prelomljena piramida sa svoja dva ulaza, a čini se da bi, zajedno s ostalim piramidama, i Keopsova mogla imati još jedan ulaz.

John Phillips je, u brošurici objavljenoj u Arizoni pod naslovom *Velika piramida i njen oblik*, s pomoću jednostavnih geometrijskih građevinskih tehnika odredio da se mjesto na kojemu bi se mogao pronaći drugi ulaz u Veliku piramidu nalazi malo iznad polovice sjeverne strane. To je zanimljiva pretpostavka koja se poklapa s višim ulazom u Prelomljenu piramidu ali je, budući da se ulazi u Prelomljenu piramidu nalaze na različitim stranama, isto tako prilično moguće da se drugi ulaz u Veliku piramidu nalazi na suprotnoj strani.

Pogledaju li se crteži spomenutih šest piramida, vidi se da unutrašnja arhitektura Veliku piramidu čini jedinstvenom jer su dvorane i hodnici smješteni visoko u nadzemnom dijelu. Samo kod Sjeverne i Južne Snofruove piramide mogu se pronaći složeno građene dvorane u nadzemnom dijelu, ali na razini zemlje. Međutim, da kamen koji je sakrivao Uzlazni hodnik nije pao, do danas bismo znali samo za postojanje Silaznog hodnika koji vodi do Podzemne dvorane, što bi Veliku piramidu učinilo jednakom svim ostalim egipatskim piramidama.

Ta činjenica navodi me na razmatranje mogućnosti da se i

u Kefrenovoj, Mikerinovoj i svim Snofruovim piramidama također nalaze uzlazni hodnici. Razlog zbog kojega oni do sada nisu otkriveni jest taj što suvremeni istraživači nisu imali sreće poput Al Mamounovih ljudi koji su, čuvši kako je kamen koji je sakrivao Uzlazni hodnik pao sa svog mjesta, otkrili da taj hodnik postoji. Svi istraživači - egiptolozi, piramidolozi, arheolozi - slažu se oko jedinstvenoga umijeća i sposobnosti arhitekata i graditelja uključenih u izgradnju piramide; a činjenica da nisu pronađene druge dvorane i hodnici najveća je povijesna potvrda umještosti egipatskih majstora. Ti hodnici i dvorane su tamo, ali kako ih pronaći bez nanošenja nepotrebne štete unutrašnjoj arhitekturi?

Dr. Louis Alvarez 1968. godine nije uspio, služeći se znanstvenom metodom mjerenja bombardiranjem kozmičkim zrakama, otkriti tajne dvorane ili hodnike u Kefrenovoj piramidi; a nijedan znanstvenik neće obratiti pažnju na tvrdnje jednog rašljara. I što nam preostaje? Trebamo li još jedan čin božanske intervencije da nam rasvijetli ono što moderni čovjek nije uspio sa svojim znanstvenim sposobnostima? Čini se da je tako, budući da istraživači iz raznih grana izgledaju prilično zadovoljni time da na brzinu posjete piramide i izvedu male istraživačke pokušaje, dok s druge strane, velik dio vremena troše na nagađanja.

Dvije vrlo zanimljive činjenice dokazuju mi da postoji još barem jedna dvorana u Velikoj piramidi, kao i hodnik koji do nje vodi.

Prvo, Herodotova priča koja govori o tome da je Keops u piramidi bio sahranjen na otoku okruženom vodom mogla

bi zapravo biti istinita. Ta je dvorana možda bila tako hermetički zatvorena da se mogla ispuniti vodom, a u njoj je možda plutao Keopsov sarkofag. Tu pretpostavku izvlačim iz izjava nekolicine istraživača s konca 19. i početka 20. stoljeća, koji su napisali iscrpne prikaze dvorana i hodnika u Velikoj piramidi. Naime, u pismu od subote 17. 07. 1919. nalazi se izvještaj Johna i Mortona Edgara objavljen u njihovoj knjizi *Hodnici Velike piramide*:

... ali osim toga, na putu prema Kraljičinoj dvorani nalazila se vrlo debela i tvrda kora od soli, koja je potpuno prekrivala zidove hodnika i onemogućila nam da s bilo kakvom sigurnošću odredimo položaj utora. Ta kora od soli slična je onoj u Vodoravnom hodniku i Kraljičinoj komori, mada je u maloj mjeri vidljiva i na zidovima Prvog uzlaznog hodnika.

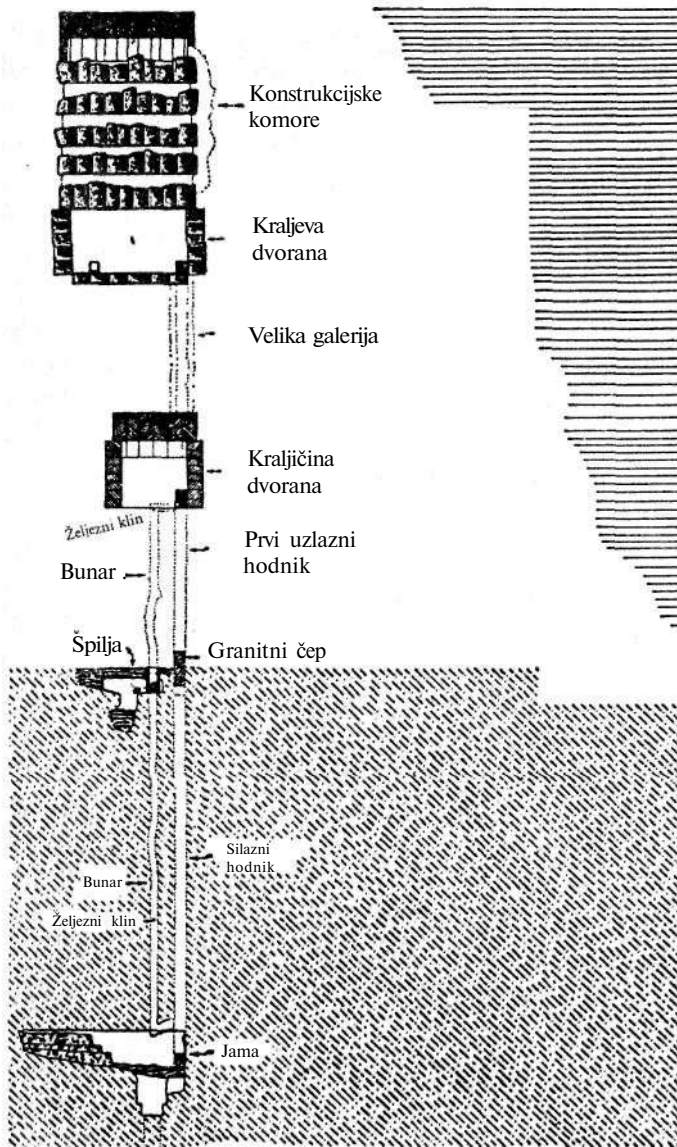
Ova i druge slične tvrdnje ukazuju mi na to da uistinu postoji dvorana ili iznad ili pored Kraljičine. Lako je moguće da je ta dvorana koju tek treba otkriti bila ispunjena vodom i vješto zatvorena; ili je možda hodnik koji vodi u tu "tajnu" dvoranu bio ispunjen vodom. U oba je slučaja, tijekom stoljeća ili tisućljeća, voda morala iscuriti i izazvati stvaranje kore na zidovima Kraljičine dvorane i u Vodoravnom hodniku. Jako je zanimljivo da ta kora ne postoji nigdje drugdje u piramidi - čak ni u Podzemnoj dvorani, za koju bi se očekivalo da će u nju probiti voda.

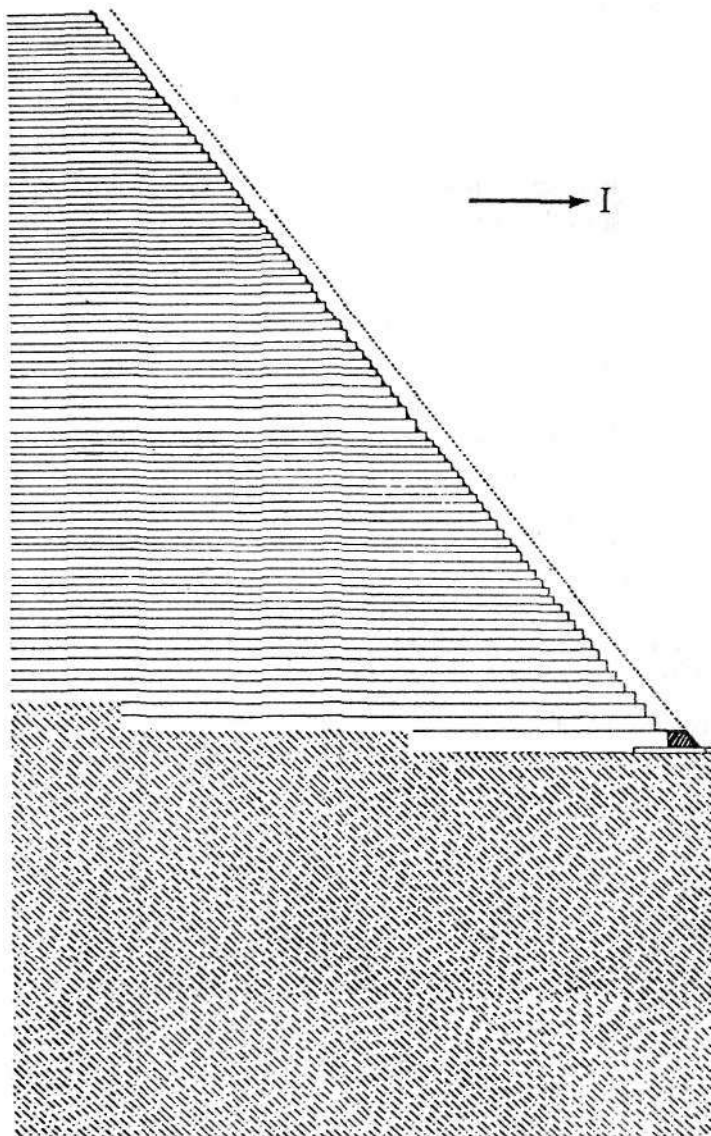
Namjene te vode mogle su biti višestruke. Ona je mogla biti neposredno povezana s obredom zakapanja faraona natrag

u praiskonski zemljani humak okružen praiskonskim vodama, o kojemu govori mit o postanku Egipćana. Ili se možda jednostavno radi o krajnjem sredstvu za odvratanje pljačkaša grobnica jer bi ih, u slučaju da su uspjeli nehotice naići na taj hodnik i dvoranu, potopilo tisuće litara oslobođene vode.

Tajna dvorana i hodnik mogli su se vrlo lako napuniti vodom uzmemo li u obzir Nelsonovu teoriju o nasipima na rijeci Nil, objašnjenu u četvrtom poglavlju. Budući se razina vode kojom je bio poplavljen plato Gizeha podizala kako bi se sljedeći red kamenih blokova postavio na svoje mjesto, u trenutku kada je dovršena pogrebna dvorana trebalo je jednostavno pustiti da se ona ispuni vodom prije završnoga postavljanja stropnih kamenih blokova. Tako se sve moglo jednostavno i učinkovito obaviti jednim potezom. Gradnja piramide bila bi dovršena i brane podignute. Kako se voda povlačila, automatski bi oicala iz Kraljeve i Kraljičine dvorane niz Uzlazni hodnik, a vodu koja je ostala u Silaznom hodniku i Podzemnoj dvorani moglo se uspješno iscrpsti s pomoću sustava hidrauličnih crpki.

Druga činjenica koja me navodi povjerovati kako postoji hodnik koji vodi do tajne dvorane u Velikoj piramidi jest veliki kameni blok, oblikovan tako da klizne na mjesto koje pokriva ulaz u hodnik, a koji se nalazi u drugoj piramidi, tzv. Snofruovoj prelomljenoj piramidi. Taj je pomični kameni blok u Južnoj piramidi u Dahšuru (Snofruovoj) bio oblikovan tako da trajno zatvori pristup do ulaza u dvorane. Slijedimo li zamisao o arhitektonskoj sličnosti piramida, takva metoda sprečavanja ulaza također bi se primijenila i u drugim piramidama.

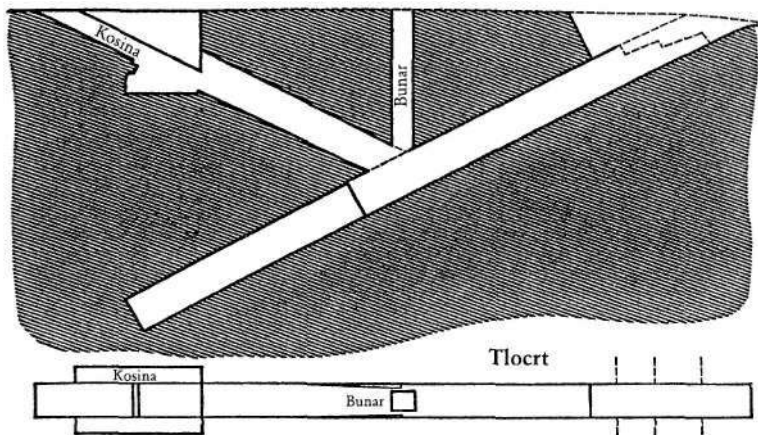
69. Južni presjek Velike piramide

Do danas postoji samo jedna piramida koja ima kamene blokove za koje bi se dalo naslutiti da prije zatvaraju prolaz nego što služe za ispunjavanje šupljine. To su tri Granitna čepa u Uzlaznom prolazu Velike piramide. Skloniji sam vjerovati da su oni oblikovani kako bi zatvorili barem jedan, ako ne i dva ulaza u hodnik, nego što smatram da ispunjavaju prostor.

Osim toga, slažem se s L. Dowom Covingtonom, Amerikancem koji je radio na Velikoj piramidi između 1901. i 1910., a koji pretpostavlja da jedan od Granitnih čepova u Prvom uzlaznom hodniku sakriva niži kraj malog okomitog rova.

Covington je često iznosio svoje mišljenje Johnu i Mortonu, braći koja su značajno pridonijela mjerenjima hodnika i dvorana u Velikoj piramidi. Covington je svoju teoriju temeljio na činjenici da se mali okomiti rov sličan bunaru u Probnim hodnicima priključuje raskrižju dvaju kosih prolaza, te je zbog toga mislio da bi se sličan rov mogao pronaći na raskrižju Silaznoga prolaza i Prvog uzlaznoga prolaza. Da bi provjerio istinitost svoje teorije, želio je ukloniti čepove, ali su ga braća Edgar očito od toga odgovorila

Za Probne hodnike smatra se da su bili arhitektonski vodiči radnicima pri gradnji pravog sustava hodnika u Piramidi, te da su bili isklesani u stijeni oko 273 m istočno od stvarnoga položaja piramide.

70. Tlocrt i presjek probnih hodnika

Prema Petrieu, čini se da su Probni hodnici model za hodnike Velike piramide, budući da imaju istu širinu i visinu, ali im je dužina puno kraća. Također se misli da je položaj okomitog rova na raskrižju Silaznog i Uzlaznog hodnika promijenjen nakon što su sagrađeni hodnici u Piramidi, te se sada naziva Bunarom.

Vjerujem da bi, gurnu li se ona tri Granitna bloka više u Uzlazni prolaz, bio otkriven barem jedan skriveni ulaz u novi hodnik, pružajući više podataka o uobičajenoj upotrebi Piramide u drevnom dinastijskom Egiptu.

Razni vidovnjaci, suvremeni i drevni, tvrdili su kako još trebaju biti pronađeni dvorana i hodnik, ali nitko nije mogao znanstveno odrediti gdje se oni nalaze.

U Granitnim čepovima mogle bi se također nalaziti niše u kojima su možda pohranjeni drevni zapisi, koje bi isto tako

mogle biti otkrivene jednom kada se tri Granitna čepa gurnu prema gore radi pobližeg i potpunog ispitivanja. Taj bi postupak izazvao minimalna oštećenja na unutrašnjoj strukturi i doveo bi, siguran sam, do većeg otkrića no što je bila Tutankhamonova grobnica.

Uvijek me zanimalo jesu li istraživači u 19. stoljeću već pronašli taj tajni hodnik i dvoranu. Waynman Dixon otkrio je kanale za dovod zraka u Kraljičinoj dvorani; kapetan G. B. Caviglia otčepio je Bunar; pukovnik Richard Howard-Vyse otkrio je Konstrukcijske komore iznad Kraljeve dvorane (vidi Sedmo poglavlje). Ti i drugi istraživači vrlo su vješto došli do svojih otkrića, pogotovo Dixon - naime, "kanali za dovod zraka" u Kraljičinoj dvorani bili su tako dobro sakriveni da me čudi što su uopće pronađeni!

Prema profesoru Piazzu Smythu u knjizi *Naše naslijede u Velikoj piramidi*, Waynman Dixon opazio je pukotinu u južnom zidu Kraljičine dvorane. Odlučio je u nju gurnuti žicu da vidi koliko je duboka. Žica je ušla "neshvatljivo" duboko, te je Dixon nastavio dupsti pukotinu i tako otkrio prvi kanal za dovod zraka. Kao rezultat toga kopanja pokazalo se da zračni kanal ima unutrašnji kraj pravilna kvadratnog oblika. Dixon je pretpostavio da mora postojati i drugi zračni kanal u suprotnom zidu, a iskapanja su pokazala da je bio u pravu. To je otkriće u umovima piramidologa iz devetnaestog stoljeća otvorilo pitanje o tome u koju su svrhu drevni arhitekti mogli toliko vremena i muke uložiti u gradnju dva zračna kanala koji su bili neupotrebljivi kao dovodi zraka, budući je debljina neisklesanoga kamena koji ih je dijelio od zida Kraljičine dvorane bila 12,7 cm.

Dobro je poznato da su ti istraživači slijedili vlastiti instinkt jednako kao i drevne zapise i priče, a upravo je to navelo i pukovnika Vysea iskopati rupu u Podzemnoj dvorani, kopati u niši Kraljičine dvorane i u krovu Kraljeve dvorane. Moguće je da su jedan ili više istraživača zaista pronašli sakriveni hodnik i tajnu dvoranu - ponovno je zapečativši kako nikada na vidjelo ne bi izašla činjenica da su otkrili nju i ono što je u njoj bilo. Sumnjam da će se to ikada saznati, ali očito je pronađeno više no što se izvijestilo ili zapisalo; jer kao što ni Vyseovo otkriće komada željeza i pronalaženje košare u Kraljičinoj dvorani nisu bili naširoko razglašeni, tako je vrlo moguće da neka druga otkrića uopće nisu bila spomenuta.

Ritualni simbolizam piramidnoga kompleksa izrazitiji je no što se to na prvi pogled čini. Zbog vjerskog obrednog prizvuka ranijega piramidnog kompleksa, *egiptolozi* su "pravilno" zaključili da bi najveća piramida u kompleksu mogla biti faraonova grobnica, dok bi manje prateće piramide bile grobnice velikaša povezanih s faraonom i njegovom dinastijom. [ljudska je glupost zaista bezgranična]

O faraonima iz ranoga dinastijskog razdoblja, poput Zosera iz III. dinastije, zapisano je da su slavili jubilarnu ceremoniju zvanu Heb-Sed. *Egiptolozi* zaključuju da su dvorišta i zgrade koje ih okružuju u piramidnom kompleksu, prvobitno sagrađeni kako bi faraonu osigurali pozadinu neophodnu za ponavljanje Heb-Sed ceremonije u zagrobnom životu. Prema zapisima, izgleda da je svaki faraon bio obvezan slaviti tu jubilarnu ceremoniju nakon određenog vremena provedenog na prijestolju.

Egiptolozi vjeruju da je obred Heb-Sed bio bitan za dobrobit

kraljevstva jer se njime pokazivalo da je faraonova fizička snaga nesmanjena. To odgovara poganskom ritualu teorije „jačega na vlasti“. U skladu s time, kako je Egipat postajao civiliziraniji nakon ujedinjenja, nije bilo potrebno fizički ubiti ili ukloniti vladara - što je izgleda bio slučaj prije ujedinjenja - nego se njegova snaga mogla ovjekovječiti tim jubilejem ili svečanom ceremonijom.

Porijeklo te svečanosti jednako je nejasno kao i svo ostalo znanje o drevnom Egiptu, ali izgleda da datira iz daleke prošlosti kada su kraljevi vladali određeno ograničeno vrijeme prije no što bi ih ceremonijalno smaknuli. Možda je riječ o ceremoniji koju metafizičari zovu obredom inicijacije, u kojem obredu izgleda da je inicijant mrtav i potom dolazi do njegova uskrsnuća.

Očito, jedan od najvažnijih elemenata u Heb-Sedu bila je ponovna krunidba koja je uključivala dva vladarska obilježja - jednu krunu za Crveni i jednu za Bijeli Egipat. Druga ceremonija za koju se smatra da je bila dio Heb-Seda prikazuje faraona s mlatilom kako trči određenim putem preko dvorišta. Pratio ga je svećenik koji je bio čuvar "Duša iz Nekhena": duhova pretpovijesnih vladara Gornjeg Egipta. Egiptolozi kažu da bi to trčanje moglo vući korijene iz primitivnog vjerovanja da plodnost polja na neki način ovisi o fizičkoj spretnosti faraona. Faraonova odjeća prikazana je kao kratka uska halja, a u rukama nosi obilježja boga Ozirisa.

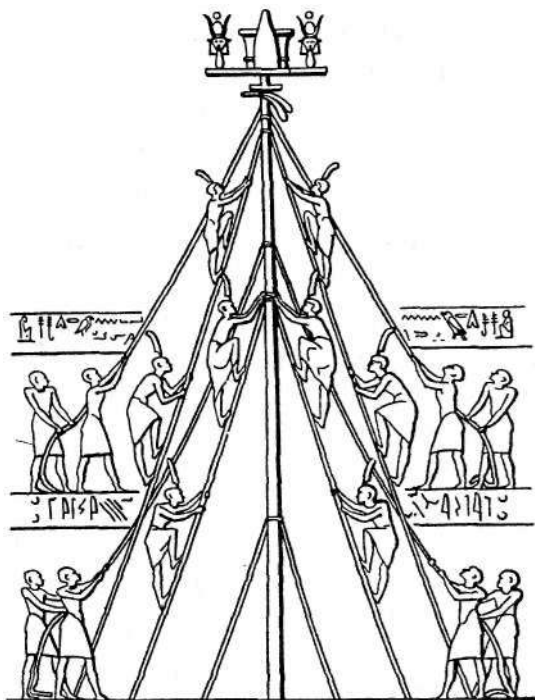
Misli se da je nakon X.dinastije kenotaf postao lažna grobnica faraona koji je ceremonijalno proslavljao Heb-Sed u tridesetdevetoj godini svoje vladavine.

Drugi obred koji je izgleda bio povezan s plodnosti jest onaj u kojem je faraon prikazan kako stoji pokraj visokog stupa koji pridržavaju četiri drvena potpornja. Dva čovjeka prikazana su kako se penju na te potpornje, jedan iznad drugoga, dok ostali, možda u svojstvu posluge, drže konope privezane za potpornje i za stup. Taj prizor jako nalikuje srednjevjekovnom plesu oko svibanjskog stupa.

Pomisao da su prateća dvorišta i zgrade u piramidnom kompleksu služile zagrobnom životu faraona može biti tek puko nagađanje egiptologa ili bilo koga drugoga. Tvrdim da je piramidni kompleks s raznim dvorištima i pokrajnjim zgradama bio sagrađen u vrijeme faraonove vladavine za određenu obrednu upotrebu kakvu su diktirali tekući standardi vjerskih običaja. Na njih gledam kao na njegov "stadion" na kojemu je napredovala i obavljala se njegova duhovna obuka, koja mu je trebala kao vladaru i duhovnom vodi dviju zemalja. Visoki su svećenici bili i faraonovi ocjenjivači i suci i učitelji koji su osiguravali njegovu sposobnost i održavali razinu savršenosti koja pristaje vladaru. To je tako, na jedan način, bio prostor za faraonovu vjersku obuku koja mu je osiguravala mjesto koje mu je pripadalo među bogovima nakon smrti.

Sama Velika piramida mogla je vrlo vjerojatno imati važno mjesto u nastavku faraonove inicijacije prema njegovoj posljednjoj ulozi "onoga koji hoda s bogovima". Nakon smrti, faraona bi simbolički sahranili u Piramidi, kao što je prikazano u ceremonijama vezanim uz njegove Ba i Ka, a cijeli bi se piramidni kompleks zatim smatrao svetim mjestom koje su održavali visoki svećenici koji su služili faraona za

života i nastavili služiti njegov duh nakon smrti.

71. Prikaz egipatskog rituala plodnosti

Zbog velikoga religijskog značaja piramidnog kompleksa, plemići s faraonovog dvora bili bi pokopani unutar njegovih okvira.

U skladu s takvim razmišljanjem, budući bi se faraona nakon smrti smatralo bogom, njegovo je tijelo postalo sveto i zahtijevalo da se sakrije tako kako ga nitko nikada ne bi pronašao. Logično je da ga ne bi sakrili u piramidnom kompleksu, budući da bi to bilo previše očito.

Plemići s faraonova dvora su, međutim, imali vjersko pravo biti sahranjeni u kompleksu kako bi njihova smrtna tijela počivala što je moguće bliže faraonovom besmrtnom biću. Ta teorija objašnjava kompleks grobnica oko Velike piramide i pogotovo činjenicu da faraonova mumija, pa ni zapis o tome gdje je sahranjena, nije pronađena niti u jednoj piramidi iz ranih dinastija.

Kako je jedan faraon naslijedio drugoga, ovisno o tome koliko se poistovjećivao sa svojim precima, on bi pokušao obnoviti i rehabilitirati njihove kipove i građevine. Dobro je dokumentirana činjenica da su tijekom Saitskog razdoblja, za XXVI. dinastije, napravljene brojne restauracije drevnih građevina. Očito je da su faraoni iz te dinastije bili vrlo naklonjeni svojim precima, te su pokušali dovesti do renesanse drevne povijesti.

Taj čin mogao bi biti odgovoran za probleme s kojima se susreću egiptolozi pri pokušaju određivanja starosti piramida i kojoj dinastiji pripadaju. Kao što smo ranije ustvrdili, određivanje starosti piramida ovisi isključivo o tome koje dokaze egiptolozi smatraju povezanima s građevinom. Ti su dokazi stele, rezbarije ili naslikane oznake na zidovima hodnika i dvorana, te zapisi iz kasnijih dinastija u kojima se odaje priznanje određenom faraonu. Egiptolozi prihvaćaju neke dokaze kao pravovaljane, a neke odbacuju. Ipak, pokušaji restauracije i ljetopisi kasnijih dinastija bili su ti koji su konačno naveli egiptologe na krivi put pri pokušaju smještanja faraona i građevina u neko određeno ranije dinastijsko razdoblje.

Religijska je moć dosegla svoj najviši vrh u vrijeme III. dinastije, kada su sagrađene Snofruova Prelomljena i njegove druge dvije piramide - Sjeverna u Dahšuru i ona u Medumu. Čak ni pokušaj renesanse za XVIII. dinastije nije ni blizu dosegnuo moć i energiju utrošenu u doba kasne III. i rane IV. dinastije. Svećenici Boga Ra u III. i IV. dinastiji dosegli su razinu moći koju su veličanstveno prenijeli u piramide toga razdoblja.

Siguran sam da Prelomljena piramida krije brojne tajne i mnoge podatke koji će biti otkriveni jednom kada se, pronalaženjem skrivenih uzlaznih hodnika, odredi položaj njezinih gornjih dvorana.

Pogledamo li unatrag, Velika piramida ostaje zagonetka. Ona je to bila, a mogla bi vrlo vjerojatno zauvijek i biti. Stvara probleme pred kojima oklijevaju znanstvenici koji ne mogu pronaći zadovoljavajuće odgovore koji bi objasnili sve njezine osobine, te mistici koji tragaju za kodom u njezinoj simbolici.

Drevni Egipćani utrošili su strahovitu energiju prikazujući svoje znanstvene spoznaje u mjerama i obliku piramide. Ta je energija usađena u svaki kamen. Voden tom mišlju, mnogo sam puta iznova eksperimentirao jedan opit s psihometricima. To su osobe koje, kroz proces zvan psihometrija, mogu postati osjetljive na energiju određenoga predmeta ili povezati s njom, te imati viziju njegove prošlosti, sadašnjosti i budućnosti izazvanu vibracijama koje osjete.

Došao sam do nekoliko komada vapnenca iz Velike piramide u Gizehu, koje su za mene stavili u male čvrste

kopije piramide od prozirne plastike.

Odlučio sam uzeti te dvije plastične piramide sa stijenom iz Gizeha i zatvoriti ih u kutiju koju sam zatim dao nekolicini osoba koje su igrale ulogu mojih istraživača. Upute koje sam im dao bile su vrlo jednostavne : "Molim vas da tu kutiju date osobama za koje znate da su dokazale vještinu u psihometriji, da ih zamolite da psihometriraju njen sadržaj i točno zapišete njihove riječi."

Od osam odgovora izabrao sam jedan koji služi kao primjer dojmova koje su imali svi psihometrici. Anna M. je vidovnjakinja od trideset i nešto godina s Long Islanda u New Yorku. Kutija joj je ležala među rukama na stolu ispred nje i nakon što je ušla u stanje laganog transa iznijela nam je sljedeće dojmove koje je imala :

Vidim piramidu, ali u isto vrijeme vidim i nekakvo brdo. Vidim jedno oko, samo jedno oko. Dobivam osjećaj sreće. Osjećam toplu klimu. Nebo je prekrasno plavo s nešto pahuljastih bijelih oblaka. Osjećam da bi u blizini trebalo biti vode ali je ne vidim. Ne znam odakle bi trebala dolaziti. Zemljište je vrlo pjeskovito. Tamo je i neka stijena tamno crvene boje. Vidim i neku vrstu tunela. Ne mogu reći je li dugačak ili kratak. Sada vidim noć. Odvučena sam do jedne jako sjajne zvijezde na nebu. Dolazim do Betlehemske zvijezde. Iako je noć, vrlo je svijetlo. U daljini vidim križ i hram.

Dojmovi Anne M. primjer su odgovora svih ispitanika. Svi su vidjeli barem piramidu, pijesak i vodu. Dok su se njihovi dojmovi međusobno razlikovali po iscrpnosti i dužini, izraziti fenomen koji se očitovao bio je taj što je komad stijene iz

Velike piramide prožet energijama prošlog vremena koje se mogu osjetiti nakon svih tih tisućljeća i otvaraju nam još jedan put do njenih tajni.

Na toplim, miroljubivim i moćnim licima, tako uobičajenim za egipatske spomenike i umjetnost, leži razumijevanje i jedinstvo svijesti na kojemu je sagrađena Velika piramida. Strahovit napor i tehničko znanje, potrebni da se sagradi jedno tako nepraktično i beskorisno čudo poput Velike piramide, morali su se temeljiti na egipatskom kulturnom jedinstvu i duhovnoj moći te predstavljati njihovu bit. Vjerujem da će se, kada čovječanstvo ponovno otkrije tu duhovnu moć i s njom se ponovno uskladi, pronašavši jedinstvo i u sebi i u cijelome svijetu, tajne dvorane i zagonetni hodnici Velike piramide naglo otvoriti i navijestiti novo Zlatno Doba.

A da bi se to postiglo, potrebno je najprije odbaciti sve ono čime su egiptolozi godinama trovali javnost (a njih ako treba spaliti na lomači) u nastojanju da se njihov neprikosnoven položaj, ugled, i autoritet održi vječno, na silu i lažima.

Na žalost takvo stanje prevladava i inače u arheologiji, antropologiji i u mnogim drugim znanostima, gdje skupine pojedinaca na silu održavaju postojeće stanje (laži) nepriznavanjem nijednog novijeg otkrića koje bi moglo srušiti njihov status. Nego se služe tehnikama ismijavanja, ekskomunikacijom iz znanstvenih krugova i podmetanjima takvim pojedincima koji se usude reći nešto novo čak ako je to novo i potkrijepljeno dokazima.

* * *

Preporučiva literatura: E.F.Malkowski - *Prije Faraona*, Hancock - *Otisci bogova*, Kenyon - *Zabranjena povijest*, Cremona - *Skrivena povijest ljudske vrste*, i *Ljudska devolucija*, Brennan - *Enigma Atlantide*